ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»
РЕГІОНАЛЬНА РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ПРИ УПРАВЛІННІ
ОСВІТИ І НАУКИ ВОЛИНСЬКОЇ ОДА
МОЛОДІЖНА РАДА ПРИ ЛУЦЬКІЙ МІСЬКІЙ РАДІ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ЛНТУ

ІІІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА ОСНОВІ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ»

17 травня 2024 року,

ЛУЦЬК

Матеріали конференції

ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
Луцького національного технічного університету

УДК 378:7/9

064

Інтенсифікація освітнього процесу на основі системного підходу та впровадження сучасних технологій навчання. Матеріали науково-методичної конференції, Луцьк, 17 травня 2024 р. / уклад. : О. Цвіль. – Луцьк: ТФК ЛНТУ, 2024. – 180 с.

У збірник увійшли тези доповідей учасників науково-методичної конференції «Інтенсифікація освітнього процесу на основі системного підходу та впровадження сучасних технологій навчання», у яких розглянуті тенденції, проблеми та перспективи забезпечення якості освіти в Україні в контексті сталого розвитку держави та з урахуванням Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту».

© Автори статей
© ТФК ЛНТУ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Олег ГЕРАСИМЧУК, директор ТФК ЛНТУ

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Світлана БУСНЮК, заступник директора з навчальної роботи ТФК ЛНТУ
Інна АНДРОЩУК, заступник директора з навчально-виробничої роботи ТФК ЛНТУ
Тарас БОЖИДАРНІК, заступник директора з навчально-виховної роботи ТФК ЛНТУ
Христина СЛОВІК, голова Молодіжної ради при Луцькій міській раді
Христина ПІВНЮК, голова освітньої комісії Молодіжної ради при Луцькій міській раді
Геннадій ГОЛУБ, голова Ради молодих вчених Волинського національного університету імені Лесі Українки, голова Регіональної ради молодих вчених при Волинській ОДА
Павло МАЗИЛЮК, голова Ради молодих вчених Луцького національного технічного університету

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Роман КШАНОВСЬКИЙ, завідувач відділення ТФК ЛНТУ
Ірина ДАНИЛЮК, завідувач відділення ТФК ЛНТУ
Оксана ЦВІЛЬ, методист ТФК ЛНТУ, голова циклової комісії менеджменту та підприємництва ТФК ЛНТУ
Петро ВОВК, голова циклової комісії комп'ютерних систем та інформаційних технологій ТФК ЛНТУ
Наталія СТАДНЮК, голова циклової комісії креативних індустрій ТФК ЛНТУ
Олеся ДАЦЕНКО, голова циклової комісії швейного виробництва та оздоблення виробів ТФК ЛНТУ
Микола ЄВСЮК, голова циклової комісії електричної інженерії ТФК ЛНТУ
Валентин ПРИДЮК, голова циклової комісії автомобільного транспорту ТФК ЛНТУ
Неля СТЕФАНСЬКА, голова циклової комісії природничо-математичних дисциплін ТФК ЛНТУ
Тамара НАЙДЮК, голова циклової комісії словесних та суспільних дисциплін ТФК ЛНТУ
Василь ПІШКО, голова циклової комісії фізичної культури та Захисту України ТФК ЛНТУ
Мирослава ГОЛЕМБІЄВСЬКА**,** голова циклової комісії виховної роботи ТФК ЛНТУ

КООРДИНАТОР КОНФЕРЕНЦІЇ

Цвіль Оксана Вікторівна, тел.: +38(099)0124703 (viber)

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 9

Герасимик-Чернова Т.П.

СТАН ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВСП «ЛЮБЕШІВСЬКИЙ ТФК ЛНТУ».....9

Данилюк І.В., Цвіль О.В.

РОЗШИРЕННЯ ГОРИЗОНТІВ НАВЧАННЯ: ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ 12

Завіша В.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 14

Здирок М. А., Левкович І. С.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ.....16

Ребрина Н.Г.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ – ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ 18

Рубан О.М.

ДИЗАЙН ЯК ЗАСІБ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ 21

Сінюгіна В.О.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ, ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА».....22

РОЗДІЛ ІІ. ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 24

Аббасова Р.І.

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 24

Безбородько М.М.

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПЛАТФОРМИ MOODLE У ВСП «ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ДДАЕУ» 26

Бездєнєжних М.І.

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 28

Білогуб Т.А.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....30

Білокура Н.І.

УПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗФПО 33

Великий О.А.

ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....36

Величко Д., Соколюк Н. П.

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....38

Гаврутенко Л.А., Згонник В.В.

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ 40

Гандзюк О.М.

СКЛАДОВІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ОПРАЦЮВАННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНИХ ІНСТИТУТІВ 42

Давиденко В.А.

ІНТЕРАКТИВНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА» 45

Дребот Л.С.

РОЗШИРЕННЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ВИКЛАДАЧІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE 47

Євсюк М.М., Міщанчук Ю. А., Іліка Г.Д.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ОСВІТИ І НАУКИ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА 52

Кленшин А.С.

ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ПАЛИВ В ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБАХ 54

Краснослободцева О.Н.

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МНЕМОТЕХНІЧНОГО ПРИЙОМУ РИТМІЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ 56

Мазур Т. А.

СПЕЦИФІКА УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 58

Островська О.О.

ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ІНТЕРАКТИВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 63

Помазун О. О.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ В ОСВІТІ: ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ 65

Остапюк В.В.

ПЕРЕВАГИ ПРОЄКТНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРОГРАМУВАННЯ 67

Сидорчук С.В.

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІТ В ОСВІТІ 69

Стефанська Н. О., Боровська Ю. В.

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ 72

Супрунович С. В., Малиновська І. М., Ромашко О. М., Якобчук О.

ВИВЧЕННЯ R-СТАТИСТИКИ В ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ У ГАЛУЗІ ХІМІЇ ТА БІОЛОГІЇ 75

Чумак В.С., Заяць Н.А.

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 77

Шишкін П.В.

ЗАСТОСУВАННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: СТИМУЛЮВАННЯ МОТИВАЦІЇ ТА ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ..... 79

Шкіль С.О.

ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО СПРЯМУВАННЯ..... 82

Яневич В.В., Смоляк І. В.

ВІРТУАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ, ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ 84

РОЗДІЛ ІІІ. ІНСТРУМЕНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ..... 87

Бойко О.В.

ПРОФЕСІЙНО – ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА 87

Бундак О.А.

ІНСТРУМЕНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ..... 89

Височанська Р.П.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ..... 92

Вовк П.Б.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ 95

Іванченко Г.П.

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН 98

Каліберда Ю.Ю.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ПРАВОЗНАВСТВА В ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ СУЧАСНО-ГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ..... 99

Камінська О.Ю.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ..... 101

Клівчук Л.В.

СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 104

Костюк О.В.

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 106

Котішевська В.В.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ 108

Кресак Ю.Ю.

ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ 110

Мельник Л.Л.

ОБГРУНТУВАННЯ ВАЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕК-ТУ ПЕДАГОГІЧНИМИ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ В ОСВІТНЬО-МУ ПРОЦЕСІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ 112

Найдюк Т.П.

ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ ТА СЕРВІСИ ДЛЯ ВИКЛАДАЧА НА ЗАНЯТТЯХ СЛОВЕСНИХ ДИСЦИПЛІН 114

Ніпрук М.О.

САМООСВІТА ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА 118

РОЗДІЛ IV. ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 122

Гудзь В.О.

СПІВПРАЦЯ ОСВІТЯН ТА РОБОТОДАВЦІВ ТА СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ В РАМКАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АГРАРНОЇ ОСВІТИ 122

Касьянова .

ДУАЛЬНА ОСВІТА У ФАХОВИХ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖАХ 123

Максимчук Т.В., Федорак К. Т., Федорук К. О.

МОДЕЛЬ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОЛЕДЖАХ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ДО ПРО-ФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ 127

Мойсеєць Н.С., Протасюк Н.А.

СУЧАСНИЙ СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ 130

Сіжук О.В.

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК КРАЩИЙ СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ФАХІВЦЯ НА РИНКУ ПРАЦІ 133

РОЗДІЛ V. ІНДИКАТОРИ УЧАСТІ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У ФОРМУВАННІ ФАХОВИХ ТА ОСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 138

Лазарєва А.В.

СПІВПРАЦЯ КОЛЕДЖУ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ 138

Цехош Н.О.

РОЛЬ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 140

РОЗДІЛ VI. МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 143

Наумчук Н.В.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ 143

Остапук В.Г.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: СПОСІБ ЗМІНИТИ СВІТ ЧИ НАЦІОНАЛЬНА ПОТРЕБА 145

Поштарук Л. І., Мельникович К. М., Юрченко К. В.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 148

Слабинська С.А.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 150

РОЗДІЛ VII. РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ..... 153

Аврамук Д. А., Подмокла Ю. М., Денисюк А. В.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК КЛЮЧ ДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ ТА ЛІДЕРСТВА У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 153

Божидарнік Т.В., Голембієвська М.В.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ 155

Височин О. А.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ 157

Гудкова І.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СТУДЕНТСЬКОЇ РАДИ ЛИСИЧАНСЬКОГО ГІРНИЧО- ІНДУСТРІАЛЬНОГО ФАХОВОГО КОЛЕЛЖУ.....160

Кальмук Д.Ю.

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ 162

Козак С.В., Мартинюк С.Р

САМОВРЯДУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 165

Лебедєва А., Чорногор Н.

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ 168

Чигринюк І.В.

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ПЛАТФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕМОКРАТІЇ, ПРАВ, СВОБОД, ЛІДЕРСТВА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....169

РОЗДІЛ VIII. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ НАУКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ 173

Матвіїшина А.В.

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....173

Наконечна С.В.

НАУКОВО – ПОШУКОВА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ НАУКИ 174

Федорак К.Т, Вісина Т.М.

ВПЛИВ КУРУСУ ДОЛАРА США НА СТАН ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ.....176

РОЗДІЛ І. ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Герасимик-Чернова Т.П.
викладач-методист, заступник директора
ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»

СТАН ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВСП «ЛЮБЕШІВСЬКИЙ ТФК ЛНТУ»

Нормативна база функціонування ВСЗЯО:

Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017р. №2145-VIII (зі змінами), стаття 41;

Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 6 червня 2019р. №2745- VIII (зі змінами), стаття 17;

Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності;

Положення про акредитацію ОПП ФПО (наказ МОН від 01.07.2021р., №749);

Стандарти фахової передвищої освіти;

Положення про організацію освітнього процесу у ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»;

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти Відокремленого структурного підрозділу «Любешіський технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету».

Якість фахової передвищої освіти - відповідність умов освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам фахової передвищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам зацікавлених сторін і суспільства, яка забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти.

Система забезпечення якості освіти в коледжі складається з двох тісно пов’язаних між собою систем: внутрішньої та зовнішньої.

Внутрішня система забезпечення якості освіти — це сукупність умов, процедур та заходів у коледжі, що забезпечують ефективність освітніх і управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість освітнього процесу, формування ключових компетентностей здобувачів освіти, сприяють всебічному розвитку особистості.

Колегіальним органом, що проводить систематичний аналіз процесів системи управління якістю і призначає виконавців процесів, є Група із забезпечення якості освіти.

Група забезпечення якості освіти створена та працює відповідно до наказу директора, здійснює свою діяльність відповідно до Положення про групу забезпечення якості ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ» та здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності та формує аналітичні дані освітньої діяльності для ефективного управління якістю освіти в коледжі.

Процедури і заходи, передбачені ВСЗЯО у ВСП «ЛТФК ЛНТУ»:

здійснення моніторингу та оновлення освітніх програм (освітньо-професійних програм);

щорічне оцінювання здобувачів фахової передвищої освіти, педагогічних працівників Коледжу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному сайті Коледжу, на засіданнях групи із забезпечення якості освіти та в будь-який інший спосіб;

забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників;

забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, зокрема самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою (ОПП);

забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні програми, ступені, рівні освіти та кваліфікації;

забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Коледжу та здобувачами освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення фактів її порушення, зокрема академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації тощо;

інші процедури і заходи.

Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників регламентується положенням:

Положення про атестацію педагогічних працівників у ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ».

Коледж забезпечує підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників щорічно за накопичувальною системою із збереженням середньої заробітної плати. Підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників організовується та проводиться згідно з планом підвищення кваліфікації, який затверджується Педагогічною радою коледжу.

Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Коледжу та здобувачами освіти – висвітлено в:

Положенні про академічну доброчесність у ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»;

Положенні про запобігання академічного плагіату ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ».

Питання академічної доброчесності заслуховується на засіданні групи з якості освіти, педрадах, проводиться роз'яснювальна робота із учасниками освітнього процесу, функціонує група з доброчесності.

Заходи з популяризації академічної доброчесності:

ознайомлення здобувачів освіти з Кодексом дотримання академічної доброчесності;

проведення інформаційних бесід, виховних годин з здобувачами освіти щодо дотримання ними академічної доброчесності.

Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою професійною-програмою

Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів освіти в Коледжі відповідає ліцензійним та акредитаційним вимогам, що визначають нормативи для забезпечення підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, матеріально-технічною та інформаційною базою, а саме:

забезпечення навчального середовища приміщеннями, що необхідні для проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних та індивідуальних занять, консультацій, навчальної та виробничої практик;

проведення атестації діючих навчальних кабінетів з метою удосконалення матеріально-технічної бази, приведення умов навчання у відповідність до існуючих вимог охорони праці та пожежної безпеки;

забезпечення освітнього процесу та інших видів діяльності Коледжу сучасними методами в галузі інформаційних технологій, у тому числі інформаційними навчальними системами для здобувачів освіти і викладачів;

забезпечення бібліотекою коледжу доступності до сучасних джерел інформації та можливості для самостійної роботи здобувачів освіти;

забезпечення освітнього процесу навчальною, методичною та довідковою літературою на паперових та електронних носіях.

Забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні

програми, ступені, рівні освіти та кваліфікації *оприлюднюється на сайті:* http://www.ltklntu.org.ua.

Забезпечення дотримання студентоорієнтованого навчання в освітньому процесі:

Положення про порядок обрання здобувачами освіти навчальних дисциплін за вибором у ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»;

Положення про індивідуальний навчальний план здобувача фахової передвищої освіти,

Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) у коледжі.

Положення про порядок переведення, відрахування, переривання навчання здобувачів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти та поновлення відрахованих осіб.

Положення про порядок складання екзаменів, заліків у ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ».

Моніторингові та організаційні заходи у межах функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у коледжі

Опитування здобувачів освіти

Відповідно до графіку, у 2023 році проведено опитування здобувачів освіти щодо якості освітнього процесу за ОПП, випускних курсів з метою виявлення рівня їх задоволеності обраною освітньо-професійною програмою, опитування здобувачів освіти першого року навчання з метою моніторингу рівня їх адаптації до навчального процесу, опитування здобувачів освіти щодо дотримання академічної доброчесності, опитування роботодавців, опитування здобувачів освіти щодо безпечності освітнього середовища, опитування батьків здобувачів освіти щодо оцінки освітніх і управлінських процесів в ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ», опитування здобувачів освіти щодо їх потреб та інтересів, опитування педагогічних працівників щодо оцінювання якості освітніх і управлінських процесів та вироблення рекомендацій з вдосконалення діяльності закладу освіти. Посилання на сайт коледжу:

http://www.ltklntu.org.ua/%d0%be%d0%bf%d0%b8%d1%82%d1%83%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f/.

Процедура забезпечення звітності, контролю та моніторингу показників забезпечення якості освіти у Фаховому коледжі проводиться:

1) на рівні циклових комісій - у вигляді контролю діяльності педагогічних працівників, шляхом обговорення та прийняття рішень на засіданнях циклових комісій;

2) на рівні відділень - у вигляді контролю діяльності циклових комісій, шляхом обговорення питань та прийняття рішень на засіданні відділень, методичної ради Фахового коледжу;

3) на рівні Фахового коледжу - у вигляді контролю діяльності відділень, циклових комісій, шляхом заслуховування питань, обговорення, прийняття та впровадження відповідних рішень на засіданнях педагогічної ради коледжу.

Список використаних джерел

1.Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

2.Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text

3.Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text

4.Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2020 № 918 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти». URL : https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyametodichnih-rekomendacij -shodo-rozroblennya-standartiv-fahovoyi-peredvishoyiosviti.

Данилюк І.В.
кандидат хімічних наук,
завідувач відділення,
Цвіль О.В.
методист
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

РОЗШИРЕННЯ ГОРИЗОНТІВ НАВЧАННЯ: ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ

В сучасному світі фахова передвища освіта [1] стає все більш індивідуалізованою та гнучкою, відповідаючи потребам сучасного ринку праці та розвитку технологій. Одним із ключових компонентів такого навчального процесу є вибіркові дисципліни, які дозволяють здобувачам освіти самостійно обирати те, що вони хочуть вивчати, з певного спектру пропозицій, наданих навчальним закладом, глибше досліджувати теми, що їх цікавлять, та спеціалізуватися у конкретних галузях.

Перевагою вивчення вибіркових дисциплін для здобувачів освіти є можливість вибору та розвитку особистих інтересів, що сприяє академічному зростанню та подальшому професійному розвитку. Вибіркові дисципліни надають студентам можливість гнучко формувати свою освітню траєкторію, вибираючи предмети, які відповідають їх майбутнім кар'єрним цілям. Вони допомагають здобувачам освіти розвинути широкий спектр навичок, які є важливими для подальшого успіху в особистому та професійному житті.

Студентоцентроване навчання як підхід до організації освітнього процесу, передбачає:

– заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб’єктів освітнього процесу;

– створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії;

– побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу [2].

Для планування та організації освітнього процесу в ТФК ЛНТУ, на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який формується на підставі освітньо-професійної програми та затвердженого переліку вибіркових дисциплін. До переліку дисциплін робочого навчального плану входять нормативні дисципліни, які є обов’язковими для вивчення усіма здобувачами освіти та вибіркові дисципліни, які здобувані обирають самостійно. Навчальні дисципліни за вибором здобувана освіти – це дисципліни, які вводяться для поглиблення освітніх і кваліфікаційних компетентостей здобувачів освіти, підвищення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці. Вибіркові навчальні дисципліни надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями та спеціалізаціями, що визначають характер майбутньої професійної діяльності. [3]

Процес вибору вибіркових дисциплін включає в себе презентації дисциплін викладачами циклових комісій і аналіз власних інтересів студентами. Важливо обирати курси, які відповідають особистим потребам та сприяють професійному зростанню.

Основні принципи організації вибору навчальних дисциплін :

– добровільність вибору здобувачами освіти;

– варіативність програм за змістом: предметно-орієнтовані та міжпредметні;

– достатня кількість (для забезпечення здобувачам освіти можливості реального вибору);

– завершеність, оригінальність змісту;

– інформування здобувачів освіти щодо особливостей вибору, переліку навчальних дисциплін;

– ідентифікація здобувачів освіти під час вибору навчальних дисциплін.

Зміст конкретної вибіркової навчальної дисципліни визначає її силабус та робоча програма навчальної дисципліни. Навчальні дисципліни спрямовані на поглиблення й вдосконалення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, визначених стандартом фахової передвшцої освіти та освітньою (освітньо-професійною) програмою. Перелік вибіркових дисциплін переглядається та оновлюються цикловими комісіями щороку.

Пропозиції щодо внесення змін до переліку вибіркових навчальних дисциплін на кожен наступний навчальний рік розглядаються та затверджуються на засіданнях циклових комісій коледжу із залученням голови групи забезпечення освітньо-професійної програми, стейкхолдер в та здобувачів освіти.

Реалізація вільного вибору дисциплін студентами передбачає вибір окремих дисциплін з переліку на відповідний навчальний рік. Відповідна циклова комісія, що пропонує вибіркові дисципліни, забезпечує підготовку силабусів, робочих навчальних програм з дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення звибіркових дисциплін, згідно вимог. Дисципліни вільного вибору студента представлені переліком дисциплін, що включає в себе як дисципліни для поглиблення загальних компетентостей, так і дисципліни для поглиблення фахових компетентостей. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувана освіти для конкретного семестру вказана в навчальному плані підготовки фахового молодшого бакалавра відповідно до освітньо-професійної програми. [3].

Організація процесу вибору вибіркових дисциплін є важливим аспектом для успішного навчання студентів у закладі фахової передвищої освіти. Нижче перераховані деякі важливі вимоги до організації цього процесу:

1. Широкий вибір предметів: коледж повинен надати студентам широкий спектр вибіркових дисциплін з різних галузей знань, щоб вони могли обирати ті, які відповідають їхнім інтересам та майбутнім кар'єрним цілям.

2. Доступність інформації: коледж повинен забезпечити доступність інформації про всі вибіркові дисципліни, включаючи опис дисциплін, вимоги до їх вивчення, а також інформацію про викладачів.

4. Забезпечення рівних можливостей: коледж повинен забезпечити рівні можливості для всіх студентів у виборі вибіркових дисциплін, не залежно від їхнього соціального статусу, рівня знань чи інших факторів.

Забезпечення виконання цих вимог допоможе забезпечити ефективну та успішну організацію процесу вибору вибіркових дисциплін, що сприятиме навчанню та розвитку студентів у коледжі.

Список використаних джерел

[1] Закон України № 2745-VIII Про фахову передвищу освіту. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19 (дата звернення 01.05.2024 р.)

[2] Закон України № 392-IX Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20 (дата звернення 02.05.2024 р.)

[3] Положення про організацію вибору навчальних дисциплін та формування вибіркової складової навчальних і робочих навчальних планів у технічному фаховому коледжі луцького національного технічного університету. URL: tk.lntu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/05/Положення-про-вибіркові-дисципліни...pdf (дата звернення 05.05.24)

Завіша В.В.
викладач-методист,
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Необхідність модернізації освіти на початку XXI століття обумовлена швидким темпом розвитку науково-технічного прогресу. Цей прогрес вимагає постійного оновлення умінь, знань і навичок людини. Кожен повинен змінювати свою поведінку, оскільки те, що було ефективним вчора, сьогодні може бути застарілим. Тому сучасна, успішна особа повинна вміти адаптуватися. Ця здатність формується в процесі отримання освіти. Таким чином, сучасна освіта ставить перед собою завдання не лише навчити студентів, а й розвивати їхні пізнавальні та творчі здібності, формувати навички самостійної діяльності та особистої відповідальності. Це визначає якість освіти в сучасному світі.

Згідно з цим розумінням, відбулося значне оновлення змісту компонента освіти. Основним вимогам до змісту освітнього процесу стала необхідність створення умов для формування учнів цілісного уявлення про взаємозв'язок процесів, що відбуваються в світі, країні, регіоні, освіті, і готовності включитися в практичну діяльність щодо його розвитку. При цьому особливу увагу приділено проблемі формування і розвитку учнів соціальної компетентності, яка базується на потребі в самоосвіті та самореалізації. Оновлення організаційно-змістовної моделі освіти в контексті модернізації сучасної освіти вимагає від педагогічних колективів коледжів перегляду розробленої моделі освіти та уточнення ряду позицій.

Одним з найсуттєвіших протиріч сучасної системи виховання та освіти є відсутність у ній спеціальної діяльності, спрямованої на розвиток у здобувачів освіти зацікавленості у власному саморозвитку та пізнанні навколишнього світу. Потрібно відмовитися від ідеї примусового включення учнів до вивчення освітніх стандартів. У методику навчання потрібно впровадити концепції, пов'язані з розвитком мотиваційної сфери учнів. Важливо вирішити протиріччя між потребою в самостійній діяльності студентів та внутрішнім бажанням активно працювати над предметами. Ефективна соціальна взаємодія між вчителями та учнями повинна сприяти створенню мотивації для самостійної навчальної діяльності у кожного учня. Це дозволить тим, хто адаптується до вимог сучасної культури, розуміти соціальну потребу у високоосвіченій особистості.

Самостійна робота для багатьох студентів, особливо перших курсів, часто викликає труднощі. Ці труднощі пов'язані з переходом від шкільної форми навчання до нових методів, основна з яких полягає у необхідності самостійно організувати свою працю. Щоб забезпечити систематичну позааудиторну діяльність першокурсників у період їх адаптації, потрібний більший зовнішній контроль викладачів над цією сферою їхньої навчальної діяльності. Багато першокурсників стикаються з великими труднощами, такими як відсутність навичок аналізу, конспектування, роботи з джерелами, а також вміння чітко та зрозуміло висловлювати свої думки, планувати свій час, враховувати індивідуальні особливості свого мислення та фізіологічні можливості. Це також пов'язано з практичною відсутністю психологічної готовності до самостійної роботи та незнанням загальних правил організації такої роботи. Тому важливо, щоб викладачі розробляли та застосовували методи раціоналізації та оптимізації самостійної роботи студентів.

Початок будь-якої самостійної роботи потребує встановлення певної установки, яка сприятиме ефективному сприйняттю необхідного матеріалу. Ця установка визначатиме, які деталі чи об'єкти студенти сприйматимуть більш яскраво, а на які не будуть звертати уваги. Один з основних методів формування такої установки - актуалізація проблеми, що може бути усною або письмовою інструкцією викладача.

У процесі самостійної роботи студентам потрібно не лише зрозуміти матеріал, але й запам'ятати його. Часто студенти, які глибоко розуміють матеріал і добре готуються до заліку

чи іспиту, не можуть відтворити засвоєне вирішальний момент через відсутність навичок запам'ятовування та недостатнє усвідомлення важливості міцного запам'ятовування.

Тут ми маємо справу з проблемою пам'яті, яка включає в себе процеси запам'ятовування, збереження, відтворення і забування інформації. За практичним досвідом, студенти, працюючи самостійно, найчастіше користуються повторенням для запам'ятовування, що забирає багато часу і не завжди приносить очікуваний результат.

Для підвищення ефективності процесу запам'ятовування варто ширше використовувати прийоми смислового структурування інформації. Наприклад, при складанні конспекту з будь-якого джерела важливо виділити основні пункти, вказати заголовки, тези, ключові імена та дати. Це сприятиме не лише запам'ятовуванню, але й здатності відтворювати інформацію.

Процес мислення, що відіграє важливу роль у навчальному процесі, нерозривно пов'язаний з сприйняттям і пам'яттю. Він включає функції розуміння та розв'язання проблем і завдань. Для вирішення проблеми потрібно застосовувати розумові операції, такі як аналіз, синтез, порівняння та узагальнення. Під час аналізу відокремлюються відомі дані, а невідоме визначається. Далі формується завдання, яке розв'язується шляхом використання наявних засобів або інших розумових операцій. У процесі вирішення завдань формулюється та перевіряється гіпотеза.

Рефлексія, спрямована на аналіз власної діяльності, є важливим аспектом мислення під час самостійної роботи. Студент, який працює самостійно, повинен володіти прийомами управління своєю діяльністю, а також самоконтролем і саморегуляцією. Для успішної розумової діяльності важливий зв'язок з мовою. Будь-яка думка формується взаємозв'язку з мовою. Рівень мовленнєвих навичок суттєво впливає на пізнавальну діяльність студентів, зокрема на їхню самостійну роботу. Без достатнього рівня володіння мовою неможливе успішне навчання. Враховуючи різноманітність психічних процесів, викладач повинен використовувати відповідні методи та прийоми при організації самостійної роботи студентів.

В першу чергу, викладачам слід навчити першокурсників наступним навичкам:

пошуку інформації в Інтернеті;

основам самостійної роботи з книгами, журналами;

конспектуванню;

прийомам запам'ятовування;

підготовці повідомлень, доповідей, рефератів;

прийомам саморегуляції тощо.

Для правильної організації пізнавальної діяльності необхідно враховувати вікові особливості студентів першого курсу. Вони вже здатні концентрувати увагу, виявляти логічні зв'язки в матеріалі, розвивати свою пам'ять і мислення тощо.

Для того, щоб студенти оволоділи методикою засвоєння знань і вміли цілеспрямовано сприймати навчальну інформацію на лекціях, семінарах, під час самостійної роботи, необхідна правильна організація розумової праці та відпочинку.

Список використаних джерел

1. Педагогічні умови активізації самостійної діяльності майбутніх учителів початкових класів у процесі навчання. URL: https://naurok.com.ua/dopovid-pedagogichni-umovi-aktivizaci-samostiyno-diyalnosti-maybutnih-uchiteliv-pochatkovih-klasiv-u-procesi-navchannya-65615.html (дата звертання 10.05.2024 р.).

2. Психолого-педагогічні особливості організації самостійної роботи студентів. URL: https://pidru4niki.com/13771216/pedagogika/psihologo_pedagogichni_osoblivosti_organizatsiyi_samostiynoyi_roboti_studentiv#328 (дата звертання 10.05.2024 р.).

Здирок М. А., Левкович І. С.
викладачі
ВСП «Стрийський фаховий коледж
Львівського НУП»

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Останніми роками в психолого-педагогічній науці і практиці питанням мотивації навчальної діяльності приділяється особлива увага, оскільки це впливає на якість навчальної діяльності. Переважання у середовищі сучасної молоді зовнішніх, утилітарних мотивів веде до того, що навчання набуває формального характеру, відсутній творчий підхід, самостійна постановка навчальних цілей. Відомо, що саме негативне або байдуже відношення до навчання може бути причиною низької успішності або неуспішності студента.

У сучасних дослідженнях висвітлено різні сторони проблеми формування позитивної мотивації навчально-пізнавальної діяльності у ВНЗ (Г.А.Мухіна, А.Н.Мечніков, С.В.Бобровицька), виявлено динаміку змін мотивів на різних курсах (Н.В.Бордовська, А.О.Реан, П.М.Якобсон), виділені умови, які сприяють формуванню у студентів позитивної мотивації до навчально-пізнавальної діяльності (Н.П.Волков, С.С.Занюк).

У підготовці майбутнього фахівця виділяють два аспекти: професійний та особистісний, які настільки взаємообумовлені та взаємопов'язані, що утворюють єдину проблематику професійно-особистісного проектування та становлення функціональної особистості спеціаліста.

К. В. Лох розглядає інтерес як рушійну силу людської поведінки, як своєрідний показник прагнень особистості та визначає три характеристики, риси, які відображають сутність інтересу: перша риса інтересу відображає діяльні сну природу індивіда, друга характерна риса інтересу відображає пізнавальну природу індивіда і полягає у ступені реалізації особистістю її життєвих відношень; третя характерна риса інтересу виявляється у способі самоствердження індивіда у системі відношень, вона відображає моральний аспект особистості [4].

Професійна самосвідомість розглядається як самостійна психолого-акмеологічна категорія, як система, що розвивається, як особистісне утворення, притаманне конкретному суб'єкту діяльності. Проявом професійної самосвідомості є особистісні якості, які переломлюючись через професійні знання, демонструються в ситуації професійного життя [2].

Професійне самовизначення і навчання стають провідною проблемою особистості зі старшого підліткового і юнацького віку, який є одним із центральних періодів формування самосвідомості. Формування випускника ВНЗ як професіонала, тобто людини, здатної успішно вирішувати різні задачі у своїй сфері, актуальна завжди. Тому є сенс говорити про формування професійної самосвідомості як центрального утворення особистості у цьому віці.

Завдання вищої освіти – не озброїти знаннями випускника (це неможливо, оскільки кількість знань зростає постійно), а виховати людину, яка володіє способами розв'язання різних проблем у межах професії.

На жаль, сучасна вища освіта поки що формує об'єктивну позицію студента («того, кого вчать»), а система освіти у вищому навчальному закладі потребує студентів з суб'єктивною позицією («того, хто вчиться»). Суб'єктивна позиція студента пов'язана з високою позитивною мотивацією до навчання.

Проблемність навчання – це основний стимул, який впливає на формування професійно-пізнавальної потреби на всіх етапах навчання, але особливого значення вона набуває на перших курсах. Саме на першому та другому курсах закладається фундамент професії, який складає теоретичний професійний інтерес та професійне теоретичне мислення [3].

Навчально-пізнавальний мотив формується у ході навчальної діяльності студентів, тому важливо, як проходить ця діяльність.

Основними чинниками, які впливають на формування позитивної мотивації до навчальної діяльності є: зміст навчального матеріалу, організація навчальної діяльності,

колективні форми навчальної діяльності, оцінка навчальної діяльності та стиль педагогічної діяльності викладача

Визначальним компонентом організації навчальної діяльності є мотивація.

У дослідженні мотивації професійної діяльності варто розглянути зв'язок професійної майстерності із різними чинниками, серед яких особливо виділялись – потреби особистості, рівень мотивації досягнення і соціальний престиж діяльності. Наприклад, престиж позитивно корелює з високою мотивацією (у тому числі досягненням, а не уникненням невдач), самооцінкою, упевненістю у завтрашньому дні, значимістю діяльності та її результатів.

У ролі мотивів можуть виступати різні потреби - фізичні, психічні, соціальні, а також інтереси, захоплення, схильності, емоції, установки, ідеали.

Існують різні групи мотивів:

- соціальні (прагнення особистості через навчання створити свій соціальний статус у суспільстві);

- спонукальні, які пов'язані з впливом на свідомість тих, хто навчається, певних чинників – вимог батьків, порад, прикладів викладачів, різних членів колективу);

- пізнавальні, що виявляються в пробудженні пізнавальних інтересів і реалізуються через отримання задоволення від самого процесу пізнання і його результатів;

- професійно-ціннісні, які відображають прагнення студентів отримати ґрунтовну професійну підготовку для ефективної діяльності в різних сферах життя.

Пізнавальна діяльність людини є провідною сферою її життєдіяльності. Звідси формується пізнавальний мотив – головний чинник успішності пізнавальної діяльності, через пізнавальну діяльність реалізується природна потреба людини.

В окремих джерелах зазначається, що навчальна діяльність студентів у ВНЗ можлива, якщо у її основі лежать мотиви, які відповідають прямим продуктам цієї діяльності – теоретичним знанням.

Такими мотивами є теоретичні за змістом, навчально-професійні інтереси. Вчений вважає, що саме теоретичні (тобто спрямовані на пізнання способу існування предмету чи явища, принципу його пояснення). Якщо такі інтереси відсутні, або вони недостатньо розвинені, навчальною діяльністю студента керують інші мотиви: прагнення отримати вищу освіту взагалі (тобто диплом). Тоді ми можемо говорити, що відсутня психологічна основа розгортання повноцінної навчально-професійної діяльності. Тому активність студента, яка спрямована на оволодіння способами теоретичного аналізу професійних знань є головною на даному етапі розвитку його особистості [1].

Намагання отримати нові знання з книги, лекції, тощо є мотивація пізнавальної діяльності. Пізнавальні інтереси – група мотивів, пов'язані зі змістом і процесом навчання, спрямовані на опанування способом певної діяльності, навчально-пізнавальні мотиви спрямовані на засвоєння способів оволодіння знаннями.

У формуванні студента як суб'єкта навчання позитивну роль відіграють саме навчально-пізнавальні мотиви, які спонукають його до навчальної діяльності.

Дослідження Л.В. Помиткіної мотивації до навчання та професійної діяльності особистості показали, що студенти 1-3 курсів не мають остаточної впевненості щодо професійного вибору, не володіють навичками професійного та особистісного зростання належним чином. Це означає, що основне стратегічно життєве рішення щодо професійного самовизначення остаточно не прийняте і, відповідно, стратегія досягнення ще не вибудована.

Мотивація до навчання та професійної діяльності відповідає рівню нижче середнього.

Для того, щоб студенти вчились наполегливо та ефективно, у них має бути зацікавленість до навчання або інтерес до нього. [4]

Різні мотиви здійснюють різний вплив на результати діяльності, тобто на її ефективність.

В останні роки посилилось розуміння психологами та педагогами ролі позитивного ставлення до навчання у забезпеченні успішного оволодіння знаннями та уміннями. При цьому виявлено, що висока позитивна мотивованість може відігравати роль компенсуючого фактору у випадку недостатніх навчальних здібностей, але у зворотному напрямку цей фактор не спрацьовує. Високий рівень навчальних здібностей не може компенсувати відсутність навчального мотиву, не може привести до значних успіхів у навчанні [2].

Діяльність ніколи не мотивується тільки одним мотивом. Має значення який мотив є головним, визначальним, а який другорядним. Головним мотивом у навчальній діяльності студентів має виступати навчально-пізнавальний інтерес. Лише тоді навчальна діяльність буде ефективною.

Список використаних джерел

1.Гилюн О. В. Освітні мотивації студентської молоді /О. В. Гилюн// Грані: наук.-теорет. і громад.-політ. Альманах /Дніпроп. нац. ун-т ім.О. Гончара; Центр соц.-політ. дослідж. – Д., 2012.- №1(81). – 102-104 с.

2.Лох К.В. До проблеми формування високої мотивації та ефективних навиків навчання у студентів-психологів// Теоретико-методологічні проблеми генетичної психології: Матер. Міжнар. наук. конф., присв. 35-річчю наукової та педаг. діяльн. акад. С.Д.Максименка (17-18 грудня 2001р., м. Київ). – Т.1.- К.: Міленіум, 2002.-412с.

3.Помиткіна Л.В. Психологія прийняття особистістю стратегічних життєвих рішень: монографія. – К.: Кафедра, 2013. – 381 с.

4.Реан А.А. Рефлексивно-перцептивний аналіз діяльності педагога// Питання психології, 1990. №2.

Ребрина Н.Г.
к.е.н., методист
Відокремлений структурний підрозділ
«Волинський фаховий коледж
Національного університету харчових технологій»

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ – ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ

Якісні товари та послуги – це якість нашого життя, тому кожен споживач повинен обирати для себе лише найкраще, тоді недобросовісне, неякісне зникне з нашого життя.

Якість – це не просто бізнес-показник, а багатогранне поняття, філософія, яка впливає на рівень задоволення потреб споживачів, репутацію та різні аспекти і сфери діяльності людини.

Дотримуючись високих стандартів можливо забезпечити високий рівень якості продукції, товарів, робіт, послуг та сприяти сталому інноваційному розвитку суспільства.

Якість освітньої діяльності - рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг. [1].

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю формування та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти закладу фахової передвищої освіти, подолання викликів, своєчасної відповіді на загрози, які ставить сьогодення, визначення шляхів їх подолання, стратегічного планування діяльності закладу освіти.

Першочерговим завданням освітньої галузі *є* забезпечення якісної освіти на всіх рівнях спільними зусиллями: держави, яка формує освітню політику, органів державної влади та управління, які забезпечують заклади освіти необхідними ресурсами, дирекції закладу освіти, яка сприяє формуванню та функціонуванню внутрішньої системи якості освіти, педагогів, які постійно навчаються нового, щоб надавати якісну освіту, здобувачів освіти, які отримують знання та навички, стейкхолдерів, які беруть активну участь у процесі розроблення, моніторингу та перегляду освітньо-професійних програм.

В умовах повномасштабної війни чимала відповідальність за організацію освітнього процесу, зміцнення основ української державності лежить на плечах армії освітян, які незалежно від трагічних обставин, продовжують навчати та виховувати майбутні покоління. Вагомими, поряд із якісною організацією освітнього процесу, постають питання національно-патріотичного, національно-мовного виховання молоді, волонтерський рух.

Внутрішня система забезпечення якості освіти – це сукупність умов, процедур і заходів у закладі освіти, що забезпечують ефективність освітніх та управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість результатів навчання здобувачів освіти, забезпечують формування їхніх ключових компетентностей, а також сприяють усебічному розвитку особистості. Існування такої внутрішньої системи в закладі освіти дозволяє підвищити якість освітніх послуг, визначає довіру до результатів навчання, сприяє постійному вдосконаленню освітнього середовища, системи оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, педагогічної діяльності, управлінських процесів тощо.

Процес формування та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти передбачає наступні етапи:

✓визначення компонентів внутрішньої системи забезпечення якості освіти;

✓забезпечення функціонування цих компонентів;

✓самооцінювання освітніх та управлінських процесів закладу освіти для їх подальшого вдосконалення.

Міністерством освіти і науки України, Державною службою якості освіти у травні 2023 року започатковано Пілотний проєкт щодо вивчення (моніторингу) якості освіти у закладах фахової передвищої, зокрема під час війни, визначення «освітніх втрат», організації освітнього процесу «без освітніх втрат».

Мета моніторингу — отримати об’єктивні дані про якість фахової передвищої освіти та забезпечити органи державної влади і громадськість статистичною й аналітичною інформацією. Натомість керівники закладів вищої та фахової передвищої освіти отримають змогу надавати свій відгук про найбільш ефективні форми компенсаторних інструментів задля зменшення освітніх втрат. Державна служба якості освіти України втілюватиме проєкт протягом 2023-2025 років. За результатами вивчення формується щорічна доповідь про якість фахової передвищої освіти та її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства.

У вересні 2023 року вперше в Україні відбувся Форум якості освіти-2023, де було сформульовано бачення розвитку оцінювання освітньої діяльності, проведення інституційних аудитів в умовах війни та аналізу діяльності громад щодо забезпечення ними якості освіти, напрацьовано кроки для організації освітнього процесу «без освітніх втрат», запропоновано нову модель оцінювання професійної діяльності вчителя. Ключова тема — забезпечення якісної освіти в умовах війни з проєкцією на Перемогу. [3].

Оксен ЛІСОВИЙ, Міністр освіти і науки України у вступному слові до учасників Форуму наголосив:

“Війна змушує виставляти пріоритети. На першому плані зараз оборона. На другому — освіта, де першочерговими є питання безпеки та відновлення освітнього процесу. Для нас надважливим зараз є завдання облаштування належних укриттів та забезпечення гаджетами. Утім питання якості освіти не має випадати з порядку денного за будь-яких умов, адже якісна освіта — основа відновлення держави”.

“В умовах війни, щоб ухвалювати ефективні рішення та розробляти дієві інструменти компенсації освітніх втрат, важливі наступність і системність моніторингових досліджень якості освіти та оцінювання якості освітньої діяльності. Адже ситуативні заходи не дадуть жодного результату”, — зазначив Руслан ГУРАК, Голова Державної служби якості освіти України, презентувавши чотири стратегічні завдання:

- удосконалювати систему зворотного зв’язку про якість освітньої політики;
- розбудовувати внутрішню та зовнішню системи забезпечення якості освіти;
- формувати ефективну мережу закладів освіти;
- актуалізувати систему оцінювання вчителів. [3].

Формування та функціонування внутрішньої системи якості освіти в коледжі, управління освітньою діяльністю, стратегічне планування, моніторинг та самооцінка освітньої діяльності здійснюється на всіх рівнях управління: університет – коледж – відділення – циклова комісія. По-особливому важливим, відповідальним цей процес є в умовах війни та реалізується за визначеними напрямами:

✓організація теоретичної та практичної підготовки здобувачів відповідно до стандартів фахової передвищої освіти, освітніх, освітньо-професійних програм, орієнтованих на сучасні вимоги ринку праці;

✓здійснення заходів внутрішнього контролю якості освіти;

✓моніторинг якості навчання;

✓розробка об'єктивних критеріїв оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;

✓системний моніторинг, перегляд та удосконаленням освітньо-професійних програм;

✓реалізація механізмів академічної доброчесності;

✓використання сучасних педагогічних технологій та підходів до організації освітнього процесу;

✓створення інноваційного освітнього середовища;

✓забезпечення механізмів реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти;

✓активна участь учнів та студентів у житті коледжу, у роботі Студентської ради, Педагогічної ради, у прийнятті важливих рішень щодо провадження освітньої діяльності;

✓сприяння студентському лідерству та участі у громадському житті;

✓участь та перемоги здобувачів освіти, педагогів в обласних, всеукраїнських, міжнародних конкурсах фахової майстерності, змаганнях, виставках, конференціях, круглих столах, семінарах, вебінарах;

✓активна участь педагогів коледжу в роботі обласних методичних об'єднань та секцій;

✓безперервний професійний розвиток, щорічне підвищення кваліфікації педагогів;

✓атестація педагогічних працівників;

✓систематична звітність дирекції коледжу та його структурних підрозділів перед органами управління, громадськістю, здобувачами освіти, батьками та іншими зацікавленими особами;

✓забезпечення оприлюднення інформації про діяльність коледжу на офіційному вебсайті, у соціальних мережах;

✓тісна співпраця із стейкхолдерами;

✓сучасна мережа баз практик, яка постійно оновлюється та розширюється;

✓модернізація матеріально-технічної бази коледжу;

✓міжнародна діяльність, участь у міжнародних проєктах та програмах, зокрема програмах ЄС ЕРАЗМУС+ та інше.

Забезпечення надання якісної освіти, вимагає системної роботи, тісної взаємодії, інвестицій та кропіткої, наполегливої праці усіх учасників освітнього процесу, що у свою чергу, сприятиме належному формуванню ключових компетентностей здобувачів освіти, якісній підготовці випускників, адаптованих до викликів сьогодення, сучасних потреб суспільства та ринку праці.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення 09.05.2024р.).

2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 № 2745-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text (дата звернення 09.05.2024р.).

3. Офіційний сайт державної служби якості освіти: Форум якості освіти-2023: чотири стратегічні завдання URL: https://sqe.gov.ua/forum-yakosti-osviti-2023-chotiri-strategi/ (дата звернення 09.05.2024р.).

Наказ Міністерства освіти і науки України від 06 травня 2021р. № 509 «Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти». URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-z-pitan-formuvannya-vnutrishnoyi-sistemi-zabezpechennya-yakosti-osviti-u-zakladah-profesijnoyi-profesijno-tehnichnoyi-osviti (дата звернення 09.05.2024р.).

Рубан О.М.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ДИЗАЙН ЯК ЗАСІБ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Перехід до інформаційно-технологічного суспільства, зміни в соціально-економічному та духовному розвитку держави в системі і структурі фахової передвищої освіти, здійснення інтеграції національної системи освіти в Європейський освітній простір потребують людини нової генерації.

Сучасній творчій особистості сьогодні належить важливе завдання – допомогти оволодіти методикою самостійного вишколу, навчання упродовж всього життя, в засвоєнні принципу «чотирьох стовпів освіти» – навчитися знати, навчитися робити, навчитися співіснувати і навчитися жити. [1].

Очевидною також стає необхідність зміни освітньої парадигми - «від людини освіченої до творчої особистості», що передбачає перехід від накопичення знань до виховання особистості здатної до креативних та оригінальних рішень.

Відтак, зростає потреба в розробці нових можливих шляхів та освітніх підходів, пошуку засобів розвитку творчого потенціалу та уявлень особистості.

Саме цій потребі і відповідає дизайнерський підхід, який ґрунтується на широких освітніх можливостях образотворчого мистецтва, що спрямований на формування креативної особистості. тощо [2, с. 19].

Загалом, враховуючи численні тлумачення сутності дизайну як засобу гармонійного розвитку творчої особистості, ми визначаємо «дизайн» як креативну, художньо-проектну діяльність, спрямовану на створення гармонійного предметного середовища у різноманітних сферах життя людини.

Високий рівень самоорганізації професійної педагогічної діяльності у цьому сенсі зумовлюється рівнем педагогічної майстерності як комплексу властивостей особистості викладача [2].

Із вище вказаних позицій доцільність організації технологічної підготовки студентів на основі дизайнерського підходу визначається самою сутністю даної підготовки, в основі якої лежить творчий процес перетворювальної діяльності та компетентності.

Розвиток інтересу до дизайну, естетичного смаку будується на основі наявного особистісного досвіду викладача спеціальних дисциплін та творчої діяльності у коледжі.

У процесі дизайнерської діяльності студент повинен стати повноправним суб’єктом діяльності та гармонійного розвитку творчої особистості. [3, с. 178].

Навчання дизайну будується на основі принципу: від простого до складного, при цьому на початкових етапах викладач показує студентам різноманітні прийоми дизайнерської діяльності, а згодом здобувачі, оволодіваючи ними, формують власний досвід дизайнерської проектної діяльності з наданих спеціальних дисциплін тощо.

Відповідно вище викладеного, важливим питанням сучасної дизайнерської освіти є формування в здобувачів дизайнерського, креативного мислення.

Останнє передбачає наявність у людини таких оцінних суджень та способів творчої діяльності, які визначають естетичне відношення до світу речей та оточуючої дійсності в цілому.

Список використаних джерел

1. Бахтєєва Л.А. Дизайн як засіб творчого розвитку студентів на уроках технології [Електронний ресурс] / Бахтєєва Любов Анатоліївна.

– Режим доступу: http://ir.nul.nagoya-u.ac.jp/jspui/bitstream/2237/15862/1/v8_p54.pdf.
2. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – К. : Літера ЛТД, 2018. – 160 с.
3. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник за ред. / О.М. Отич. – К. : Імекс - ЛТД, 2014. – 208 с.

Сінюгіна В.О.
викладач
Кременчуцький фаховий медичний коледж
ім. В.І. Литвиненка

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ, ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА»

Проблема, яку пропоную сьогодні обговорити, це формування комунікативних здібностей у майбутніх фахівців медицини. Напевне, всі, хто зараз працює з молоддю стикнулися з ситуацією, що наші здобувачі освіти, молодь взагалі мають великі проблеми з комунікацією. Тому є багато причин: розвиток електроніки, техніки, віртуальна реальність в якій студенти перебувають частіше, ніж у реальному житті, штучний інтелект тощо. Нічого поганого в тому, що розвивається людство нема, є просто побічний ефект у вигляді того, що підлітки зібравшись разом не спілкуються один з одним, а переписуються в гаджетах, висловлюючи свої емоції смайликами, емодзі, та іншими позначками. Підлили масла у вогнище також роки ізоляції під час пандемії COVID-19, часи війни, та дистанційне навчання.

Проте ми бажаємо розвивати нашу країну, молодь і маємо безліч необхідних спеціальностей для яких навички комунікації просто необхідні. Однією з таких спеціальностей є медицина. Тактовна бесіда з пацієнтом, вміння розібратись у тому що турбує людину і на підставі цього виставити діагноз, надати допомогу при невідкладних станах, дати поради, як покращить здоров'я – це все здійснюється при комунікації. Тому на своїх зайняттях я постійно звертаю на це увагу і виділяю час для відпрацювання саме цих навичок і компетенцій.

Вважаю, що перший крок у цьому напрямку це власний приклад. Всім знайома істина, що здебільшого учні захоплюються тією дисципліною з якої подобається викладач. Виходячи з цього на мою думку мова викладача повинна бути красива: на достатньому науковому рівні, але при цьому зрозуміла, багата на метафори. Потрібно постійно підтримувати контакт з аудиторією, ні в якому разі не читати з конспекта, дивитись в очі слухачам , питати їх думку, обгрунтовано відповідати на всі запитання по-можливості наводити багато прикладів з власної практики, підтримуючи зв'язок з реальністю. В ідеалі мова спікера сама по собі повинна мотивувати до бажання навчитись спілкуватись на такому ж рівні.

Другий крок це постійне спонукання студентів до комунікативної практики. Останнім часом мене постійно дивує той факт, що між словами здобувачів освіти : «Ми розпитуємо пацієнта, про його скарги» і реальною подією, а саме підійти до людини і спитати: «Як ви зараз себе почуваєте? Де саме ви відчуваєте біль? Який він гострий, ниючий, тиснучий, переймоподібний…!»- лежить прірва. Вони ніяковіють, бентежаться, тобто така здавалось би проста навичка для багатьох не напрацьована. Вихід з цього єдиний – спілкування. На для цього підходять рольові ігри, де один студент виконує роль пацієнта, інший його родича, третій медичного працівника. Решта студентів слухають їх і моделюють свої варіанти, які потім теж можна озвучити. При цьому формуються такі навички, як вміння чітко і конкретно поставити запитання, вміння неупереджено вислухати пацієнта чи колегу, вміння не

оцінювати і не засуджувати людину за її вчинки, вміння мотивувати співбесідника на зміну способу життя на користь здорового.

Коли ми говоримо про комунікацію, то пам'ятаємо, що це не тільки взаємодія між медпрацівником і пацієнтом, а також вміння гармонійно співпрацювати з колегами , підтримуючи здоровий клімат в колективі. Для напрацювання таких здібностей добре підходить робота в групах, кейс-метод. При цьому крім комунікативних гарно формуються якості лідера, з'являється можливість проявляти креативність, що зараз дуже цінується на ринку праці. Наприклад при вивченні дисципліни «Невідкладні стани у внутрішній медицині» гарно відпрацьовується робота в групах, адже на виклик «Швидкої медичної допомоги» приїжджає бригада, а не одна людина. Якщо в бригаді чітко розподілені обов'язки, всі розуміють один одного, це завжди іде на користь пацієнту, а недоречне запитання, невдалий коментар можуть мати дуже погані наслідки. Вчитись безпосередньо на хворих людях жорстко, бо під час навчання завжди бувають помилки, а тренуватись разом зі своїми колегами потрібно і необхідно. Крім іншого це покращує довіру, зацікавлює а також дає можливість побачити зі сторони ті помилки, які не видно, коли вправу виконуєш самостійно. Тому корисно постійно змінювати «посади» в групах. Сьогодні керуєш ти, завтра керують тобою. В такому випадку є можливість все відчути на собі.

Ще одна цікава для розвитку комунікаційних здібностей робота –метод проектів. Він допоможе навчити висловлювати власну думку, презентувати себе. При цьому можливо вести дослідницьку діяльність, адаптуватись до публічних виступів. Якщо проект вийшов вдалим (завжди є щось за що можна похвалити здобувача освіти) студент напрацьовує впевненості , яка так необхідна в житті, не боїться спілкуватись , публічно висловлювати власну точку зору. Для такого роду діяльності дуже підходить тематичні презентації по формуванню здорового способу життя, бесіди з порадами по профілактиці виникнення захворювань. Здобувач освіти отримує тему (або обирає з переліку запропонованих), поглиблено її вивчає і готує проект виступу, або бесіди з пацієнтам. При цьому завжди існує зворотній зв'язок. Наприклад спікер презентує виступ по темі «Гіподинамія, як шкідливий фактор, що провокує виникнення захворювання».Реально після презентації такого проекту кожен з аудиторії задає собі запитання «Чи захотілось мені записатись в спортивну секцію, на танці, отримати абонемент у спорткомплекс?» Якщо відповідь так - проект і презентація вважаються вдалими. Якщо ні – потрібно шукати інші підходи та розвивати креативне мислення.

Вивчення дисципліни, яку я викладаю, займає два роки. Результат після тренування даних компетенцій безперечний. Мене дуже захоплює молодь, яка вільно спілкується рідною солов'їною мовою, тому прагну робити щось корисне в цьому напрямку. Бажаю всім здоров'я, натхнення і мирного неба.

РОЗДІЛ ІІ. ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Аббасова Р.І.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

На сучасному етапі реформування та розвитку освіти зросла необхідність готувати працівників, як особистостей з розвиненим умінням оцінювати ситуацію, готових до активної професійної та соціальної діяльності. Серед основних напрямів державної політики в контексті інтеграції вітчизняної освіти до європейського освітнього простору визначено проблеми підвищення якості освіти, розробка та впровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій.

Інновації в освіті пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Відтак, характерною ознакою сучасної педагогіки постає інноваційність – здатність до оновлення, відкритість новому. Із педагогічної точки зору поняття «інновація», «інноваційний» означають нововведення, що стосуються різних аспектів навчально-виховного процесу [1].

Інновації в освіті – це процес творення запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей засобів педагогічних та управлінських технологій у результаті яких підвищуються показники рівні досягнень структурних компонентів освіти відбувається перехід системи до якісно іншого стану. Джерелом інновації є цілеспрямований пошук ідеї з метою розв'язання суперечностей, її освоєння відбувається шляхом апробації в формі педагогічного експерименту або пілотного впровадження. Інноваційний процес складається з виникнення ідеї, розробки нововведення, процесу впровадження інновації. До структурних елементів педагогічної інноваційної діяльності входить: планування, моделювання, апробація, розповсюдження.

Сучасному суспільству потрібні компетентні фахівці, які володіють творчим мисленням, новим поглядом на проблеми, здатні самостійно перетворювати отримані знання для засвоєння нових технологій, виробництв і продуктів. Виникає необхідність у комплексному вирішенні проблеми якості підготовки майбутніх фахівців. Для вирішення означеної проблеми необхідна розробка сучасної стратегії освіти, інноваційних педагогічних концепцій, технологій, методів навчання. Інноваційна діяльність в системі освіти відображає процес створення, поширення і використання нововведень, впровадження новітніх технологій і методів навчання.

Освітня інновація визначається як новизна, що істотно змінює результати освітньої діяльності, створюючи при цьому удосконалені чи нові освітні, дидактичні, виховні системи; освітні, педагогічні технології; методи форми, засоби розвитку особистості, організації навчання та виховання; технології управління навчальним закладом, системою освіти [2].

Цифрова грамотність – це набір знань, умінь та навичок, які необхідні для безпечного та ефективного використання цифрових технологій та ресурсів інтернету.

У ЮНІСЕФ вважають цифрову грамотність надзвичайно важливою, зокрема й тому, що вона може допомогти покращити навчальні результати, допомогти здобувачам освіти розпізнати дезінформацію та надати їм доступ до різноманітних корисних ресурсів.

Люди, які володіють цифровими навичками, можуть використовувати широкий спектр цифрових інструментів та пристроїв, зокрема смартфони, планшети та комп'ютери для різноманітних навчальних цілей. Усі вони можуть бути надійними помічниками під час навчального процесу, допомагати їм у дослідженнях, спілкуванні, створенні власного

цифрового контенту тощо. У процесі революційного формування інформаційного суспільства кардинально змінюються вимоги до сучасної освіти. Крім певної суми знань, майбутні громадяни «суспільства цифрової доби» потребують розвинутих вмінь й навичок пошуку, обробки і представлення інформації за допомогою цифрових інструментів.

В практичній освітній діяльності панує спрощене, прагматичне розуміння сутності інноваційних процесів. Разом з тим, сучасне сьогодення підтверджує, що інноваційний етап розвитку світового суспільства не можна ототожнювати з процесами модернізації функціонуючих систем, тобто інновації не можна сприймати лише як засіб їх вдосконалення. Адже під інноваціями ми розуміємо результат процесу створення нового, що відповідно оновлює педагогічну теорію і практику, оптимізуючи досягнення поставленої перед суспільством освітньої мети. Іншими словами, – це загальна назва нового педагогічного продукту (теоретичного, практичного), що втілюється у навчально-виховний процес (концепції, теорії, системи, моделі, методики, технології, методи, прийоми тощо) [3].

На сучасному етапі освіта направлена, перш за все, на розвиток особи, підвищення її активності і творчих здібностей, отож, і на розширення використання методів самостійної роботи, самоконтролю, використання активних форм і методів навчання. Сучасному педагогові в своїй роботі необхідно використовувати різні шляхи активізації процесу навчання, поєднуючи всілякі форми, методи, засоби, які стимулюють активність і самостійність тих, хто навчається, упроваджувати в освітній процес інноваційні педагогічні технології. І при будь-яких методах і формах навчання, головне завдання педагога – навчити самостійно мислити, сформувати у них уміння самостійно набувати знання. Принцип інтеграції передбачає взаємозв'язок всіх компонентів процесу навчання.

Електронні освітні ресурси є складовою частиною навчально-виховного процесу, мають навчально-методичне призначення та використовуються для забезпечення навчальної діяльності здобувачів освіти і вважаються одним з головних елементів інформаційно-освітнього середовища.

Сучасне суспільство характеризується прискореним прогресом. Інформаційно-цифрові технології викликають закономірні зміни в житті людства і стосуються всіх сфер діяльності, зокрема й освітньої, яка водночас стає основою й передумовою розвитку суспільства.

Одним із перспективних напрямків модернізації професійної освіти є розробка цифрового освітнього середовища, що надасть змогу кожному здобувачеві освіти мати доступ до навчання у будь-який час та будувати індивідуальну траєкторію навчання. Для досягнення цих цілей системі освіти необхідно розв’язати такі завдання:

− розробити єдині вимоги до структури та змісту контенту цифрового освітнього середовища;

− в рамках кожної освітньої програми визначити рівень застосування цифрової освіти в навчальному процесі та для кожної конкретної дисципліни;

− визначити можливості застосування наявних ресурсів та забезпечити за потреби підвищення їх якості;

− сформувати алгоритм цифрової трансформації освітнього процесу;

− розробити та за умови успішної апробації впровадити модель організації навчального процесу із застосуванням цифрового освітнього середовища [4].

Освітній процес в рамках цифрової трансформації професійної освіти повинен ґрунтуватися на обов’язковому поєднанні активних форм і віддалених занять: проведення вебінарів, віртуальних дискусій у форумах, рольових і ділових ігор в форматі веб-квестів, круглих столів в чатах, блогах, проєктної діяльності на основі вікі-технологій та самостійної роботи здобувачів освіти. [5].

Усе це потребує від сучасного педагога бездоганного знання освітніх технологій їх суті, творчого підходу до їх реалізації в національній системі освіти з врахуванням розмаїтих чинників, щоб досягти максимум ефективності в педагогічному процесі з підготовки молодого покоління до життя.

Якісна освіта передбачає, щоб кваліфікований робітник був здатним до постійної інтелектуальної праці, гнучкої зміни спеціалізації, подальшого навчання впродовж усього життя. Одночасно з набутими фаховими знаннями випускник повинен дбати про власні внутрішні якості, такі як мораль та духовність, примножувати успадковані національні традиції, культуру тощо. Освіта є також процесом формування вмінь і навичок, виховання культури мислення і пізнання, здатності до самонавчання та самовиховання.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред.. В.Т.Бусел]. – К.,Ірпінь : Перун, 2001.

2. Даниленко Л.І. Управління процесом здійснення інноваційної діяльності в системі загальної середньої освіти / Л.І Даниленко // Післядипломна освіта в Україні. – 2003. – №3. – с. 70-74.

3. Даниленко Л.І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: Монографія. / Л.І Даниленко – К.: Міленіум, 2004.

4. Каталог інноваційних освітніх проектів та освітніх інновацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http: / / www.ime.edu-ua.net/osv_pr.html

5. Інноваційний пошук в сучасній освіті / За ред.. Л.І.Даниленко, В.Ф. Паламарчук / Упоряд. Г.М. Перевознікова – К.: Логос, 2004.

Безбородько М.М.
методист коледжу, викладач спеціальних дисциплін, спеціаліст вищої категорії.
ВСП «Технологічний фаховий коледж Дніпровського державного аграрно-економічного університету»

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПЛАТФОРМИ MOODLE У ВСП «ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ДДАЕУ»

Не можливо оцінити важливість застосування інформаційних технологій у сфері освіти та науки. Зараз важко уявити собі заклад освіти, в якому б не було комп'ютерних аудиторій, електронної бібліотеки, застосування навчальних платформ, що значно полегшують процес навчання та самоосвіти студентів. Актуальність даного питання має місце у сучасному освітньому середовищі, адже нині якісне викладання дисциплін не може здійснюватися без використання засобів і можливостей, які надають комп'ютерні технології та Інтернет [1]. Вони дають змогу викладачеві краще подати матеріал, зробити його більш цікавим, швидко перевірити знання та підвищити інтерес до навчання здобувачів освіти.

Починаючи із 2020 р. освітній процес у закладах освіти стає справжнім випробовуванням для викладачів та здобувачів освіти. Спочатку у зв'язку з пандемією Covid-19 майже всі навчальні заклади почали працювати онлайн та застосовувати відповідні онлайн-технології та навчальні платформи (з метою максимального убезпечення всіх учасників освітнього процесу Міністерство освіти і науки України рекомендувало прийняти рішення про навчання у закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у дистанційному форматі). У лютому 2022 р. розпочалося повномасштабне вторгнення рф на територію України, у зв'язку з цим більшість закладів освіти продовжили працювати у дистанційному (змішаному) форматі (особливо ті заклади освіти, які розташовані у східних регіонах). ВСП «Технологічний фаховий коледж ДДАЕУ» не є винятком. Останні роки коледж працює у дистанційному форматі. У зв'язку з цим

керівництвом коледжу було прийняте рішення про застосування навчальної платформи Moodle в освітньому процесі.

Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment - це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яке називають також системою управління навчанням (LMS), системою управління курсами (CMS), віртуальним навчальним середовищем (VLE) або просто платформою для навчання, яка надає викладачам, здобувачам освіти та адміністрації дуже розвинутий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, в тому числі дистанційного [2]. Moodle можна використовувати в навчанні студентів, при підвищенні кваліфікації викладачів, як в комп'ютерних класах навчального закладу, так і для самостійної роботи вдома. Платформу Moodle можна назвати дистанційним «героєм» української освітньої системи.

Перед початком роботи на навчальній платформі Moodle, адміністратор коледжу вносить інформацію про викладачів закладу та студентів по групах (їх ПІБ, електронні адреси). Кожному видається логін та пароль для реєстрації та входу в систему. Для викладачів коледжу організовано заняття з роботи у програмі в рамках Школи педагогічної майстерності. Для здобувачів освіти проводяться онлайн-заняття адміністратором програми. Вхід до цієї платформи через сайт коледжу https://tfcddaey.site/ (див. рис.1.).

Рисунок 1. Офіційне позначення навчальної платформи Moodle

У Moodle створено курси дисциплін за спеціальностями (або у розрізі циклових комісій) (див. рис. 2).

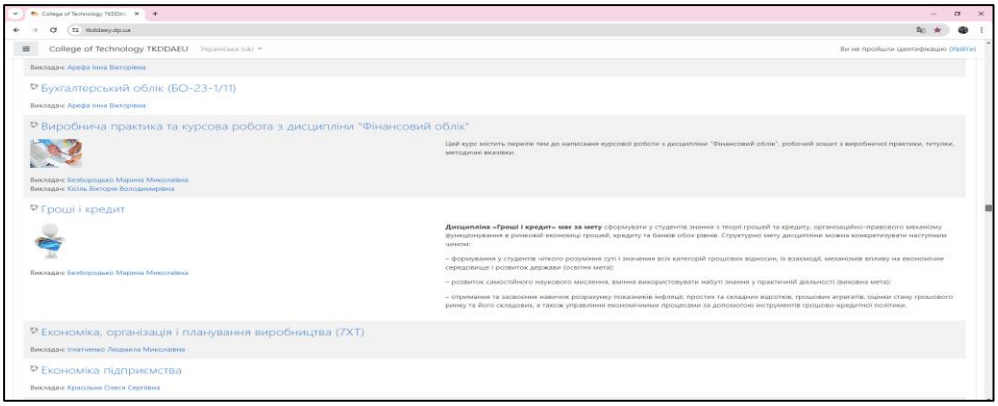

Рисунок 2. Вікно дисциплін викладачів ЦК обліково-економічних дисциплін на платформі

Кожний створений курс може містити різні елементи: лекції, практичні завдання, форум, чат, інше (використання різноманітних елементів у структурі курсу залежить від методичного та творчого підходу викладача). При цьому можна використовувати: текст, презентації, таблиці, схеми, графіку, відеоматеріали, посилання в мережі Інтернет, допоміжні файли та інші матеріали. З досвіду роботи викладачів коледжу, можна зазначити, що відео-файли або великий за розміром презентативний матеріал краще розміщувати за посиланням на YouTube або на власний Google Диск, це збереже місце на сервері.

Студенти коледжу мають змогу працювати з лекційним матеріалом, виконувати різноманітні практичні завдання, тестові та інші контролюючі завдання. Викладач після виконання завдань студентом, оцінює їх та заповнює електронний журнал на платформі. До

кожної оцінки, виставленої викладачем, можна писати коментарі, чому саме так була оцінена робота. Студенти можуть передивлятися свої оцінки за виконані завдання. Таким чином, реалізовується спілкування “студент-студент”, “студент-викладач”, викладач контролює знання студентів та здійснює управління навчальним процесом із своїх дисциплін [3].

Moodle є достатньо гнучкою системою: викладач може самостійно створювати дистанційний курс та управляти ним, тобто власноруч контролювати доступ до своїх курсів, використовувати часові обмеження, створювати власні системи оцінювання знань, контролювати надсилання на перевірку виконаних студентами завдань, фіксувати завдання, надіслані із запізненням, дозволяти або забороняти студентам перездавання контрольних завдань (модульних або підсумкових – заліків, іспитів), тощо.

Взагалі, застосування навчальних платформ (в т.ч. і Moodle), через які можна реалізовувати дистанційне (змішане) навчання обумовлене різними факторами, серед яких можна назвати потребу в інтерактивній взаємодії здобувачів освіти і викладачів в процесі навчання, надання їм можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу.

Таким чином, Moodle надає можливість для студентів обирати зручний час для вивчення й засвоєння навчальних дисциплін, самостійно здійснювати дистанційно-модульний контроль та аналіз своєї навчальної діяльності, а викладачам – систематично керувати навчальною роботою студентів, контролювати й аналізувати їх діяльність за кожною темою та модулем навчальної дисципліни, що стимулює здобувачів освіти якісно освоювати знання.

Список використаних джерел

1. https://optima.school/blog/the-role-of-information-technology-in-the-modern-educational-space
2. https://uk.wikipedia.org/wiki/Moodle
3. https://moodle.org/mod/page/view.php?id=8174

Бездєнєжних М.І.
викладач гуманітарних дисциплін
Лисичанський гірничо-індустріальний
фаховий коледж

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Фахова передвища освіта — освіта, розроблена для формування та розвитку певних освітніх кваліфікацій, що підтверджують здатність особи виконувати спеціалізовані завдання у певній галузі професійної діяльності.

Сьогодні в сучасних умовах набирають популярність в освіті інтерактивні дистанційні методи навчання. Підвищення якості навчання освітніх послуг неможливе без впровадження сучасних інноваційних методів традиційного інтерактивного навчання за допомогою новітніх методів і різних аудіо візуальних програм. Зростає роль і місце дистанційної форми навчання та використання сучасних інформаційних та інноваційних технологій у закладах фахової передвищої освіти. Використання таких технологій аудіо візуального спілкування знімає питання відсутності живого спілкування між викладачами і здобувачами освіти. Дистанційна форма – є однією з нових реальностей сучасної освіти. Її можна розглядати, як простір самоактуалізації, особливості майбутнього фахівця.

Для ефективної організації навчання здобувачів освіти у закладах фахової передвищої освіти в умовах обмеження освітнього процесу використовуються форми дистанційного

навчання. Дистанційне навчання здійснюється за двома режимами: синхронний – режим реального часу і асинхронний – опрацювання матеріалу виконується без участі викладача, в довільному порядку.

Найбільш використовується синхронний режим. Засоби викладу матеріалу в синхронному режимі можуть носити різний характер використання. Все залежить від того, для чого вони потрібні. Освітяни використовують різні засоби, які можна поділити на групи: відеоконференції, відповідно конференції можна проводити в Zoom, Google-Meet, Discord. Для проведення своїх занятть з іноземної мови, я користуюсь сервісом Google Meet, який вважається дуже зручним для цифрового освітнього середовища. Google Meet є безкоштовним застосунком, для початку користування яким достатньо мати обліковий запис. Серед ключових переваг застосунку варто виділити: Google Meet можна використовувати у більшості браузерів, але найоптимальніший варіант – робота в Chrome.

Робота в месенджері – онлайн спілкування та використання чатів спільнот, такі як: Viber, Telegram можна використовувати не лише для інформування домашнього завдання, їх можна також використовувати для консультування здобувачів освіти в режимі реального часу або проводити опитування. Крім того, можна використовувати тести в Google Forms, а також в програмах На урок, Всеосвіта.

Більш детально про асинхронний режим. В цьому режимі можна використовувати такі засоби: інструменти Google, відеозаняття, онлайн тестування. Але, корпорація Google дає для дистанційного навчання досить багато цікавих інструментів, серед них можна виділити такі: найпоширеніший Google Classroom - це онлайн-клас, який допомагає викладачеві керувати навчанням та створювати інтерактивні заняття, допомагаючи здобувачам освіти розширювати навчання за допомогою інструментів, доступних в Інтернеті. Послуга також дозволяє створювати різні класи, розподіляти завдання, надсилати, отримувати нотатки та зворотній зв’язок. Google-Sites – це платформа для створення власної веб-розробки, створення сайту наповнення його інформацією. Google Forms – інструмент для створення тестування з дисциплін, визначених освітньою програмою. Google Disk – інструмент для накопичення навчальних матеріалів (текстових документів, презентацій тощо). Сервіз Youtube – створений для публікації відео занять, створених на основі презентацій, слайд-шоу.

Забезпечення дистанційного навчання в закладах фахової передвищої освіти вимагає використання певного системотехнічного забезпечення, яке включає: апаратні засоби (персональні комп’ютери, мережеве обладнання); інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускною здатністю каналів, що надає всім суб’єктам дистанційного навчання освітнього закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах; програмне забезпечення загального та спеціального призначення, яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами. Я користуюся соціальними мережами: Viber, Telegream, Whats App, вебсервісом Google Classroom, хмарним сховищем даних Google Disk, платформами для проведення онлайн-занять та відео конференцій Zoom та Google Meet, електронною поштою.

Крім того, використовуються чати – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування людей через Інтернет. Відеоконференція – це конференція реального часу в online режимі. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Для якісного проведення відео-конференції необхідна її чітка підготовка: створення програм (цим займається мережевий викладач). Як вже було сказано вище, про соціальні мережі, Viber, Telegream, WhatsApp - вони дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорення тем, завдань, проблем, інформації. Платформа Google Classroom – це безкоштовна онлайн платформа від Google, для всіх користувачів, включаючи викладачів та здобувачів освіти, до нього можна отримати доступ та увійти з ПК (через веб-версію) або з мобільного телефону, за допомогою додатків для Android та iPhone (iOS).

Крім того, на своїх заняттях я використовую достатньо прості, але не менш цікаві ресурси: Wordwall і LearningApps. Інтерактивні вправи можна відтворювати на будь-якому веб-пристрої, наприклад, комп'ютері, планшеті, телефоні. Ці програми прості у використанні,

онлайн-редактор дозволяє виконувати інтерактивні вправи дистанційно і збирати статистику виконання завдань студентами на будь-якому комп'ютері без виходу в інтернет.

Безперервність освіти знаходиться в динамічному зв'язку з соціалізацією особистості. У ході соціалізації людина опановує знаннями про ті моделі поведінки або акти поведінки, які прийняті в даній культурній системі.

Інтернет-навчання для мене, як основа безперервної освіти, яке націлене на оволодіння навичок самостійної освітньої роботи, на формування ключових компетентностей.

Але, специфіка Інтернет-навчання, а саме дистанційні форми, які застосовуються у фаховій передвищій освіті, що базуються на телекомунікаційних технологіях, Інтернет-ресурсах і послугах, впливає на способи відбору і структуризації змісту, способи реалізації тих чи інших методів і організаційних форм навчання, що суттєво впливає на функціонування всієї системи. Але, ми аналізуємо, відбираємо й оброблюємо інформацію, висуваємо гіпотези, приймаємо рішення, спираючись на власні роздуми, власне бачення проблеми.

Список використаних джерел

1. Бацуровська І.В. Технології дистанційного навчання у вищий освіті [Електронний ресурс] / І.В.Бацуровська, О.М.Самойленко. - Режим доступу: http://www.confcontact.com/20110225/pe4_samojl.htm

2. Дистанційні та онлайн-сервіси в освіті [Електронний ресурс]. URL: https://mon.gov.ua/ua/distancijni-ta-onlajn-servisi-v-osviti.

3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс] . –Режим доступу: http://194.44.29.29/Files/PublicItems/FldDoc/7/Distance.doc

4. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання та умови застосування / В.М.Кухаренко, О.В.Рибалко, Н.Г. Сиротенко . – Харків. 2002. – 320с.

5. Цифрова трансформація освіти і науки. Міністерство освіти і науки України [сайт]. URL: https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciyaosviti-ta-nauki

Білогуб Т.А.
викладач іноземної мови,
Відокремлений структурний
підрозділ «Оріхівський фаховий коледж
Таврійського державного агротехнологічного
університету імені Дмитра Моторного»

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

На сьогоднішній день існує велика різноманітність мультимедійних навчальних програм і курсів для вивчення англійської мови. Робота з цими програмами дозволяє студенту краще зрозуміти запропоновані теми і проконтролювати свої знання. Існує кілька типів комп'ютерних програм. Демонстраційні комп'ютерні програми дозволяють наочно представити новий навчальний матеріал. Інформаційно-навчальні програми використовуються для формування основних понять, відпрацювання основних умінь і навичок шляхом їх активного застосування в різних навчальних ситуаціях. Так звані тренажери використовуються для закріплення матеріалу та відпрацювання навичок, а також дають можливість індивідуалізувати процес навчання. Засоби ІКТ дозволяють підняти на якісно новий рівень процеси, пов'язані з вимірюванням знань тих, хто вивчає англійську мову. Контролюючі програми дозволяють оцінити знання і уміння кожного студента в групі, а методи тестування постійно удосконалюються.

Поточна оцінка знань дозволяє швидко і якісно отримати об'єктивну інформацію про рівень підготовки студента, визначити розділи, що засвоєні слабо, і дати рекомендації до їх повторного закріплення. Контроль знань за допомогою засобів ІКТ полегшує перевірку знань групи студентів, до того ж автоматизований контроль відрізняється повнотою охоплення матеріалу і виключає будь-яку суб'єктивність оцінки, тому вона не може залежати від ступеня «суворості» педагога. Автоматизований контроль зводить до мінімуму кількість випадкових оцінок, а також звільняє викладача від рутинної роботи. Для полегшення роботи по складанню тестів у даний час розроблені різні системи, котрі дозволяють створювати розгалужені тести, анкети, багатоальтернативні і одноальтернативні питання, автоматично виставляти оцінки студентам, обробляти і переглядати результати тощо. Можливості комп'ютерної техніки в навчанні найбільш повно реалізуються в електронних підручниках і цілісних комп'ютерних курсах, проектування і використання яких сьогодні є одним із головних напрямків оптимізації та інтенсифікації філологічної освіти.

Як будь-яка навчальна комп'ютерна програма, електронний підручник є інтерактивним, його зміст реалізується на базі гіпертексту і мультімедіа, він може включати в себе різні підпрограми, у тому числі контролюючого або ігрового характеру. Особливістю електронного підручника є наявність у ньому гіпертексту, звуку, анімації, відео та кінофрагментів, що полегшують засвоєння нового матеріалу. Останнім часом розроблено підручники, що дозволяють вибирати за гіперпосиланнями рівень складності досліджуваного матеріалу. Електронний підручник орієнтований на самостійну роботу студентів з інтерактивними матеріалами на локальному комп'ютері, а також у локальних мережах і в Інтернеті. Використання електронного підручника в процесі навчання англійської мови дозволяє забезпечити індивідуальність, адаптивність та інтерактивність навчання, цілісність викладу матеріалу, візуалізацію навчальної інформації та розвиток інтелектуального потенціалу студента.

Однією з переваг використання електронних навчальних посібників полягає в тому, що студент може знайомитися з навчальними матеріалами не тільки в передбачені розкладом години занять, але й у зручний для нього час. Він може повертатися до необхідної теми стільки разів, скільки йому буде потрібно. Використання електронного підручника при самостійній підготовці студентів полегшує варіативність та індивідуалізацію навчання, а також сприяє розвиткові їх пізнавальної активності.

За допомогою комп'ютерних технологій створюється віртуальне середовище навчання, яке можна побудувати так, що в нього буде власна пам’ять про те, що робили студенти. Користувач за допомогою ІКТ може отримувати інформацію про зміст та режими роботи з інформаційним ресурсом, а також може ефективно використовувати зміст цього ресурсу.

Поповнення інформаційного потенціалу вищезгаданого інформаційно-комунікаційного середовища можливо за допомогою створення мультимедійних додатків у мережах освітнього призначення.

Велике значення має можливість вибору будь-якої інформації з великого інформаційного ресурсу і різних режимів роботи. На всіх етапах навчання англійської мови можуть бути використані матеріали ресурсів Інтернет, які відіграють особливо важливу роль під час організації самостійної роботи студентів. Мережа Інтернет – це неосяжне джерело ресурсів для вивчення англійської мови і навіть історії і культури країни мову якої студенти вивчають. Інтернет надає величезне інформаційне поле, що містить найрізноманітнішу інформацію, і, що дуже важливо, різні засоби пожвавлення сприйняття інформації: графіку, звук, відео. Крім того інтернет-ресурси потрібні для отримання нової, автентичної інформації, для перевірки рівня знань учнів і, звичайно, для створення справжнього мовного середовища (в умовах міжнародних телекомунікаційних проектів, аудіо- і відеоконференцій), що сприяє виникненню природної потреби у спілкуванні англійською мовою і відповідно, підвищенню мотивації у вивченні англійської мови. При використанні Інтернет-ресурсів у процесі навчання англійської мови, як правило, використовують сайти, що не містять орфографічних, граматичних та інших помилок. Але на «просунутому» етапі навчання можна використовувати і сайти, що містять

граматичні та орфографічні помилки. Наприклад, для ознайомлення з лінгвістичним феноменом Chinglish цілком підходять матеріали сайтів різних компаній з описом виробів тощо.

З метою створення мовного середовища особливе місце відводиться сайтам міжнародного спілкування молоді (www.Sharedtalk.com, Livemocha.com. тощо). Для активізації самостійної роботи з навчальними Інтернет-ресурсами різної структури викладачеві необхідно здійснювати пошук і відбір необхідних Інтернет-ресурсів, даючи їх точні адреси, а також навчити студентів працювати з вибраними Інтернет-ресурсами. При цьому необхідно оцінювати, наскільки обрані ресурси будуть відповідати мовному та загальнокультурному рівню конкретної групи студентів. Суттєвим критерієм при відборі матеріалу є також його актуальність, ступінь новизни, адаптація до студента. Емпіричні дослідження показали, що проблематикою навчальних текстів і відповідними завданнями можна як звузити соціокультурний простір, так і розширити його. Посилання на пошукові системи також є перевагою, оскільки полегшують відбір потрібної інформації і допомагають заощадити час. Раціональне використання відео- та аудіоматеріалів може суттєво сприяти навчанню сприймання англійської мови і підготовці до ситуацій реального спілкування, тому важливо застосовувати виправдану тактику управління процесом, тобто правильно підібрати або розробити вправи для реалізації конкретного завдання.

Крім того, необхідно також постійно надавати супутню підтримку у вигляді консультацій, інструктажу або тренінгу. Наприклад, при роботі з матеріалами сайту BBC (Learning English (www.bbk.co.uk)) потрібно пояснити, як виконувати завдання з граматики, під час роботи з навчальними текстами, вказати, які із запропонованих на сайті навчальних текстів потрібно прослуховувати тощо. BBC Word Service надає можливість не лише прочитати, але й прослухати новини, причому студент може навіть вибрати для себе відповідний рівень володіння англійською мовою. При роботі з такими навчальними матеріалами необхідно буде самостійно вводити в Інтернет-браузер (Internet Explorer) адреси сайтів, знайомитися з інформацією сайтів, а вже потім виконувати відповідні завдання. Для створення навчальних Інтернет-ресурсів за допомогою спеціального програмного забезпечення можна використовувати Knowledge Network Explorer (KNE) і дотримуватися інструкцій по створенню. Підібраний матеріал буде автоматично розміщений в мережі Інтернет. Для виконання завдання студентам необхідно буде зайти на конкретний сайт розробленого навчального матеріалу в мережі Інтернет і використовувати зазначені посилання для навігації. При використанні Інтернет-ресурсів студент отримує можливість реалізації різних видів інформаційної взаємодії, а також можливість працювати в різних режимах Інтернет: E-mail, Internet Realy Chat, телеконференції, відеоконференції, Push технології, Worl Waid Web, віддалений доступ (Telnet), передача файлів (FTP).

Отже, використання засобів ІКТ при навчанні англійської мови дає можливість створення індивідуальної освітньої траєкторії. При розробці електронно-освітніх ресурсів для самостійної роботи студентів, доцільно передбачити градування ступенів труднощів і складності підібраного матеріалу, наявність процедур для полегшення процесів узагальнення, наявність узагальнюючих схем, супровід теоретичних описів практичними прикладами і гіперпосиланнями на відповідні ресурси, опис зв'язку навчального матеріалу з додатковими дидактичними ресурсами профільного освітнього порталу з підтримки самостійної пізнавальної діяльності студентів. При самостійній роботі з іншомовної літературою можна використовувати комп'ютерні (електронні) словники, що дозволяє значно збільшити швидкість пошуку незнайомих слів, а також почути вимову слів як в англійському, так і в американському варіанті. Наприклад, словник ABBVV Lingvo легко встановлюється на ПК, підходить для смартфонів і мобільних телефонів, а ABBVV Lingvo з OS Android – для планшетів, і з допомогою тематичних словників ABBVV Lingvo, створених викладачем на основі програмної лексики, студенти з легкістю можуть вивчити необхідну кількість нових слів. Вибір навчальних програм і тематичних словників для самостійної роботи з англійської мови визначається рівнем володіння англійською мовою, інтересами і профілем підготовки

студентів. Перспективою подальших досліджень є проведення експериментальних досліджень практичного застосування різних типів ІКТ у процесі навчання англійської мови з метою обрання найбільш ефективних з них.

Список літератури:

1. Подзигун О.А. Сучасні педагогічні технології навчання іноземних мов / О.А. Подзигун // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. − Випуск 38 / Редкол.: Р.С. Гуревич (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма "Планер", 2014. – с. 394-398.

2. Казачінер О. С. Використання нових інформаційних технологій у навчальному процесі / О. С. Казачінер // Англійська мова та література – 2009. – № 33. – С. 5

3. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. – 2002. – 136 с.

4. Шклярук Г.О. Інтенсифікація навчання іноземної мови з використанням комп`ютерних технологій //Англійська мова та література. – 2011р. – № 22. – С. 2-3.

5. O.A.Gryshchenko Y. Motivating Potential of Online Professional Courses in Studying English at Technical University // Archive. – 2017. – Vol.: 6, No.1.– P. 102-10

Білокура Н.І.
методист, викладач української мови
та літератури,
Львівський фаховий коледж
будівництва, архітектури та дизайну

УПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗФПО

Напрям роботи конференції: інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу

У статті висвітлено питання використання мобільних застосунків як сучасного інструмента освітніх інформаційних ресурсів на заняттях української мови. Виокремлено мобільні засоби навчання: роботу з месенджерами, інтерактивними вправами, онлайн-тестами, тестами в соцмережах. Наведено приклади мобільних додатків для смартфонів, які можна використовувати при підготовці до ЗНО/НМТ. Указано чинники, від яких залежить ефективність та раціональне використання мобільних телефонів в освітньому процесі.

Ключові слова: українська мова, ІКТ, m-learning, мобільні застосунки, мобільне навчання, instagram, viber, telegram.

The article highlights the issue of using mobile applications as a modern tool of educational information resources in Ukrainian language classes. Mobile learning tools are singled out: work with messengers, interactive exercises, online tests, tests in social networks. Examples of mobile applications for smartphones that can be used in preparation for the ZNO/NMT are given. The factors that influence the efficiency and rational use of mobile phones in the educational process are indicated.

Keywords: Ukrainian language, ICT, m-learning, mobile applications, mobile learning, instagram.

Сучасних викладача та здобувача освіти неможливо уявити без айфона чи смартфона, оскільки мобільні технології зі шаленою швидкістю та вповні увійшли в наше життя. І сьогодні мобільний телефон, погодьтеся, – це не просто засіб зв’язку, а вже як мінікомп’ютер. Буває так, що студентові не цікаво на занятті, він акцентує увагу на мобільному і «сидить» у ньому, «живе» в інстаграмі чи тік-тоці. Здобувачеві освіти набридає теорія, він не розуміє, як

і де використати її практично. І з метою вирішення цієї проблеми більшість педагогів поєднує навчальну теорію із сучасними педагогічними інструментами – мобільними технологіями. Саме такі викладачі у тогочасному світі і затребувані. Як говорив А. Дістервег : «…Учитель повинен свідомо йти в ногу з сучасністю, прийматися і надихатися силами, що пробудилися в ній. Жалюгідна кожна людина, що відстала від свого часу; поява ж учителя молоді, який сам живе в минулому, викликає лише співчуття всіх людей, які живуть у ногу із своїм часом і мислять суголосно зі своїми сучасниками».

На мою думку, найбільше значення має не те, що здобувач освіти використовує новітні технології, а те, як це використання впливає на підвищення рівня його освіченості та навченості. Хочу також зазначити, що сучасні технології в помірному обсязі сприяють не лише якісному вивченню української мови, а й формуванню цифрової компетентності здобувачів освіти і викладача.

За визначенням ЮНЕСКО, навчання із застосуванням мобільної технології окремо чи разом з іншими ІКТ, сформульовано як мобільне навчання (м-навчання) або mobile learning (m-learning).

Тему мобільного навчання віднедавна опрацьовують багато зарубіжних та українських науковців. Учені Т. Андерсон та М. Аллі досліджують теорію і практику електронного навчання, М. Шарплз і Дж. Еттевел - використання засобів мобільного навчання та вплив їх на освітній процес, А. Кукулска-Хулме, Дж. Тракслер - підтримку викладачів мобільного навчання. В Україні питання мобільного навчання опрацьовують А. Авраменко, В. Білоус, В. Биков, Т. Калуга, С. Семеріков, С. Титова, О. Тихомірова та інші [1, 355].

Мета статті – доцільність використання мобільних технологій на заняттях української мови в закладі фахової передвищої освіти, види їх, переваги та недоліки мобільного навчання.

Освітній інструмент – це застосунок, програма або сервіс, за допомогою якого реалізується певна взаємодія між здобувачами освіти та викладачем. На сьогодні розроблено багато різних функцій, що вбудовані у смартфони, та мобільних додатків, які можуть ефективно сприяти освітньому процесу. Із власного досвіду та практики хочу виділити такі мобільні технології та застосунки для оптимізації навчально-виховного процесу здобувачів освіти, які використовую на заняттях української мови:

-онлайн-тести в сториз Instagram

-онлайн-тести платформи «Всеосвіта. Спільнота активних освітян»

-інтерактивні вправи навчального сервісу «LearningApps.org»

-мобільні додатки «Мова ДНК нації», «ЗНО тести: Українська мова»

-месенджери Viber, Telegram, Instagram.

Відносно новою та актуальною є соцмережа «Instagram». Погодьтеся, що там студенти цілодобово! Ця мережа пропонує тести просто в сториз. До речі, їх організувала з вересня 2019 року, а в умовах карантину запустила #інстаграм_мовний_марафон_24_7. Щодня в сториз публікую тести з української мови чи літератури за розділами: орфографія, фразеологія, морфологія, синтаксис, культура мови, пунктуація, фонетика, будова слова; цитати з творів, паспорт творів (тема/ідея/ключові слова, географія, жанр, історія написання), автори творів, літературні родини, вчинки героїв , присвяти та епіграфи до творів, теорія літератури, угрупування, напрями. Такі тести - це інтерактивні стікери, які містять від 2 до 4 пунктів – варіантів відповідей. У них викладач вказує правильну відповідь, тому коли студенти вибирають один із пунктів, вони відразу дізнаються, правильне їхнє припущення чи ні. Чим зручні такі тести? Студенти в тій соцмережі - 24/7, тому до ЗНО/НМТ відповідно готуються теж 24/7. Усі відповіді здобувачів освіти на тести (правильні та неправильні) бачить тільки власник облікового запису (викладач), який їх завантажує, для сторонніх користувачів статистика недоступна.

Не менш сучасною є платформа «Всеосвіта. Спільнота активних освітян». Розділ «Тести» дозволяє зареєстрованим викладачам у будь-який зручний час створювати власні тести для проведення самостійних і модульних контрольних робіт. Розділ пропонує і

диференційовану систему оцінювання, яку викладач може обрати самостійно, і багато функцій для організації тестування.

LearningApps.org є сервісом для підтримки процесів навчання та викладання за допомогою невеликих інтерактивних модулів - вправ. Ці завдання можна використовувати як навчальні ресурси або ж для самостійної роботи. Але тут доречними та зручнішими у використанні були б мультиборд або інтерактивна дошка!

Застосунок «Мова-ДНК нації» - освітній проєкт для тих, хто хоче вдосконалити свої знання з української мови. Здобувач освіти повторить основні правила правопису; вивчить нові фразеологізми й синоніми до звичних слів; навчиться правильно наголошувати слова та позбудеться тавтології чи суржика, бо культура мови – це наша ахіллесова п'ята. Додаток має бібліотеку ілюстрацій із поясненнями, вправи з коментарями. А зображення з Лепетуном, головним героєм, які сподобалися найбільше, можна додати в обрані.

ЗНО тести: Українська мова – сучасний мобільний додаток, який дозволяє пришвидшити підготовку до НМТ/ЗНО з української мови, опрацювавши типові тести. Інструмент дозволяє здобувачам освіти самостійно обирати теми та пройти пробне тестування, щоб перевірити рівень своїх знань. Тут реалізована можливість проходження тесту та перевірки на наявність помилок (неправильна відповідь виділяється червоним кольором), а також результат загальної кількісті правильних відповідей (правильна відповідь виділяється зеленим кольором).

Використання мобільних технологій для швидкої передачі інформації –месенджерів Viber, Telegram, Instagram дозволяють створити групу користувачів (студентів і викладача), тут можна публікувати інформацію, доступну всім учасникам групи практично миттєво. Наприклад, викладач може відправити фото чи файл завдання тощо. Також у групі можна проводити опитування.

Якщо говорити про переваги використання мобільних застосунків в освітньому закладі, то виділю доступність (якщо у когось немає мобільного, то можна організувати групову роботу); компактність (займають менше місця ніж з комп'ютер чи ноутбук); миттєвість (швидкий обмін інформацією через месенджери, імейл тощо); мобільність (можна використання всюди та завше); сучасність (упровадження в навчальний процес ІКТ – складова Закону про освіту). Проте використання мобільних технологій у навчальному процесі має і недоліки: негативний вплив мобільних пристроїв на здоров'я абонемента; можливості функцій мобільних засобів можуть трохи чи дуже відрізнятися; часом студент може використовувати свій пристрій не для навчання!

Підбиваючи підсумки, стверджую, що m-learning є необхідною складовою сучасного освітнього процесу, але треба навчитися розумно використовувати мобільні технології, не забуваючи про живе повсяк¬денне спілкування, мислення. Без використання мобільних інструментів, особливо під час упровадження дистанційної форми навчання, нам важко уявити сучасні заняття. Раціональне використання мобільних телефонів на заняттях економить час, підвищує мотивацію студентів та забезпечує якісний зворотний зв'язок між педагогом і здобувачем освіти.

Місія викладача - бути пошуковцем, винахідником, тому мусимо сповна усвідомити сутність змін, які приносить новий час, аби підготувати здобувача освіти до життя в нинішньому столітті. Сучасний викладач-словесник повинен бути обізнаним, активним, комунікабельним, динамічним, працездатним, вольовим, впевненим у собі, толерантним та мобільним. Тож, шановні викладачі, крокуймо в ногу з часом, будьмо професійно компетентними, бо саме від нашого вміння дати гідну відповідь на виклики XXI століття залежатимуть долі мільйонів українців та й, власне, майбутнє України.

Список використаних джерел

1.Білоус В. Мобільні навчальні додатки в сучасній освіті. Освітологічний дискурс. 2018. № 1–2 (20–21). С. 353–362.

2. Горбатюк Р. М., Тулашвілі Ю. Й. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти [Електронний ресурс]. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. №27. С. 31-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ Nvuuped_2013_27_10

3. Пересунько Т. М. Інноваційні технології навчання у розвитку творчих здібностей на уроках української мови та літератури [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/8360.

4. Слободянюк Л. М. Використання сучасних інтерактивних технологій як засобу активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках української мови та літератури. Навчально-методичний посібник / Л. М. Слободянюк. – Бар, 2014. – 60 с.

5. Яцик І. С. Використання інтерактивних методів навчання при викладанні гуманітарних дисциплін з метою виховання толерантності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: onf.vstu.edu.ua.

Великий О.А.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Розвиток сучасної освіти вимагає використання інноваційних рішень, які зможуть виявити більшу зацікавленість предметом, що вивчається та зробити подачу матеріалу більш зрозумілою і наочною. Одним із таких рішень може слугувати технологія доповненої реальності.

Доповнена реальність (Augmented Reality, AR) – це технологія, яка дозволяє об'єднувати створені комп'ютером віртуальні об'єкти з реально існуючими об'єктами, отримуючи таким чином їх поєднання. Доповнена реальність розширює сприйняття реальності користувача, дозволяючи поліпшити сприйняття, навчання та спілкування.

В основі технології AR лежить використання різних типів загальнодоступних пристроїв, таких як смартфони та планшети, які спроможні розпізнавати реальні об'єкти та накладати на них віртуальні або якусь певну інформацію.

Наприклад, навівши камеру смартфона на зображення в книжці (за умови використання відповідного програмного забезпечення), учень може «оживити» зображення, побачити його тривимірну проекцію, анімацію, додаткові текстові або аудіо пояснення.

Більш складні та професійні системи AR можуть також використовувати спеціальні окуляри та гарнітури. Вони дозволяють максимально «зануритися» у віртуальний світ та вже з нього взаємодіяти з реальними об'єктами.

Використання доповненої реальності у навчальному процесі відкриває велику кількість переваг, які сприяють його покращенню. Розглянемо кілька з них:

1.Інтерактивність: AR створює інтерактивне середовище, яке краще залучає увагу здобувачів освіти та стимулює їхній інтерес до навчання. Відтворення віртуальних об'єктів надає можливість учням взаємодіяти з матеріалом набагато ефективніше, ніж традиційні методи навчання. Вони можуть взаємодіяти з віртуальними об'єктами, пересувати їх, обертати, масштабувати та навіть взаємодіяти з ними за допомогою жестів або голосових команд.

2.Особистісне навчання: AR може бути персоналізованим, що дозволяє кожному учневі вивчати матеріал у власному темпі та за своїми індивідуальними потребами. Викладачі

можуть створювати адаптивні сценарії навчання, які враховують рівень знань та інтереси кожного учня.

3.Візуалізація складних концепцій: AR дозволяє створити візуальні та тривимірні представлення складних або абстрактних концепцій, які можуть бути незрозумілими, якщо пояснюються тільки за допомогою тексту та зображень. Це допомагає учням краще усвідомити матеріал та зберегти його в пам'яті.

Наприклад, в математиці AR може допомогти у візуалізації складних геометричних фігур чи математичних операцій. Відображення їх у просторі за допомогою AR може допомогти учням краще зрозуміти їх форму, розміри та взаємозв'язки.

У фізиці AR може використовуватися для демонстрації руху тіл, електричних чи магнітних полів, ілюструвати складні фізичні принципи.

В історії та соціальних науках AR може стати інструментом для відтворення історичних подій, візуалізації культурних аспектів чи демонстрації географічних особливостей різних регіонів. У мовному навчанні AR може допомогти у створенні візуальних сценаріїв для вивчення нових слів та виразів у реальних ситуаціях.

4.Створення інтерактивних досліджень та проєктів: AR надає можливість учням створювати власні проєкти та дослідження, що базуються на віртуальних об'єктах та середовищах. Це стимулює творчість, сприяє розвитку аналітичних та проблемно-орієнтованих навичок здобувачів освіти.

5.Оптимізація навчальних сценаріїв: AR може бути використана для створення різноманітних навчальних сценаріїв, від симуляції віртуальних лабораторій та історичних подій до віртуальних екскурсій та ігрових вправ. Це дозволяє викладачам персоналізувати навчання та пристосовувати його до потреб різних здобувачів освіти.

6.Розвиток співпраці та комунікаційних навичок: AR може сприяти розвитку співпраці та комунікаційних навичок, оскільки деякі навчальні заходи можуть бути орієнтовані на групову роботу або спільне вирішення завдань у віртуальних середовищах.

7.Мотивація до навчання: AR може стати додатковим стимулом для навчання. Зацікавленість здобувачів освіти у відкриттях та дослідженнях у віртуальному середовищі може підвищити їхню мотивацію до вивчення матеріалу.

Використання доповненої реальності в навчальному процесі створює унікальні можливості для розвитку креативності та критичного мислення здобувачів освіти, створюючи власні проєкти та дослідження:

1.Створення власних віртуальних середовищ: учні можуть використовувати спеціальні платформи або інструменти для створення власних віртуальних середовищ з використанням AR. Вони можуть створювати віртуальні світи, де досліджують або створюють інтерактивні історії та проекти.

2.Розвиток творчості через дизайн: використання AR вимагає створення візуальних елементів та дизайну віртуальних об'єктів. Це сприяє розвитку творчих навичок здобувачів освіти, оскільки вони мають можливість експериментувати з формами, кольорами та текстурами для створення власних віртуальних об'єктів.

3.Спільні проєкти: учні можуть працювати разом над створенням великих проектів у віртуальному середовищі. Вони можуть об'єднати свої зусилля для створення великих інтерактивних ігор, віртуальних макетів або інших проєктів, які вимагають спільної роботи та творчого мислення.

4.Аналіз та критичне мислення: робота з віртуальними об'єктами та середовищами може стимулювати критичне мислення здобувачів освіти. Вони можуть аналізувати різні аспекти віртуальних об'єктів, досліджувати їх властивості та взаємозв'язки, а також робити висновки на основі отриманих даних.

Вже зараз використання технологій доповненої реальності має приклади успішного використання у навчанні. Однак існує ряд труднощів, з якими стикаються при спробі впровадження AR:

1.Технічні обмеження: не всі заклади освіти можуть отримати доступ до технічних ресурсів, таких як сучасні смартфонів або планшети, які підтримують AR, або спеціальні окуляри та потужні комп'ютери для них. Це може створювати нерівності в доступі до навчальних можливостей.

2.Підготовка вчителів: викладачам необхідно мати достатній рівень компетентності у використанні AR для навчання. Це може вимагати додаткової підготовки та навчання, щоб вони могли ефективно впроваджувати ці технології на своїх заняттях.

3.Вартість: розробка та впровадження AR-програм для навчання може бути дороговартісним, особливо для навчальних закладів з обмеженими бюджетами. Це може ускладнювати доступність цих технологій для всіх навчальних закладів.

Отже, хоча використання AR у навчанні має свої виклики, його потенціал для покращення навчального процесу та залучення здобувачів освіти є значним, і перспективи для подальшого розвитку цієї технології в освіті є багатообіцяючими.

Величко Д.
студент 31-КІ
науковий керівник
Соколюк Н. П.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Реалії нашого сьогодення змушують шукати різноманітні засоби для спілкування, навчання та обміну інформацією. Карантин та війна перенесли частину життя у соціальні мережі та віртуальне спілкування. Застосування онлайн-платформ або веб-сайти, дозволили користувачам спілкуватися з іншими, обмінюватися контентом, долучатися до груп з подібними інтересами та взаємодіяти з різноманітними функціями, які сприяють взаємодії та обміну інформацією.

Вплив соціальних мереж на сучасне суспільство величезний і проявляється це у всіх галузях життя. Соціальні мережі роблять спілкування з іншими людьми з усього світу легким і швидким. Вони створюють можливості для взаємодії, обміну ідеями та інформацією, незалежно від фізичного місцезнаходження. Мережі стали важливим каналом для поширення новин та інформації та є одним з інструментів впливу на громадську думку. Багато компаній використовують соціальні мережі для просування своїх товарів та послуг, залучення клієнтів і взаємодії з ними. Соціальні мережі використовуються в освітніх цілях, надаючи можливості для навчання, співпраці, обміну досвідом і створення відкритих освітніх ресурсів.

Все це свідчить про те, що соціальні мережі стали не тільки важливим елементом сучасної комунікації, але й впливають на різні аспекти нашого життя, включаючи культуру, бізнес, освіту та соціальні відносини.

Потенціал соціальних мереж у навчальних процесах величезний і різнобічний. Все частіше вони застосовуються у сучасному освітньому процесі, адже частина здобувачів освіти змушена навчатися дистанційно. Соціальні мережі стали платформою для спільного обміну навчальними матеріалами, ресурсами та ідеями між здобувачами освіти та викладачами. Це дозволяє створити віртуальне середовище для навчання, яке доступне у будь-який зручний час та може бути корисним як для навчальних закладів, так і для самоосвіти. Мережі створюють можливості для спільної роботи над проектами, обговорення тем та ділового спілкування між

здобувачами та викладачами. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, співпраці та творчого мислення. Підтримка діалогу та відкритої комунікації може збільшити зацікавленість та мотивацію до навчання. Соціальні мережі можуть допомогти викладачам індивідуалізувати навчальний процес, пропонуючи здобувачам освіти персональні завдання та рекомендації на основі їх потреб та інтересів. Використання таких засобів у навчальних процесах може сприяти розвитку цифрових навичок серед здобувачів, включаючи уміння працювати з інформацією в Інтернеті, аналізувати та оцінювати джерела, а також ефективно комунікувати в онлайн-середовищі.

Застосування соціальних мереж для навчання дає можливість викладачу створювати групи або сторінки, що будуть призначенні спеціально для вивчення курсу на популярній соціальній мережі, та запросити учасників шляхом поширення посилання. Для вивчення одного курсу викладач може використовувати декілька соціальних мереж одночасно. Далі необхідно наповнити сторінки та групи навчальним контентом, таким як статті, відео, презентації або інфографіка, що відповідає темам курсу. Поширювати контент необхідно регулярно, щоб стимулювати активність учасників. Ще один з засобів комунікації є проведення вебінарів або онлайн-зустрічі на платформах, для додаткового обговорення матеріалів курсу, відповідей на запитання та взаємодії з учасниками. Можна створити обговорення та форуми для обміну думками, досвідом та питаннями.

Використання соціальних мереж передбачає постійне заохочення учасників до активної участі та взаємодії, наприклад, шляхом створення конкурсів, розсилання додаткового матеріалу чи надання похвали за активність. Також необхідним є відслідковування участі та активності здобувачів у групі чи на сторінці, що дає можливість зрозуміти що викликає найбільший інтерес та використати це для подальшого вдосконалення. Організація навчальних заходів у соціальних мережах може допомогти залучити здобувачів освіти та створити динамічне та інтерактивне навчальне середовище.

Основними перевагами використання соціальних мереж для навчання є:

- легкий доступ до інформації, адже платформи для навчальних спільнот надають зручний доступ до навчального контенту, ресурсів та інструментів, що дозволяє здобувачам та викладачам швидко знаходити та використовувати необхідну інформацію;
- співпраця та обмін досвідом між учасниками навчальної групи;
- можливість навчання в будь-який час та в будь-якому місці завдяки онлайн-формату;
- використання інтерактивних інструментів таких як форуми, чати, відеоконференції тощо, що сприяє активному взаємодії та обміну ідеями.

Однак разом з перевагами використання соціальних мереж в навчанні мають і ряд недоліків:

- проблеми з конфіденційністю та безпекою даних, особливо у випадках, коли вони не забезпечені належним рівнем захисту;
- додаткові розважальні та соціальні функцій на платформах можуть призводити до відволікання від навчального процесу та втрати продуктивності;
- не всі здобувачі освіти мають рівний доступ до технологій, необхідних для навчання, що може призвести до виникнення не рівних умов;
- використання нових технологій та платформ вимагає часу та ресурсів на тренінги та підтримку для викладачів та здобувачів;

Окрім соціальних мереж постійним є розвиток нових інструментів та можливостей для освітнього процесу, а саме: створення та підтримка відкритих освітніх ресурсів, які є вільно доступними для використання, редагування та поширення, може значно збільшити доступність та різноманітність навчального контенту; розвиток та покращення онлайн-платформ для навчання, які надають можливості для інтерактивного навчання, співпраці та обміну досвідом; використання технологій навчання, які враховують індивідуальні потреби та стилі навчання кожного здобувача освіти; віртуальна реальність та розширена реальність необхідні для того щоб створювати симуляції практичних сценаріїв, таких як медичні

процедури, інженерні завдання або навчання безпеки, де здобувачі можуть практикувати реальні навички у безпечному та контрольованому середовищі.

Проаналізувавши переваги, недоліки та розвиток нових технологій та мереж стає зрозумілим, що правильне використання цих інструментів та можливостей може значно покращити навчальний процес, забезпечити доступність та якість освіти та сприяти інноваціям у сфері освіти.

Загалом, соціальні мережі мають великий потенціал для подальшого розвитку освіти, а правильне використання цього потенціалу може сприяти покращенню якості навчання та забезпеченню доступності освіти для всіх.

Список використаних джерел

1. .Ткачук Г.В Особливості впровадження мобільного навчання./Інформаційні технології і засоби навчання.2018.Том 64,№2.

2. Користування сайтами соціальних мереж та рівень стресу: дослідження серед студентів НаУКМА / Роман Любенко, Катерина Мальцева // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2019. - № 3. - С. 159-178

3. Кучаковська Г. А. Роль соціальних мереж в активізації процесу навчання інформатичних дисциплін майбутніх вчителів початкової школи [Електронний ресурс]

4. Олексюк Н. В. Використання соціальних мереж у роботі вчителів / Н.В. Олексюк // Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: матеріали наукової конференції. [Електронний ресурс]

Гаврутенко Л.А.
викладач економічних дисциплін
Згонник В.В.
здобувач освіти
ВСП «Фаховий коледж інженерії,
управління та землевпорядкування НАУ»

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ

В умовах цифрової трансформації в освітніх закладах постає питання щодо використання штучного інтелекту викладачами та здобувачами освіти. Адже він сприяє надання індивідуального навчання та їх оцінювання, автоматизації навчальних й адміністративних завдань та підтримки в процесі навчання.

На думку Баранова О.А., штучний інтелект – це певна сукупність методів, способів, засобів та технологій, насамперед, комп'ютерних, що імітує (моделює) когнітивні функції, які мають критерії, характеристики та показники еквівалентні критеріям, характеристикам та показникам відповідних когнітивних функцій людини[1, с.46].

Штучний інтелект — це галузь інформатики, яка займається проєктуванням і конструюванням комп'ютерних систем, здатних виконувати завдання, що вимагають інтелекту, зазвичай пов'язаного з людським інтелектом [2].

Аналізуючи етапи розвитку штучного інтелекту ми простежуємо його від зародження до сьогодення:

1. Народження штучного інтелекту (1952-1956). У 1955 році Аллен Ньюелл та Герберт Саймон створили першу програму штучного інтелекту — Logic Theorist. Вона довела 38 із 52 математичних теорем, а також знайшла нові доведення для деяких інших. У 1956 році термін «штучний інтелект» вперше вжив американський інформатик Джон Маккарті на Дартмутській конференції.

2. Період золотих років у розвитку штучного інтелекту (1956-1974). У1966 році Джозеф Вайценбаум розробив першого чат-бота — ELIZA. Його назвали на честь Елізи Дулітл, героїні п'єси «Пігмаліон» Бернарда Шоу, яку навчали мові «вищого класу людей». ELIZA імітував діалог з психотерапевтом. У 1972 році в Японії створено першого інтелектуального людиноподібного робота, який отримав назву WABOT-1.

3. У період з 1974 до 1980 років у розвитку штучного інтелекту настав етап першої «зими штучного інтелекту». У цей період комп'ютерні науковці стикнулися з гострою нестачею фінансування.

4. У 1980-1987 роках стався так званий «Бум штучного інтелекту». У 1980 році в Стенфордському університеті відбулася перша національна конференція Американської асоціації штучного інтелекту.

5. Період другої «зими штучного інтелекту» був у 1987-1993 роках, тому що інвестори та уряди знову припинили фінансування досліджень у галузі штучного інтелекту через високу вартість та неефективний результат.

6. Період 1993-2011 років характерна появою інтелектуальних агентів. У 1997 році комп'ютер IBM Deep Blue обіграв чемпіона світу з шахів Гаррі Каспарова. У 2002 році вперше штучний інтелект увійшов у дім у вигляді пилососа Roomba. У 2006 бізнес почав використовувати технологію, зокрема компанії Facebook, Twitter та Netflix.

7. З 2011 року до сьогодення настав етап генеративного штучного інтелекту. У 2011 році Watson від IBM переміг у вікторині Jeopardy, де йому довелося вирішувати складні загадки. Тож стало зрозуміло, що він розуміє природну мову, швидко вирішує непрості питання. У 2012 році Google запустив функцію Google Now в додатку для Android, яка могла надавати користувачеві інформацію у вигляді прогнозу. У 2020 році Baidu випустив алгоритм Linear Fold AI для медичних і науково-медичних команд, які розробляють вакцину на ранніх стадіях пандемії SARS-CoV-2 (COVID-19) [3].

Отже, розглянувши розвиток штучного інтелекту ми прослідковуємо його стрімкий розвиток та необхідність, адже він стає невід´ємною частиною в багатьох сферах життя, де спрощує працю людей та розширює їх професійну та особисту діяльність. І тим не менш має потенціал для новаторських змін у сфері освіти запроваджуючи новаторські методи та форми навчання.

Також, штучний інтелект може адаптувати в освітні для індивідуальних потреб кожного здобувача освіти, де аналізуються дані про навчальний процес створюються індивідуальні навчальні плани для кожного. Такі зміни збільшують можливості забезпечити доступність освіти для всіх, включаючи людей з обмеженими можливостями. Проваджуючи аудіо- та візуальні допоміжні технології, перекладачі мови, а також інші інструменти, які полегшать та підвищать зацікавленість в навчанні. Використання штучного інтелекту в інклюзивному навчанні позитивно вплинути на розвиток осіб з різними потребами, адже, нейромережі сприяють спілкуванню між здобувачами освіти та викладачами, забезпечуючи інтерфейси, які підтримують різні стилі комунікації, включаючи голосові команди, мовлення до тексту та зображення для здобувачів освіти з аутизмом.

Таким чином, штучний інтелект змінює суспільство та процес навчання, його впровадження та використання в освіті підсилить контроль знань, автоматизує перевірку завдань, виявлятиме та виправлятиме помилки, допоможе викладачам визначать самостійність виконання завдань у виставленні оцінок. Окрім того, він допоможе усунути проблему списування, аналізуючи зображення з відеокамер та активність користувачів у браузері. Ігрові та інші технології з використанням штучного інтелекту можуть стати потужним інструментом для навчання та розвитку зробивши процес навчання більш захопливим та цікавим.

Список використаних джерел

1. Баранов О. Визначення терміну «штучний інтелект». Інформація і право. 2023. Т. 44. С. 32–49. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/5_28.pdf

2. Що таке штучний інтелект? URL:.https://www.zfort.com.ua/blog/sho-take-shtuchnii-intelekt

3. Що таке штучний інтелект: історія, види та складові. Giga Cloud: Хмарні Технології та Хмарний Сервіс для Бізнесу. URL: https://gigacloud.ua/blog/navchannja/scho-take-shtuchnij-intelekt-istorija-vidi-ta-skladovi

Гандзюк О.М.
кандидат філологічних наук, доцент,
старший викладач кафедри дисциплін
загальної підготовки
КЗВО «Волинський медичний інститут»
Волинської міської ради

СКЛАДОВІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ОПРАЦЮВАННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» СТУДЕНТАМИ МЕДИЧНИХ ІНСТИТУТІВ

Це питання набуває особливої актуальності в контексті глобалізації та інтеграції України в світовий освітній та медичний простір. Мова – це не просто засіб спілкування. Це потужний інструмент професійної діяльності, який відкриває нові можливості для розвитку та самореалізації.

Результати. Ключові складові, які забезпечують ефективність освітнього процесу під час вивчення курсу "Українська мова за професійним спрямуванням" студентами медичних інститутів:

1. Інтеграція теоретичних знань і практичних навичок

Навчальний процес повинен бути спрямований не лише на засвоєння теоретичних знань, але й на розвиток практичних навичок використання мови у професійній сфері. Це означає, що студенти мають вчитися не тільки правилам, але й вміти застосовувати їх у реальних ситуаціях. Інтеграція теоретичних знань і практичних навичок є однією з ключових складових ефективного освітнього процесу. Для студентів медичних інститутів, які вивчають курс "Українська мова за професійним спрямуванням", це особливо важливо, оскільки мова є не тільки засобом спілкування, але й інструментом професійної діяльності.

Важливість інтеграції полягає в тому, що майбутнім фахівцям потрібна мова не лише як сукупність правил, а й як система світобачення, засіб культурного співжиття в суспільстві, інструмент самоформування і самовираження особистості

2. Комунікативний підхід

Комунікативний підхід у навчанні передбачає акцент на розвитку мовленнєвих навичок і здатності до ефективного спілкування. Важливо, щоб студенти могли вільно висловлювати свої думки, аргументувати свої погляди точку зору та вести діалог.

Комунікативний підхід у навчанні медичних інститутів є важливим для формування не тільки мовленнєвих навичок, але й здатності до ефективного спілкування в професійному середовищі. Цей підхід акцентує на важливості вміння студентів вільно висловлювати свої думки, аргументувати свої погляди.

В межах комунікативного підходу, особлива увага приділяється:

- Розвитку емпатії: Здатності розуміти емоції та почуття інших, що є критично важливим для медичних працівників у їхній взаємодії з пацієнтами.
- Гнучкості спілкування: Адаптації стилю спілкування в залежності від ситуації та співрозмовника.

• Рефлексії: Вміння аналізувати власне спілкування та взаємодію з іншими, щоб постійно покращувати ці навички.

Крім того, важливою складовою є професійна деформація та синдром емоційного вигорання, які можуть виникати внаслідок інтенсивної роботи в медичній сфері. Тому, комунікативний підхід також включає в себе стратегії профілактики та подолання цих явищ

3. Використання інноваційних методів навчання

Сучасні освітні технології, такі як інтерактивні вправи, мультимедійні презентації, онлайн-ресурси, можуть значно підвищити інтерес та мотивацію студентів до вивчення мови.

Інтерактивні вправи:

Інтерактивні вправи залучають студентів до активної участі в навчальному процесі. Вони можуть включати дискусії, групову роботу, рольові ігри, кейс-методи та інші форми активного навчання: Інтерактивні вправи є ключовими для залучення студентів та підвищення ефективності навчання. Ось детальний опис кожного з видів:

Дискусії:

Дискусії сприяють розвитку критичного мислення та комунікативних навичок. Вони дозволяють студентам висловлювати власні думки, аргументувати свою позицію та вчитися толерантності у висловлюваннях.

Групова робота:

Групова робота розвиває навички командної взаємодії та співпраці. Студенти вчаться планувати та виконувати завдання колективно, що підвищує їхню відповідальність та здатність досягати спільної мети.

Рольові ігри:

Рольові ігри допомагають студентам розвивати соціальні навички, такі як емпатія та співпраця. Вони також сприяють кращому розумінню різних перспектив та ролей у суспільстві.

Кейс-методи:

Кейс-методи залучають студентів до аналізу реальних ситуацій та пошуку рішень. Це сприяє розвитку аналітичних навичок, вміння приймати рішення та критичного мислення.

Кожен з цих методів має свої унікальні переваги та специфіку, але всі вони спрямовані на активізацію навчального процесу та розвиток важливих навичок у студентів.

Мультимедійні презентації:

Мультимедійні презентації дозволяють викладачам оптимізувати процес навчання, використовуючи візуальні та аудіальні елементи для кращого засвоєння матеріалу

Онлайн-ресурси:

Онлайн-ресурси для вивчення мови надають доступ до широкого спектру матеріалів та інструментів, таких як інтерактивні курси, відеоуроки, мобільні додатки та інші. Вони забезпечують гнучкість у навчанні, дозволяючи студентам вчитися у власному темпі.

Використання цих методів може значно підвищити ефективність навчання, зробити його більш захоплюючим та відповідним до індивідуальних потреб студентів.

4. Особистісно орієнтований підхід

Важливо враховувати індивідуальні особливості кожного студента, його потреби та інтереси. Це допомагає зробити навчання більш ефективним і цікавим для кожного. Особистісно орієнтований підхід у навчанні враховує унікальність кожного студента, його індивідуальні потреби, інтереси та здібності. Цей підхід сприяє не лише академічному розвитку, але й особистісному зростанню студентів.

Сюди належать:

• Індивідуалізація навчання: Кожен студент отримує освіту, яка відповідає його власним потребам і можливостям.

• Розвиток суб'єктивності: Студенти заохочуються до самовизначення та самореалізації.

• Соціалізація: Навчання сприяє адаптації студентів до життя в суспільстві.

• Культурна ідентифікація: Студенти вчаться розуміти та цінувати свою культурну спадщину.

• Життєве самовизначення: Підтримка студентів у визначенні їхніх життєвих цілей та прагнень.

Викладачі, які застосовують особистісно орієнтований підхід, зосереджуються на:

• Врахуванні індивідуальних особливостей: Вони визнають, що кожен студент є унікальним і має свої сильні сторони та області для розвитку.

• Створенні підтримуючого середовища: Навчальне середовище має бути безпечним та сприятливим для всіх студентів.

• Розвитку творчого потенціалу: Заохочення студентів до творчості та інноваційного мислення.

Цей підхід також включає в себе роботу над вихованням, яке починається з оцінки успіхів студента, зосередження уваги на його особистих перемогах, а не порівнянні з іншими. Важливим є визнання та підтримка індивідуальних досягнень та прогресу.

5. Залучення до наукової роботи

Стимулювання студентів до наукової діяльності, участі у конференціях, семінарах, допомагає поглибити їх знання та розвинути критичне мислення. Залучення до наукової роботи є важливою складовою освітнього процесу, особливо для студентів медичних інститутів. Воно не тільки сприяє поглибленню знань, але й розвиває критичне мислення, дослідницькі навички та здатність до інноваційного підходу в медицині.

Ось деякі ключові аспекти та переваги залучення студентів до наукової роботи:

• Практичний досвід: Студенти отримують можливість застосувати теоретичні знання на практиці, проводячи дослідження під керівництвом досвідчених науковців.

• Участь у конференціях та семінарах: Презентація результатів своїх досліджень на наукових форумах дозволяє студентам обмінюватися ідеями та отримувати відгуки від експертів.

• Розвиток мережі контактів: Знайомство та співпраця з іншими дослідниками та професіоналами у галузі медицини.

• Публікація наукових робіт: Можливість публікувати в наукових журналах, що є значущим для наукової кар'єри.

• Внесок у розвиток медицини: Через наукові дослідження студенти можуть вносити свій вклад у вдосконалення медичної практики та покращення здоров'я суспільства

Українська медична студентська асоціація (УМСА) є однією з організацій, яка сприяє залученню студентів до наукової роботи, надаючи їм платформу для обміну досвідом, співпраці та розвитку професійних навичок.

6. Підвищення рівня академічної культури

Академічна культура включає в себе не тільки знання мови, але й уміння працювати з науковими текстами, використовувати фахову термінологію, правильно оформляти наукові роботи.

7. Формування мовної особистості

Мовна особистість студента формується через розуміння культури мови, її історії, а також через вміння використовувати мову як засіб самовираження та самореалізації.

8. Забезпечення зворотного зв'язку

Ефективний зворотний зв'язок від викладачів допомагає студентам усвідомити свої помилки, виправити їх та покращити свої навички.

9. Мотивація та заохочення

Мотивація є ключовим фактором у навчанні. Викладачі повинні заохочувати студентів, відзначати їх успіхи та підтримувати інтерес до предмета.

10. Неперервне оновлення навчального матеріалу

Навчальний матеріал повинен бути актуальним та відповідати сучасним вимогам. Це передбачає регулярне оновлення лекцій, практичних завдань та навчальних посібників.

Висновки. Володіння українською мовою за професійним спрямуванням є ключовим для медичних працівників, адже воно дозволяє не лише ефективно спілкуватися з пацієнтами та

колегами, а й правильно інтерпретувати медичну інформацію, вести документацію та проводити наукові дослідження.

Давиденко В.А.
канд. техн. наук, доцент, викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ІНТЕРАКТИВНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА»

Досягнення науково-технічного прогресу супроводжуються докорінними змінами в різних галузях суспільства, в тому числі і в освіті. Основною метою Національної стратегії розвитку освіти в Україні, Концепції розвитку освіти в Україні та Стратегії реформування вищої освіти в Україні − є підвищення її якості та конкурентоспроможності як умови інноваційного сталого розвитку українського суспільства. Вища освіта характеризується триваючим вдосконаленням, переосмисленням і переглядом концептуальних основ та одночасно з цим загостренням конкурентної боротьби на ринку освітніх послуг, підвищеними вимогами до інноваційного потенціалу викладачів, підвищеними вимогами до якості освітнього процесу.

Метою навчання здобувачів освіти за освітніми напрямками у галузі електроенергетики є підготовка фахівців, здатних розв’язувати спеціалізовані задачі та проблеми електроенергетики, електротехніки та електромеханіки. Це вимагає формування як бази теоретичних знань, так і практичних навичок для вирішення конкретних практичних фахових завдань з дотриманням вимог нормативних документів та настанов у сфері проектування, монтажу та експлуатації електричних мереж та систем електропостачання промислових підприємств, населених пунктів, сільськогосподарських об’єктів. Майбутні фахівці електроенергетичної сфери мають володіти низкою практичних навичок, зокрема, уміти ефективно експлуатувати електричне устаткування та контролювати його стан, виконувати оперативні перемикання в електроустановках, мати навички роботи з контрольно-вимірювальними приладами, оперативно-інформаційними комплексами, пристроями захисту та автоматики електроустановок тощо.

Існують три методи взаємодії викладача і здобувача освіти: пасивний, активний і інтерактивний. Пасивний метод - це форма взаємодії здобувача освіти і викладача, в якій викладач є основною дійовою особою, а здобувачі освіти виступають у ролі пасивних слухачів. Активний метод - це форма взаємодії здобувачів освіти і викладача, при якій в ході заняття викладач і здобувачі освіти взаємодіють один з одним. Якщо у пасивному занятті основною дійовою особою і менеджером заняття був викладач, то у випадку активного методу організації заняття викладач і здобувачі освіти знаходяться на рівних правах. Інтерактивний метод - означає взаємодіяти, знаходитися в режимі діалогу з будь-ким. На відміну від активних методів, інтерактивні орієнтовані на широшу взаємодію здобувачів освіти не тільки з викладачем, але й один з одним.

Інтерактивні форми проведення навчальних занять є одним із засобів, що дозволяють досягнути цілей щодо підготовки висококваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця у сфері енергетики. Завдання інтерактивних методів навчання: навчити самостійного пошуку, аналізу інформації і вироблення правильного рішення ситуації; навчити роботі в команді, поважати чужу думку, проявляти толерантність до іншої точки зору; навчити формувати

власну думку, що спирається на певні факти. Місце викладача в інтерактивних заняттях зводиться до спрямування діяльності здобувачів освіти на досягнення цілей навчання.

Призначення інтерактивних форм проведення занять полягає в тому, щоб організувати діяльність здобувачів освіти по спільному пошуку знань. Інтерактивне навчання - це діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача і здобувачів освіти. Це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності. Вона має на увазі цілком конкретні і прогнозовані цілі. Одна з таких цілей полягає у створенні комфортних умов навчання, при яких здобувач освіти відчуває свою інтелектуальну спроможність та успішність. Це робить продуктивним процес навчання.

Методи і прийоми інтерактивного навчання є такі: 1) кластери, порівняльні діаграми - пошук ключових слів і проблем з певної міні-теми; 2) метод проектів - самостійна розробка студентами проекту по темі і його захист; 3) інтерактивний заняття із застосуванням аудіо - і відеоматеріалів4 4) мозковий штурм - потік питань і відповідей, або пропозицій і ідей по заданій темі, при якому аналіз правильності / неправильності проводиться після проведення штурму; 5) круглий стіл (дискусія, дебати) - груповий вид методу, який передбачає колективне обговорення учнями проблеми, пропозицій, ідей, думок і спільний пошук рішення; 6) ділові ігри (в тому числі рольові та імітаційні) - під час гри здобувачі освіти грають ролі учасників тієї чи іншої ситуації, приміряючи на себе різні професії4 7) антиконференції - кожен стає не тільки учасником, але і організатором конференції, всі учасники виступають з новими ідеями, презентаціями пропозиціями по заданій темі в результвті чого відбувається пошук найцікавіших ідей і їх загальне обговорення4 8) тренінг - особлива форма групової діяльності зі своїми можливостями, обмеженнями, правилами і проблемами, в якій учасник займає активну позицію, а засвоєння навичок відбувається в процесі проживання, особистого досвіду поведінки, відчування, діяння.

Навчання з використанням інтерактивних освітніх технологій передбачає відмінну від звичної логіку освітнього процесу: не від теорії до практики, а від формування нового досвіду до його теоретичного осмислення через застосування.

Можна виділити наступні загальні результати і ефекти інтерактивного навчання:

а) інтерактивні методи навчання дозволяють посилити процес розуміння, засвоєння і творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань. Ефективність забезпечується за рахунок більш активного включення здобувачів освіти в процес отримання та безпосереднього використання знань. Якщо форми і методи інтерактивного навчання застосовуються регулярно, то в здобувачів освіти формуються продуктивні підходи до оволодіння інформацією, зникає страх висловити неправильне припущення і встановлюються довірливі стосунки з викладачем;

б) інтерактивне навчання підвищує мотивацію і залучення учасників у вирішення обговорюваних проблем, що дає емоційний поштовх до подальшої пошукової активності учасників, спонукає їх до конкретних дій, процес навчання стає більш осмисленим;

в) інтерактивне навчання формує здатність мислити неординарно, по-своєму бачити проблемну ситуацію, виходи з неї; обґрунтовувати свої позиції, свої життєві цінності; розвиває такі риси, як уміння вислуховувати іншу точку зору, вміння співпрацювати, проявляючи при цьому толерантність і доброзичливість по відношенню до своїх опонентів;

г) інтерактивна діяльність забезпечує не тільки приріст знань, умінь, навичок, способів діяльності і комунікації, а й розкриття нових можливостей здобувачів освіти, є необхідною умовою для становлення та вдосконалення компетентностей через включення учасників освітнього процесу в осмислене переживання індивідуальної та колективної діяльності для накопичення досвіду, усвідомлення і прийняття цінностей;

д) використання інтерактивних технологій навчання дозволяє зробити контроль за засвоєнням знань і вмінням застосовувати отримані знання, вміння і навички в різних ситуаціях більш гнучким і гуманним;

є) результат для конкретного здобувача освіти: досвід активного освоєння навчального змісту у взаємодії з навчальним оточенням; розвиток особистісної рефлексії; освоєння нового досвіду навчальної взаємодії, переживань; розвиток толерантності;

е) результат для навчальної мікрогрупи: розвиток навичок спілкування та взаємодії в малій групі; формування ціннісно-орієнтаційної єдності групи; заохочення до гнучкої зміни соціальних ролей в залежності від ситуації; прийняття моральних норм і правил спільної діяльності.

Удосконалення та використання міжнародних стандартів навчання вказує, наскільки важливим для освіти є питання підготовки висококваліфікованих кадрів на основі використання новітніх освітніх технологій і інновацій. Застосування інтерактивних методів навчання дозволяє зацікавити здобувачів освіти, що сприяє підвищенню якості знань на всіх етапах навчального процесу. Впровадження інтерактивних методів навчання є одним з ефективних напрямків вдосконалення підготовки здобувачів освіти в сучасному навчальному закладі, що забезпечує підготовку висококваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця.

Дребот Л.С.
викладач фінансово-облікових
та економічних дисциплін
ВСП «Криворізький фаховий коледж
Державного університету економіки та управління»

РОЗШИРЕННЯ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК ВИКЛАДАЧІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНСТРУМЕНТІВ GOOGLE

Сучасне суспільство характеризується стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, які широко використовуються у всіх сферах, включаючи науку, освіту, виробництво, інтелектуальну та культурну сфери, а також повсякденне життя.

Ця тенденція робить знання вирішальним ресурсом економічного потенціалу, а навички ефективного їх використання стають ключовими. Сучасні роботодавці вимагають постійної актуалізації знань та ефективного використання інформаційно-технічних ресурсів від своїх працівників. В цьому контексті освітній процес повинен зберігати баланс між сучасними інноваціями та традиційними методами.

Розв'язання цієї проблеми полягає у розумному використанні інноваційних технологій в освіті. Це включає інтеграцію нових обчислювальних пристроїв, широке поширення мережевих послуг та потужного програмного забезпечення, що відкриває необмежені можливості для навчання у будь-який час і в будь-якому місці.

Отже, сучасна система освіти потребує специфічної інфраструктури, яка включає в себе відповідне програмне забезпечення, необхідне обладнання, доступ до Інтернету та кваліфікованих фахівців.

Дистанційне навчання стало перспективним вибором для освітньо зацікавлених осіб, що прагнуть розширити та покращити свої знання та навички у конкретній сфері. Однак пандемія Covid-19 зумовила майже повне впровадження дистанційного навчання, що стало справжнім випробуванням для всіх учасників освітнього процесу.

У сучасних умовах України дистанційне навчання стало надзвичайно актуальним. Після початку повномасштабного вторгнення, ініційованої російським режимом 24 лютого 2022 року, віддалена освіта стала ключовою та прийняла нові форми. Військовий стан змусив перевести більшість навчальних закладів України на дистанційну форму навчання. Хоча цей метод не є бездоганним, використання деяких його аспектів стає важливим додатком до

традиційної освіти, особливо в умовах, коли традиційне навчання ускладнене або стає неможливим.

Сучасна цифрова освітня система являє собою відкритий інструментарій, який дозволяє викладачу фахової передвищої освіти розробляти власні курси дистанційного навчання, використовуючи новітні інструменти. Так, навчальні дистанційні ресурси можуть бути представлені базами даних, презентаціями, електронними навчальними комплексами, навчальними фільмами, навчально-методичними посібниками, збірниками навчально-методичних матеріалів, підручниками, тощо. Ці ресурси можуть доповнювати традиційні методи навчання.

Використання Інтернет-ресурсів у викладанні різних навчальних дисциплін сьогодні вважається однією з найактуальніших проблем у сфері освіти. Основним ефективним вирішенням цієї проблеми є використання інструментів Google [1].

Уміле використання можливостей Google дозволяє вирішити багато завдань, пов'язаних з організацією та забезпеченням навчального процесу з будь-якої навчальної дисципліни. Це, в свою чергу, визначає можливість викладачів фахової передвищої освіти використання засобів Google у науковій та навчально-виховній роботі.

Основні інструменти, які можливо використовувати, щоб створити власний онлайн-простір і розпочати організацію освітньої діяльності, включають:

- Google Клас: це безкоштовний інструмент для навчання та управління класом, який надається Google;
- Google Документи: Хмарна служба для створення та спільного редагування текстових документів, електронних таблиць та презентацій;
- Google Карты: Картографічний сервіс, який надає інформацію про місця, навігацію та зображення з супутникових знімків;
- Google Фото: Хмарний сервіс для збереження, організації та спільного використання фотографій та відеозаписів;
- Google Календар: Інтерактивний календар, який дозволяє планувати події, зберігати нагадування та спільно використовувати календарі з іншими користувачами;
- Google Карты: Сервіс картографії та навігації, який допомагає знаходити місця, намічати маршрути та отримувати вказівки про рух на дорозі;
- Google Перекладач: Інструмент для перекладу тексту, веб-сторінок та навіть мовного спілкування між різними мовами;
- Google Keep: Додаток для збереження нотаток, списків справ та ідей з можливістю організації та спільного використання;
- Google Диск: Хмарне сховище для зберігання файлів, яке також надає можливість спільної роботи над ними та обміну ними з іншими користувачами;
- Google Форми: Інструмент для створення опитувань, анкет та форм, які можна легко розповсюджувати та збирати відповіді;

Google є однією з провідних компаній у галузі технологій та інновацій, і вона постійно розширює свої можливості[1].

Google надає кілька ресурсів і посібників для навчання та використання своїх цифрових інструментів:

- Google Допомога: Офіційний центр довідки Google, де можна знайти інструкції, посібники та відповіді на поширені запитання щодо використання різних продуктів Google.
- Google Навчання: Веб-сайт Google Навчання пропонує безкоштовні курси, підручники та ресурси для навчання користувачів професійним навичкам та використанню інструментів Google.
- YouTube-канали Google: Google має офіційні YouTube-канали, де вони публікують відеоуроки та посібники з використання своїх інструментів. Деякі популярні канали включають «Google Workspace» та «Google для вчителів».
- Google Документація: Кожен конкретний інструмент Google має свою власну документацію, яка описує функціональність та надає посібники з використання. Наприклад,

документація Google Документів надає інформацію про всі можливості та функції цього інструменту.

- Google Тренінг: Google пропонує спеціальну програму тренування для бізнес-користувачів, яка допомагає їм освоїти інструменти Google для покращення продуктивності та ефективності.

Крім офіційних ресурсів Google, також можна знайти багато незалежних блогів, відеоуроків та онлайн-курсів, які надають додаткові посібники та поради з використання цифрових інструментів Google[2].

Оцінка інструментів Google дає змогу зробити кілька важливих висновків:

1.Широкий функціонал: Google пропонує різноманітні цифрові інструменти, такі як Google Документи, Google Диск, Google Клас, Google Форми, Google Keep, Google Пошук і Google Календар. Кожен інструмент має свої унікальні функції та призначення, але всі вони об'єднані в єдиному інтерфейсі Google, що робить їх простими у використанні та інтеграції.

2.Зручність та доступність: Інструменти Google доступні онлайн, що означає, що ви можете користуватися ними з будь-якого пристрою з доступом до Інтернету. Це дозволяє зручно працювати в режимі реального часу, спільно планувати, зберігати дані та спілкуватися з колегами.

3.Синхронізація та спільна робота: Багато інструментів Google підтримують синхронізацію, що дозволяє працювати з даними на різних пристроях. Крім того, ви можете ділитися документами, календарями, формами та іншими матеріалами для спільної роботи з колегами або друзями.

4.Ефективність та продуктивність: Інструменти Google спрямовані на підвищення ефективності та продуктивності. Вони надають широкі можливості для організації, планування, збереження та пошуку інформації, що допомагає зосередитися на важливих завданнях та досягти кращих результатів.

5.Безпека та захист даних: Google приділяє велику увагу безпеці та захисту даних користувачів. Вони використовують різні методи захисту, такі як шифрування та багаторівнева аутентифікація, щоб забезпечити безпеку особистих даних.

Загалом, інструменти Google є потужними, зручними та надійними рішеннями для роботи з даними, спільної роботи та планування, що полегшують вашу роботу та підвищують продуктивність.

Список використаних джерел

1.Огляд Google Workspace for Education. веб-сайт URL: https://edu.google.com/workspace-foreducation/editions/overview/ (дата звернення 10.05.2024)

2. ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ. веб-сайт URL: http://surl.li/nsitq (дата звернення 09.05.2024)

Євсюк М.М.
викладач спецдисциплін
Міщанчук Ю. А.
студент гр. 31-ЕТ
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічног університету»

ВІРТУАЛЬНИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ПРАКТИКУМ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОМИСЛОВА ЕЛЕКТРОНІКА І МІКРОПРОЦЕСОРНА ТЕХНІКА» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 141 ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА, ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКА

Цифровізація освіти розширює можливості навчального процесу та дозволяє здобувачам освіти адаптуватися до нових технологій цифрового середовища, створює умови для підвищення власної цифрової компетентності. Для сучасного навчання важливий розвиток змісту освітнього інформаційного середовища, яке складається із сукупності компонентів і умов, важливих для здійснення професійної та життєвої самореалізації [1].

Дисципліна «Промислова електроніка і мікропроцесорна техніка» є обов'язковою освітньою компонентою професійної підготовки, яка забезпечує вивчення схемотехніки цифрових пристроїв та їх використання в різних модулях електронних систем СЕП. Дисципліна спрямована на вивчення фізичних основ перетворення аналогових сигналів в цифрову форму і обробки цифрових сигналів на основі методів і засобів дискретної математики, а також мікропроцесорних пристроїв, що реалізують ці задачі.

Аналіз деяких програмних продуктів, використання яких можливе для організації навчального процесу, виконано в роботі [1]. На нашу думку, найбільш доцільним для формування професійних навичок підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка є програмне забезпечення Multisim for Education, яке побудоване відповідно до галузевого стандарту SPICE (англ. Simulation Program with Integrated Circuit Emphasis - симулятор електронних схем загального призначення з відкритим початковим кодом). Особливістю програми Multisim є наявність контрольно-вимірювальних приладів, які за зовнішнім виглядом, органами керування і характеристиками максимально наближені до реальних аналогів. Це сприяє отриманню практичних навичок роботи з найбільш поширеними приладами: мультиметром, осцилографом, генератором сигналів та ін. Бібліотека NI Multisim містить величезну кількість електронних компонентів. Вбудовані застосунки програми Grapher та Postprocessor дозволяють відображати результати моделювання у графічному вигляді та здійснювати їх аналіз [2, с. 137].

Для роботи з програмою Multisim for Education здобувачу освіти потрібно зареєструватися безкоштовно на сайті за посиланням [3] або ж скористатися безкоштовною онлайн-версію Multisim Live на інтерфейсі від Multisim з відповідною бібліотекою компонентів, яка дає можливість використовувати технологію моделювання (повну схему макета в браузері), що і в Multisim for Education. Версію Multisim Live немає потреби оновлювати чи встановлювати заново - всі оновлення автоматично застосовуються в створеному здобувачем освіти обліковому записі чи проекті [3].

Подальша робота з електронною системою моделювання Multisim включає в себе три основних етапи: створення схеми; вибір і підключення вимірювальних приладів; активація схеми – дослідження процесів, які відбуваються в пристрої, що досліджується.

Проаналізуємо роботу елементарного елемента цифрової техніки «НЕ» - інверсія. Для цього з бібліотеки Multisim for Education виберемо об'єкт дослідження – ТТЛ мікросхему 74F04N (U1A рис. 1). Для моделювання принципу роботи мікросхеми U1A необхідно на вхід подати сигнал від функціонального генератора XFG1, та здійснити налаштування параметрів імпульсу (форми, частоти, тривалості, амплітуди).

Для спостереження за формою сигналу у часі застосуємо 2-х канальний віртуальний осцилограф XSC1 (вхід А підключаємо до входу U1A, а вхід В – до виходу U1A) із відповідним налаштуванням каналів за напругою та часом.

Зміну рівня вхідної напруги мікросхеми U1A виконано на потенціометрі R1.

Ввімкнувши віртуальне живлення функціонального генератора XFG1, на вході і виході мікросхеми U1A з'являється сигнал, форму та полярність якого відображає осцилограф (рис. 1, а). Регулюючи рівень вхідного сигналу за допомогою потенціометра R1, візуально можна переконатися у тому, що вихідний сигнал логічного елемента «НЕ» інвертується по відношенню до вхідного та стрибкоподібно змінює форму зі стану логічного «0» у стан логічної «1» при заданому порозі спрацювання пристрою (в прикладі 2,5В).

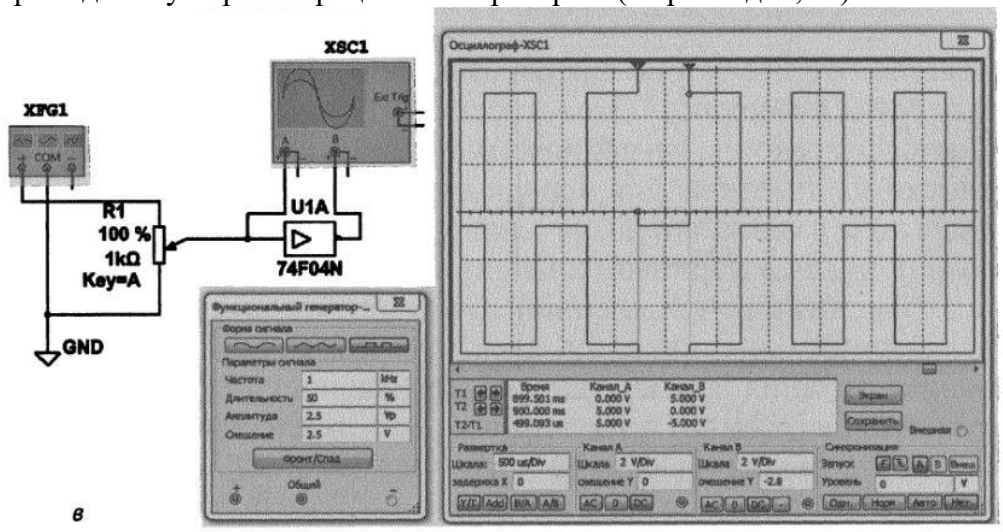

Рисунок 1 – Змодельована схема та осцилограми роботи логічного елемента «НЕ»

Порівнюючи вхідну (верхню) і вихідну (нижню) осцилограми сигналів на рис.1 за допомогою вбудованих маркерів можна помітити, що вихідний сигнал відстає відносно вхідного. Для підвищення точності визначення часу затримання сигналу у віртуальному осцилографі XSC1 можна зменшити час його розгортання у нс, тобто «розтягнути» осцилограму по осі часу (рис. 2).

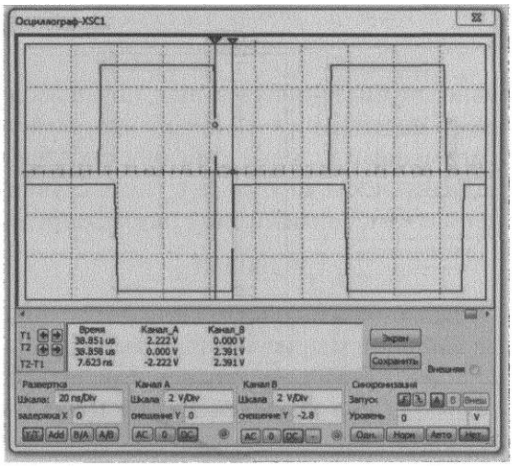

Рисунок 2 – Дослідження часу затримання імпульсу при проходження його через логічний елемент «НЕ»

Встановивши маркери на спаді вхідного і зростанні вихідного сигналів спостерігаємо чіткий час затримання імпульсу при проходження його через логічний елемент «НЕ». Величину затримання сигналу також можна визначити із стрічки Т2-Т1 на екрані осцилографа 7,623 нс (рис. 2). Аналіз паспортних даних реальної мікросхеми 74F04N за [4] показує, що

граничний час зростання та спадання імпульсів становить 7,0 та 6,3 нс відповідно. Похибка між дослідженнями віртуальної мікросхеми та реальної незначна.

Отже, навчально-інформаційні середовища, що функціонують на базі технології мультимедіа та системи віртуальної реальності, доводять високі дидактичні можливості та педагогічну доцільність їх застосування, забезпечують інтеграцію практичних умінь з теоретичними знаннями. Здобувач освіти після проходження відповідної теоретичної підготовки та отримання навичок роботи з програмним продуктом має можливість провести віртуальне моделювання та вивчити широкий спектр електричних схем, що відповідають конкретній реальній установці. Математичне моделювання з використанням програми Multisim спрощує процедуру проєктування електронних схем й дозволяє вивчити та засвоїти основні властивості цих схем, виявити помилки, скорегувати та дослідити ці схеми.

Список використаних джерел

1. Євсюк М.М., Лишук В.В. Застосування комп'ютерних технології в практичній підготовці здобувачів освіти спеціальності 141 електроенергетика, електротехніка та електромеханіка. Матеріали ІІ Науково-методичній конференції «Інтенсифікація освітнього процесу на основі системного підходу та впровадження сучасних технологій навчання». 14.05.2023. ВСП ТФК ЛНТУ.

2. Павловська Н., Павловський Ю. Особливості вивчення основ електротехніки на заняттях з технологій в умовах дистанційного навчання. Український Педагогічний журнал, (1), с.133-140. URL: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-133-140 (дата звернення: 10.05.2024).

3. Multisim. URL: https://www.multisim.com (дата звернення: 10.05.2024).

4. Мікросхема 74F04N https://www.alldatasheet.com/view.jsp?Searchword=74f04n (дата звернення: 10.05.2024).

Іліка Г.Д.
викладач
Сторожинецький лісовий фаховий коледж

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ОСВІТИ І НАУКИ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Швидке прискорення розвитку інформаційних і комунікаційних технологій стало початком всесвітнього процесу переходу від "індустріального" до "інформаційного суспільства". "Інформаційне суспільство" на сьогодні трактується як ступінь у розвитку сучасної цивілізації, що характеризується збільшенням ролі інформації і знань у житті суспільства, зростанням частки інформаційних комунікацій, створенням глобального інформаційного простору, що забезпечує ефективну інформаційну взаємодію людей, їхній доступ до світових інформаційних ресурсів і задоволення їх соціальних і особистісних потреб в інформаційних послугах.

Перехід до інформаційного суспільства супроводжується зростаючим потоком інформації, переведенням основного масиву інформації на електронні носії, підвищенням вимог до повноти, оперативності, вірогідності інформації, яка надається користувачам, забезпеченням можливості доступу до неї з будь-якого місця в будь-який час. У порівнянні з індустріальним суспільством, де усе спрямовано на виробництво і споживання товарів, в інформаційному суспільстві виробляються і споживаються інтелект, знання, що призводить до збільшення частки розумової праці. Від людини вимагається здатність до особистісного і професійного розвитку та творчості, зростає попит на вміння отримувати знання та опрацьовувати їх, відповідати вимогам інформаційного середовища. Таким чином,

фундаментального значення набуває переосмислення підходів до системи освіти, створення високоякісного і високотехнологічного інформаційно-освітнього середовища. [5]

Інтенсивний розвиток сфери освіти та науки на основі інформаційних і телекомунікаційних технологій стає найважливішим національним пріоритетом розвинутих країн світу. Вже зараз можна спостерігати значний прорив до створення відкритої освітньої системи, що відповідає вимогам сучасності.

Під поняттям "інформаційне забезпечення" мається на увазі надання інформації, знайденої в ході робіт із задоволення інформаційних потреб користувача і представленої у вигляді інформаційного продукту у зручному для споживача вигляді.

Аналіз процесів інформаційного забезпечення освіти дозволяє виділити найбільш важливі напрямки діяльності бібліотек з цього питання, зокрема:

- комплексне інформаційне забезпечення найповнішою і достовірною інформацією відповідно до завдань та напрямків роботи, які стоять перед галуззю;
- створення інформаційного потенціалу галузі у вигляді формування розподілених баз даних (в тому числі і повнотекстових) в різних предметних галузях та з різних навчальних дисциплін;
- створення розгалуженого довідково-бібліографічного апарату та систем пошуку інформації;
- аналітико-синтетична переробка первинної фактографічної, статистичної та бібліографічної інформації згідно з інформаційними потребами та запитами користувачів;
- вивчення інформаційних потреб галузі та інформаційно-документальних потоків, що відповідають цим потребам;
- організація консультаційну их послуг з питань пошуку інформації та її отримання;
- формування інформаційної культури споживача.

Побудова сучасної ефективної системи інформаційного забезпечення вирішує завдання поєднання традиційної та електронної форм надання інформації, створення більших можливостей оперативно і повно задовольняти потреби в ній, забезпечення принципово нового рівня одержання і узагальнення знань, їх розповсюдження і використання. На перший план виходять проблеми адаптації до всезростаючого потоку інформації, вільного орієнтування в інформаційних масивах та вміння використовувати в своїй роботі усі наявні ресурси.

Проблеми, що виникли під час підготовки фахівців в умовах світової пандемії COVID-19 змусили освітян досить швидко адаптуватись до сучасних умов освіти, був розроблений механізми підготовки у закладах за змішаною та дистанційною формами навчання. Гостро постало питання проєктування та створення якісного електронного освітнього контенту, цифрову безпеку та комунікацію онлайн.

Однією із найважливіших характеристик сучасного педагога є цифрова компетентність. Викладач повинен володіти певним рівнем інформаційної та цифрової компетентності, щоб ефективно використовувати цифрові технології у своєму навчанні та орієнтуватися в цифровому ландшафті освіти, що постійно розвивається. Це включає в себе здатність використовувати інструменти освітніх технологій, такі як онлайн-ресурси, онлайн-платформа, інтерактивні дошки та системи управління навчанням, а також здатність ефективно інтегрувати цифрові технології в методи навчання та плани занять.

Цифрова компетентність педагога означає його здатність ефективно використовувати технології та цифрові компетентності на заняттях для покращення практики викладання та підтримки навчання студентів. Це включає знання та навички в таких сферах, як створення цифрового контенту, використання такої онлайн-платформ, спілкування та співпраця, створення контенту, цифрова безпека та етичне використання технологій. Цифрово-компетентний викладач також повинен мати можливість інтегрувати технології у свою навчальну програму та мати можливість оцінити їхню ефективність у сприянні навчанню здобувачів освіти.

Основні напрями щодо інформаційно-ресурсного забезпечення освітнього процесу:

забезпечення доступу до якісного освітнього контенту здобувачів освіти – створення бази електронних навчальних матеріалів із доступом 24/7;

зменшення бюрократичного навантаження на науково-педагогічних та педагогічних працівників;

тотальне переведення документообігу з паперового формату в цифровий. [4]

Список використаних джерел

1.Закон України «Про інформацію» [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/ laws/show/2657-12

2.Закон України «Про науково-технічну інформацію» [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/anot/3322-12

3.Медіатека та медіграмотність: підручник [Текст] / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волощенюк // За науковою редакцією В. В. Різуна. – Київ: Центр Вільної преси, 2013, – 352 с.

4.https://mon.gov.ua/ua/news/informacijno-resursne-zabezpechennya-osvitnogo-procesu-u-vishij-shkoli-v-umovah-didzhitalizaciyi-suspilstva

5.https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/54339/7/Petrina_library.pdf1.pdf;jsessionid=0B1161EEB325968518B4C45B8F51C5BF

Кленшин А.С.
майстер в/н,
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ПАЛИВ В ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБАХ

Зниження витрат на моторні палива в транспортних засобах (ТЗ) є одним з самих актуальних завдань сьогодення. Кардинальним рішенням є застосування в ТЗ альтернативних палив (АП). Важливим чинником розширення використання АП в умовах експлуатації транспорту є наявність економічного ефекту (ЕЕ) при їх використанні.

Попередні дослідження засвідчили, що оцінка ЕЕ використання АП у ТЗ є складним науково-технічним завданням, яке не вирішене дотепер. [1].

Для того щоб успішно вирішувати проблеми залучення та реалізації інвестицій, в тому числі на переобладнання, адаптування та переведення ТЗ для роботи на АП, слід застосовувати достовірні методи визначення ЕЕ інвестиційних проектів.

Найбільш реальними замінниками нафтового дизельного палива (ДП) та бензину в даний час є горючі гази (природний газ (ПГ) та зріджений нафтовий газ (ЗНГ)), біодизельне паливо (БДП) та спирти. Вирішальне значення мають фізико-хімічні властивості АП, оскільки вони визначають їх сумісність з двигуном. Більшість АП відрізняються від традиційних палив експлуатаційними властивостями, що призводить до зміни експлуатаційних якостей самого ТЗ. [2].

У наукових дослідженнях виконувався аналіз ЕЕ застосування ЗНГ та ПГ в ТЗ. Встановлено, що експлуатація газобалонних ТЗ є ефективною. Термін окупності вкладень складає від 3 до 14 місяців. Визначено, що собівартість транспортної роботи ТЗ при використанні ЗНГ зменшується на 20…40 %. Експлуатація ТЗ з ГБО дозволяє отримати зростання прибутків на 15…25 % в порівнянні з використанням традиційного нафтового палива. [2].

Певну частку палив для двигунів з іскровим запалюванням складають спиртовмісні палива з вмістом біоетанолу до 30 %. Встановлено, що суміш бензину з етанолом має більш низьку вартість, ніж бензин з таким самим октановим числом. При аналізуванні проведених експериментальних досліджень встановлено, що застосування етаноловмісних палив приводить до погіршення економічних показників на 2,5…8 %. Але, враховуючи, що ці палива мають нижчу вартість, ніж бензин приблизно на 5…20 %, тому експлуатація ТЗ на цих паливах є доцільною. [3].

Останнім часом все більш широке застосування знаходить БДП. За розрахунками, які підтверджені експериментами, збільшення витрати БДП складає до 10 %, в порівнянні з нафтовим ДП. Україна має дуже перспективну сировинну базу для виробництва БДП. Валовий збір ріпаку в 2020 році досяг 2,3 млн. т, що значно перевищує врожай 2010 року – 1,1 млн. т. Аналіз ринку нафтопродуктів показує, що на теперішній час вартість БДП в середньому на 28 % менша за вартість ДП.

Для оцінки ЕЕ експлуатації вантажного ТЗ ГАЗ-3307 на АП (ПГ, ЗНГ, БДП, бензоетанольне паливо (БЕП)) проводився розрахунок порівняльної ЕЕ. Економічний розрахунок включає в себе підрахунок необхідних капітальних вкладень для можливості експлуатації ТЗ, розрахунок економії експлуатаційних витрат, річного економічного ефекту та терміну окупності капітальних вкладень.

Бензиновий двигун ТЗ доцільно переводити для роботи на газових та спиртовмісних паливах. Дизель реально переобладнувати в газові двигуни та для роботи на біопаливах.

Розраховано витрати на переведення ТЗ на прикладі вантажного ТЗ ГАЗ-3307 для роботи на АП. Щоб виконати переведення ТЗ у 2023 році: для роботи на ЗНГ, потрібно витратити коштів у розмірі 12400 грн; для роботи на БЕП – 25100 грн; для роботи на ПГ – 56900 грн; для роботи на БДП – 10900 грн.

Розраховано собівартість транспортної роботи ТЗ який працює на традиційних та АП, при середньому річному пробігу 17,5 тис. км. Зокрема, собівартість транспортної роботи ТЗ, який працює на бензині складає 514488 грн., на ДП – 486876 грн., на ЗНГ – 446688 грн., на БЕП – 510963 грн., на ПГ – 484924 грн., на БДП – 488900 грн. [4].

За результатами розрахунків видно, що використання АП в ТЗ на прикладі вантажного ТЗ ГАЗ-3307 дає економічний ефект за рахунок меншої вартості палива.

Розраховано річну суму економії експлуатаційних витрат ТЗ, який працює на різних видах АП. Так, ТЗ, який працює на ЗНГ, має річну суму економії експлуатаційних витрат – 67800 грн., ТЗ, який працює на БЕП – 3525 грн., ТЗ, який працює на ПГ – 29564 грн., ТЗ, який працює на БДП – 976 грн. [4].

Розраховано термін окупності витрат на переобладнання та переведення ТЗ для роботи на АП. Так, витрати на переобладнання ТЗ, який працює на ЗНГ, окупляться за 0,3 роки, ТЗ, який працює на БЕП окупляться за 7,7 роки, ТЗ, який працює на ПГ, окупляться за 1,9 роки, ТЗ, який працює на БДП, окупляться за 11,1 років. [5].

Отже, застосування ЗНГ, на даний час, дозволяє значно зменшити витрати на паливомастильні матеріали. Термін окупності капітальних вкладень на переобладнання техніки для роботи на ЗНГ складає в середньому 0,5 року.

Список використаних джерел

1. Кленшин А., Лінник О., Сейфулін Є., Сад Д. Економічна доцільність застосування альтернативних палив в транспортних засобах / Тези ІІІ студентської науково-технічної конференції факультету транспорту та механічної інженерії « Інноваційні технології в транспорті та механічній інженерії». Луцьк: ЛНТУ – 2023.– С. 394-396.

2. Філіпова Г.А. Підвищення техніко-експлуатаційних властивостей газобалонних автомобілів: Автореф. дис. канд. техн. наук: 05.22.02 / Український транспортний університет. – К., 1997. – 23 с.

3. Овчинніков Д.В. Біоетанол як моторне паливо: переваги і недоліки / Д.В. Овчинніков // Вісник НТУ, серія «Технічні науки», Випуск 1 (37), 2017. – С. 300-307.

4. Устименко В.С. Поліпшення екологічних показників автомобілів та розширення паливної бази автомобільного транспорту шляхом застосування біоетанолу : автореф. дис. канд. техн. наук: 05.22.20 / В.С. Устименко. – Національний транспортний університет. К., 2006. – 21 с.5.

5. Абрамчук Ф.І. Автомобільні двигуни: Підручник / Ф.І. Абрамчук, Ю.Ф. Гутаревич, К.Є. Долганов, І.І. Тимченко. – К.: Арістей, 2005. – 476 с.

Краснослободцева О.Н.
викладач-методист, викладач вищої категорії
викладач «Дерматології та венерології»
Циклова комісія вузьких клінічних дисциплін.
Заклад Фахової Передвищої Освіти «Перший
Київський фаховий медичний коледж»

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МНЕМОТЕХНІЧНОГО ПРИЙОМУ РИТМІЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

«Щоб перетравлювати знання, потрібно поглинати їх з апетитом»
(Анатоль Франс, французький письменник та літературний критик)

Кожній людині доводиться пам'ятати велику кількість інформації. З давніх давен людство приділяло істотну увагу пам'яті. Найбільш глибоко ця проблема була висвітлена у віруваннях античних греків. За їхніми уявленнями - богинею пам'яті була титаніда Мнемозіна (Мнемосіна). В майбутньому Зевс разом із Мнемозіною породили спочатку трьох муз: Мелету – Роздуми, Мнему – Пам'ять і Аеду – Пісню, а потім дев'ять муз – богинь поезії, мистецтва і наук. Таким чином, «mnemonikon», від грецького – це мистецтво запам'ятовування.

Розробка методик ефективного засвоєння різноманітної інформації – це одна з найактуальніших проблем сучасної навчально-педагогічної діяльності. Запам'ятовування - один з основних процесів пам'яті, завдяки якому відбувається закріплення нового шляхом поєднання його з набутим раніше.

Особливо це важливо в медичній освіті. Студентам-медикам необхідно досить швидко та ефективно обробляти і запам'ятовувати великі обсяги інформації, а мнемотехніки допомагають їм у цьому.

Мнемоніка (мнемотехніка) - система різних прийомів, що полегшують запам'ятовування та збільшення обсягу пам'яті. Основна частина інформації, що запам'ятовується, має логічну природу. Як правило, це числа, конкретні факти та ін. Прийоми мнемоніки засновані в основному на створенні асоціацій або зв'язків між фактами, які забезпечують надійне запам'ятовування інформації.

У сучасному трактуванні мнемоніка позначає всю сукупність прийомів і методів запам'ятовування інформації, що застосовуються в тій чи іншій системі, а термін мнемотехніка трактується як практичне застосування методів. Встановлено, що пам'ять – це система, яка функціонує за певними законами і правилами. При цьому мозок запам'ятовує не самі образи, що виникають у голові, а зв'язки між декількома образами. Процес генерації здійснюється відповідно до зафіксованих зв'язків за наявності певних стимулів.

Залежно від стимулу, чи то місце, слово, картинка або навіть літера, існують відповідні прийоми мнемотехніки, що засновані на різних способах запам'ятовування інформації: візуалізації, аудіалізації, кінестетичному уявленні, модифікації, зв'язуванні та спрощенні. Всі вони допомагають побудувати асоціативні ланцюжки з інформацією, що вже зафіксована, і швидше запам'ятати нові дані.

Мнемоніка завжди була тісно пов'язана з риторикою або ораторською майстерністю. Від уміння вимовляти палкі промови часто залежала не тільки популярність, оратора, але і його життя. Одним з основних прийомів мнемотехніки, які можна успішно використовувати на заняттях є ритмізація.

Ритмізація (рифмізація) – це переклад інформації у вірші, пісні, рядки, пов'язані певним ритмом чи римою. Ритм і рима є найелементарнішими формами мнемоніки. Ритм - це природний принцип упорядкування інформації, багато людей мимоволі застосовують його. Вони раз за разом повторюють дані із дотриманням одного і того ж ритму або одночасно підбираючи рими до них. Поезія - жанр літературної творчості, який відтворює весь спектр життя людини від початку її існування як біологічної істоти, наділеної розумом, мисленням, здатністю оцінювати себе і середовище свого життя. Ритм і рима були використані для запам'ятовування в усних культурних традиціях країн, які не володіли писемністю, наприклад у гомерівській епопеї.

Мнемоніка методом римування – це складання римованих фраз або невеликих віршів, в яких є необхідна інформація. Ця техніка забезпечує більшу системність засвоєння нових знань, викликає інтерес до занять, що значно полегшує запам'ятовування навчального матеріалу. Процеси повторення розвивають довгочасну (довгострокову) пам'ять, яка забезпечує тривале утримання та збереження знань, навичок і професійних компетентностей.

Формування емоційного ставлення до теми за допомогою рифмізації широко використовується викладачами нашої циклової комісії. Ритмізація, на мою думку, забезпечує дуже глибоке розуміння матеріалу, цей прийом запам'ятовування створює в уяві яскраві образні ілюстрації, які привертають увагу студентів і добре запам'ятовуються. Використання саме цього прийому мнемотехніки істотно підвищує рівень збереження в пам'яті завченої інформації порівняно з іншими методами навчання.

Дисципліна, яку я викладаю протягом багатьох років - «Дерматологія та венерологія». Вона є особливою, тому що, предметом її вивчення є не тільки будова, функції і захворювання шкіри, слизових оболонок, волосся і нігтів, а також, й інфекційні захворювання, які передаються переважно статевим шляхом. Тому майбутні спеціалісти проводитимуть не тільки лікувально- діагностичну, але й потужну санітарно-освітню роботу, від якої, як правило, залежить здоров'я населення всіх вікових груп. Сам цей фактор зумовлює необхідність формування у студентів ґрунтовних знань, навичок та вмінь.

На кожному занятті в цьому мені допомагає мнемотехніка у вигляді римування. Протягом своєї 47-річної освітньої діяльності я намагаюсь зробити викладання дисципліни «Дерматологія та венерологія» особливо яскравим і незабутнім. Тому використовую власні авторські вірші, в яких є потрібна інформація для подальшої професійної реалізації.

Ось деякі з них:

СНІД

- Я хочу жити, як всі інші люди
Спокійно дихати, дивитися на світ...
І що робити? Як тепер все буде?
У мене ця хвороба - невиліковний СНІД.
Вже більше року я в його полоні,
Тільки тобі, мій друже, це кажу:
Зробив татуювання у салоні,
З тих пір, наче у клітці я сиджу.

ВІЛ

У ті прощальні холостяцькі дні
Він забажав здійснити давню мрію,
І під «шафе» на білому вині
він запросив для публіки повію.
Гулялось добре, запал вдовольнив,
Після вина пішла у хід горілка.
Майбутню жінку він не сповістив,
Яка розкута видалась вечірка!»
Він сам не знав, що в ту фатальну ніч
Засіяв поле для біди й тривоги,
Що підхопив від шльондри вірус ВІЧ,
І що назад уже нема дороги…

Список використаних джерел
1.[Використання мнемотехнічних прийомів при викладанні анатомії людини» / Хмара Т. В., Хмара А. Б. // Український журнал медицини, біології та спорту – 2022 – Том 7, № 2 (36).]
2.[Мнемотехніка для кращого та швидкого запам'ятовування інформації з гістології для англомовнмх студентів медичного та стоматологічного факультетів» / Черепаха О.Л., Гаджула Н.Г., Горай М.А. // «Вісник Вінницького національного медичного університету», 2019, Т. 23, №3.]
3.[«The importance of medical mnemonics in medicine» / James B. Lewis, Jr., MD, MACP; Rebekah Mulligan, MD; Neal Kraus, MD // The Pharos /Winter 2018.]
4.[«The anterior complex: A visual mnemonic to aid in identification of normal зstructures» / Ranzini AC. // J Clin Ultra sound. 2017;45(8):477-479. PMID: 28440857. doi: 10.1002/jcu.22489.]

Мазур Т. А.
викладач вищої категорії
кафедри української філології
Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

СПЕЦИФІКА УРОКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Вивчення української літератури в сучасному закладі освіти характеризується інтенсивним застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій як одного із важливих шляхів оновлення предметної методики. У чинних програмах з української літератури акцентовано на важливості використання можливостей сучасного інформаційно-комунікативного простору в умовах особистісно зорієнтованої парадигми навчання та в контексті загальноосвітніх процесів глобалізації, указано на необхідність формування в здобувачів освіти «вміння компетентно і цілеспрямовано орієнтуватися в інформаційному і комунікативному сучасному просторі, застосовувати здобуті на заняттях літератури знання, практичні навички у житті» [1, с. 102; 5, с. 3].

В аспекті парадигми особистісно та компетентнісно зорієнтованого навчання використання ІКТ передбачає врахування здібностей, інтересів й суб'єктного досвіду здобувачів, надає можливості для їхньої самореалізації в пізнавальній діяльності, створює умови для особистісного самовизначення в сучасному інформаційному суспільстві загалом.

Методичні основи використання ІКТ у навчанні літератури та окремі аспекти їх реалізації розкрито в працях щодо використання мультимедіа на заняттях словесності (О. Авраменко, Г. Бійчук); практикування інтерактивних форм роботи за відеофрагментами (Т. Бабійчук); застосування комп'ютерних технологій та Інтернет-ресурсів (О. Бігич, Л. Богдан, І. Бойко, М. Вороліс, П. Гороль, О. Дем'яненко, О. Ісаєва, В. Коханова, Є. Полат, Д. Рудакова, О. Святенко, Г. Столяренко, А. Уліщенко, В. Уліщенко, В. Шуляр); реалізації інтермедійних технологій (В. Різун); формування предметної (літературної) компетентності старшокласників засобами ІКТ (Л. Назаренко); підготовки вчителя до проведення сучасного уроку в умовах інформатизації освіти (Г. Дігтярьова, Т. Папернова).

Нині актуальним є питання щодо класифікації ІКТ та визначення можливостей їх оптимального застосування в процесі вивчення української літератури. Наша мета – розкрити теоретичний аспект проблеми використання окремих видів ІКТ на заняттях української літератури.

Шкільне навчання із застосуванням ІКТ – це дидактична система, що потребує дотримання певних настанов щодо її реалізації. Розкриваючи специфіку організації навчальної

діяльності в умовах інформаційно-комунікативного середовища, І. Зязюн указував на такі її ознаки: робота з комп'ютером вимагає знання його властивостей; форма і зміст презентованої в мережі інформації зумовлюють різні види її опрацювання – від засвоєння готових знань до їх реконструкції; здобувач сприймає інформацію у суб'єктивному викладі її розробників; модель навчальної діяльності складається із таких компонентів як предметно-навчальна діяльність та самостійна пізнавальна діяльність; навчальні дії мають трирівневу структуру: дії методологічного рівня (абстрактні поняття), предметно-змістові (віртуальні об'єкти) та операційні дії (користування комп'ютером та інтернет-ресурсами); основними напрямами навчальної діяльності визначаються гностичний, саморозвивальний і комунікативний; самостійна пізнавальна діяльність здобувачів розуміється як пошук та засвоєння необхідної інформації, усвідомлення суб'єктивно нових культурних цінностей; результатом навчальної діяльності є знаннєва, системно-діяльнісна, комунікативна і технологічна компетентності, що розглядаються як якості особистості [1, с. 414-430].

Учені також розкривають психологічні аспекти проблеми інформатизації навчання, відзначають позитивний вплив ІКТ на розвиток мислення, пам'яті, уваги, уяви, спостережливості здобувачів, вироблення здатності до адекватної реакції на різні навчальні й життєві ситуації, формування абстрактних образів та понять у процесі моделювання об'єктів та явищ навколишньої дійсності, оперування методами самостійного набуття знань та їх презентації, розвиток творчих здібностей здобувачів освіти, виховання інформаційної культури, формування лідерських якостей особистості [4, с. 201-202].

Отже, інформаційно-комунікаційні технології надають педагогічному процесу широкі можливості оптимізації, визначають нові якості його змісту та впровадження інноваційних методів навчання, орієнтованих на підвищення освітніх результатів, що вказує на виразну тенденцію літературної освіти щодо інформаційного оновлення та її комунікаційної перебудови як у змістовому, так і у формальному аспектах.

Специфіка літератури як мистецтва слова визначає особливі підходи до методики використання ІКТ, своєрідність якої обумовлена оптимальним поєднанням традиційних та інноваційних методів і прийомів опрацювання навчального матеріалу. Важливо, що в процесі такого літературного навчання актуалізуються методичні ідеї щодо індивідуального становлення читача, організації пізнавальної діяльності (М. Рибнікова), усвідомленого сприймання навчальної інформації (Є. Пасічник), естетичного розвитку здобувачів засобами мистецтва слова (А. Лісовський), організації самостійної роботи в процесі вивчення літератури (Б. Степанишин), творчого літературного розвитку здобувачів (Г. Токмань), формування читацької діяльності (О. Ісаєва), полімистецького вивчення української літератури (С. Жила), контекстного вивчення художнього твору (В. Гладишев), розвитку читацьких якостей (О. Куцевол), упровадження перспективних технологій навчання літератури (А. Ситченко, А. Уліщенко, В. Уліщенко).

Нині на заняттях української літератури активно використовуються різні види ІКТ. Так, одним із найбільш практикованих і методично доцільних є метод проєктів. Ефективність його застосування зумовлена багатьма чинниками, зокрема професійною майстерністю викладача, чіткістю визначеної освітньої мети, загальним рівнем підготовки школярів та рівнем опанування ними тексту художнього твору, виконанням творчих завдань, психологічним кліматом у класі загалом. Реалізація мультимедійних проєктів передбачає поєднання індивідуальної, парної та групової самостійної діяльності студентів, що сприяє виявленню їхньої самостійності, творчих здібностей, уміння обирати оптимальні засоби й темпи роботи для досягнення поставленої мети. Навчальні мультимедійні проєкти поділяються на літературно-лінгвістичні, літературно- історичні, літературно-етнографічні, літературно-соціальні, літературно-топографічні та літературно-природничі, що вказує на широкі інтеграційні можливості щодо опрацювання здобувачами навчального матеріалу. Підготовка мультимедійних проєктів складається з таких етапів:

- вивчення проблеми і визначення технологій для її вирішення;

- створення та колективне обговорення пробних мультимедійних презентацій із запропонованого наставником інформаційного матеріалу;

- представлення студентами самостійно підготовленої мультимедійної презентації.

Використання методу мультимедійних проєктів сприяє глибокому осягненню здобувачами змісту художнього твору, особливостей літературно-мистецької епохи, усвідомленню художньої манери письменника, формуванню особистісного ставлення до конкретного літературного явища, активізації пізнавальних інтересів, розвитку критичного мислення, творчих здібностей, умінь застосовувати здобуті знання та вміння в нових навчальних і життєвих ситуаціях. Так, у процесі вивчення художнього твору студенти можуть виконувати такі навчальні мультимедійні проєкти: «Слово на захист героя» (публічний виступ про героя художнього твору), «Поради герою» (лист-звернення до літературного героя), «Дискутую з героєм» (коментар щодо життєвої позиції, вчинків, поведінки героя), «Я – герой художнього твору» (фрагмент твору з описом уявних подій), що передбачає оприлюднення творчих результатів у вигляді публікації Publisher, мультимедійної презентації Power-Point тощо. Під час ознайомлення із життєвим та творчим шляхом письменника студенти мають можливість розробляти мультимедійні проєкти на зразок «Віртуальний музей письменника», що передбачає групову роботу, у ході якої кожна із груп виконує диференційоване завдання (опрацювання біографічного матеріалу, підготовка експонатів для віртуального музею тощо).

Одним із видів мультимедійних проєктів є літературний портрет, що дозволяє повно та яскраво презентувати життєвий і творчий шлях митця, використовуючи в логічній послідовності документи, фотографії, таблиці, ілюстративний матеріал, аудіо- та відеофрагменти.

В умовах інформатизації літературної освіти активно впроваджуються веб-квести, проведення яких передбачає опрацювання матеріалів певних веб-сайтів із метою поглиблення та інтеграції знань, пошуку та отримання необхідної інформації, виконання поставлених завдань у процесі самостійної або групової роботи.

У 1995 р. ученими Б. Доджом та Т. Марчем була розроблена концепція веб-квестів із використанням ІКТ та Інтернет-мережі. Веб-квест може бути представлений у вигляді гіпертексту, презентації чи веб-сайту, у якому завдяки використанню зовнішніх і внутрішніх гіперпосилань та вбудованих об’єктів студенти мають можливість відобразити логіку розв’язування завдання з послідовним уточненням і власними коментарями, а також продемонструвати різні підходи та способи його реалізації. Веб-квести бувають короткочасними, розрахованими на декілька занять, та довгостроковими, що практикуються впродовж семестру або навчального року. Квести сприяють розвитку уміння аналізувати, синтезувати та оцінювати інформацію.

Проведення веб-квесту як однієї із ефективних форм організації навчальної пізнавально-пошукової діяльності здобувачів здійснюється поетапно. Так, на початковому (командному) етапі студенти ознайомлюються з основними поняттями обраної теми та матеріалами аналогічних проєктів, розподіляються ролі між членами команди, надаються настанови щодо взаємодопомоги в оволодінні комп’ютерними програмами та досягненні визначеної мети.

Індивідуальна робота здобувачів у команді, спрямована на загальний результат, здійснюється на рольовому етапі: виконуються завдання щодо пошуку інформації по конкретній темі, розробляється структура сайту та добираються необхідні для нього матеріали, підводяться підсумки, відбувається обмін накопиченими матеріалами для створення сайту.

На заключному етапі команда під керівництвом педагога оприлюднює в Інтернеті результати колективного дослідження, а студенти-дослідники формулюють висновки і пропозиції. Розміщення веб-квестів у Інтернет-мережі є одним із чинників підвищення мотивації здобувачів освіти для досягнення високих навчальних результатів. Результати веб-квесту висвітлюються в студентських публікаціях у формі веб-сторінок і веб-сайтів.

Оцінювання квесту як комплексного завдання повинно ґрунтуватися на критеріях, орієнтованих на тип проблемного завдання і форму представлення навчального результату. Б.

Додж рекомендує використовувати критерії, що передбачають оцінювання дослідницько-творчої роботи, якості її аргументації, оригінальності дослідження, умінь співпрацювати в групі, презентувати результати роботи в усній, письмовій та мультимедійній формах тощо [4].

Отже, технологія застосування веб-квестів сприяє формуванню в здобувачів уміння вчитися (самонавчання і самоорганізація), творчо працювати в команді для досягнення поставленої мети (планування, розподіл функцій, взаємодопомога, взаємоконтроль), знаходити оптимальні варіанти для вирішення проблемних ситуацій та обґрунтовувати власний вибір, презентувати результати пошукової діяльності під час публічних виступів (проведення передзахисту та захисту навчальних проєктів, дискусії).

Дидактичні функції використання ІКТ у літературному навчанні обумовлюються важливістю забезпечення міжособистісного спілкування та обміну інформацією за допомогою таких видів діяльності, як веб-конференції, вебінари, інтернет-дискурси тощо.

Веб-конференція має призначення онлайн-уроку, оскільки передбачає можливість спілкування з чисельною аудиторією в реальному часі за допомогою аудіовізуальних засобів, зокрема демонстрацію необхідних зображень, графічний супровід пояснень спікера тощо. Матеріали таких конференцій завчасно розміщують на порталі або розсилають на e-mail студентів. Її формат забезпечує візуальний контакт, інтерактивне спілкування учасників.

Вебінар як один із видів веб-конференції продуктивно використовується в умовах дистанційного навчання. Він розрахований на аудиторію до 20 осіб, що створює умови для конструктивного спілкуватися. У режимі вебінару проводяться онлайн-презентації, тренінги, відбувається синхронний перегляд матеріалів сайтів, відеофайлів, а також можливі опитування та голосування.

Ефективним методом організації активної пізнавальної діяльності, розвитку інформаційної компетентності студентів на заняттях української літератури є кейс-метод. Кейс – це звернення до опису ситуації, що реально існувала. Це інтенсивний тренінг із використанням відеоматеріалів, комп'ютерного і програмного забезпечення, метод активного навчання на основі аналізу життєвих ситуацій. Він орієнтований на створення ситуації успіху, «…формує постійну позитивну мотивацію, сприяє підвищенню пізнавальної активності..» [3, с. 80]. Рішення проблеми, що викладена в кейсі, передбачає колективну творчу пізнавальну діяльність здобувачів освіти. Цей метод ефективний у малих групах, оскільки оптимізує процес дослідження та допомагає розв'язанню різних навчальних завдань.

Такий інтерактивний метод доцільно застосовувати в процесі аналізу та інтерпретації художнього твору, на етапі закріплення знань та вмінь із метою вдосконалення читацьких компетенцій, розвитку критичного мислення, аналітичних, дослідницьких та комунікативних умінь студентів. Кейс-метод стимулює звернення здобувачів до різноманітних джерел інформації, підвищує мотивацію здобуття знань, розвиває їхні вміння самостійної дослідницької роботи. Кейс-метод частково корелює з ігровими методами (ділові, рольові та імітаційні ігри) та з методами проблемного навчання. Зауважимо, що іноді розуміння кейс-методу зводиться до формулювання та ґрунтовного аналізу визначеної проблеми. Наприклад, перегляд відеофрагменту екранізації художнього твору передбачає його контекстний розгляд, ефективність якого забезпечує пошук відповідей на проблемні запитання щодо розкриття теми, ідеї художнього твору та їх інтерпретації засобами різних видів мистецтва.

Використання відеокейсів допускає можливість багаторазового перегляду фіксованих епізодів, забезпечує мобільність навчання, підвищує ефективність вирішення навчальних ситуацій, спонукає студентів до розв'язання поставленої проблеми, тобто інтенсифікує навчальний процес і надає програмному вивченню літератури якісно новий рівень.

Розвиток ІКТ модернізує систему контролю студентських знань за допомогою методу комп'ютерного тестування, що забезпечує об'єктивність, диференціацію та інтенсифікацію перевірки навчальних досягнень, підвищує їхню навчальну мотивацію, запобігає одноманітності в навчально-виховному процесі. У процесі вивчення української літератури поширеними є різноманітні форми контролю студентських навчальних досягнень: тести, самоконтроль, взаємоконтроль. Виконання тестових завдань на етапі узагальнення і

систематизації знань передбачає використання інтерактивної дошки, а на заняттях контрольного оцінювання – можливостей комп'ютерів.

Із метою якісної підготовки до національного мультипредметного тесту здобувачів освіти проводиться поточне й підсумкове тестування, валідне тестам НМТ. Представлені в тестах види завдань розрізняються за змістом та формою. Традиційно студентам пропонується обрати правильну відповідь із декількох можливих. Окрім того, можуть бути представлені завдання з альтернативним типом відповіді, завдання для закінчення висловів, виключення зайвої інформації, встановлення відповідності, завдання щодо вільного викладу вивченого матеріалу (завдання відкритого типу) тощо. Важливо, що поєднання різних типів завдань запобігає схематичності під час складання тестів, підвищує в учнів інтерес до виконання роботи. Запропоновані варіанти відповідей спонукають здобувачів до свідомого вибору (а не до механічного вгадування) різних шляхів правильного вирішення проблеми. Співвідношення завдань формального та аналітичного типів повинно кількісно визначатися перевагою останніх, розв'язання яких вимагає від студентів розвинутого логічного мислення та сформованих умінь самостійної роботи. Тестовий контроль надає викладачеві можливість мати оперативну інформацію щодо проміжних результатів засвоєння студентами навчального матеріалу.

Сучасні технології тестування дозволяють використовувати їх як форму контролю знань та для ефективної реалізації навчальної мети заняття літератури. Зауважимо, що кваліфіковано складені тестові завдання дозволяють перевіряти не формальні знання студенттів, а розуміння ними навчального матеріалу, здатність до синтезу, аналізу та інтерпретації художнього твору.

Комп'ютерне тестування, у порівнянні з традиційним, має суттєві переваги, що виявляються в індивідуальному підході до контролю знань здобувачів освіти, охопленні великого обсягу програмового матеріалу, затраті мінімальної кількості навчального часу, миттєвому визначенні результатів виконаної роботи, підвищенні об'єктивності оцінювання. Розроблені сервісні програми тестового оцінювання (Google Форми, Quizlet, Proprofs, Class Marker, Plickers, Easy Test Maker, Kahoot!) дають словеснику можливість підготувати різні варіанти завдань та визначити оптимальний час для виконання студентами тестової роботи. Так, програма Plickers – це мобільний додаток, що практикується викладачем для опитування в аудиторії. Процедура такого електронного контролю знань передбачає використання студентами спеціальних бланків із варіантами відповідей (A, B, C і D), що викладач сканує камерою смартфону, оперативно одержуючи результати відповідей кожного студента та групи загалом.

Отже, використання інформаційно-комунікаційних технологій надає заняттю української літератури особистісно зорієнтованої та компетентнісної спрямованості, активізує різні види навчально-пізнавальної діяльності, сприяє розвитку ключової інформаційно-комунікаційної та предметної читацької компетентностей здобувачів освіти.

Список використаної літератури

1. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія / І. А. Зязюн. – Черкаси : Вид. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 608 с.

2. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. / А. А. Сбруєва. – 2-е вид., стер. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2004. – 320 с.

3. Формування літературних компетенцій за допомогою інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://moyamova.ucoz.ua/publ/vistup_formuvannja_literaturnikh_kompetencij_za_dopo mogoju_informacijnikh_tek hnologij_ta_ internet_resursiv/1-1-0-7.

4. The Web Quest Model. Interactive Multimedia Development. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wflboces. org/files/ filesystem/ Webquest_handout.pdf. – Назва з екрану.

Островська О.О.
викладач іноземної мови І категорії
Ківерцівський фаховий медичний
коледж Волинської обласної ради

ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ІНТЕРАКТИВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Отримання максимальної ефективності у вивченні іноземних мов є актуальним питанням, і сьогодні вимагає не лише традиційних методів, але й інтеграції цифрових технологій у навчальний процес. Використання освітніх цифрових платформ стає важливим засобом оптимізації цього процесу.

Використання технологій також є важливим компонентом ефективного навчання іноземної мови, оскільки воно полегшує саморозуміння студентів, полегшує взаємодію з викладачем і підвищує мотивацію студентів до успішного засвоєння мовних навичок. [1]

Згідно Закону України "Про фахову передвищу освіту" статті 46, держава повинна всіляко сприяти вивченню іноземної мови, насамперед англійської, у закладах передвищої освіти. [2]

Глобальний підхід до явищ оптимізації навчального процесу має відповідати таким умовам: вона здійснюється з метою підвищення ефективності та якості навчально-виховного процесу; мета досягається за допомогою мінімальних витрат часу, ресурсів і зусиль педагогів і студентів. [4, с. 120]

Виходячи з цього твердження, залучення цифрових інструментів є ключовим для оптимізації процесу вивчення іноземних мов, оскільки вони є доступні в будь-який час та в будь-якому місці, дозволяючи студентам навчатися в зручний для них час. Крім того, ці платформи часто містять інтерактивні вправи, мультимедійні ресурси та відеоуроки, що сприяють залученню та зацікавленню студентів.

Оскільки вивчення іноземної мови передбачає комплексне використання різноманітних інтерактивних технологій під керівництвом викладача, він стає співучасником продуктивної діяльності. Але, у сучасному світі, у відносинах між студентами та викладачем з'являється партнер — комп'ютер, який пропонує іншим учасникам нові можливості та вимагає зміни відносин між ними. [3, с. 57-59]

Серед інструментів, які часто використовуються на заняттях, можна виокремити ті які слугують для створенні презентацій, інтерактивних вправ та тестів.

Інструменти для створення мультимедійних презентацій	Інструменти для створення інтерактивних вправ	Інструменти для створення тестів
Canva Prezi	Wordwall LearningApps Wizer.me Liveworksheets Bamboozle	Socrative Quizlet Kahoot

Примітка: складено на основі джерел: [5, с. 21].

Розглянемо базові інтерактивні інструменти, які можуть застосовуватись на заняттях з іноземної мови та для самостійної роботи студентів.

Canva – інструмент для створення візуального контенту, зокрема презентацій, листівок, та інших продуктів графічного дизайну. Використовуючи базу шрифтів, ілюстрацій, та шаблонів, можна створити унікальну презентацію та завантажити її у форматі PPT для подальшого використання на заняттях.

Prezi – хмарне програмне забезпечення, що дозволяє використання шаблонів для створення так званих “літаючих презентацій” особливістю яких є плавний перехід між слайдами та діаграмна схема самої презентації.

Wordwall – навчальний ресурс, який пропонує різні форми однієї і тієї ж вправи. Наприклад, один і той же матеріал може бути у формі тесту, доповнення речення, пошуку слів, флеш-карток, та інших видів вправ. Обравши певний шаблон, викладач створює вправу, та може нею поділитись зі студентами через посилання для самостійного виконання, чи презентувати у групі для спільного чи почергового виконання.

LearningApps –безкоштовний онлайн інструмент, що дозволяє створення різнопланових інтерактивних вправ різного рівня складності та тематики. Особливістю даного ресурсу є вбудований генератор QR кодів для поширення завдань, та можливість пов’язати вправи, як маршрут для виконання QR квестів.

Wizer.me – освітній сервіс для створення інтерактивних робочих аркушів. Створений матеріал підходить для домашніх завдань, самостійної роботи, та роботи в аудиторії на інтерактивній дошці. Ресурс дозволяє вмонтовувати відео та додавати завдання до них створюючи відеоуроки та моніторити успіхи студентів у особистому кабінеті.

Livewirksheets – інструмент для створення інтерактивних робочих аркушів різного типу. Поширюючи доступ до аркушів на занятті, студенти мають змогу самостійно відпрацювати тему і одразу отримати результат за допомогою автоперевірки. Платформа дає змогу організувати студентів у академічні групи і відслідковувати їх прогрес у особистому кабінеті.

Baamboozle - інструмент для створення командних чи індивідуальних ігор, які підходять для перевірки засвоєного матеріалу у вигляді гри. Обираючи картку, студенти (група студентів) повинен дати вірну відповідь для отримання певної кількості балів. Несподіванкою гри можуть бути картки, які обмінюють студентів балами, збільшують, зменшують, чи анулюють їх.

Socrative – сервіс для створення опитувань, тестувань та голосувань у режимі реального часу залучивши до цього процесу до 50 студентів. Інтуїтивний інтерфейс дає змогу швидко створити завдання у форматі правда-неправда, тест, та коротка відповідь. Запустивши тест, та поширивши QR код, студенти долучаються до завдання та відслідковують свої успіхи у реальному часі.

Quizlet – інструмент для заучування та перевірки матеріалу за допомогою курток та тестів. Студенти використовують картки з аудіосупроводом для заучування лексики і відпрацьовують їх у тестовому режимі самоперевірки. А на занятті викладач може провести тестування у реальному часі запросивши до тесту студентів поширивши QR код.

Kahoot – навчальна платформа, що пропонує перевірку матеріалу у формі вікторини, де студенти використовують свої мобільні телефони як пульти, та відповідають на питання (обираючи правильну відповідь) що транслюється на екрані чи моніторі. Широка база готових вікторин дозволяє використання вже створених ігор (якщо автор надав загальний доступ користування) та часткову зміну контенту відповідно до бажання чи потреби викладача.

Впровадження інтерактивних інструментів на заняття з іноземної мови є невід’ємним елементом оптимізації навчального процесу у закладах фахової перед вищої освіти. Це забезперчує студентам доступ до освітніх ресурсів, самоосвіту та самовдосконалення і відповідає меті оптимізації навчання адже сприяє зацікавленості студентів та підвищує ефективність навчання мінімізуючи час та зусилля викладачів.

Список використаних джерел

1. Загребнюк Ю. В. Використання сучасних цифрових технологій під час вивчення іноземної мови (англійської) у вищих навчальних закладах. Імплементація європейських стандартів в українські освітні дослідження: збірник тез доповідей IV міжнар. наук. онлайн-конф. УАДО, 26 червня 2020 р. (https://us04web.zoom.us/j/73126115372?pwd=clZHM2lEM1Q2dWRtM3ZQQUFsU000QT09)

2. Закон України "Про фахову передвищу освіту" URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text

3. Інтерактивні прийоми у вивченні німецької мови / упоряд. Л. Горбач. Київ: Шкільний світ, 2011. 128 с

4. Ковальчук З. Я. Критерії оптимізації навчання у вищому навчальному закладі / З. Я. Ковальчук // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Психологія і педагогіка. - 2013. - Вип. 23. - С. 112-121. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2013_23_15

5. Ланських О.Б., Дернова Т.А., Рябцева І.А. Роль інтерактивних платформ у вивченні іноземних мов. Інноваційна педагогіка. 2022. Вип. 44. Т. 2. С. 18–23. DOI:https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/2.3

Помазун О. О.
асистент
Луцький інститут розвитку людини
Університету «Україна»

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ В ОСВІТІ: ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ

Сучасний освітній процес стежить за тенденціями цифрової трансформації, впроваджуючи електронні ресурси як ключовий компонент навчального середовища. Завдяки їм навчання стає більш доступним, цікавим та ефективним. Використання електронних ресурсів в освіті відкриває перед учнями, студентами, викладачами та вчителями безмежні можливості, що сприяють підвищенню якості освіти та розвитку суспільства в цілому. Електронні книги, відеоуроки та аудіоматеріали стають все більш популярними, забезпечуючи доступ до знань у будь-який час та в будь-якому місці.

За останні роки стали видимі значні зміни в освітньому процесі, і це великим чином пов'язано зі зростанням доступу до електронних ресурсів. Електронні книги, відеоуроки та аудіоматеріали стали невід'ємною частиною навчання, допомагаючи як учителям, так і учням у досягненні своїх освітніх цілей.

Електронні книги стали альтернативою традиційним друкованим виданням, забезпечуючи користувачам доступ до величезного обсягу знань на будь-яку тему. Вони дозволяють читачам взаємодіяти з текстом, роблячи підсвічування, створення закладок та навіть роблення заміток безпосередньо в електронному форматі.

Електронні підручники – це невід'ємна частина сучасної освіти, які забезпечують доступ до навчального матеріалу через комп'ютери та інші електронні пристрої. Вони можуть бути у формі електронних книг, які можна читати на різних пристроях, або структурованих текстів з посиланнями на інші джерела.

Основна ідея електронних підручників полягає в тому, що вони надають доступ до навчального матеріалу, який відповідає вимогам навчальних програм та стандартів. Це можуть бути текстові матеріали, графіки, вправи, тести та інші засоби навчання.

Електронні підручники можуть мати різні формати, такі як PDF, HTML, або спеціальні програми для читання на електронних пристроях. Вони можуть бути як адаптованими версіями традиційних друкованих підручників, так і спеціально розробленими для електронного навчання.

Загалом, електронні підручники відкривають нові можливості для навчання, забезпечуючи більший доступ до освітніх ресурсів та сприяючи інтерактивному навчанню.

Відеоуроки стають все більш популярними, оскільки вони надають візуальні та аудіо-візуальні засоби для передачі навчального матеріалу. Вони дозволяють викладачам та вчителям надавати інформацію у більш зрозумілому та захоплюючому форматі, а студентам та учням - зберігати, переглядати та повторювати матеріал у зручний для них час.

Аудіоматеріали, такі як аудіокниги або аудіокурси, забезпечують можливість навчання під час виконання інших справ або навіть під час переміщення. Вони особливо корисні для розвитку навичок аудіального розуміння та вивчення іноземних мов.

Всі ці електронні ресурси роблять навчання більш доступним, цікавим та ефективним, допомагаючи учням розвиватися власним темпом та зручним для них способом. Вони не лише доповнюють традиційні методи навчання, але й роблять освіту більш гнучкою та адаптивною до потреб сучасного світу.

Переваги використання електронних ресурсів в освіті:

Доступність інформації: електронні ресурси надають широкий доступ до інформації, яка раніше може бути була недоступна через географічні або інші обмеження. Завдяки цьому, можна легко звертатися до різноманітних джерел знань та матеріалів для навчання.

Інтерактивність: багато електронних ресурсів створюють можливості для інтерактивного навчання. Вони дозволяють учням та студентам взаємодіяти з матеріалами, проводити віртуальні експерименти, розв'язувати завдання та отримувати зворотний зв'язок, що сприяє збагаченню процесу навчання.

Різноманітність форматів: електронні ресурси можуть бути представлені у різних форматах: відео, аудіо, текст, веб-сайти тощо. Це дозволяє викладачам та вчителям адаптувати матеріали під індивідуальні потреби студентів та учнів та робити навчання більш цікавим та доступним.

Гнучкість: електронні ресурси можна легко оновлювати та модифікувати відповідно до поточних потреб та вимог сучасного суспільства. Це дозволяє уникнути застарілості матеріалів та забезпечити актуальність навчального процесу.

Економія часу та ресурсів: використання електронних ресурсів може значно зменшити час, необхідний для підготовки та проведення занять. Можна швидко знаходити необхідні матеріали та використовувати їх у своїй роботі, що дозволяє ефективно використовувати час навчання.

Перспективи використання електронних ресурсів в освіті:

Індивідуалізоване навчання: завдяки електронним ресурсам, навчання може стати більш індивідуалізованим. Викладачі можуть створювати персоналізовані програми для кожного студента та учня, враховуючи його потреби та інтереси.

Розвиток технологій штучного інтелекту: використання штучного інтелекту в освіті може значно полегшити процес навчання та зробити його більш ефективним. Штучний інтелект може аналізувати даний процес навчання та рекомендувати індивідуальні шляхи підвищення ефективності навчання для кожного учня.

Розвиток онлайн-освіти: останнім часом спостерігається стрімкий розвиток онлайн-освіти. Електронні ресурси дозволяють навчатися будь-де і будь-коли, що відкриває нові можливості для здобуття знань та професійного розвитку.

Використання електронних ресурсів в освіті є не лише сучасним трендом, але й необхідною складовою успішного навчання у XXI столітті. Їхнє використання допомагає зробити навчання більш захоплюючим, ефективним та доступним для всіх учасників освітнього процесу. З врахуванням швидкого розвитку технологій та постійних змін у суспільстві, важливо активно впроваджувати електронні ресурси в навчальний процес. Це допоможе забезпечити високу якість освіти, готовність до життя у цифровій епохі та підготувати молоде покоління до успішного виходу на ринок праці. Разом із тим, важливо забезпечити відповідну підготовку вчителів та створити необхідні умови для успішного впровадження електронних ресурсів в освітній процес. Зрештою, це допоможе сформувати освітнє середовище, яке відповідає потребам сучасного суспільства та забезпечить успішний розвиток майбутніх поколінь.

Список використаних джерел
1.Богачков Ю.М., Биков В.Ю., Пінчук О.П., Манако А.Ф., Вольневич О.І., Царенко В.О., Ухань П.С., Мушка І.В. Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах. Київ: Педагогічна думка, 2012. 160 с.
2.Інтернет-ресурс «ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА» Науковий журнал, випуск 58, том 2, 2023. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/58/part_2/58-2_2023.pdf
3.Рахманов В.О. Методичні засади формування освітньо-інформаційного середовища у вищому технічному навчальному закладі. Вісник нціонального авіаційного університету. № 7. 2015. С. 98-103.

Остапюк В.В.
викладач спецдисциплін циклової комісії
комп'ютерних систем та інформаційних технологій
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ПЕРЕВАГИ ПРОЄКТНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРОГРАМУВАННЯ

Методи викладання програмування постійно вдосконалюються, щоб відповідати потребам сучасного динамічного ринку. На сьогоднішній день, один з найефективніших підходів, який останніми роками набуває все більшої популярності – це проєктний підхід.

Суть проєктного підходу полягає в тому, що здобувачі освіти замість вивчення сухої теорії та вирішення абстрактних задач, зосереджуються на розробці реальних додатків та сервісів, якими можна користуватись, бачити результат та практичну цінність своєї праці і навичок. Ці завдання можуть бути різної складності, від простих програм що валідують коректність введених користувачем даних (наприклад імплементація алгоритму валідації номеру банківської карти, що використовується на всіх сервісах онлайн оплати) до більш складних та повноцінних рішень, таких як мобільний додаток чи веб-сайт.

Як досвідчений розробник та ментор, а зараз, також, викладач програмування, можу зробити висновок, що сучасний проєктний підхід до викладання технічних дисциплін має вагомі переваги для здобувачів освіти.

Опираючись на свій досвід проведення технічних співбесід з кандидатами на інженерні позиції, у своїй викладацькій діяльності, паралельно із технічними навичками я також розвиваю у студентах навички проєктної роботи що дозволяє їм більш чітко будувати свій портрет як ІТ-спеціаліста.

Однією з переваг проєктного підходу у викладанні програмування, яку я б хотів виділити є його наближеність до реальних умов роботи та середовища розробника. Це дає змогу паралельно із навичками програмування розвинути інші важливі навички, такі як робота в команді та комплексне розуміння того як будується програмне забезпечення насправді.

Проєктний підхід також дає можливість здобувачу освіти протягом курсу, спробувати себе в різних ролях, від розробника та тестувальника, до проєктного менеджера та бізнес аналітика. В такому випадку вже до закінчення курсу програмування майбутній спеціаліст окрім навичок програмування здобуває також цінний досвід роботи в команді.

Серед інших переваг які паралельно із навичками програмування дозволяють комплексно готувати підготовленого до вимог ринку праці спеціаліста варто детальніше описати наступні:

Проєктний підхід дозволяє отримати практичний досвід та видимий результат.

На відміну від традиційних методів навчання, де студенти в основному вивчають теорію та виконують невеликі завдання на закріплення останнього вивченого матеріалу, проєктний підхід кидає їм виклик застосовувати попередньо набуті знання для вирішення більш комплексних завдань. Наприклад, замість того, щоб просто вивчати синтаксис мови програмування та вирішувати абстрактні задачі, студенти працюють над невеликими реальними задачами, які мають практичну цінність. Таким чином даний підхід стимулює у студента потребу проаналізувати свій рівень знань та зрозуміти на чому, на даний момент, варто більше зосередитись. Комплексні завдання дають студентам не лише глибше розуміння принципів програмування та практичні навички, а також можливість побачити користь від результату своєї роботи, що слугує додатковим мотивуючим фактором.

Ще одним викликом є те, що під час роботи над невеликими проєктами студенти стикаються з різними проблемами, які їм потрібно вирішити самостійно. Викладач в такому випадку виступає в ролі більш досвідченого ментора. Це допомагає здобувачам освіти розвинути критичне мислення, навички аналізу та пошуку правильних рішень, які є важливими для успішної роботи в IT, де постійно виникають нові виклики та завдання.

Навіть невеликий практичний проєктний досвід буде перевагою під час пошуку роботи на початку кар’єри.

Це однією перевагою підходу є підвищення мотивації та зацікавленості здобувачів освіти..

Розкриваючи тему мотивації важливо зазначити, що програмування це важка праця, тому, цілком природньо, що певна частина здобувачів освіти у різний період стикаються із ризиком втратити мотивацію до навчання.

Робота над наближеними до реальності проєктами робить навчання більш захоплюючим та мотивує студентів до кращого засвоєння матеріалу. Коли вони бачать, що їхні проєкти можуть бути використані іншими людьми або вони вирішують реальні проблеми, це дає їм відчуття досягнення та стимулює до подальшого навчання.

Студенти відчувають більшу зацікавленість у вивченні програмування, коли вони працюють над проєктами, які їм цікаві. Це робить процес навчання більш ефективним та та компенсує докладені зусилля результатом своєї роботи.

Проєктний підхід знайомить студентів з реальними умовами роботи та процесом розробки програмного забезпечення. Здобувачі освіти працюють в команді, використовуючи доступні їм інструменти та технології. В майбутньому цей досвід допоможе їм швидше адаптуватися до реальних умов роботи. Студенти вчаться працювати з системами контролю версій, використовувати інструменти для спільної роботи та ефективно спілкуватися з членами команди. Ці навички є важливими для кожного спеціаліста галузі.

На цьому етапі важливо не забороняти здобувачам освіти користуватись сторонніми інструментами та публічно доступними напрацюваннями інших, адже вміння читати та перевикористовувати чужий код та рішення це також важлива навичка розробника.

Підхід сприяє розвитку інженерного мислення.

В навчальному процесі, важливо заохочувати студентів до пошуку різних рішень під час виконання поставлених завдань. Це допомагає розвинути у студентів інженерне мислення та аналітичні навички, які є цінними якостями спеціаліста будь-якої галузі.

Під час роботи над проєктами студенти можуть генерувати власні ідеї, знаходити креативні способи вирішення проблем та впроваджувати їх у своїх рішеннях. Це дає їм можливість розкрити свій інженерний потенціал та розвинути навички, які допоможуть їм у майбутньому.

Працюючи в команді, студенти вчаться ставити чіткі цілі, розподіляти завдання, ефективно комунікувати з членами команди, надавати та отримувати зворотний зв'язок, а також вирішувати умовно робочі конфлікти у конструктивний спосіб під наглядом педагога. Тут ми бачимо що паралельно із жорсткими навичками(hard skills) ми розвиваємо у студентів м’які навички(soft skills), що робить освітній процес ще більш ефективним.

Для викладача аналіз командної роботи є ще одним іструментом що дозволяє визначити сильні та слабкі сторони кожного здобувача освіти індивідуально.

Підсумовуючи вище описане, можна зробити висновок, що проєктний підхід до викладання програмування відкриває багато переваг для студентів та викладачів. Він надає можливість розвинути практичні навички, підвищити мотивацію, розкрити потенціал індивідуально кожного, розвинути навички командної роботи та підготувати здобувача освіти до ринку праці. Цей підхід допомагає студентам не тільки навчитися програмувати, але і будувати рішення будучи частиною команди.

Викладачі мають змогу постійно вдосконалювати свої методи викладання, щоб створювати для студентів таке освітнє середовище, яке дає їм змогу досягти максимального успіху. Використання проєктного підходу є одним з таких методів.

Список використаних джерел

1.Чистий Agile. Назад до основ. Роберт Мартін. Фабула. 2021. ISBN : 9786170967602.

2.Чистий код. Створення і рефакторинг за допомогою Agile. Роберт Мартін. Фабула. 2019. ISBN : 9786170952851.

3.Як пасти котів. Посібник для програмістів, які мають керувати іншими програмістами. Дж. Генк Рейнвотер. Фабула. 2020. ISBN : 9786170961556.

Сидорчук С.В.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ІТ В ОСВІТІ

Інформаційні технології в сучасному світі не просто є побутовими зручностями чи інструментами для бізнесу. Вони стають невід'ємною складовою сучасної освіти, перетворюючи її на більш доступну, ефективну та цікаву. Зручність, інтерактивність та персоналізація - ось ті принципи, які визначають актуальність використання ІТ у сфері освіти.

Основним фактором, що визначає актуальність ІТ в освіті, є зручність та доступність. Інтернет, електронні підручники, відеоуроки, віртуальні лабораторії - все це робить навчання більш гнучким та доступним. Студенти можуть навчатися в будь-який час та в будь-якому місці, використовуючи лише комп'ютер або смартфон та доступ до мережі Інтернет.

Зручність - це одна з ключових переваг, яку пропонують ІТ в освіті. На відміну від традиційних методів, де потрібно фізично знаходитися в класі або бібліотеці, ІТ дозволяють отримати доступ до навчальних ресурсів з будь-якого місця та в будь-який час. Це робить освіту більш гнучкою, дозволяючи студентам навчатися в режимі онлайн, у вільний відрізок часу, що відповідає їхньому графіку.

Ще однією важливою перевагою використання ІТ в освіті є їхня доступність для всіх. Завдяки зростанню доступу до Інтернету та розвитку сучасних технологій, освітні ресурси стають доступними для студентів у всіх куточках світу, незалежно від їхнього географічного розташування чи соціального статусу. Це особливо важливо для тих, хто не може отримати доступ до традиційних освітніх закладів через обмеження часу, грошей чи фізичних можливостей. ІТ також дозволяють надати гнучкіші методи навчання. Від електронних підручників до відеоуроків та інтерактивних вправ, ІТ пропонують різноманітні форми

навчання, що враховують різні стилі та швидкості вивчення. Студенти можуть обирати ті методи, які найбільше відповідають їхнім потребам та навчальним стилям.

ІТ допомагають зробити навчання більш інтерактивним та захоплюючим. Веб-платформи, онлайн-ігри, відеоуроки з анімаціями - все це робить матеріал більш доступним та зрозумілим для студентів. Вони можуть взаємодіяти з матеріалом, розв'язувати завдання, спілкуватися з однокласниками та викладачами у віртуальному середовищі, що створюється. Інтерактивність - ключовий аспект, який визначає ефективність навчання. Сучасні ІТ забезпечують безліч інтерактивних інструментів, що дозволяють студентам активно залучатися до навчального процесу. Від віртуальних лабораторій до інтерактивних вправ та відеоуроків, ці інструменти допомагають створити динамічне та захоплююче середовище, де кожен студент може знайти щось для себе.

ІТ також створюють можливості для співпраці та обміну ідеями між студентами та викладачами. Соціальні мережі для навчання, форуми та онлайн-платформи сприяють активній взаємодії та обговоренню навчального матеріалу. Це розширює можливості для взаємного вивчення, обміну досвідом та колективного розв'язання проблем. Ще однією перевагою використання ІТ є їхня здатність надати індивідуалізований підхід до навчання. Адаптивні програми та платформи навчання можуть адаптуватися до потреб та рівня знань кожного студента, надаючи персоналізовані завдання та матеріали, що допомагають кожному з них досягти успіху.

ІТ також можуть підсилити мотивацію та зацікавленість у навчанні. Від грифікації навчальних програм до використання ігор та віртуальних реалійті, ІТ можуть зробити навчання більш захоплюючим та викликаючим, що сприяє покращенню академічних результатів та загальної задоволеності від навчання.

ІТ дають можливість надати персоналізоване навчання для кожного студента. Адаптивні навчальні платформи можуть адаптуватися до індивідуальних потреб та рівня знань кожного учня. Це допомагає забезпечити ефективне використання часу та зробити процес навчання більш ефективним. Одним з найважливіших інструментів для персоналізації навчання є адаптивні навчальні платформи. Ці платформи використовують алгоритми машинного навчання для аналізу даних про вивчення кожного студента і надання індивідуально підготовлених завдань та матеріалів. Вони автоматично адаптуються до рівня знань та потреб кожного студента, забезпечуючи ефективне навчання на основі його індивідуальних потреб.

ІТ дозволяють створювати персоналізовані навчальні шляхи для кожного студента. Використовуючи цифрові платформи та інструменти, викладачі можуть створити індивідуальні навчальні плани, враховуючи інтереси, сильні та слабкі сторони кожного учня. Це дозволяє студентам розвиватися в темпі, який відповідає їхнім потребам, і забезпечує більший успіх у навчанні. ІТ також підтримують самонавчання, дозволяючи студентам самостійно вивчати матеріал та розвивати навички. Онлайн-курси, відеоуроки, електронні підручники та інші цифрові ресурси надають студентам можливість вчитися у власному темпі та в будь-який зручний для них час.

ІТ дозволяють збирати та аналізувати великі обсяги даних про навчальний процес. Це дозволяє викладачам та адміністраторам ефективно відстежувати прогрес кожного студента, виявляти слабкі місця та надавати індивідуальний зворотний зв'язок для покращення результатів навчання. ІТ дозволяють збирати, зберігати та організовувати великі обсяги даних про навчальний процес. Це включає в себе інформацію про успішність студентів, їхні виконані завдання, відвідуваність, а також результати тестів та оцінки. Інформаційні системи дозволяють ефективно управляти цими даними, забезпечуючи доступність та безпеку інформації.

Аналітика даних грає ключову роль у вдосконаленні навчального процесу. Шляхом аналізу даних про навчання можна виявити тенденції, ідентифікувати слабкі місця, та зрозуміти, які методи навчання є найбільш ефективними для різних груп студентів. На основі цієї інформації вчителі можуть вдосконалювати свої методи навчання та розробляти індивідуальні підходи до кожного учня. Збереження даних та аналітика дозволяють

адміністраторам освітніх закладів приймати обґрунтовані рішення щодо покращення навчальних програм та розвитку школи або університету. Аналіз результатів тестів та оцінок допомагає виявити слабкі місця у навчанні та впровадити заходи для їх покращення.

На основі аналізу даних можна розробити індивідуальні навчальні плани для кожного студента, враховуючи його потреби та здібності. Крім того, аналітика дозволяє прогнозувати успішність студентів, що допомагає вчасно виявляти проблеми та реагувати на них. ІТ дозволяють збирати та аналізувати великі обсяги даних про навчальний процес. За допомогою спеціалізованих програм та алгоритмів можна відстежувати прогрес кожного студента, виявляти слабкі місця та розробляти індивідуальні плани навчання.

Використання ІТ в освіті сприяє розвитку цифрових навичок, які стають надзвичайно важливими у сучасному світі праці. Студенти навчаються працювати з різними програмами та інструментами, а також розвивають критичне мислення та проблемне вирішення. Гнучкість в навчанні стає все більш важливою у сучасному світі, де змінюються потреби студентів, розвиваються технології та змінюється спосіб життя. Інформаційні технології (ІТ) грають ключову роль у створенні гнучких навчальних середовищ, де студенти можуть навчатися відповідно до своїх індивідуальних потреб та графіку.

ІТ відкривають доступ до освіти з будь-якого місця та в будь-який час за допомогою онлайн-навчання та дистанційної освіти. Студенти можуть вивчати матеріали, дивитися відеоуроки та здійснювати спілкування з викладачами та однокласниками, не покидаючи зручності власного дому або навчального закладу. Завдяки ІТ студентам надається можливість обирати предмети та курси, які відповідають їхнім інтересам та кар'єрним цілям. Вони можуть обирати з різноманітних онлайн-курсів, відкритих лекцій та вебінарів, що надає їм можливість розвивати та збільшувати свої навички в обраних областях.

ІТ дозволяють створювати адаптивні навчальні матеріали, які відповідають індивідуальним потребам та рівню знань кожного студента. За допомогою інтерактивних вправ, тестів та відеоуроків, студенти можуть вчитися у власному темпі та відповідно до своїх унікальних потреб. ІТ також дозволяють гнучкість у виборі термінів та тривалості навчання. Студенти можуть обирати інтенсивність та тривалість курсів відповідно до своєї власної учбової мети та графіку.

Отже, актуальність використання ІТ в освіті не підлягає сумніву. Вони змінюють та вдосконалюють процес навчання, роблять його більш доступним, ефективним та цікавим для студентів. Інтеграція ІТ у навчальний процес є ключовим кроком у підготовці молодого покоління до життя у цифровому світі.

Список використаних джерел

1.Агаджанова С.В., В’юненко О.Б., Толбатов А.В., Агаджанов-Гонсалес К.Х., Толбатов В.А. Функції, основні складові та особливості моніторингу дистанційної освіти в ВНЗ. Науковий журнал Новітні комп’ютерні технології. Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «Криворізький національний університет», 2017. Том XV. с. 131–139.

2.Білан А.Д., Панасюк О.П. Інформаційні технології: техніко-педагогічний аспект: Монографія. Луцьк, 2018. 300 с.

3.Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2020. 348 с.

Стефанська Н. О.
кандидат фізико-математичних наук,
викладач математики, вищої математики
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»
Боровська Ю. В.
викладач математики, вищої математики
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

У сучасному світі, де інформаційна перенасиченість стає нормою, навчальні заклади повинні адаптуватися до нових реалій. Традиційні методи викладання, хоч і мають свої переваги, часто виявляються недостатньо ефективними для зацікавлення сучасної молоді. У цьому контексті важливо використовувати новітні технології для підтримки та збагачення навчального процесу.

Математика є одним з тих предметів, які вимагають не лише знань, але й розвитку аналітичного та критичного мислення. Інтерактивні платформи, візуалізація математичних концепцій, використання онлайн-ресурсів та інші інноваційні підходи можуть значно полегшити процес засвоєння матеріалу та підвищити зацікавленість студентів у вивченні математики.

Розглянемо основні категорії електронних освітніх ресурсів для викладання математики, зокрема:

• *віртуальні уроки та завдання:* Платформи, які надають можливість викладачам створювати та демонструвати віртуальні уроки, а також пропонують здобувачам освіти інтерактивні завдання для розвитку конкретних математичних навичок.

• *ігри для навчання математики:* Інноваційні ігрові підходи, які роблять навчання математики цікавим та захоплюючим, що сприяє активному приверненню уваги студентів до процесу вивчення, збільшенню мотивації до навчання, а також спонукає до конкуренції.

• *інтерактивні дошки:* Інтерактивна дошка використовується для демонстрації зображень, тексту, відео та іншого контенту, а також для керування ним за допомогою сенсорного екрану або спеціальних периферійних пристроїв. Це створює можливість для більшої взаємодії та активності під час навчального процесу.

• *електронні підручники та завдання:* Онлайн-платформи, які надають доступ до електронних підручників, а також розвивальних завдань та тестів для самоперевірки.

Завдяки технологічному прогресу і доступності Інтернету, віртуальні уроки та завдання дозволяють навчатися в будь-який час і з будь-якого місця, забезпечуючи гнучкість та індивідуалізацію навчання.

Прикладів віртуальних уроків та інтерактивних занять достатньо. Зокрема це такі ресурси як:

• Khan Academy (https://uk.khanacademy.org/). Khan Academy пропонує велику кількість відео-уроків та вправ з математики. Уроки охоплюють широкий спект рівнів, від початкового до вищого, а завдання надають можливість практикувати та перевіряти знання.

• IXL Math (https://www.ixl.com/math). IXL Math пропонує тисячі завдань з математики для різних вікових груп. Система надає зворотний зв’язок та персоналізовані рекомендації для покращення навичок.

• GeoGebra (https://www.geogebra.org/?lang=uk). GeoGebra це платформа, яка об'єднує геометричні, алгебраїчні та статистичні концепції. Вона надає віртуальні уроки та інтерактивні інструменти для вивчення математики.

• Desmos (https://www.desmos.com/calculator?lang=uk). Desmos – це інтерактивна платформа для вивчення графіків та математичних концепцій. Вона дозволяє створювати та досліджувати графіки функцій.

• PhET Interactive Simulations (https://phet.colorado.edu/uk/). PhET – це набір інтерактивних симуляцій для природничих наук і математики. Студенти досліджують математичні зв'язки, змінюючи параметри аналізують отримані результати, виконують завдання.

Гейміфікація є не лише модним освітнім трендом, а й чудовою технологією навчання. Існує достатня кількість сервісів, застосунків та додатків, що надають можливість користуватись ігровими формами навчання математики, а саме:

• Math Playground (https://www.mathplayground.com/). Math Playground – це веб-сайт, який пропонує низку цікавих інтерактивних ігор для вивчення математики. Студенти, граючи можуть вирішувати завдання, які сприяють усвідомленню різноманітних математичних принципів та законів.

• Coolmath Games (https://www.coolmathgames.com/). Coolmath Games надає багато ігор для навчання математики, які охоплюють різні теми, від арифметики до геометрії.

• Prodigy (https://www.prodigygame.com/main-en/prodigy/). Prodigy – це віртуальна гра, яка поєднує математичні завдання з елементами рольової гри. Доступна як на мобільних пристроях так і на стаціонарних комп'ютерах.

За допомогою інтерактивних дошок можна візуалізувати складні математичні концепції, що допомагає студентам краще їх зрозуміти. Наприклад, за допомогою анімацій та інтерактивних графіків можна демонструвати рухи геометричних фігур чи зміни функцій. Інтерактивні дошки можуть бути використані для індивідуалізації навчання, дозволяючи викладачу адаптувати матеріал до потреб кожного студента. Існує кілька типів інтерактивних дошок, які часто використовуються при викладанні математики:

• Електронні дошки з сенсорним екраном (наприклад, SMART Board, Promethean Board). Ці дошки дозволяють писати, малювати та маніпулювати об'єктами безпосередньо на екрані. Вони підтримують інтерактивність і можуть використовувати різноманітні програми та додатки для створення занять математики.

• Електронні дошки з програмним забезпеченням для математики (наприклад, GeoGebra, mozaBook). Деякі програми спеціально розроблені для викладання математики. Вони можуть включати інтерактивні інструменти для вивчення геометрії, алгебри, тригонометрії та інших математичних тем.

• Віртуальні дошки (наприклад, Microsoft Whiteboard, Jamboard). Ці інструменти дозволяють користувачам створювати та спільно редагувати цифрові дошки. Вони можуть бути використані для вирішення математичних завдань, розв'язання проблем, вивчення концепцій тощо.

Електронні підручники та завдання є корисним навчальним матеріалом під час вивчення математики. Вони можуть швидко оновлюватися, відображаючи новітні досягнення у математичній науці та методиках викладання. Наприклад, через інтернет-платформи викладачі можуть звертатися до останніх досліджень та розв'язань математичних проблем. Електронні підручники та веб-ресурси доступні студентам у будь-який час та в будь-якому місці, де є Інтернет. Це забезпечує зручність навчання поза аудиторією та можливість повторення матеріалу в будь-який час.

Нижче наведені кілька прикладів платформ та ресурсів, які надають електронні підручники та завдання для навчання математики:

• Конкурс «Кенгуру» (http://www.kangaroo.com.ua/). На платформі конкурсу «Кенгуру» доступні електронні матеріали та завдання з математики на різні теми для різних вікових груп.

• «Математика. Просто» (https://cutt.ly/CwULMfXD). На платформі EdEra (https://ed-era.com/) є багато курсів, у тому числі й безкоштовні. На курсі «Математика. Просто» 6 модулів, понад 200 тестів, наочний навчальний матеріал тощо.

• «Learning.ua. Математика» (https://learning.ua/matematyka/). Навчальна інтерактивна онлайн програма з поглибленим вивченням математики. Інтерактивні завдання повністю покривають навчальну програму Міністерства освіти і науки України, а також міжнародні освітні стандарти з математики Common Core. Платформа містить більш ніж 3,5 тисяч завдань з математики.

• «МійКлас» (https://www.miyklas.com.ua/p). Українська електронна освітня система «МійКлас» – це ресурс для навчальних закладів, що економить час викладача та робить навчання математики більш цікавим. Ресурс відображає поточний стан вивчення математики відповідно програм МОН України.

Отже, успішна інтеграція сучасних технологій у викладання математики не лише розширює можливості освітнього процесу, але й сприяє збагаченню знань та навичок здобувачів освіти. Інформаційно-ресурсне забезпечення стає важливою складовою цього процесу, надаючи викладачам і студентам доступ до новітніх методик, матеріалів та інструментів для підвищення якості навчання та розвитку інтелектуального потенціалу. Шляхом поєднання традиційних підходів із передовими технологіями, ми відкриваємо нові горизонти для навчання математики, створюючи стимулююче та інноваційне середовище, де кожен студент може розкрити свій потенціал і здобути необхідні знання для успішної майбутньої кар'єри.

Список використаних джерел

1. Кухар Л.О. Електронні освітні ресурси та хмаро орієнтовані засоби навчання у професійній діяльності педагога. Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки. – Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2017. Вип. CXXXVI (136). С. 155-165.

2. Хом'юк В.В. Інформаційно-комунікаційні технології в процесі вивчення математики: виклики сучасності: колективна монографія. – Riga, Latvia: «Baltija Publishing». – 2022. С. 231-260.

3. Матяш О.І., Риндюк В.В. Навчання математики з використанням цифрових навчальних платформ: аналіз закордонного досвіду. Фізико-математична освіта. – 2023. Том 38. No 3. С. 43-49.

4.Ткачук Г.В. Хмарні технології: аналіз, перспективи, реалізації. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2015_2_12 (дата звернення 13.05.2024 р.).

5. Скрипка Г.В. Використання хмарних технологій в практиці вчителя математики. URL: https://drive.google.com/file/d/0BwpgUg-h-WRjcXdsUDI1NExQSXM/edit (дата звернення 13.05.2024 р.).

Супрунович С. В.
доцент кафедри органічної та
фармацевтичної хімії
Волинський національний університет
імені Лесі Українки
Малиновська І. М.
викладач біології та екології
Ромашко О. М.
викладач хімії
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»
Якобчук О.
студент групи 12- ІСТ

ВИВЧЕННЯ R-СТАТИСТИКИ В ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЯХ У ГАЛУЗІ ХІМІЇ ТА БІОЛОГІЇ

В сучасному світі інформаційні технології займають одне з найпочесніших місць в науці, навчанні та повсякденному житті, вони змінюють спосіб життя людини та проникають в кожну сферу життя суспільства. Зростає кількість доступних джерел інформації для спеціалістів в різних галузях знань, які за вмілого використання, полегшують роботу викладача, навчання здобувачів освіти, а також дозволяють візуалізувати складні хімічні та біологічні процеси, демонструвати різноманітні речовини та явища, яких студенти не змогли б побачити вживу, зокрема фото-колекції різних речовин, анімацію виробничих процесів, моделювання біомолекул тощо.

Основна мета – збільшення ефективності процесу навчання хімії та біології, використання мережі Інтернет, програмного забезпечення навчального процесу, як джерело додаткової інформації. В якості практичної складової використовується найбільш сучасна й популярна мова програмування R. Завдяки отриманим знанням здобувачі освіти зможуть проводити первинний статистичний аналіз даних, висувати гіпотези та оцінювати їх на основі зібраних даних.

Вивчення R-статистики [1] в галузі хімії та біології може мати кілька застосувань, особливо коли мова йде про обробку великих обсягів інформації.

Програма R є потужним інструментом аналізу, який широко використовується в хімії та біології для обробки експериментальних даних, моделювання та візуалізації результатів досліджень. Програма використовується в таких напрямках: аналіз геному, біостатистика та клінічні дослідження, структурна біологія, екологія та біорізноманіття, аналіз спектральних даних, моделювання хімічних процесів.

Аналіз геномних даних: R-статистика може використовуватися для аналізу великих масивів геномних даних, отриманих зі секвенаторів ДНК. Це може включати ідентифікацію генетичних варіантів, аналіз експресії генів, вивчення генетичних асоціацій тощо.

Біостатистика та клінічні дослідження: R-статистика дозволяє проводити статистичний аналіз клінічних даних, таких, як результати клінічних випробувань лікарських засобів та епідеміологічних досліджень. Це може включати аналіз ефективності лікування, визначення ризиків захворювання, інтерпретацію результатів досліджень тощо.

Структурна біологія: R-статистика може використовуватися для аналізу структурних даних з кристалографії білків або рентгенівської дифракції. Це дозволяє дослідникам вивчати властивості біомолекул та їх взаємодії.

Екологія та біорізноманіття: R-статистика може бути корисною у вивченні екологічних даних та аналізі біорізноманіття, зокрема оцінку різноманітності видів, аналіз впливу факторів середовища на екосистеми, а також прогнозування змін у біорізноманітті.

Аналіз хімічних даних: R-статистика надає змогу хімікам аналізувати різноманітні хімічні дані, серед яких є спектроскопічні (наприклад, ЯМР, ІЧ-спектроскопія), мас-спектрометричні, хроматографічні та інші. Застосування статистичних методів в цьому середовищі допомагає виявляти закономірності хімічних реакцій та параметри їх проходження, вивчати кінетику та термодинаміку процесів.

Експериментальний дизайн: використання цього програмного комплексу дозволяє планувати та оптимізувати хімічні експерименти. Це включає визначення оптимальних умов синтезу, вивчення впливу різних факторів на результати реакцій, а також збір та аналіз даних для того, щоб отримати достовірні результати.

Моделювання хімічних процесів: знання R-статистики надає змогу хімікам розробляти математичні моделі для опису хімічних процесів. Прикладом її застосування є моделювання кінетики реакцій, прогнозування властивостей сполук, вивчення механізмів реакцій та інше.

Аналіз спектроскопічних даних: за допомогою цієї програми можна обробляти великі масиви різноманітних спектрів, що допомагає в ідентифікації сполук, визначенні їх структури, а також складу багатокомпонентних сумішей.

Хемоінформатика: у R-статистиці широко використовуються хемоінформатичні моделі для аналізу та моделювання хімічних даних, що поєднує хімію та інформаційні технології. Використання даного програмного комплексу в цьому напрямку науки дозволяє вирішувати такі завдання, як кількісний аналіз зв'язку структура-активність (QSAR), вивчення взаємодій молекул.

Ця програма має незвичний для сучасних студентів консольний інтерфейс, який має свої переваги, особливо для тих, хто працює з аналізом даних та статистикою. Цими перевагами є гнучкість та можливість контролю над виконанням коду R, швидкість та ефективність роботи, наявність автоматизації обчислень, легкість у поширенні коду та відтворенні розрахунків.

Спільнота користувачів R-статистики об'єднує тисячі дослідників по всьому світі. Це група професіоналів, вчених, студентів та ентузіастів, які використовують мову програмування R для аналізу хімічної та біологічної інформації, статистичного моделювання та інших завдань в галузі обробки інформації.

Таким чином, ознайомлення з можливостями цієї програми є доцільним. Вивчення R-статистики в курсі інформаційних технологій дозволяє студентам опанувати цей потужний інструмент обробки даних і використовувати його для вирішення конкретних завдань у галузі хімії та біології.

Для супроводу вивчення освітніх компонентів створено дистанційний курс у LMS Moodle [2]. Використання електронних навчальних ресурсів є ефективним способом навчання студентів особливостей використання цього інструменту, бо вони дозволяють безпосередньо використовувати, як команди так і дані в середовищі R-статистики, що сприяє ефективному засвоєнню навчального матеріалу.

Оскільки студенти мало знайомі із програмою R-статистики, то є суттєвою необхідність навчання їх базовим навичкам роботи з цією програмою. Це навчання відбувається шляхом інтерактивної взаємодії за допомогою інструкцій до лабораторних робіт, що містить список потрібних команд і саме завдання. Виконуючи команди й аналізуючи результат, здобувачі освіти зможуть навчитися працювати з R-статистикою.

Крім інтерактивного вивчення цієї програми, студентам пропонуються також різні задачі хімічного або біологічного спрямування, котрі наочно показують можливість використання R-статистики для вирішення завдань:

- Побудова та використання калібрувального графіка.
- Побудова та використання кривої титрування.
- Розрахунок комплексних рівноваг.
- Планування експериментів.
- Моделювання таксономій.

Звичайно в курсах інформаційних технологій не вивчаються можливості R-статистики як потужного інструменту статистичних розрахунків. Цей аспект можливостей програми

знаходить своє застосування при вивченні статистичних та хемометричних методів у хімії або біометричних у біології [3]. Студенти опановують ці методи, вже володіючи навичками роботи зі спеціалізованою статистичною програмою.

В результаті вивчення цієї програми здобувачі освіти зможуть працювати з великими обсягами даних, використовувати статистичні методи для аналізу результатів досліджень, ефективно візуалізувати дані та будувати статистичні моделі для прогнозування результатів. Ці навички будуть корисні у подальшій науковій та професійній діяльності, а також при вивченні освітніх компонентів біологічного або хімічного спрямування в навчальному процесі. Крім того, знання R-статистики може стати корисним для студентів під час навчальної практики та майбутньої роботи в своїй галузі. Здобувачі освіти зможуть застосовувати ці знання у власних наукових дослідженнях, роботі над дипломними проектами, а також у тій сфері промисловості, де аналіз даних стає все більш важливим аспектом бізнесу.

Отже, вивчення R-статистики в курсах інформаційних технологій дійсно відкриває перед здобувачами освіти нові можливості у сфері обробки та аналізу даних. Це не лише допомагає їм засвоїти важливі статистичні концепції, а й надає можливість вчитися використовувати потужні інструменти для розв'язання реальних завдань у біології, хімії та інших галузях наук.

Навички отримані під час вивчення R-статистики, сприяють розвитку наукового мислення здобувачів освіти, вони вчаться аналізувати дані, формулювати гіпотези, перевіряти їх статистичною обробкою та робити висновки. Це важливий етап у підготовці студентів до наукової роботи та подальшого вдосконалення у своїй галузі.

Вивчення R-статистики в освітніх компонентах допомагає студентам розвивати свої наукові навички та готує їх до ефективного використання статистичних методів у своїй майбутній кар'єрі. Досвід який отримують здобувачі освіти під час вивчення програми є важливою складовою підготовки майбутніх спеціалістів, які зможуть ефективно використовувати у своїй науковій та професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. R Core Team. R: A Language and Environment for Statistical Computing / R Foundation for Statistical Computing. URL: https://www.R-project.org (дата звернення 10.05.2024).
2. Супрунович С. В. Інформаційні технології в галузі хімії: дистанційний курс: Дистанційний курс LMS Moodle / СНУ ім. Лесі Українки, 2021 р. URL: https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=862 (дата звернення 10.05.2024).
3. Соціальна медицина, громадське здоров'я: Навчальний посібник у 4 т. / За ред. В. А. Огнєва. – Харків. : ХНМУ. – 2023. Т. 1. Біологічна статистика

Чумак В.С., Заяць Н.А.
викладачі
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Сучасний світ невпинно розвивається, вносячи значні зміни у всі сфери життя, включаючи освіту. Швидкі технологічні та інформаційні зміни ставлять перед сучасною системою освіти виклики, які потребують ефективного використання ресурсів для досягнення успіху.

У світі, де інформація стає все більш доступною, інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу набуває критичного значення. Воно дозволяє забезпечити студентів та

викладачів необхідними знаннями, ресурсами та інструментами для ефективного навчання та викладання. Завдяки цьому, освітній процес стає більш доступним, інтерактивним та ефективним, що сприяє підвищенню якості освіти та підготовці кваліфікованих фахівців для сучасного ринку праці.

Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу охоплює всі аспекти використання інформаційних технологій у навчальному процесі. Це включає в себе використання комп'ютерів, програмного забезпечення, мультимедійних засобів, мережевих технологій та інших інструментів для поліпшення навчання та навчального процесу загалом [2, с. 62].

Інформаційно-ресурсне забезпечення може включати в себе такі аспекти:

1. Комп'ютеризація: Використання комп'ютерів та комп'ютерних мереж для організації навчального процесу, обробки інформації, спілкування тощо.

2. Програмне забезпечення: Використання спеціалізованого програмного забезпечення для навчання, такого як навчальні платформи, відеоуроки, електронні підручники тощо.

3. Мультимедіа: Використання аудіо-, відео- та графічних матеріалів для ілюстрації навчального матеріалу та проведення навчання більш доступним та цікавим.

4. Мережеві технології: Використання Інтернету та мережевих технологій для доступу до додаткових навчальних ресурсів, спілкування з викладачами та одногрупниками тощо.

5. Електронні ресурси: Використання електронних бібліотек, баз даних, веб-сайтів тощо для збору інформації та додаткового навчання.

6. Інформаційна безпека: Забезпечення захищеності інформації, яка використовується у навчальному процесі, від несанкціонованого доступу та пошкодження.

Інформаційно-ресурсне забезпечення освітнього процесу допомагає зробити навчання більш ефективним, доступним та цікавим для студентів та викладачів.

Електронні журнали в сучасній освіті відіграють важливу роль у забезпеченні звітності, взаємодії між учасниками навчального процесу та збереженні та обробці інформації про успішність здобувачів освіти [1, с. 41]. Ось деякі з переваг використання електронних журналів у навчальних закладах:

1. Зручність та доступність: Електронні журнали дозволяють легко вводити, зберігати та оновлювати дані про успішність здобувачів освіти. Інформація може бути доступна у будь-який час та з будь-якого місця за умови підключення до Інтернету.

2. Ефективність у веденні: Електронні журнали автоматизують багато процесів, таких як підрахунок середнього балу, створення звітів для адміністрації та батьків, ведення статистики тощо, що збільшує ефективність ведення журналу.

3. Зменшення паперового споживання: Використання електронних журналів допомагає зменшити споживання паперу та інших матеріалів, що сприяє збереженню навколишнього середовища.

4. Можливість швидкого зв'язку: Електронні журнали можуть включати можливості швидкого сповіщення батьків про важливі події або зміни в навчальному процесі.

5. Збереження інформації: Електронні журнали забезпечують збереження інформації на тривалий термін та можливість швидкого пошуку необхідної інформації.

6. Аналіз та статистика: Використання електронних журналів дозволяє проводити більш глибокий аналіз даних та формувати статистику, яка може бути корисною для покращення навчального процесу.

Загалом, використання електронних журналів у сучасній освіті дозволяє покращити ефективність та зручність ведення документації, спростити взаємодію між учасниками навчального процесу та забезпечити збереження та доступність інформації про успішність здобувачів освіти [4, с. 117].

Під час війни актуальність використання інформаційних технологій в освіті стає ще більш важливою. Ось деякі аспекти, які варто врахувати:

1. Дистанційне навчання: У воєнний час, коли можливі обмеження на пересування та роботу у звичайних умовах, дистанційне навчання стає ключовим для забезпечення доступу до освіти. Інформаційні технології дозволяють здійснювати це ефективно.

2. Збереження та обмін даними: Інформаційні технології допомагають зберігати та обмінюватися даними про здобувачів освіти, навчальні матеріали, успішність тощо, що особливо важливо в умовах переселенців або переміщень населення.

3. Організація взаємодії: Інформаційні технології дозволяють організувати взаємодію між учасниками навчального процесу (студентами, викладачами, батьками) навіть у віддалених або складних умовах.

4. Інформаційна безпека: У воєнний час особливо важливо забезпечити захист інформації, що стосується освіти, від несанкціонованого доступу та втрати.

5. Онлайн-ресурси та матеріали: Використання онлайн-ресурсів та матеріалів може допомогти студентам та викладачам отримувати доступ до актуальної та різноманітної інформації навіть у важких умовах [3, с. 64].

У воєнний час використання інформаційних технологій може стати і стає справжнім рятунком для забезпечення доступу до якісної освіти та збереження освітніх процесів у складних умовах.

Список використаних джерел

1. Західна О.Р. Дистанційне навчання. Переваги та недоліки для студентів та викладачів. Дистанційне навчання у ЗВО: моделі, технології, перспективи: матеріали круглого столу за участю порадників академічних груп та викладачів факультету управління фінансами та бізнесу. – 28 квітня 2021 р. – Львів: ФУФБ, 2021. – С. 40–44.

2. Іванова С. М., Кільченко А. В. Цифрова трансформація освіти і науки: зарубіжний досвід. Сучасні інформаційні технології в освіті та науці: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Житомир, 18-19 лист. 2021 р. – Житомир : Житомирська політехніка, 2021. – С. 62–66.

3. Освіта і наука в умовах воєнного стану: інформаційно аналітичний збірник. Київ: МОН України, 2023. 64 с.

4. Цифровізація освіти — імператив її розвитку. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія. – Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021. С. 117-132.

Шишкін П.В.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ЗАСТОСУВАННЯ ГЕЙМІФІКАЦІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: СТИМУЛЮВАННЯ МОТИВАЦІЇ ТА ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ

Підтримка і стимулювання мотивації в навчанні студентів завжди залишається актуальною проблемою. У сучасному бурхливому і швидкому світі важко змусити студентів виконувати завдання, які їм здаються нудними чи застарілими. Одним з методів залучення до навчання та мотивації їх рухатися далі, є метод гейміфікації навчального процесу.

«Гейміфікація – це застосування принципів гри в неігровому середовищі. Від інших ігрових форматів відрізняється фокусом на досягненні конкретної цілі, а не на власне грі.»[1.]

«Гейміфікація навчання полягає у створенні елементів розваги, котрі знаходять у іграх, і перенесенні їх у реальне життя при формуванні знань та навичок, необхідних у виробничій діяльності (Yu-kai Chou). Ray Wang (CEO & Principal Analyst у Constellation Research, Inc)

визначає гейміфікацію як набір принципів конструювання, процеси та системи, котрі використовують для зацікавлення, мотивування та впливу на осіб, груп та спільнот для управлення їхньою поведінкою та досягнення бажаного результату.»[2.]

Основна ідея полягає в тому, щоб перетворити навчання на цікаву та захоплюючу гру, де студенти можуть змагатися між собою, отримувати нагороди та досягати нових рівнів знань.

Переваги гейміфікації у навчальному процесі:

Збільшення мотивації: Гра вносить елементи виклику, досягнення та винагороди, що може стимулювати студентів до активної участі в навчанні.

Покращення залучення: Гейміфікація може зробити навчання цікавішим і привабливішим для студентів, особливо для тих, хто може відчувати нудьгу або втратив інтерес до навчання.

Розвиток навичок: Гра може сприяти розвитку різних навичок, таких як проблемне мислення, співпраця, стратегічне планування та інші, через вирішення завдань і викликів.

Створення спільноти: Гейміфікація може об'єднати студентів у віртуальних спільнотах, де вони можуть обмінюватися досвідом, підтримувати один одного та співпрацювати.

Оцінювання індивідуальних досягнень: Системи гейміфікації дозволяють відстежувати прогрес кожного студента окремо, дозволяючи персоналізований підхід до навчання.

«Гру варто розглядати одним з видів інтерактивних методів навчання, що серед іншого має на меті реалізацію психологічних процесів самореалізації студента. Їх невід’ємною частиною є емоційні переживання, відчуття досягнутої мети, рефлексія. Студенти під час педагогічної гри займають активну позицію, спостерігається зростання їх інтересу до об’єкта пізнання. При цьому роль викладача трансформується, він стає організатором, лідером процесу. Для впровадження педагогічних інтерактивних ігор в освітній процес вимагають від викладача бути компетентним щодо застосування відповідних технологій.»[3.]

Гейміфікація навчального процесу може бути важливим інструментом професійного розвитку педагогічних та науково-педагогічних працівників:

Підвищення навичок у використанні технологій: Впровадження гейміфікації може вимагати від педагогічних працівників використання різноманітних цифрових інструментів та платформ. Для ефективного застосування гейміфікації вони можуть потребувати підвищення навичок у використанні комп'ютерних програм, мобільних додатків, веб-технологій та іншого програмного забезпечення.

Розробка гейміфікованих навчальних матеріалів: Педагогічні працівники можуть потребувати навичок у розробці гейміфікованих навчальних матеріалів, таких як інтерактивні вправи, відео-уроки, онлайн-ігри тощо. Це може включати розуміння принципів гейм-дизайну, педагогічних стратегій та методів оцінювання ефективності.

Аналіз та вдосконалення процесу гейміфікації: Педагогічні працівники можуть вивчати результати застосування гейміфікації у навчальному процесі, аналізувати ефективність різних гейміфікованих методик та вдосконалювати їх для досягнення найкращих результатів. Це вимагає навичок у проведенні досліджень, зборі та аналізі даних.

Підтримка студентів та колег у процесі гейміфікації: Педагогічні працівники можуть відігравати роль наставників та менторів для студентів та колег у процесі використання гейміфікації. Вони можуть надавати поради, підтримку та навчання щодо використання гейміфікації в навчальному процесі.

Професійний розвиток у галузі гейміфікації: Педагогічні працівники можуть брати участь у семінарах, тренінгах та курсах з гейміфікації для підвищення своїх знань та навичок у цій області. Це дозволить їм бути більш компетентними та ефективними в застосуванні гейміфікації у своїй педагогічній практиці.

«Гейміфікація є методом підвищення ефективності навчання або роботи. Коли ми призвичаюємося до повторюваної діяльності, вона стає автоматичною: ми перестаємо думати про якість результату і свій внесок у нього. Рутинізація знижує мотивацію і розсіює увагу. Протилежністю до цього є стан потоку — висока зосередженість на справі. У цьому стані ми

не помічаємо плину часу і досягаємо максимальної концентрації та ефективності. Психометричний аналіз свідчить про значну залежність між складовими гейміфікованого процесу та станом потоку. Для них обох характерні однакові умови (чітке усвідомлення цілей, баланс умінь та викликів, контроль і зворотній зв'язок), а також можливі результати (злиття дії й усвідомлення, концентрація, втрата відчуття часу і втрата самоусвідомлення).» [3.]

Хоча гейміфікація може бути дуже ефективним інструментом для стимулювання мотивації та залучення учнів до навчання, є деякі негативні аспекти, які варто врахувати:

Може зробити навчання штучним: Якщо гейміфікація застосовується некоректно або занадто агресивно, це може зробити навчання виглядом штучним або маніпулятивним, що може викликати негативну реакцію учнів.

Ризик занепаду мотивації: Хоча гра може стимулювати мотивацію на початкових етапах, з часом студенти можуть втомитися від постійного змагання або набуття балів, що може призвести до занепаду мотивації.

Відмова від самостійного мислення: Якщо гейміфікація надто спрощує навчальний процес або робить завдання занадто стандартизованими, це може пригнічувати самостійне мислення та творчість студентів.

Може зосередитися на зовнішніх мотиваторах: Використання бонусів, бейджів та інших зовнішніх мотиваторів може витісняти внутрішню мотивацію студентів, зосереджуючи їхню увагу на нагородах, а не на самому навчанні.

Може не враховувати індивідуальні потреби: Гейміфіковані системи навчання можуть бути недостатньо гнучкими, щоб враховувати індивідуальні потреби та стилі навчання кожного учня.

В підсумку можна сказати, що гейміфікація є корисним інструментом залучення студентів до навчального процесу і може стати важливим аспектом професійного розвитку педагогічних працівників, за умови якісного впровадження та врахування індивідуальних потреб та особливостей учасників навчального процесу.

Список використаних джерел

1. BUKI. Навчаємося граючи. Що таке гейміфікація. URL: https://buki.com.ua/news/scho-take-geimifikatsiia/ (дата звернення: 10.05.2024).

2. Петренко Л.П. Застосування гейміфікації у навчанні. URL: https://naurok.com.ua/stattya-zastosuvannya-geymifikaci-u-navchanni-141251.html (дата звернення: 10.05.2024).

3. Вербовецький Д.В. «Аналіз досвіду впровадження геймифікації в освітній процес», Інституту цифровізації освіти НАПН України, м.Київ URL: https://lib.iitta.gov.ua/734560/1/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%83%20%D0%B2%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B3%D0%B5%D0%B9%D0%BC%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B2%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D0%B9%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81.pdf (дата звернення: 10.05.2024).

Шкіль С.О.
викладач вищої категорії,
завідувачка бурового відділення
Відокремлений структурний підрозділ
Полтавський фаховий коледж нафти і газу
Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧОГО СПРЯМУВАННЯ

Організація освітнього процесу за допомогою сучасних комп'ютерних технологій не тільки змінює процес подачі навчального матеріалу, а і вимагає від педагога активного використання інноваційних інформаційних ресурсів. Особливого значення набуває використання освітніх інтернет ресурсів під час дистанційного навчання та самостійної роботи здобувачів освіти. Перехід до інформаційного суспільства вносить зміни в усі сфери діяльності людини, що супроводжує зміну вимог, які висуваються до сучасних фахівців будь якої галузі, а отже конкурентоспроможний спеціаліст повинен мати достатній рівень знань в області інформаційних технологій та володіти практичними навичками по їх застосуванню у своїй професійній діяльності в майбутньому.

Технологія інтерактивного навчання – це така організація освітнього процесу при якій відбувається постійна активна взаємодія всіх учасників освітнього процесу. Інтерактивне навчання передбачає процес пізнання, що побудований на спілкуванні та взаємодії які реалізуються в технологіях, методах і формах організації освітньої діяльності школярів.

За О. І. Пометун, суть інтерактивного навчання полягає в тому, що «навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове навчання співпраці), де й учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють що вони роблять, рефлектують з приводу того, що вони знають, уміють і здійснюють. Учитель в інтерактивному навчанні виступає організатором процес у навчання, консультантом, фасилітатором, який ніколи не «замикає» навчальний процес на собі. Головними в процесі навчання є зв'язки між учнями, їх взаємодія та співпраця. Результати навчання досягаються взаємними зусиллями учасників процес у навчання, учні беруть на себе відповідальність за результати навчання. [1]

Методи інтерактивного навчання мають як свої переваги так і труднощі у застосуванні. Відомо, що учні молодшої школи краще опановують навчальний матеріал, якщо залучаються до активної діяльності, учні ж старшої школи демонструють зниження рівня активності під час освітнього процесу, тому для ефективного використання інтерактивних технологій при роботі з ними необхідно прикласти більше зусиль. Інтерактивне навчання вимагає від педагога реалізації певних умов в організації освітнього процесу, зокрема:

-організація освітнього процесу як багатосторонньої активної комунікації між усіма учасниками навчання – у процесі такої комунікації учні мають можливість поділитись власними думками, висновками під час вивчення кожної конкретної теми, а також вислухати думку не тільки викладача, а й одногрупників. Використання багатосторонньої активної комунікації дозволяє залучити всіх учнів до процесу навчання. Процес взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу на основі багатосторонньої комунікації можливий , по перше, за умов ефективного опанування ними навичок міжособистісного спілкування (уміння слухати себе та інших, відтворювати почуту інформацію, пояснювати її, ставити запитання відповідно теми заняття, тощо), а по друге, за умов зміни вчителем основ, на яких будується така комунікація;

-сприятливий психологічний клімат в студентському колективі – позитивна налаштованість педагога, ознайомлення учнів з темою заняття, позитивна мотивація і чіткий

зв’язок даної теми з попередніми і тими, що будуть вивчатись в подальшому, зацікавлення учнів в опануванні нових знань. Діагностика емоційного стану здобувачів освіти важлива, оскільки має на меті виявити проблеми чи труднощі соціально-психологічного характеру та побудувати свою діяльність, враховуючи отримані результати;

-спеціальна організація освітнього простору – освітній простір має бути організований таким чином, щоб співпраця та комунікація між викладачем та студентами була максимально легкою та природною, тобто все що знаходиться в навчальній аудиторії, лабораторії, класі повинно допомагати вчителю організувати простір для організації інтерактивного навчання учнівського колективу. Дидактичні матеріали, експонати, прилади, наочні посібники, плакати, результати роботи студентів та безпосередньо саме приміщення допоможуть створити саме такий освітній простір.

Обираючи той чи інший інтерактивний метод навчання під час викладання дисциплін природничого циклу педагог в першу чергу повинен проаналізувати власний стиль викладання, що залежить від темпераменту та бажання контролювати процес роботи студентів та визначити чи є у них досвід участі в подібній діяльності, якщо вид діяльності новий необхідно витратити більшу кількість часу для структурування та пояснення майбутньої роботи. Також вибір методу навчання повинен базуватись на розумінні викладачем як цілей використання даного методу так і результатів його використання, таким чином кожен з інтерактивних методів за умови його правильного обрання може забезпечити найкращий рівень засвоєння навчального матеріалу під час заняття (засвоєння знань, отримання необхідних умінь та навичок, досвіду власної діяльності). Під час різних етапів заняття можна використовувати різні інтерактивні методи навчання.

До технологій кооперативного навчання належать такі інтерактивні технології, як:

- робота в парах;
- ротаційні (змінні) трійки;
- два-чотири-всі разом;
- карусель;
- робота в малих групах;
- акваріум.

Всі ці методи доцільно ефективно використовувати як на етапах засвоєння нового матеріалу, так і на етапах застосування знань, умінь і навичок.

Технології кооперативного навчання передбачають співробітництво здобувачів освіти у групах, це так звана позитивна взаємозалежність коли успіх можливий за умови активної та плідної взаємодії їх в групі. Саме кооперативне навчання відкриває для студентів можливості активної співпраці з однолітками та дозволяє реалізувати прагнення кожної людини, зокрема підлітків, до спілкування. Так, робота в парах дає їм час поміркувати, обмінятись ідеями з партнером і лише потім озвучувати свої думки перед іншими студентами. Технології кооперативного навчання розвивають навички ефективної комунікації, вміння висловлюватися, критично мислити, переконувати, вести дискусію. Під час роботи в парах можна швидко виконати вправи, які за інших умов потребують багато часу.

Основні етапи кооперативного навчання передбачають об’єднання студентів у групи, видача завдань кожній групі, виконання завдання групами та представлення результатів роботи. Так, наприклад, під час викладання предмету «Біологія і екологія» можна застосувати технології кооперативного навчання, зокрема роботу в групах після опрацювання теоретичного матеріалу з теми «Безпека і статева культура. Профілактика захворювань, що передаються статевим шляхом» під час виконання практичної роботи «Розробка рекомендацій щодо профілактики захворювань» та як результат роботи представити карту розуму, що міститиме основну інформацію, напрацьовану усіма членами групи.

Так, наприклад, на заняттях з хімії методами «два-чотири-всі разом» або «робота в малих групах» можна користуватись під час вивчення тем: «Роль хімії у створенні нових матеріалів та у розвитку нових напрямів технології», ««Зелена» хімія: сучасні завдання перед хімічною

наукою та хімічною технологією», «Біологічне значення металічних і неметалічних елементів», тощо.

Обов'язковим етапом після завершення роботи в групах є рефлексія, адже вона допоможе студентам та викладачу зрозуміти які труднощі виникали під час роботи, що можливо змінити, щоб запобігти їх повторенню.

Технології кооперативного навчання сприяють формуванню у здобувачів освіти позитивного ставлення до навчання, розвивають уміння пристосовуватись до умов роботи в парі чи групі та забезпечує достатньо високий рівень загальної активності на уроках. Також технології кооперативного навчання допомагають їм уникати конфліктних ситуацій під час обговорення та вирішення спірних питань, стимулюють командну роботу. За умов парної роботи всі студенти отримують можливість говорити, висловлювати думки.

Отже, інтерактивна діяльність за допомогою інтерактивних технологій кооперативного навчання під час викладання дисциплін природничого спрямування передбачає організацію та розвиток навичок ефективної комунікації, зокрема навичок діалогового спілкування, що веде до взаємодії та спільного вирішення поставлених завдань. Під час діалогового спілкування здобувачі освіти навчаються не тільки ефективно комунікувати, а й критично мислити, вирішувати складні завдання базуючись на аналізі відповідної інформації, приймати обґрунтовані рішення. Саме з цією метою організовується індивідуальна, парна чи групова робота, а інтерактивні методи навчання сприятимуть формуванню ключових компетентностей здобувачів освіти та значно підвищать їх якість навчання.

Список використаних джерел

1.Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К., «А.С.К.», 2007. 142 с.

2.Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки: Свобода вибору. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителя / А. О. Гін. — 13-е видання. — Х. : Вид. група «Основа», 2015. 112 с.

3.Єльнікова О.В. Інтерактивні методи навчання, їх місце у класифікації педагогічних інновацій / О.В. Єльнікова//Дайджест педагогічних ідей та технологій. «Школа парк.». – 2001. - №5-6. – с. 52-55

4.Шевчук С.С. Інноваційний урок у професійній школі: Навчально-методичний посібник / С.С. Шевчук. – Біла Церква: БІНПО, 2015. 110 с.

5.38.Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.П. Волкова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360

Яневич В.В.
спеціаліст другої категорії, викладач фізики
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»
Смоляк І. В.
спеціаліст другої категорії, вчитель фізики
ЗЗСО "Залізницький ліцей ім.І. Пасевича"

ВІРТУАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ, ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ

В сучасних реаліях використання ІКТ, віртуальної реальності та доповненої реальності набули ще більшої актуальності через вимушене використання онлайн навчання. Ситуація

останніх років показала, що їх застосування у освітньому процесі є на часі, оскільки сучасна школа повинна готувати учня нового покоління до гнучкості в інформаційно-глобалізованому світі. На нашу думку, окрім застосування в освітньому процесі різних цифрових технологій, Інтернет ресурсів та інтерактивних інструментів, допомогти в цьому може використання спеціальних програмних засобів для унаочнення, демонстрації та відтворення різних явищ.

Вивчення деяких предметів, в тому числі фізики та астрономії, потребує практичного застосування. В умовах дистанційного навчання або ж за відсутності приладів немає можливості проводити експерименти. Для цього є віртуальні лабораторії.

Віртуальні лабораторії – це комплекси програм, за допомогою яких імітують виконання лабораторних робіт в лабораторії.

Віртуальні фізичні лабораторії – це програмні ресурси, що використовуються для формування та закріплення навичок з фізики, необхідних для подальшого навчання. Використання віртуальних лабораторій надає студентам можливості для осмислення та закріплення теоретичного матеріалу, здійснення контролю знань з певної теми. Віртуальні фізичні лабораторії містять не тільки інформаційну частину, але і програмні засоби, що надають можливість проводити навчання і контроль за сценаріями, заданими викладачем чи розробником навчального комп'ютерного тренажера

Сьогодні є велика кількість віртуальних лабораторій. Їх можна поділити на три групи за рівнем управління користувачем їх функціонуванням:

- Програми для візуалізації дослідів з встановленням деяких параметрів його проходження. Наприклад, до таких програм відноситься VirtuLab, розробник Віртуальна лабораторія "ВиртуЛаб", веб-адреса сайту www.virtulab.net, за допомогою програми можна змінювати деякі параметри перебігу дослідів і бачити зміни, що відбуваються, в залежності від встановлених параметрів. Також варто відзначити Mozaik https://www.mozaweb.com/uk/ повністю україномовний, унікальний навчальний сервіс із електронними підручниками з інтерактивними 3 D-сценами, освітніми відео та цікавими завданнями практично з усіх основних предметів.
- Програми для моделювання окремого класу дослідів. Наприклад, до таких програм відноситься Interactive Simulations, розробник University of Colorado, веб-адреса сайту http://phet.colorado.edu. Програма складається з модулів, за допомогою яких відбувається моделювання окремих дослідів з встановленням різних параметрів їх перебігу і вибору інструментарію для їх проведення.
- Програми для моделювання роботи хімічної лабораторії – складні системи, в основі функціонування яких лежить потужний математичний апарат. Суттєвою відмінністю програм даної групи є те, що користувач може додавати моделювання нових дослідів з встановленням параметрів їх проходження. Програми даної групи можна поділити на дві підгрупи: програми для моделювання явищ різної природи і програми для моделювання класу явищ. Прикладом програми, що відноситься до першої підгрупи, є комерційна програма Yenka, розробник CrocodileClipsLtd, веб-адреса сайту http://www.yenka.com. Прикладом програми, що відноситься до другої підгрупи програм, є вільно поширювана програма Virtual Chemistr yLaboratory. Віртуальна хімічна лабораторія розроблена і підтримується в рамках theChemCollective / IrYdium Project університету Карнегі-Меллона, вебадреса сайту http://chemcollective.org/applets/vlab.php.

На заняттях астрономії радимо застосовувати електронний планетарій Stellarium.

Stellarium — вільний планетарій з відкритим кодом для вашого комп'ютера. Програма здатна показувати реалістичну просторову картину неба, таку, яку можна бачити неозброєним оком, у бінокль або у телескоп. Можна додавати об'єкти далекого космосу, пейзажі, зображення сузір'їв, скрипти тощо.

Отже, використання віртуальних лабораторій та он-лайн ресурсів для реалізації дистанційного та змішаного навчання є засобом підвищення ефективності навчання фізики та астрономії в закладах освіти. Фізика «On-line» - це новий унікальний напрямок в системі освіти,адже, 90% інформації людина сприймає завдяки зору. Людина має сама побачити, щоб чітко усвідомити природу тих чи інших фізичних явищ. Тому процес навчання обов'язково повинен підкріплюватися наочними матеріалами. І саме описані вище методи та ресурси стають все актуальнішими в нашому сьогоденні.

Список використаних джерел

1.Лаврова А. В. Сучасний підхід до проведення навчального фізичного експерименту / А. В. Лаврова // Збірник матеріалів VI Всеукраїнського науково-методичного семінару «Комп'ютерне моделювання в освіті». – Кривий Ріг. - 2013. – С.108-110 .

2.Лепкий М. І. Психолого-педагогічне використання комп'ютерних тренажерів, як інформаційних технологій навчання / М. І. Лепкий, В. О. Сацик // Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво : міжвуз. зб. – Луцьк, 2011. – Вип. № 5. – С. 155-160.

3.VituLab. Виртуальная образовательная лаборатория [Електронний ресурс] / Виртуальная лаборатория ВиртуЛаб. – 2016. – Режим доступу : http://www.virtulab.net/

4.PhET Interactive Simulations for science and math [Електронний ресурс] / University of Colorado. – 2016. – Режим доступу : http://phet.colorado.edu/

РОЗДІЛ ІІІ. ІНСТРУМЕНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Бойко О.В.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Краматорський фаховий коледж
Донецького національного університету
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган – Барановського»

ПРОФЕСІЙНО – ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Професійне зростання педагога - пошук свого шляху, набуття власного голосу. Сучасний педагог повинен володіти такими факторами як: професійний та особистий розвиток; підвищення професійної компетентності; можливість творчої роботи.

Отже, сучасний педагог повинен бути освіченим, знати свою справу, завжди бути зацікавленим в удосконаленні своїх знать і педагогічної майстерності. Сучасні здобувачі освіти теж відрізняються від минулих поколінь. Вони потребують нових способів отримання знань (нові педагогічні та інформаційні технології) та цікавляться сучасною наукою. Таким чином, педагог має розпалювати і підтримувати інтерес протягом всього освітнього періоду, сприяти отриманню знань, які допоможуть обрати і опанувати наступну професію. [2]

Професійно-особистісний розвиток педагогічного працівника - є процес переходу зі стадії відносної пасивності в стадію активної і творчої професійної діяльності, де важливою установкою для педагога є орієнтація на самоосвіту і саморозвиток в педагогічному, загальнокультурному і особистісному планах.

Самоосвіту можна розглядати в двох значеннях: як самонавчання (у вузькому сенсі, як самонавчання) і самотворення (в широкому, як створення себе, самобудівництво). Саморозвиток - це результат професійної творчості, а не приросту знань, умінь і навичок.

Складові процесу самоосвіти викладача: вивчати і впроваджувати нові педагогічні технології, форми, методи і прийоми навчання; відвідувати заняття колег і брати участь в обміні досвідом; періодично проводити самоаналіз своєї професійної діяльності; удосконалювати свої знання в області класичної та сучасної педагогіки і психології; підвищувати рівень своєї ерудиції правової і загальної культури; читання конкретних педагогічних видань; читання методичної, педагогічної та предметної літератури; огляд в Інтернеті інформації по викладаємій дисципліни, педагогіці, психології, педагогічних технологій; рішення тестів і інших завдань по своїй дисципліні підвищеної складності або нестандартної форми; відвідування семінарів, тренінгів, конференцій, занять колег; систематичне проходження курсів підвищення кваліфікації; проведення відкритих занять для аналізу з боку колег; вивчення інформаційно-комп'ютерних технологій. [1]

Метою роботи над темами самоосвіти вважається постійне підвищення викладачами власного професійного рівня. Результат самоосвіти: підвищення якості дисципліни викладання; розроблені або видані методичні посібники, статті, підручники, програми, доповіді, виступи; розробка нових форм, методів і прийомів навчання; розробка дидактичних матеріалів, тестів, наочностей; вироблення методичних рекомендацій щодо застосування нових технологій; розробка і проведення відкритих занять за власними, новаторським технологіям; проведення семінарів, майстер-класів, узагальнення досвіду з досліджуваної проблеми.

Підвищення кваліфікації викладачів звичайним чином проводиться через організацію ряду курсів підвищення кваліфікації. Ці курси дозволяють викладачам продуктивно діяти в

колективі і сприяють підвищенню кваліфікації. Підсумком кваліфікаційних випробувань вважається професійне зростання викладача.

Інноваційні технології – це необхідне явище в сучасній освіті, яке дозволяє формувати свідомість і активність студентів. Інновації в освіті сьогодні стають важливим фактором самореалізації суспільства, забезпечують розвиток творчої особистості. [3]

Упроваджуються технології дистанційної освіти, починаючи з початкової школи. Через повномасштабне вторгнення Російської Федерації на територію України багато навчальних закладів України перейшли на дистанційне та змішане навчання, педагоги активно вчаться використовувати можливості мережі Інтернет та сучасні комунікаційні технології для створення власного ефективного освітнього онлайн-простору.

Впровадження Office 365 в навчальний процес ми почали з Microsoft Teams (MS Teams, Teams) – це онлайн сервіс для командної роботи, який забезпечує в одному робочому просторі функції спілкування, управління задачами, контентом та додатками.

Це цифровий центр, якого потребують педагоги і керівники освітніх установ. Він об'єднує розмови, контент і додатки в одному місці, оптимізуючи робочий процес для адміністраторів і дозволяючи педагогам створювати яскраві, персоналізовані навчальні середовища. За допомогою команд (груп) можна створювати аудиторії для спільної роботи, персоналізувати навчання за допомогою завдань, спілкуватися з колегами в професійних навчальних спільнотах і оптимізувати спілкування зі співробітниками. Будучи віртуальною платформою для проведення відео-зустрічей, Teams містить функції та інструменти, які здатні забезпечити продуктивну спільну роботу на онлайн- заняттях з використанням відеозв'язку.

Освітній контент в Microsoft Teams розміщується як у вигляді окремих файлів, так і у вигляді сервісів і їх ресурсів (навчальний відео, навчальні сайти, тощо). До кожного навчального заняття, яке організовується засобами Microsoft Teams, проводиться підготовча робота.На дистанційних заняттях з використанням відеозв'язку чат використовується як віртуальна аудиторія для організації і проведення групових навчальних занять (в тому числі, в окремих підгрупах (каналах) групи).

Крім того Teams, за умови використання мобільного додатку, це засіб оперативного зв'язку з викладачем, наприклад для позапланових консультацій, як інструмент зворотнього зв'язку.

Підвищення професійної культури, професіоналізму і соціального статусу викладачів протягом багатьох років відносяться до числа пріоритетів в області освітньої політики. Одним із засобів становлення професіоналізму вважається атестація, так як під час проходження даної процедури викладач має можливість не тільки класифікувати, усвідомити, оцінити і переоцінити результати своєї діяльності, а й побачити власну роботу очима товаришів по службі-професіоналів. Вона впливає на його свідомість і бачення себе, поняття про співучасників освітнього процесу. При підготовці до атестації у викладача виникає необхідність в пошуку ефективних форм і технологій навчання і виховання, вибудовуються відносини зі студентами, колегами, збільшується відповідальність за власну діяльність, відкритість до нового, проявляється прагнення до саморозвитку, самореалізації. Досвід проведення атестації вказує, що її успіх зумовлений організацією, наявністю потрібної інформації про пропонованих вимогах, процедурі захисту і експертизи, створенням ділової доброзичливої атмосфери. Все це відображається на емоційності, переживаннях педагога і йому як ніколи необхідні допомога та методичний супровід. Індивідуальний освітній маршрут викладача дозволяє побачити підсумки професійної діяльності, їх співвідношення з вимогами, що пред'являються до певної кваліфікаційної категорії, найбільш ефективно вибудувати методичний супровід. [4]

Список використаних джерел

1.Журнал Педагогічна майстерня: науково – методичний журнал.-К.: Основа, 2010 – 2016р. № 11

2.Сучасний педагог: колект. наук. монографія. Дніпро: Акцент ПП, 2020. – С 91 Т. 2.– 242 с.

3.STEM-освіта як перспективна форма інноваційної освіти в Україні // Матеріали обласної науково-практичної інтернет - конференції. / Авторупорядник Ю. М. Зоря. – Черкаси : ЧОІПОПП, 2018. – 117 с.

4.https://spravochnick.ru/pedagogika/vvedenie_v_pedagogicheskuyu_professiyu/puti_professionalnogo_razvitiya_pedagoga/

Бундак О.А.
к.і.н., доцент, заступник
директора з науково-методичної роботи
ВСП ЗВО «Відкритий міжнародний університет
розвитку людини «Україна»»
Луцький інститут розвитку людини

ІНСТРУМЕНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Професійний розвиток є ключовим елементом успішної кар'єри для будь-якого науково-педагогічного працівника. В епоху інформаційно-технічних змін, які характеризують нашу сучасність, знання та навички стають застарілими зі швидкістю блискавки, тому постійне оновлення та покращення професійних умінь стає необхідністю.

Постійне вдосконалення професійного навчання позитивно впливає на особистісну впевненість педагогів. Це зміцнює їх віру в себе як професіоналів, розвиває здатність до саморефлексії, покращує професійні відносини та сприяє загальному підйому їхньої діяльності в ролі педагога.

Конфлікт в Україні висвітлив і підсилив готовність як офіційних, так і неформальних установ, що займаються підвищенням кваліфікації педагогічних працівників, не лише підтримувати досягнуте раніше, але і створювати нові конструктивні умови для забезпечення професійного супроводу в період кризи. Відкрита освіта оперативно реагує на індивідуальні потреби, пропонує різноманітні курси, індивідуальні та групові проєкти, лекції українських та закордонних фахівців тощо.

Оптимізація системи перепідготовки, підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників є предметом активної уваги держави, що підтверджується низкою нормативно-правових актів. Зокрема, у статтю 59 Закону України «Про освіту» внесено зміни до системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників, що враховують постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та вибір форм та видів професійного зростання. Так, п.2 статті 59 Закону України «Про освіту» наголошує, що «педагогічні та науково-педагогічні працівники мають право підвищувати кваліфікацію в інших суб'єктів освітньої діяльності, фізичних та юридичних осіб. Результати підвищення кваліфікації педагогічного (науково-педагогічного) працівника у таких суб'єктів визнаються окремим рішенням педагогічної (вченої) ради», «підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними видами (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та у різних формах (інституційна, дуальна), на робочому місці (на виробництві) тощо» [4].

Аналогічні норми включені до статті 60 Закону України «Про вищу освіту» [2]. Нові підходи до підвищення кваліфікації педагогічних працівників деталізовано в Законі України «Про повну загальну середню освіту». [5] Додатково, з метою забезпечення безперервного

розвитку педагогічної освіти, Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року №800 та №1133 затверджено «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» [1; 3].

Серед ефективних інструментів для професійного росту педагогів слід відмітити наступні:

Участь у професійних семінарах та конференціях є одним із найефективніших способів навчання для педагогічних та науково-педагогічних працівників. Ці заходи надають можливість отримати нові знання, ознайомитися з передовими методиками та практиками, обмінятися досвідом з колегами. Крім того, вони сприяють налагодженню професійних контактів та співпраці.

У зв'язку з поширенням Інтернету та цифрових технологій, онлайн-курси та вебінари стали популярними формами навчання. Вони дозволяють отримувати зручно та ефективно знання, незалежно від місця та часу. Такі курси можуть бути спеціалізованими за певною тематикою або охоплювати широкий спектр питань, що дає можливість самостійно розробити програму навчання відповідно до власних потреб та інтересів.

Менторство та коучинг ефективні методи підтримки та розвитку для педагогів та науково-педагогічних працівників. Ментор може допомогти новачкам в освоєнні професійних навичок, поділитися власним досвідом та порадами. Коучинг спрямований на розвиток конкретних навичок, вирішення певних проблем, шляхом постановки цілей та визначення шляхів їх досягнення.

Участь у науково-дослідницькій роботі дозволяє педагогічним та науково-педагогічним працівникам розвивати свої аналітичні та дослідницькі навики, вдосконалювати методи діагностики та аналізу, розвивати педагогічну науку та практику.

Постійне самонавчання найважливіший інструмент для професійного росту особи. Це означає: поглиблення знань, вивчення нових технологій, методів навчання, вдосконалення власних професійних навиків через читання літератури, перегляд відеоуроків, використання навчальних ресурсів тощо.

Усі ці інструменти разом сприяють комплексному підходу до професійного росту педагогічних та науково-педагогічних працівників, самовдосконалення та відкритості до нових ідей та інноваційних підходів у роботі.

Головними стратегіями, спрямованими на створення сприятливих умов для професійного зростання педагогічних працівників, є:

оптимізація системи перепідготовки та підвищення кваліфікації, що передбачає поліпшення системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників та зміцнення механізмів підтримки їхнього професійного зростання;

оновлення змісту та форм освітньої діяльності, шляхом модернізації реформування змісту та форм організації навчальної діяльності, створення інтегрованих навчальних програм, програм професійного розвитку, які відповідають сучасним вимогам;

забезпечення економічних гарантій, тобто створення ефективної системи матеріального та фінансового гарантування стабільності для педагогічних працівників, що сприяє їхньому професійному розвитку;

запровадження освітніх інновацій та новітніх технологій, з використанням сучасних методів навчання та організації освітнього процесу, що сприяє підвищенню якості освіти, розвитку педагогічних працівників. Активне застосування освітніх інновацій та сучасних педагогічних технологій сприяє доступності до передового досвіду і педагогічної майстерності. Це відкриває широкий спектр можливостей для отримання інформації та підвищує значення неформальної та інформальної освіти;

підвищення соціального статусу педагогів престиж професії вчителя, створення умов для належного матеріального суспільного пошанування та соціального забезпечення педагогічних працівників.

Подальшого розвитку набула дистанційна форма підвищення кваліфікації педагогічних і керівних кадрів освіти, вагомою перевагою якого є доступність. Відсутність потреби у

фізичному присутності освітніх осередках дозволяє педагогам і науковцям займатися саморозвитком у зручний для них час і місце. Це особливо важливо для працівників, які поєднують роботу з навчанням або мають родину.

Крім того, дистанційна форма підвищення кваліфікації дозволяє залучити до навчання викладачів та експертів з різних країн та регіонів, що створює унікальну можливість для обміну досвідом та знаннями.

Однією з найбільш ефективних форм дистанційного навчання є онлайн-курси та вебінари. Їхня інтерактивність та можливість обговорення з колегами та експертами робить процес навчання більш цікавим та продуктивним.

Не можна також не відзначити роль технологій у розвитку дистанційної освіти, адже завдяки використанню інноваційних платформ та програмних засобів, навчання стає більш доступним, цікавим та ефективним.

Загалом дистанційна форма підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників відкриває нові можливості для професійного розвитку у сучасному освітньому середовищі. Її впровадження сприяє підвищенню якості освіти та підготовки висококваліфікованих кадрів для майбутнього.

Разом із тим, кожен педагогічний працівник і керівник освіти повинен відповісти на питання чому він вибрав саме таку чи іншу форму підвищення кваліфікації, як вона реально вплине на процес його атестації чи сертифікації, що він повинен вимагати від організації, яка надає йому освітню послугу з підвищення кваліфікації? Виходячи з цього, зміна ментальності споживача послуги буде відбуватися через зміну його мотивації.

У той же час, актуальним є оцінка результатів процесу підвищення кваліфікації, що передбачає часткові зміни в механізмах атестації наукових та науково-педагогічних працівників і має вплинути на процеси їх сертифікації, які тільки починають розвиватися. Педагогічний працівник має розуміти не лише свою вагомість, набуту в процесі підвищення кваліфікації, але й той спосіб, як це вплине на досягнення його професійних цілей, включаючи кар'єрний ріст.

Отже, ми можемо зробити висновок, що в сучасних умовах, коли освітні технології швидко розвиваються, професійний розвиток педагогічних та науково-педагогічних працівників стає надзвичайно важливим завданням. Сучасність пропонує різноманітні інструменти професійного розвитку, які дозволяють працівникам освіти підтримувати високий рівень кваліфікації та вдосконалювати свої професійні навички.

Список використаних джерел

1.Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №800 зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text.

2.Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. №1556-VII зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text.

3.Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2019 р. №1133. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1133-2019-%D0%BF.

4.Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII зі змінами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 6.

5.Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січня 2020 р. №463-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Te

Височанська Р.П.
викладач спецдисциплін,
кваліфікаційна категорія
"спеціаліст вищої категорії"
Рогатинський аграрний
фаховий коледж

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

В час викликів та реформ, галузь освіти є рушійною силою позитивних змін. Від розвитку освіти в країні, залежить і якість життя у ній. Головною дійовою особою освітянських перетворень є педагогічні працівники.

Управляти – означає приводити до успіху й самореалізації інших [1]. Органам публічного управління усіх рівнів необхідно, в межах своєї компетенції, постійно стимулювати і підтримувати головне внутрішнє джерело розвитку освітньої системи та країни загалом – активність педагогічних кадрів.

Потужним інструментом забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників в системі неперервної освіти має стати грамотне публічне управління на стратегічних засадах. Зокрема, публічне управління освітньою сферою повинне акцентувати увагу на особистості педагога, виявленні та реалізації його внутрішніх ресурсів шляхом створення належних умов для професійного розвитку.

Питання розвитку післядипломної педагогічної освіти, зокрема в контексті управління неперервною освітою, привертає увагу науковців. Особливості управління професійним розвитком педагогів розглянуто у працях В. Гоми [1], Л. Мартинець [5]. В. Гусєвим [3] вивчено розвиток публічного управління неперервною освітою в умовах суспільних реформ в Україні.

Основними заходами, спрямованими на створення умов професійного розвитку педагогічних працівників, є: оптимізація системи перепідготовки педагогів і підвищення їхньої кваліфікації; постійне підвищення якості, оновлення змісту та форм організації освітньої діяльності, створення інтегрованих навчальних планів і програм; забезпечення економічних гарантій для професійного розвитку педагогів; запровадження освітніх інновацій, новітніх технологій; підвищення соціального статусу вчителів.

Підготовка майбутнього педагога в системі університетської освіти є короткотривалим періодом його фахового становлення, набуття базових і фахових компетентностей. Після закінчення ВНЗ актуалізується професійний простір випускника, він включається у сферу професійних відносин, опановує нові соціально значущі ролі і функції в умовах реформування освіти, долає суперечності між індивідуальним рівнем професійної компетентності, здобутими знаннями, уміннями, навичками та багатовекторними завданнями професійно-педагогічної діяльності, збагачує досвід новим професійно значущим змістом. Цей неперервний багаторівневий циклічний особистісноосмислений процес становлення, удосконалення саморозвивальної особистості та розвитку професійно значущих компетентностей, формування педагогічного професіоналізму триває понад 30–40 років. І забезпечує та супроводжує неперервний професійний розвиток педагога система післядипломної освіти.

В умовах епохальних освітніх змін підготовка сучасного педагогічного працівника відкритого суспільства передбачає оновлення принципів і методів професійного розвитку, переорієнтацію з процесу на результат, трансформацію особистості, її поведінки й ціннісних настанов. Отже, основним орієнтиром післядипломної освіти стає формування творчої особистості, акмепрофесіонала, здатного забезпечити професійно вартісний результат у розвиток професійної спільноти.

Для професійного розвитку фахівців як атрибутивної характеристики соціально-економічних трансформацій освіти дорослих у контексті економіки знань слід забезпечити

зміст і технології підвищення кваліфікації та міжкурсового періоду сучасними концепціями та методиками на засадах андрагогічного, компетентнісного, акмеологічного, людиноцентрованого та інших підходів, модернізувати підготовку в освітніх моделях курсів підвищення кваліфікації та міжкурсового періоду як цілісного андрагогічного циклу тощо.

Створення ефективної системи неперервного професійного розвитку науково-педагогічних і педагогічних працівників та керівних кадрів освіти на засадах неперервності, випереджувальності, гнучкості і мобільності, інтеграції національних надбань світового значення й усталених європейських традицій зумовлює необхідність використання у практиці ППО таких андрагогічних моделей:

- компетентнісна модель спрямована не на процес, а на результат професійного розвитку фахівців на курсах підвищення кваліфікації та в міжкурсовий період, що виражений у профілях базових компетентностей, потрібних для якісного й компетентного виконання професійних обов'язків і функцій, які піддаються вимірюванню та слугують показником досягнутого рівня професіоналізу діяльності й особистості;
- акмеологічна модель професійного розвитку націлює педагога на максимальну творчу самореалізацію в процесі пошуково-перетворювальної професійно-педагогічної діяльності, прагнення підняти себе до рівня акмевершинних професійних еталонів у соціальній, професійній та особистісній сферах, на формування сталої акмеологічної професійної позиції, акмеологічної культури, отримання найвищого професійно значущого результату;
- диференційована модель забезпечує впровадження в систему підвищення кваліфікації багатоваріантних, різнорівневих, диверсифікованих за профілем освітньо-професійних програм, форм і технологій професійного розвитку як цілісного андрагогічного циклу відповідно до соціальнопедагогічних запитів та особистісно-професійних потреб фахівців, що забезпечують їм свободу вибору параметрів, місця, термінів, змісту навчання за індивідуальною освітньою траєкторією, зокрема варіативних навчальних модулів (спецкурсів), а також різноаспектність напрямів науково-методичного супроводу, вибір наукових консультантів, тьюторів, коучів, модераторів тощо;
- кластерна модель допомагає розширити й посилити науковометодичне партнерство з актуальних питань професійного розвитку фахівців відповідно до соціально-економічних трансформацій, залучити в простір післядипломної освіти потенційних партнерів наукової, методичної, практичної сфери, що, у свою чергу, передбачає обмін між установами-патрнерами перспективним досвідом, файндрайзинг освітніх педагогічних ініціатив та інновацій, реалізацію спільних освітніх і наукових проектів, взаємозалучення наукових експертів, консультантів і коучів із відповідної проблематики, активізацію наукових дискусій і рефлексії, взаємозбагачення й поширення кращих практик та ін.;
- пролонгована модель ураховує потребу педагогічних, науковопедагогічних працівників та керівних кадрів освіти у навчанні впродовж життя через формальну, неформальну та інформальну освіту;
- накопичувальна модель, що ґрунтується на засадах ЄКТС, передбачає розроблення й реалізацію освітньо-професійних програм підвищення кваліфікації на основі поєднання модульних технологій навчання і залікових кредитів, накопичення і врахування під час атестаційних процедур розвинутих на всіх етапах міжкурсового періоду компетентностей, професійних досягнень із високим рівнем самостійності, індивідуалізації і варіативності освітніх траєкторій. Зміст освітньо-професійних програм підвищення кваліфікації орієнтований на реалізацію принципів і моделей відкритої освіти, інтегруючи основні методологічні підходи до освіти дорослих, зокрема андрагогічний, компетентнісний, акмеологічний, людиноцентрований, коучинговий, герменевтичний, системний тощо. Результативність і якість підвищення кваліфікації може бути презентована у формі професійної акмеограми чи акмеокарти, проекту професійного розвитку, технологічного портфоліо, папки успіху, узагальненого майстерного педагогічного досвіду тощо;

• особистісно орієнтована або людиноцентрована модель передбачає екзистенціальність, гуманістичність, людиноцентрованість побудови освітнього процесу з урахуванням цілісності природи кожного педагогічного працівника, його інтелектуальних можливостей, суб'єктного досвіду, професійних запитів і потреб тощо. У сучасних умовах мета професійного розвитку стала усвідомлюватися не як підготовка фахівця, а як плекання, вирощування майстра, акмепрофесіонала, людини у всій повноті її особистісного духовного багатства й індивідуальної своєрідності, компетентості у сфері людинознавства й культури спілкування, із розвиненим комунікативним ядром.

Модернізація системи професійного розвитку педагогічних, науковопедагогічних працівників та керівних кадрів освіти відбувається завдяки розробленню й впровадженню актуальних варіативних освітніх моделей курсів підвищення кваліфікації і міжкурсового періоду як цілісного анрагогічного циклу відповідно до сучасних викликів інтернаціоналізації наукової й освітньої діяльності, технологічності у сфері освіти і науки.

Фундатор андрагогіки Малкол Ноулз чітко сформулював завдання, які стоять перед системою неперервної освіти у відкритому суспільстві: «Головним сьогоднішнім завданням стало виробництво компетентних людей – таких людей, які були б здатні застосувати свої знання в умовах, що змінюються, і...чия основна компетенція полягає в умінні включатися в постійне самонавчання впродовж усього життя». Післядипломна педагогічна освіта, як складник системи неперервної освіти, спрямована на формування еліти відкритого суспільства, тобто високоерудованих і конкурентоспроможних фахівців, які здатні забезпечувати випереджувальність розвитку країни, активно зреалізовувати освітні проекти національного масштабу, витримувати конкуренцію на європейському і світовому ринку освітніх послуг, налаштовані на сприйняття цивілізаційних змін як суспільної норми. Ефективність цього процесу залежить від узгодження таких важливих складників: змісту освіти, організації освітнього процесу, наявності інноваційного науково-методичного супроводу і науково-методичного забезпечення й відповідності цих компонентів соціокультурним та освітнім викликам.

Активне використання освітніх інновацій та новітніх технологій сприяє відкритості корисних знань. Це спричиняє широкий вибір способів отримання знань та зростання ролі неформальної та інформальної освіти.

Список використаних джерел

1. Гома В. В. Управління процесом професійного розвитку вчителів [Електронний ресурс] / В. В. Гома – Режим доступу до ресурсу: https://imidg.ucoz.ua/elgurnal/vyp22/7/goma-v.v..pdf. 5

2. Гусєв В. Публічне управління неперервною освітою в мережі закладів післядипломної педагогічної освіти в умовах суспільних реформ в Україні [Електронний ресурс] / В. Гусєв. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/1_2017/%D0%93%D0%A3%D0%A1%D0%95%D0%92.pdf.

3.Кириченко М.О. Професійний розвиток педагогічних, науково-педагогічних працівників та керівних кадрів освіти у відкритому суспільстві [Електронний ресурс] / Лебідь О.В.– Режим доступу до ресурсу: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v18_16/%D0%9A%D0%B8%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf

4. Лебідь О.В. Створення умов для професійного розвитку педагогів у публічному управлінні системою неперервної освіти України [Електронний ресурс] / Лебідь О.В.– Режим доступу до ресурсу: https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32140/%D0%9B%D0%B5%D0%B1%D1%96%D0%B4%D1%8C.pdf?sequence=1&isAllowed=y

5. Мартинець Л. А. Особливості управління професійним розвитком учителів [Електронний ресурс] / Л. А. Мартинець. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/17855/1/Martynec.pdf.

Вовк П.Б.
голова ЦК комп'ютерних систем та
інформаційних технологій
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Професійний розвиток педагогічних та науково-педагогічних працівників є важливим аспектом сучасної освіти. Міністерство освіти і науки України затвердило Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників (Наказ № 1341 від 30 жовтня 2020 року). Цей документ повинен сприяти підтримці належного рівня професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників і є важливим інструментом для їхнього постійного професійного зростання.

Зокрема, у ньому сказано, що «Професійний розвиток науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти передбачає безперервний процес набуття нових та вдосконалення раніше набутих професійних та загальних компетентностей, необхідних для професійної діяльності, передбачає постійну самоосвіту та інші види і форми професійного зростання і може здійснюватися, шляхом формальної та неформальної освіти, стажування, здійснення професійної діяльності тощо. Зокрема, професійним розвитком може вважатися здобуття наступного ступеня вищої освіти (освітнього, освітньо-професійного, освітньо-наукового, освітньо-творчого, наукового), у тому числі за іншою спеціальністю, спеціалізація, підвищення кваліфікації, стажування та/або самоосвіта, виконання нових або більшої складності професійних обов'язків тощо, що дає змогу науково-педагогічному працівнику підтримувати належний або покращувати рівень професійної кваліфікації і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності...» .

Засади професійного розвитку науково-педагогічних працівників визначено також статтею 59 Закону України “Про освіту”, статтею 60 Закону України “Про вищу освіту”, постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та заходами та завданнями Оперативного плану Міністерства освіти і науки України на 2020 рік, та іншими нормативними актами. Важливим документом кожного закладу освіти є Стратегія розвитку кадрового потенціалу, метою якого є забезпечення належного розвитку, підготовка та підтримка кадрів, що працюють у закладі освіти, забезпечення доступу працівників до навчальних програм, курсів, тренінгів та інших засобів для професійного розвитку, що відповідають потребам закладу і є актуальними для сучасних вимог.

Професійний розвиток педагогів включає такі елементи:

Участь у навчальних програмах. Педагоги можуть відвідувати курси, семінари, тренінги та інші навчальні предмети, що є ефективним способом для продовження навчання та підвищення кваліфікації. Вони дають можливість ознайомитися з новими методиками, технологіями та підходами до навчання, які можуть покращити ефективність роботи в аудиторії або наукових дослідженнях. У таких заходах є можливість обмінюватися досвідом з колегами, відкривати нові можливості для вивчення найкращих практик та розвивати професійні зв'язки. Зустрічі з успішними практиками та відомими експертами може надихнути на подальший професійний розвиток та досягнення кар'єрних цілей. Більшість семінарів та тренінгів надають учасникам сертифікати або інші документи, що підтверджують їхню участь та отримані знань та компетенцій, що є корисним для кар'єрного зростання. Участь у спеціалізованих заходах відкриває нові можливості для співпраці, наукових досліджень чи публікацій, а також допомагає збільшити вашу видимість у професійному середовищі.

Існує велика кількість ресурсів, де можна знайти навчальні матеріали та програми. Наприклад, ресурси, які можуть бути корисними в галузі IT: Coursera (coursera.org), edX

(edx.org), Udemy (udemy.com), Codecademy (codecademy.com), Cisco Networking Academy (https://skillsforall.com/), LinkedIn Learning (linkedin.com/learning), Prometheus (prometheus.org.ua), IT Step Academy (itstep.org). Найбільші українські компанії Genesis, Sigma Software, SoftServe, EPAM, хоча не є провайдерами освітніх курсів, однак сприяють професійному розвитку своїх майбутніх працівників шляхом внутрішніх навчальних програм, стажувань та розвитку кар'єри в межах компанії.

Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти також сприяє професійному розвитку педагогів та пропонує курси та програми підвищення кваліфікації, зокрема участь у конференціях, семінарах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо. (https://nmc-vfpo.com/pidvyshhennya-kvalifikacziyi/).

Місцеві університети та коледжі у якості підвищення кваліфікації педагогічних працівників також можуть пропонувати курси та сертифікатні програми у своїх аудиторіях чи онлайн.

Менторство. Менторство є потужним інструментом для професійного розвитку. Воно полягає в тому, що досвідчена та успішна особа (ментор) надає підтримку, поради та допомогу менш досвідченій особі. З цією метою у коледжі функціонує "Школа молодого педагога". Тут ментор демонструє практичні приклади своєї роботи та розкриває власний досвід, що допомагає початківцю зрозуміти, як досягти успіху у своїй галузі. Ментор надає підтримку та мотивацію, допомагаючи молодому педагогу пережити труднощі та вірити у власні здібності, допомагає розвивати ключові навички, необхідні для професійного зростання та успіху. Ментор може пристосувати і своє навчання до конкретних потреб початківця, допомагаючи йому розвиватися в напрямку, який найбільше відповідає його цілям та амбіціям. Наставник допоможе розширити мережу зв'язків, відкрити доступ до нових можливостей та контактів, підготуватися до кар'єрних викликів, надаючи поради щодо кар'єрного планування, переходу на нові посади або вирішенню конфліктних ситуацій.

Самоосвіта. Це включає самостійне читання книг, наукових статей, методичних посібників та іншої літератури, що стосується його предметної області, ознайомлення з методиками навчання, психологією здобувачів освіти та інших аспектів освіти. Перегляд вебінарів, вивчення онлайн-курсів та інших джерел для поглиблення знань у конкретній області. Педагог може вдосконалювати свої навички у використанні інформаційних технологій та онлайн-інструментів для навчання, може вести дослідження у своїй галузі, вивчати нові методи навчання та ефективні педагогічні підходи. що допомагає покращити якість своєї роботи та ефективність навчання.

Участь у професійних конференціях та семінарах дозволяє педагогам обмінюватися досвідом з колегами, ділитися своїми дослідженнями, отримувати фідбек від колег, дізнаватися про нові тенденції у галузі освіти та вивчати кращі практики у своїй галузі.

Проведення досліджень. Активна участь у наукових дослідженнях дозволяє педагогам розвивати аналітичні та дослідницькі навички, впроваджувати інновації в навчальний процес та вносити вагомий внесок у свою галузь.

Електронні ресурси та інтерактивні платформи. Використання онлайн-ресурсів, таких як освітні відео, цифрові бібліотеки та форуми для обміну досвідом, також можуть стати ефективним інструментом професійного розвитку.

Портфоліо розвитку. Створення портфоліо, яке включає опис досягнень, виконані проекти, публікації та інші важливі матеріали, допомагає педагогу відстежувати свій професійний розвиток та демонструвати свої досягнення.

Здобуття нового ступеня вищої освіти також має значний вплив на професійний розвиток особи, особливо в галузі педагогіки та фахової діяльності. Це дозволяє глибше вивчити обрану галузь з фахового та наукового погляду, допомагає розширити розуміння ключових понять, теорій та методик, що лежать в основі педагогічної практики. Програми нового ступеня можуть включати в себе дослідницькі аспекти, які допомагають розвивати аналітичне та критичне мислення, необхідні для оцінки та аналізу педагогічних проблем та вибору ефективних рішень. Програми нового ступеня включають в себе спеціалізовані курси та

практичні вправи, які допомагають розвивати педагогічні навички, такі як планування занять, використання інноваційних методик навчання та оцінка студентів. Здобуття нового ступеня вищої освіти відкриває нові можливості для кар'єрного зростання та просування. Відповідні ступені, такі як магістратура або докторантура, надають доступ до викладацької чи наукової кар'єри, до керівницьких позицій у сфері освіти. Це також може призвести до збільшення авторитету серед колег, студентів та роботодавців та визнання в професійному оточенні.

За сприяння державної служби зайнятості України громадяни віком від 45 років мають можливість одноразово отримати ваучер для підтримання конкурентоспроможності на ринку праці. Ваучер дає особі відповідно до Закону України «Про зайнятість населення» право на перепідготовку, підготовку на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, спеціалізацію, підвищення кваліфікації у навчальних закладах чи у роботодавця. Вартість ваучера встановлюється в межах вартості навчання, а оплата ваучера здійснюється за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття виходячи з його фінансових можливостей.

Атестація та сертифікація педагогічних працівників - процеси, спрямовані на оцінку та підтвердження їхньої кваліфікації, професійних навичок та знань. Ці процедури мають на меті підтримку якості освіти, підвищення професійного рівня педагогічних працівників та забезпечення високих стандартів викладання. Однак вони мають деякі відмінності:

Атестація - процес оцінки кваліфікації та професійних здібностей педагогічного працівника відповідно до встановлених критеріїв, які зазвичай визначаються органами управління освітою на рівні держави або регіону. Атестація може проводитися періодично (наприклад, раз на 5 років) і може включати письмові та практичні тести, спостереження за заняттями, а також оцінку результатів роботи педагога.

Сертифікація - процес підтвердження кваліфікації педагогічного працівника зазвичай за допомогою екзамену або оцінки, яку проводить незалежна організація або агентство. Сертифікат, отриманий після успішного завершення процесу сертифікації, може використовуватися для підтвердження кваліфікації педагога в інших країнах або установах.

Обидва ці процеси мають за мету забезпечити якість навчання та підвищення професійного рівня педагогів, а також сприяти створенню стабільної та ефективної системи освіти. Однак вони можуть відрізнятися за своїм обсягом, критеріями та процедурами проведення.

У той же ж час професійний розвиток педагогічних працівників має ряд проблем - відсутність доступу до якісних навчальних ресурсів, курсів, семінарів, нестача часу для самоосвіти через велику кількість робочих обов'язків, брак мотивації через відсутність підтримки зі сторони керівництва, недостатнє визнання своєї праці, стрес та перевантаження, швидкі темпи змін у сфері освіти та технологій, що вимагають постійного оновлення навичок та знань педагогічних працівників, що може бути важким завданням.

Низька зарплата також знижує мотивацію до професійного розвитку. Нестача фінансових ресурсів обмежує доступ педагогів до професійних тренінгів, курсів підвищення кваліфікації та інших форм професійного розвитку. Умови низької зарплати призводять до стресу та фінансових труднощів, що впливає на їхню здатність зосередитися на власному професійному розвитку, стимулюють відтік кваліфікованих педагогічних працівників за кордон у пошуках кращих умов праці, створення враження, що професійна робота педагога не цінується суспільством, і підриває мотивацію до подальшого професійного розвитку. Підвищення зарплати може стати одним з ключових шляхів вирішення цієї проблеми та підтримки якісного професійного розвитку педагогічних працівників.

Для вирішення цих проблем потрібно розробляти та впроваджувати державні політики та програми підтримки професійного розвитку, які враховують потреби та індивідуальні характеристики педагогічних працівників, а також забезпечують доступ до необхідних ресурсів та можливостей.

Іванченко Г.П.
викладач,
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Розвиток професійної освіти і навчання зумовлює необхідність формування нового типу педагога професійної школи, який органічно поєднує функції викладача та майстра виробничого навчання [1, с. 2–5].

Якісне оновлення підготовки таких педагогів потребує поєднання фундаментальних професійних знань із творчим мисленням і дослідницьким підходом до розвитку конкретних освітніх проблем, упровадження інноваційних методик, спрямованих на розвиток їхньої педагогічної майстерності.

Пріоритетне значення у розбудові нового типу педагога професійної нової школи, має завдання, щодо формування в учнів системи загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність) тощо [2, с. 19].

Професійна діяльність викладача спецдисциплін у структурі коледжу є ПТО, що вимагає від нього високого теоретичного рівня підготовки з відповідного предмета, володіння ефективними формами, методами і засобами навчання, які забезпечують досягнення учнями міцних і глибоких знань, розвивають їхні професійно значущі уміння і навички та формують готовність до їх практичного застосування в майбутній професійній діяльності.

Високий рівень самоорганізації професійної педагогічної діяльності у цьому сенсі зумовлюється рівнем педагогічної майстерності як комплексу властивостей особистості педагога.

У контексті розвитку педагогічної майстерності викладачів спецдисциплін її структура має проектуватися на профіль професійної підготовки майбутніх фахівців.

Тобто, кожен етап розвитку педагогічної майстерності узгоджується з однією із педагогічних умов, яка забезпечує досягнення певного рівня сформованості педагогічної майстерності.

Поступове нарощення компонентів забезпечує послідовність і системність цього процесу, а також сприяє усвідомленню викладачами необхідності постійного професійного й особистісного самовдосконалення, розвитку педагогічної техніки, формування готовності до творчої педагогічної діяльності з урахуванням сучасних вимог до підготовки кваліфікованих фахівців різного профілю.

Це свідчить про доцільність упровадження запропонованої методики в систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників для розвитку педагогічної майстерності викладачів спеціальних дисциплін у ТФК ЛНТУ.

Отже, перед професійною освітою України постає завдання – розвивати в молодої робітничої зміни цю професійно важливу інтегровану якість та готувати до виконання цієї соціальної місії педагога професійної школи [3, с. 177].

Педагогічна майстерність – це максимально повний вияв індивідуального потенціалу й творчої самореалізації педагога в професійній діяльності, який забезпечує високий кінцевий результат, створюючи аналогічні умови для прояву індивідуальності учнів, їхньої самореалізації у навчальній і виховній діяльності [3, с. 178].

Список використаних джерел

1.Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні : затверджена МОН України та АПН України 05.07.2004 р. // Професійно - технічна освіта. –

2004. – № 3. – С. 2–5.
2. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – К. : Літера ЛТД, 2018. – 160 с.
3. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник / О.М. Отич. – К. : Імекс - ЛТД, 2014. – 208 с.
4. Про психологічні засади формування готовності до професійної праці / Г.О. Балл // Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти. – К. : 1994. – С. 98–100.
5. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми розвитку професійної (професійно-технічної) освіти на 2022-2027 роки.
[Електронний ресурс]
Режим доступу: – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1619-2021-%D1%80#Text
6. Національна академія педагогічних наук України. Інститут професійно-технічної освіти
[Електронний ресурс]
Режим доступу: – https://core.ac.uk/download/pdf/32307806.pdf

Каліберда Ю.Ю.
кандидат історичних наук,
викладач правознавства
Відокремленного структурного підрозділу
«Технологічний фаховий коледж Дніпровського
державного аграрно-економічного університету»

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ПРАВОЗНАВСТВА В ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

В умовах розвитку модерного інформаційного суспільства актуальними у сучасній вітчизняній системі освіті є пошук нових інтерактивних технологій, які передбачають перехід на заняттях у закладах перед вищої освіти України від пасивного викладання навчального матеріалу до активних, творчих форм та методів навчання.

Тому особлива увага звертається на реалізацію особистісно-орієнтованого підходу до організації навчального процесу, де здобувач освіти виконує роль суб'єкта пізнавальної діяльності впродовж всього періоду навчання.

Сьогодні, серед педагогів постійно зростає зацікавленість до використання на практиці сучасних інтерактивних технологій, зокрема їх можливостей, спрямованих на розвиток творчого потенціалу, активізації мислення при викладанні суспільствознавчих дисциплін.

Тому не випадково, в сучасних умовах гуманізації, демократизації та диференціації навчального процессу велика увага приділяється застосуванню інтерактивних технологій на заняттях правознавства.

Дані питання знайшли своє відображення у теоретичних дослідженнях І. Дичківської, А. Караяни, А. Осипенка та інших [1-6].

Інтерактивне навчання – це діалогове навчання, яке заперечує домінування як одного виступаючого, так і однієї думки над іншою [1, с.28].

Інтерактивне навчання має на меті:

· створення умов для залучення всіх слухачів до процесу пізнання;

·надання можливості кожному слухачеві розуміти і рефлексувати з приводу того, що він знає і думає;

· вироблення життєвих цінностей;

· створення атмосфери співпраці, взаємодії; розвиток комунікативних якостей і здібностей; · створення комфортних умов навчання, які б викликали у кожного слухача відчуття своєї успішності, інтелектуальної спроможності, захи¬щеності, неповторності, значущості.

Інтерактивне навчання передбачає: моделювання життєвих ситуацій; вирішення творчих завдань; спільне розв'язання проблем тощо [3, с. 8].

Види інтерактивних методів навчання:

Метод мозкової атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань за короткий час. Сутність методу полягає в тому, що необхідно висловити як можна найбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити їх та класифікувати.

Цей метод використовується для вирішення складних проблем. Метод мозкової атаки можна використовувати в різних видах діяльності: в роботах з малими та великими навчальними групами, командами, індивідуальній роботі [2, с. 23].

«Круглий стіл» – метод проведення заняття із слухачами які, як правило, мають досвід роботи, практичний діяльності з питання, що обговорюється.

На «круглому столі» слухачі можуть і повинні спробувати обґрунтовано поставити питання по темі обговорення, серйозно аргументувати підходи до їхнього вирішення, а також повідомити про вдалий і невдалий досвід.

«Круглий стіл» – це свого роду нарада по обміну досвідом і обговоренню практичного досвіду, досягнень і помилок. В такий спосіб слухачі освоюють зміст теми, її ключові проблеми.

«Дискусія» –активний метод проведення занять, покликаний мобілізувати практичні й теоретичні знання, погляди слухачів на проблему, що розглядається. Дискусія доречна при розгляді спірних питань, але у навчальному процесі може не виникати ситуації спірності трактувань.

Із цих причин заздалегідь планувати проведення заняття як дискусію не цілком коректно. Основні передумови використання дискусії в активному навчанні такі: необхідно в складі теми, що досліджується знайти питання, про які слухачі усвідомлено дотримуються істотно різних точок зору.

Це може бути зроблене в ході лекцій і інших занять; варто визначити, чи відносяться ці спірні питання до інтересів, що зачіпають багатьох.

«Ситуаційний аналі» полягає в тому, що слухачі, ознайомившись з описом проблеми, самостійно аналізують ситуацію, діагностують проблему й надають свої ідеї й рішення в дискусії з іншими слухачами [4, с.24].

Залежно від характеру висвітлення матеріалу використовуються ситуації-ілюстрації, ситуації-оцінки й ситуації-вправи.

«Ситуація-Ілюстрація» містить у собі приклад з управлінської практики (як позитивний, так і негативний) і спосіб рішення ситуації.

«Ситуація-Оцінка» являє собою опис ситуації й можливе вирішення в готовому виді: потрібно тільки оцінити, наскільки воно правомірно й ефективно [6, с.34].

«Ситуація-Вправа» полягає в тому, що конкретний епізод управлінської діяльності підготовлений так, щоб його рішення вимагало яких-небудь стандартних дій, наприклад розрахунку нормативів, заповнення таблиць, використання юридичних документів і т.д.

Ситуаційний аналіз включає метод аналізу конкретних ситуацій, метод «кейз-стаді», метод «інциденту», розбір ділової кореспонденції («баскет – метод»).

«Аналіз конкретних ситуацій» – найбільш прийнятний в умовах курсового навчання метод ситуаційного аналізу – традиційний аналіз конкретних, ситуацій, що включає глибоке й детальне дослідження реальної або імітованої ситуації [5, с. 106].

Список використаних джерел

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології.- К.: Академвидав,2004.

2. Інтерактивні методи навчання : навч. посібник / (П. Шевчук, П.Фенрих). – Щецін : WSAP, 2005. – С. 7 – 23

3.Караяни А.Г. Активне методы социально-психологического обучения А.Г.Караяни. – М. : [Без изд.], 2003. – С. 2 – 10.

4.Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко ; ред. О.І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – С. 8 – 24

5.Технології навчання дорослих / [упор. О. Главник, Г. Бевз]. – К. : Главник, 2006. – С. 4 – 7, 106 – 111

6. Осипенко А. В. Іванов організація функціонального навчання у мережі навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності / (А. Осипенко). – Київ: Генеза, – 2007.

Камінська О.Ю.
Завідувачка комп'ютерно-
економічним відділенням.
Нововолинський електромеханічний
фаховий коледж

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Професійний розвиток педагогічних працівників є невід'ємною складовою системи освіти, що впливає на якість навчання та розвиток здобувачів освіти. У сучасному світі, де швидкість змін і нововведень у технологіях та методологіях викладання постійно зростає, потреба у постійному оновленні знань та навичок викладачів є актуальною.

Професійний розвиток може бути реалізований за допомогою різноманітних інструментів, кожен з яких відіграє свою роль у підвищенні компетентностей викладачів.

І. Підвищення кваліфікації. Курси підвищення кваліфікації є одним з традиційних та найбільш поширених способів професійного розвитку. Вони можуть включати:

- Тематичні семінари та воркшопи. Тематичні семінари та воркшопи є важливими інструментами для практичного навчання та вдосконалення навичок педагогів. Вони зазвичай фокусуються на конкретних аспектах педагогічної діяльності або на нових методиках викладання. Наприклад, воркшоп може бути присвячений інноваційним технологіям у класі, методам активного навчання, або ж стратегіям залучення студентів. Такі заходи надають педагогам можливість не тільки навчитися новому, але й обмінятися досвідом з колегами, обговорити проблеми та знайти спільні рішення.

- Конференції та симпозіуми. Конференції та симпозіуми відіграють ключову роль у професійному розвитку, забезпечуючи платформу для обміну науковими знаннями та дослідницькими результатами. Педагоги мають можливість презентувати свої дослідження, отримати зворотній зв'язок від експертів, а також ознайомитися з останніми досягненнями в освітній сфері. Участь у таких заходах сприяє розвитку наукових інтересів викладачів та підвищує їхню наукову репутацію. Важливим аспектом є також мережеве з'єднання (networking), яке дозволяє налагоджувати професійні контакти та розвивати співпрацю з колегами з інших установ.

- Онлайн-курси. Онлайн-курси стають все більш популярними завдяки їх зручності та гнучкості, дозволяючи педагогам підвищувати кваліфікацію без необхідності виходити з дому або змінювати робочий графік. Ці курси можуть охоплювати широкий спектр тем, від методик викладання і до спеціалізованих дисциплін. Навчальні платформи, такі як Coursera, Udemy, або EdX, пропонують курси, розроблені провідними університетами та коледжами світу.

Онлайн-курси можуть включати відеолекції, інтерактивні вправи, форуми для обговорення та оцінювання знань. Це дозволяє педагогам не тільки навчатися в зручний для себе час, але й адаптувати швидкість навчання під свої потреби.

II. Менторство та коучинг. Менторство та коучинг є ключовими компонентами професійного розвитку в багатьох галузях, включаючи освіту, бізнес, науку та інші професійні сфери. Ці практики сприяють підвищенню ефективності, розвитку навичок та кар'єрному просуванні індивідів. В освітньому контексті, менторство та коучинг можуть допомогти педагогам покращити їхні викладацькі методики, розвинути нові професійні навички та ефективніше реагувати на зміни в освітніх стандартах і технологіях.

Менторство — це відносини, засновані на підтримці та наставництві, де більш досвідчена особа (ментор) допомагає менш досвідченому колезі (менті) у професійному та особистісному зростанні. В освіті менторство часто застосовується для нових вчителів або для тих, хто переходить на новий рівень професійної діяльності.

Основні аспекти менторства:

Ментор допомагає менті зорієнтуватися у новому робочому середовищі.

Передача професійних знань та навичок.

Моральна та емоційна підтримка, особливо в критичні моменти професійної діяльності.

Допомога у плануванні кар'єри та визначенні професійних цілей.

Коучинг — це більш структурований процес, який зосереджений на підвищенні професійних результатів і досягненні конкретних короткострокових цілей. Коуч співпрацює з клієнтом для визначення та вирішення специфічних проблем чи завдань, часто за допомогою встановлення чітких планів дій та відслідковування прогресу.

Основні аспекти коучингу:

Встановлення та досягнення професійних цілей.

Допомога у вирішенні специфічних проблем чи викликів.

Підтримка у розвитку конкретних навичок або компетенцій.

Заохочення до самооцінки та самовдосконалення.

III. Самоосвіта У сучасному світі, де темпи науково-технічного прогресу невпинно зростають, самоосвіта відіграє ключову роль у підтримці актуальності професійних знань та навичок. Самоосвіта, або самостійне навчання, є процесом придбання нових знань та умінь без прямої участі викладачів або тренерів. Цей метод дозволяє індивідам залишатися конкурентоспроможними в своїй професійній сфері, реагувати на нові виклики та тенденції, а також сприяє особистісному розвитку та самовдосконаленню.

Самоосвіта базується на ініціативі індивіда і його бажанні розвиватися й удосконалювати свої професійні та особистісні якості. Вона може бути формальною та неформальною і не обмежується традиційними освітніми структурами або установами.

Основними формами самоосвіти можуть стати:

Читання фахової літератури, наукових статей, книг;

Участь у вебінарах та онлайн-курсах;

Вивчення іноземних мов через аудіо та відеоматеріали;

Відвідування лекцій, публічних виступів;

Робота з електронними освітніми ресурсами.

Ефективна самоосвіта вимагає від індивіда систематичного підходу та здатності самостійно планувати свій навчальний процес. Нижче наведені кілька методів, які можуть допомогти зробити самоосвіту більш цілеспрямованою та ефективною.

1. Встановлення чітких цілей. Визначення конкретних, вимірюваних, досяжних, реалістичних та обмежених у часі (SMART) цілей є фундаментом для успішної самоосвіти. Цілі повинні бути чітко сформульовані та зорієнтовані на конкретні результати.

2. Планування навчального процесу. Розробка детального плану навчання, включаючи розклад, вибір ресурсів, та методи контролю за прогресом, допомагає забезпечити систематичність та послідовність у навчанні.

3. Вибір навчальних ресурсів. Слід вибирати ресурси, які найбільш ефективно задовольняють потреби в навчанні. Це можуть бути книги, наукові журнали, спеціалізовані вебсайти, онлайн-курси, відеолекції тощо.

4. Активне вивчення. Використання активних методів навчання, таких як створення конспектів, складання карт пам'яті, обговорення матеріалу з колегами або ведення блогу на тему вивчення, може значно підвищити ефективність самоосвіти.

5. Рефлексія та самооцінка. Регулярне оцінювання власних успіхів та аналіз прогресу дозволяють адаптувати та коригувати процес самоосвіти, забезпечуючи його максимальну ефективність.

IV. Професійні спільноти. Професійні спільноти відіграють значущу роль у професійному розвитку, створюючи платформу для обміну знаннями, досвідом та інноваціями між фахівцями різних галузей. Ці спільноти можуть бути формалізованими, як-от професійні асоціації, або неформальними, такими як форуми та онлайн-групи. Вони надають своїм членам можливості для навчання, менторства, мережевого з'єднання та кар'єрного зростання. Професійні спільноти створюють середовище, що сприяє обміну знань та досвідом, що є критично важливим для адаптації професіоналів до постійно змінюваних умов роботи та інновацій у технологіях і методиках роботи. Членство в таких спільнотах дозволяє отримати доступ до новітніх досліджень, навчальних ресурсів та професійних семінарів, які можуть не бути доступні індивідуально.

V. Експериментування та інновації. Залучення до наукових досліджень та експериментів у педагогічній діяльності допомагає викладачам розробляти та впроваджувати інноваційні методики навчання, що можуть підвищити ефективність освітнього процесу. Експериментування та інновації відіграють критичну роль у постійному розвитку професій та галузей. Вони не тільки сприяють впровадженню нових ідей, підходів і технологій, але й відкривають нові можливості для розвитку та оптимізації робочих процесів. У професійному розвитку, експериментування та інновації дозволяють фахівцям залишатися актуальними в динамічному світі, забезпечуючи неперервне навчання та адаптацію до змін.

Професійний розвиток повинен бути цілеспрямованим і систематичним. Інструменти, вибрані для розвитку, повинні відповідати особистим потребам викладача та стратегічним цілям навчального закладу.

Інструменти професійного розвитку педагогічних працівників відіграють важливу роль у підвищенні якості освіти. Вони допомагають педагогам залишатися актуальними в своїх дисциплінах, сприяють інноваціям у викладанні та забезпечують високий рівень професіоналізму. Важливо, щоб кожен освітній заклад мав чітку стратегію професійного розвитку своїх співробітників, що включає різноманітність інструментів та методів для досягнення цієї мети. Систематичний професійний розвиток педагогічних працівників є необхідною умовою підвищення якості освіти. Вкладення ресурсів у розвиток педагогічних працівників веде до підвищення ефективності навчального процесу, збагачення освітнього досвіду здобувачів освіти та формування сталої та адаптивної освітньої системи.

Список використаних джерел

1.Болтівець С. Освіта дорослих – невід’ємна складова освіти впродовж життя / С. Болтівець, В. Олійник // Імідж сучасного педагога. 2011. № 8-9. С 3-6.

2.Кравцова І. А. Підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у системі неперервної освіти / І. А. Кравцова // Вісник Черкаського університету. Серія : Педагогічні науки : наук. журн. – Черкаси : Вид-во Черкас. нац. ун-т, 2010. Вип 183. Частина 1. С.130–133.

3.Серган В. Г. Підвищення професійної компетентності педагогів / В. Г. Серган // Завуч. Усе для роботи. 2011. №1-2 (49–50). С. 32–34.

Клівчук Л.В.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У сучасному світі англійська мова стала необхідним інструментом для спілкування, освіти, кар'єрного росту та розширення культурного розуміння. Це мова, яка з'єднує людей з різних країн та допомагає їм впоратися з викликами сьогодення, а також вона є незаперечним ключем до освіти та навчання в сучасному світі. Багато провідних університетів по всьому світу пропонують програми навчання англійською мовою для студентів з різних країн. Вивчення англійської мови відкриває безліч можливостей доступу до великого обсягу освітніх ресурсів, наукових статей та книг, що допомагають студентам поглиблювати свої знання у різних галузях. Сьогодні знання іноземних мов – це ключ до успіху та нових можливостей, які відкриваються перед людиною, вони просто є необхідною складовою для кар'єрного зростання в професійній діяльності фахівця будь якого рівня чи сфери.

Тому особлива увага приділяється постаті викладача іноземної мови, його фаховій компетентності, його професіоналізму та рівню педагогічної майстерності. Під час опанування іноземної мови викладач знайомить не тільки з фонетичною структурою мови, її лексико-граматичною специфікою, але й допомагає зрозуміти іншу країну, її традиції, особливості менталітету. Тільки кваліфікований професіонал викладач позитивно впливає на формування професійної компетентності студентів та їх здатність стати конкурентоспроможними фахівцями, отримує кращі результати власної педагогічної діяльності, постійно збагачує свій інтелектуальний, емоційний, моральний і творчий потенціал. Слід зазначити і те, що успішна реалізація професійної діяльності викладача залежить від його ставлення до професії, постійного професійного самовдосконалення, а також від його професійних та особистісних якостей.

Отже, професійний розвиток викладача – це постійний процес оптимального вибору і поєднання різних форм, методів, технологій, які є найбільш оптимальними в конкретній ситуації і в конкретному місці.

Сучасні інструменти розвитку професійних здібностей викладача іноземної мови включають:

- Курси підвищення кваліфікації,
- Участь у профільних конференціях та семінарах,
- Лекції та майстер-класи від колег або зовнішніх експертів,
- Навчальні програми у форматі онлайн доступу,
- Розмовні курси з носіями іноземної мови,
- Самонавчання, самоосвіта, саморозвиток.

Важливим та дієвим інструментом професійного розвитку викладачів іноземних мов є діяльність Інститутів Післядипломної Освіти Педагогічних Працівників. Робота Інститутів спрямована на задоволення інтересів освітян у професійному зростанні, мотивацію їх до самоосвіти. Семінари, тренінги, майстер-класи, які проводяться на базі Інституту, сприяють розвитку професійних компетентностей викладачів, а зустрічі з носіями мови дають змогу удосконалити мовну підготовку. Це чудова можливість удосконалити навички спілкування, здобути більше знань про культуру англомовних країн та розвинути зацікавленість в оволодінні іноземною мовою.

Ще одним ефективним, сучасним інструментом професійного розвитку викладачів іноземних мов є майстер-класи. Недаремно В.О. Сухомлинський [3, с.135-137] вважав,

що вдосконалення педагогічної майстерності передусім відбувається через творче запозичення педагогічного досвіду інших педагогів: «Запозичення найкращого досвіду – це не механічне перенесення окремих методів і способів у свою роботу, а перенесення ідеї. Щоб навчатися у кращих майстрів, треба в чомусь переконатися» [3, с. 136]. Викладач іноземних мов, який досяг високого рівня професіоналізму, майстерності та педагогічної техніки й творчої активності, виробив індивідуальний стиль педагогічної діяльності, навчально-виховні завдання вирішує на принципово новій основі, що і проявляється в оригінальності і результативності.

Цікавим та інноваційним інструментом самоосвітньої діяльності викладачів іноземних мов є навчальні онлайн платформи. Комп'ютерні програми відкривають широкі можливості для вдосконалення процесу навчання, викладання, опанування іноземною мовою, що відбувається за умови постійної активної взаємодії всіх учасників. Спілкування з іншими учасниками он-лайн платформи дозволяє створити таке мовне середовище, яке позитивно впливає на вдосконалення мовленнєвої компетенції вчителів іноземної мови, через виконання різноманітних завдань, накопичення дидактичних матеріалів, збагачує його методичний багаж, надає можливість професійного розвитку викладача. На он-лайн платформах здійснюється навчання та контроль засвоєння широких сфер спілкування іноземною мовою в різних режимах самостійного пошуку і на різних рівнях складності.

Одна з популярних платформ є Британська Рада. Британська Рада, British Council, це - міжнародна організація Сполученого Королівства, що займається розвитком англійської мови в різних країнах. Вона пропонує багато можливостей для вивчення англійської мови, а також покращення навичок її викладання. Зокрема, це онлайн та звичайні курси, додатки і веб-сайти, які допоможуть у вивченні англійської, English Channel, з англомовними матеріалами про британське мистецтво. На глобальній версії сайту Британської ради є навчальні відео для поліпшення методики викладання (англійською мовою) та онлайн курси.

Ще одна платформа - Dinternal Education - міжнародна організація з великою кількістю масштабних проектів, які закривають усі потреби вчителів англійської й німецької мов в Україні. Для викладачів англійської мови регулярно проводяться безоплатні освітні заходи, для вчителів англійської та німецької мов набираються групи на практичні онлайн курси підвищення кваліфікації Proteach. Пропонують автентичні ресурси , які краще відповідають освітньому контексту в Україні.

Сучасні інструменти професійного розвитку викладача іноземної мови можуть бути використані при підготовці до уроку. Щоб зробити заняття не просто ефективним, але й незабутнім, пропоную використовувати наступні інструменти:

Canva для створення презентацій – це просто знахідка для викладачів. Тут стільки різноманітних опцій, що можна сидіти весь день і просто їх тестувати: шаблони презентацій, завантаження власного контенту, редагування фото, налаштування тексту, графіків, макетів, кольорів та безліч іншого. Дуже проста та зрозуміла в користуванні платформа, яка дозволить вам створити унікальні матеріали саме для вашого стилю роботи зі студентами.

Платформи з worksheets. Інтерактивні аркуші Live Worksheets - це потужний інструмент, який може зробити навчальний процес більш захоплюючим та ефективним. Вони дозволяють викладачам створювати інтерактивні завдання, тести, вправи та інші навчальні матеріали, які можна використовувати в аудиторії або в дистанційному навчанні. Однією з основних переваг інтерактивних аркушів Live Worksheets є їхня взаємодія зі студентами в режимі реального часу. Студенти можуть відповідати на питання, розв'язувати завдання та отримувати негайний зворотний зв'язок від викладача. Це допомагає підвищити рівень залученості студентів та сприяє їхній активній участі у навчальному процесі.

Linguahouse. Linguahouse дуже зручний сайт з більш ніж 3000 worksheets для різних

рівнів та потреб: General English, Business English, Medical English.

MozaBook. Це інтерактивна презентаційна програма. З її допомогою можна легко створювати та проводити видовищні заняття. У MozaBook ви можете у кілька кліків відкрити цифрові підручники та доповнити їх цифровим вмістом: відео, аудіо, 3-D сценами та завданнями.

Використання вище згаданих та інших сучасних інструментів для професійного розвитку та застосування їх на практиці викладання допомагає як і самому викладачеві стверджуватися в своїй професії, так і здобувачам освіти отримувати якісні теоретичні знання для подальшого їхнього застосування в повсякденній практиці побуту, кар'єри, бізнесу і т.п.

Отже, з усього вище сказаного, можна зробити висновок, що для викладача сьогодні важливо постійно зростати та розвиватися професійно, вдосконалювати власні знання про методи навчання іноземних мов, впроваджувати у власну викладацьку практику новітні освітні концепції, завжди шукати найефективніші методи навчання та ресурси, щоб бачити ефективний результат своєї праці в набутій англомовній компетентності студентів.

Список використаних джерел

1. Коломієць. В. Служби Інтернету в неперервній освіті вчителів англійської мови // Рідна школа. – 2005. – № 2. – С. 42-44.

2.Рамка безперервного професійного розвитку вчителів [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.britishcouncil.org.ua/year-of-english/updates/blog/professional-framework-teachers

3. Сухомлинський В.О. Сто порад учителеві / Василь Олександрович Сухомлинський. – К.: Рад. шк., 1988. – 304 с.

4. Варянко Т., Іванченко Л. Вимоги до професійної майстерності викладача іноземної мови вищого технічного навчального закладу. Молодь і ринок, 2017. № 6. С. 115-118.

Костюк О.В.
методист
Сторожинецький лісовий фаховий коледж

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Актуальність теми**.** В умовах розвитку цифрової економіки важливу роль відіграють цифрова грамотність і цифрові навички, що характеризують уміння людини використовувати на практиці конкретні знання та сучасні інформаційні технології, засоби зв'язку та програмні продукти. Цифрова грамотність визначає універсальну здатність людини впевнено володіти сучасними технологіями на робочому місці й у повсякденному житті, шукати та оцінювати дані з декількох джерел; є вагомою складовою інформаційної культури людини.

Наразі спостерігається стрімка інформатизація суспільства, завдяки якій воно перетворюється на високотехнологічне, цифрове. Впровадження цифрових технологій у систему освіти відкриває можливості розроблення й використання абсолютно нових методів викладання та навчання. Розвиток цифрової компетентності педагога є одним із ключових питань освіти, що пов'язані з викликами сучасного інформаційного суспільства і швидкоплинними технічними й технологічними процесами. Освітяни повинні йти в ногу з часом, швидко та ефективно реагувати на виклики XXI століття, вміти застосовувати новітні

цифрові засоби, створювати відповідне середовище для своїх студентів, знати шляхи і способи безпечного поводження в мережі Інтернет, а також бути здатними захищати особисту інформацію в цифровому просторі. Тому для педагога нагальною потребою є формування його цифрової компетентності.

Виклад основного матеріалу**.** Цифрова компетентність педагогічного працівника – це складне, динамічне, цілісне інтегративне утворення особистості, яке є його багаторівневою професійно-особистісною характеристикою у сфері цифрових технологій і досвіду їх використання, що обумовлене, з одного боку, потребами й вимогами цифрового суспільства, з другого – появою цифрового освітнього простору, котрий змінює освітню (навчально-виховну) взаємодію всіх її учасників, відрізняється широким залученням мережі Інтернет, цифрових систем зберігання та первинної систематизації даних, а також автоматизованих цифрових аналітичних систем, що дає змогу ефективніше здійснювати професійну діяльність та водночас вимагає (можливо, стимулює або потребує) постійного професійного саморозвитку. Варто зауважити, що поняття «цифрова компетентність» охоплює навички роботи в цифровому середовищі й містить соціокультурну складову.

Цифрову компетентність учені трактують як наявність знань, умінь і здатність застосовувати їх у професійній діяльності; вміння аналізувати, класифікувати, систематизувати, використовувати програмні засоби. Вона демонструє продуктивність діяльності, застосування на практиці набутих знань і вмінь.

Сфера освіти, як і всі сфери життя суспільства, зазнала сильних змін в умовах пандемії та воєнного стану. Перехід на дистанційне навчання, зумовлений карантинними обмеженнями, став неочікуваним та доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу – освітян, студентів та їхніх батьків. Війна внесла значні зміни в наше повсякденне життя, але всі ми вчилися та продовжуємо вчитися жити в цих нових умовах: хтось – продовжувати здобувати освіту, а хтось – працювати.

Частина учасників освітнього процесу внаслідок загрози життю, бойових дій та тимчасову окупацію окремих територій вимушено перемістилася в межах України або за кордон. Багато педагогів та здобувачів освіти все ще залишаються на тимчасово окупованих територіях та потребують особливої підтримки держави. Деякі заклади освіти були фізично зруйновані. Переміщені за кордон батьки та здобувачі освіти потребували та все ще потребують державної й міжнародної підтримки для забезпечення можливості для продовження навчання дітей.

Після тривалої розгубленості всім довелось прийняти цей виклик та поступово адаптовуватись до реалій сьогодення, розпочинати процес навчання у закладах в умовах воєнного стану. Навчальні заклади фахової передвищої освіти зіткнулися з різними проблемами та питаннями, що стосуються організації навчально-виховного процесу, а саме наявність укриттів, можливість та необхідність залучення до освітнього процесу всіх учасників та використання змішаної форми навчання.

Сьогоднішній день, в умовах воєнного стану, ставить якісно нові вимоги до освітнього рівня молодшого бакалавра, серед яких варто виокремити: знання законодавчої бази для прийняття правильних рішень; володіння автоматизованими обліковими системами для більш ефективної роботи; практичними навиками для конкурентоспроможності на ринку праці.

У Сторожинецькому лісовому фаховому коледжі при підготовці студентів за спеціальностями: «Лісове господарство», «Облік і оподаткування», «Геодезія та землеустрій» значна увага приділяється практичному навчанню, що є важливою складовою освітнього процесу, його метою є закріплення та поглиблення знань, отриманих в процесі теоретичної підготовки та формування у студентів необхідних умінь й навичок з обраної спеціальності.

При змішаній формі навчання, враховуючи сьогоденні умови, в яких відбувається навчальний процес, викладачі коледжу активно використовують інтерактивні методи викладання та індивідуальних підхід до кожного студента. Теоретичний матеріал, практичні, лабораторні роботи, тестові завдання з навчальних дисциплін розміщені на платформі Moodle, при онлайн викладанні лекцій користуємося Сервісами Google. Викладачі коледжу постійно

підвищують ділову, професійну та цифрову компетентність, проходять курси по підвищенню кваліфікації у Науково-методичному центрі вищої та фахової передвищої освіти, Полтавському університеті економіки і торгівлі, ТОВ «Академія цифрового розвитку», Prometheus, використовують матеріали вебінарів, тренінгів, курсів, он-лайн уроків, відео трансляцій, що проводять платформи Я-бухгалтер, 7eminar.com та багато інших. Активно беруть участь у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях [1].

Висновок. Використання новітніх інформаційних технологій при підготовці фахівців забезпечить виконання одночасно декілька функцій: візуалізацію навчального матеріалу, економію навчального часу, забезпечення доступності і якості знань, сприяння виробленню умінь і навичок, які дозволяють швидко і своєчасно контролювати процес навчання, тим самим зростає конкурентоспроможність випускників на ринку праці. При цьому інформаційно-технічні засоби навчання виступають невід'ємною складовою частиною навчального процесу вузу і дозволяють чітко та оперативно вирішувати завдання підготовки висококваліфікованих фахівців.

Список використаних джерел

1.Ковальчук В.І. Застосування цифрової педагогіки в підготовці майбутніх фахівців сфери підприємництва. Молодий вчений. 2018. №5.с. 523-526.

2.Федорук О.М. Використання інформаційних технологій в освітній сфері ВНЗ: прикладні аспекти. Інноватика у вихованні. 2016. Вип.4. с.350-356.

3.https://science.iea.gov.ua/wp-content/uploads/2021/07/3_Samko_213_2021_33_43.pdf

Котішевська В.В.
викладач
ОКУ «Подільський медичний фаховий
коледж ім. В.О.Жуковського»

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ

Сучасний світ – світ електронної культури. Процес залучення студентів до історичної освіти відбувається за умов потоків різноманітної інформації. Щоб студент та викладач розуміли один одного, викладач має освоїти сучасні освітні технології.

Формування ключових компетенцій, загальнонавчальних умінь та навичок, універсальних способів діяльності є пріоритетним напрямом історичної освіти.

Метою статті є розкриття особливостей використання інноваційних сучасних педагогічних технологій у процесі вивчення історії. Сучасні педагогічні технології сприяють перетворенню навчального процесу на розкриття творчих здібностей як викладача так й студента. В цьому й полягає актуальність статті.

Інноваційні технології у викладанні історії дозволяють розвивати вміння класифікувати, висловлювати судження, робити висновки, розвивають навички спостереження, навички роботи з наявною інформацією, навички експериментування, пізнавальні здібності та потреби, навички творчого проектування та дослідницького пошуку [2, с. 31].

У сучасному викладанні виділяють пасивні, активні та інтерактивні стратегії. Вміле поєднання даних стратегій забезпечує ефективність викладання та якість освіти.

Проектна діяльність, що відноситься до інноваційних технологій, на заняттях історії націлена на формування здібностей, які дозволяють ефективно діяти в реальній життєвій ситуації, аргументовано доводити свою позицію, точку зору, розкривати творчий потенціал особистості. Теми досліджень, повинні бути зрозумілими певній віковій категорії студентів. У

процесі дослідницької роботи студент повинен спробувати вирішити проблему, висунути гіпотезу, поставити запитання, зробити висновки. Проектна діяльність формує у студентів цілеспрямованість та самостійність.

Система опорних конспектів, що відноситься до інноваційних технологій, дуже вдало дозволяє поєднувати усталені методи традиційної системи та нові підходи до навчання. Ця система підвищує рівень розуміння та осмислення досліджуваного матеріалу, сприяє систематизації знань. Також використання опорних конспектів передбачає керування пізнавальною діяльністю студентів, розвиток умінь самостійної роботи, самоконтролю.

Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні історії також відносять до інноваційних технологій. Викладач може використовувати презентації та мультимедійні заняття. В цьому випадку студенти також можуть самостійно складати опорні конспекти та представляти їх у формі презентації, що одночасно буде й елементом проектної діяльності. Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють розвивати навички самостійної, дослідницької, творчої роботи, сприяють самовираженню та саморозвитку особистості, дозволяють посилити наочність та емоційну складову навчання, проводити віртуальні екскурсії музеями тощо [6, с.6].

Одним з інструментів професійного розвитку є веб-сайт. Веб-сторінка викладача може виступати своєрідним Інтернет-навігатором для студентів та викладачів. Веб-сторінка може містити різні категорії: інформацію про викладача (що допоможе при атестації), компоненти по окремим дисциплінам. До кожного предмету можна розмістити опорні конспекти, розробки занять, відеоматеріали, посилання на корисну інформацію, що дає можливість розширити знання з конкретного питання або теми [7].

Впровадження інтерактивного навчання, як спеціальної форми організації пізнавальної, практичної та творчої діяльності має на увазі цілком конкретні та прогнозовані цілі.

Завдяки застосуванню інтерактивних методів навчання можна виділити наступні результати [3, с. 7]:

створення комфортних умов навчання;

формування почуття успішності;

продуктивність процесу навчання.

Інтерактивна діяльність під час проведення занять передбачає організацію та розвиток діалогового спілкування, що веде до взаєморозуміння, взаємодії, до спільного вирішення загальних, але значимих для кожного учасника навчального процесу завдань.

Інтегровані заняття – це заняття творчості, які вчать студентів представляти світ як єдине ціле, в якому всі елементи взаємопов’язані.

Головним завданням викладача на інтегрованому занятті стає організація такого пізнавального процесу, у якому студенти активно застосовують свої знання практично. Інтегровані заняття надають викладачам та студентам великі можливості для інтелектуальної творчості та оволодіння складним матеріалом.

Ігрові технології залишаються одним із найбільш використовуваних засобів навчання. Ігрові технології на заняттях історії відображають відношення між людьми, формують правила суспільної поведінки, підвищують інтерес до історичного минулого, активізують пізнавальну діяльність студентів, підвищують ефективність заняття та якість знань [4, с. 12].

Використання інноваційних технологій під час занять історії дозволяє розвивати навички міжособистісної взаємодії, здатність до продуктивної діяльності, загальний рівень психічного розвитку. Студенти краще засвоюють причинно-наслідкові та хронологічні зв’язки.

Різноманітність форм та методів організації заняття підвищує інтерес студентів до предмету, формує їхню історичну свідомість.

Використання інноваційних технологій дасть змогу підвищити мотивацію до вивчення історії, посилити наочність викладання та активізувати діяльність студентів на заняттях.

Інноваційні технології на заняттях, у поєднанні з правильно підібраними або спроектованими методами навчання, застосування активних методик навчання стануть базою

сучасного навчального процесу. Подібна база гарантує належний рівень варіантності, якості, диференціації та індивідуального виховання та навчання. Нові інноваційні технології під час занять це можливість вдосконалення навчального процесу загалом.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Компетентнісна освіта – від теорії до практики / [Н. М. Бібік, І. Г. Єрмакова, О. В. Овчарук та ін.]. К. : Плеяди, 2005. 120 с.

2. Галиця І.О. Інноваційні механізми активізації педагогічного і наукового процесів / І.О. Галиця // Вища школа. – 2011. – № 7/8. – С. 31–37.

3.Дмитренко К.А, Коновалова М.В., Семиволос О.П., Бекетова С.В. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності: метод. посіб. / Компетентісний підхід – Х.:ВГ «Основа», 2018. – 119 С.

4.Пометун О.І, Пироженко А.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / ред. О.І. Пометун.-К.: А.С.К., 2004. С. 8-24.

5. Шевчук П., Фенрих П. Інтерактивні методи навчання: навч.посібник /Щецін: WSAP, 2005.- С.7-23.

6. Фатюкова Л.А., Телехова О.П./ Інноваційні підходи у викладанні навчальних дисциплін та їхня роль у педагогічній підтримці обдарованих учнів. // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2018. -№10-11. – С.3-6.

7. https://sites.google.com/view/viktoriyakrylev

Кресак Ю.Ю.
викладач спецдисциплін
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Професійний розвиток – це активний і постійний процес навчання, набуття нових навичок і вдосконалення наявних для підвищення педагогічної кар’єри. Він включає в себе формальну освіту, неформальне навчання, наставництво та самонавчання. Цілі професійного розвитку полягають у тому, щоб не лише відповідати поточним вимогам роботи педагога, але й підготуватися до майбутніх можливостей та викликів. Усвідомлення того, як відбувається “неявний” професійний розвиток, має зайняти чільне місце в дослідницькому порядку денному.

Інформальна освіта - це нецілеспрямована форма освіти, що відбувається у вільний час і є найбільш об'ємною та важливою частиною професійного життя викладача. Специфіка інформальної освіти полягає у її неструктурованості, спонтанності та набутті знань і досвіду через спостереження та наслідування. Система неформальної та інформальної освіти створює умови для саморозвитку та морального самовдосконалення педагога шляхом надання широких можливостей у виборі напряму та форм діяльності в професійній сфері.

Педагогічні працівники часто зіштовхуються з проблемами ефективної інтеграції технологій у свою роботу, частково через відсутність необхідних технологічних компетентностей. Оскільки технологічні компетентності вчителів і професійний розвиток набувають все більшого значення на міжнародному рівні, існує потреба в подальшому осмисленні інформальної освіти. Важливим є розуміння професійного розвитку викладачів коледжів з точки зору студентів, зв’язку між технологічними компетентностями вчителів та

їхніми професійними ролями, а також балансування між формальним і неформальним професійним розвитком викладачів навчальних закладів [2]. Вочевидь, є сенс запропонувати певні рамки для концептуалізації технологічного професіоналізму викладачів педагогічних навчальних закладів.

Сучасна епоха відзначається нашою беззаперечною вірою в технології, які проникають в усі сфери життя, включаючи освіту. Це захоплення технологіями, суттєво впливає на навчальний процес, змінюючи відносини між викладачем та студентом, а також на відносини між самими студентами. Зараз відносини все частіше базуються на принципі "Я-Воно", а не на "Я-Ти", оскільки здатність формувати зв'язки та рівень взаємодії між вчителем і учнями зменшуються через зростаючу технологізацію освіти. Паралельно з цим, з'являється проблема, коли вчителі стають лише фасилітаторами навчального процесу, а не тими, хто має досвід і може навчити інших.

Індивідуальний досвід викладання в цифровому онлайн-середовищі є цікавим і актуальним, одначе навчання онлайн може справді впливати на взаємодію зі студентами та вирішенні практичних завдань[3]. Це також важливо для розвитку викладацької ідентичності. Часто особисто орієнтований підхід до критичного розуміння викликів викладання онлайн є цінним, і це може сприяти подальшому розвитку процесу підготовки науково-педагогічних працівників.

Професійний розвиток викладачів є ключовим аспектом сучасної освіти та часто відсутня ясність щодо ефективних методів оцінювання. Оцінювання професійного розвитку вчителів залишається слабкою ланкою, незважаючи на його вплив на якість навчання учнів. Брак навичок та інструментів для оцінювання може бути однією з причин. Тож, вочевидь, є потреба вдосконалення моделей оцінювання, які виявляють прогалини в існуючих системах.

Так, у рамках сучасних освітніх реформ у М'янмі, проект EfECT мав за мету підвищення компетентності викладачів коледжів по всій країні. Цей документ досліджує вплив дворічного проекту на рівень знань з методики викладання, практичні навички викладання, рефлексивні здібності та професійну впевненість 1647 викладачів педагогічних коледжів за допомогою вихідних та підсумкових даних, зібраних шляхом анкетування, тестування, спостережень, інтерв'ю та письмових роздумів. Загалом, результати проекту, щодо цих питань були позитивними, а інформальна освіта як інструмент, зарекомендував себе як важливий елемент в процесі професійного розвитку педагогів [1].

Протягом останніх років застосування штучного інтелекту (ШІ) поступово впроваджувалося з метою поглиблення розуміння процесу навчання студентів, підвищення ефективності навчання та поліпшення навчального досвіду. Однак впровадження технології ШІ призвело до зростання етичних ризиків і занепокоєння щодо деяких аспектів, таких як персональні дані, академічна доброчесність та автономія студентів. Тому варто провести тематичний аналіз для концептуалізації та встановлення набору етичних принципів шляхом вивчення та узагальнення відповідних етичних політик та керівних принципів щодо ШІ. Варто дослідити кожен принцип і пов'язані з ним наслідки для відповідних зацікавлених сторін в освіті, включаючи студентів, викладачів, розробників технологій, політиків та осіб, які приймають інституційні рішення.

Яку мету ставлять перед собою педагоги при оновленні або перепроектуванні професіоналізму і наскільки успішним може бути цей процес? "Нові" критерії, що, сформувалися протягом останніх двох-трьох десятиліть у різних освітніх секторах і контекстах Великої Британії, пройшли докладний аналіз. На прикладі освітньої політики уряду цієї країни віднайдено низку, перешкод, пов'язаних з механізмами модифікації професіоналізму за допомогою реформ і стандартів. Аналіз включає переосмислення та вивчення поняття і сутності професіоналізму та пропонує три різні концепції: затребуваного, приписаного та запровадженого професіоналізму.

Використання навчальних і професійних відеозаписів стало стандартним у сучасних освітніх закладах, але часто вчителям не вистачає необхідної підготовки та компетентності для критичного аналізу та ефективного використання таких відеоматеріалів у своїй

професійній діяльності[4]. При аналізі відеозаписів занять, а також на результатах до - та післяопитувань, проведених учасниками курсів підвищення кваліфікації, було засвідчено ефективність процесу аналізу відеоматеріалів у покращенні методик навчання студентів, що потребують більше уваги і часу для засвоєння матеріалу.

Окремі коледжі намагаються здійснювати інновації, розробляючи та впроваджуючи програми професійного розвитку для свого викладацького складу. Очікується, що отримані знання викладачі застосовуватимуть у своїй роботі, але цей процес не завжди вдається. Для вирішення цієї проблеми варто проаналізувати процес розробки програм професійного розвитку, зосереджуючись на ключових чинниках, які впливають на передачу знань: робоче середовище та особливості викладачів[5]. Ці висновки можуть сприяти переорієнтації навчальних закладів на створення орієнтованих на викладача програм професійного розвитку для поліпшення процесу передачі знань.

У різних формах освіти з саморозвитку педагога особливо важливою є можливість професійного спілкування, обміну досвідом, обговорення ідей та проведення майстер-класів. Застосування неформальної та інформальної освіти визначає саморозвиток викладача як невід'ємну частину освіти протягом життя. Хоча різниця між формальною та неформальною освітою є нечіткою, вони існують. Різні форми освіти поєднуються, інтегруються та сприяють розширенню освітнього простору для саморозвитку педагога. Інформальна освіта, яка суттєво спрямована на суспільний розвиток, може вважатися основою саморозвитку педагога, оскільки вона відображає потреби суспільства та особисті бажання та можливості вчителя.

Список використаних джерел

1.Borg S, Clifford I, Htut KP (2018) Having an EfECT: professional development for teacher educators in Myanmar. Teach Teach Educ. https://doi.org/10.1016/j.tate.2018.02.010

2.Delors Jacques. Adult education : from luxury to necessity. Bulletin Education For All‘s 2000. April-June, 1997. № 27. 25

3.Fletcher T, Bullock SM (2015) Reframing pedagogy while teaching about teaching online: a collaborative self-study. Prof Dev Educ. https://doi.org/10.1080/19415257.2014.938357

4.Hong CE, Van Riper I (2016) Enhancing teacher learning from guided video analysis of literacy instruction: an interdisciplinary and collaborative approach. J Inquiry Action Educ 7(2):94–110

5.Jaramillo-Baquerizo C, Valcke M, Vanderlinde R (2019) Professional development initiatives for university teachers: variables that influence the transfer of learning to the workplace. Innov Educ Teach Int. https://doi.org/10.1080/14703297.2018.14792

Мельник Л.Л.
практичний психолог, викладач спецдисциплін
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ОБГРУНТУВАННЯ ВАЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПЕДАГОГІЧНИМИ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

Гіркий досвід країн, що постраждали від збройних конфліктів, показує: щонайменше кожна п’ята людина має негативні наслідки для психічного здоров’я, а кожна десята відчуває ці наслідки на рівні середньої тяжкості або важкої хвороби [1]. Відсутність базового почуття

безпеки та захищеності, сильний вплив безпорадності та невпевненість в майбутньому послаблюють нашу життєстійкість та негативним чином вливають на кожного українця.

Особливо складний період переживають наші здобувачі освіти – підлітки. Це пояснюється тим, що саме підлітковий вік характеризується підвищеною емоційною збудливістю, яка зумовлена статевим дозріванням і неврівноваженістю процесів збудження й гальмування з явним домінуванням перших, завдяки чому підлітки відрізняються запальністю, бурхливим виявом емоцій та непередбачуваністю.

З урахуванням зазначеного та, беручи до уваги підвищену вразливість дитячої психіки як нестійкої, рухливої і сприйнятливої до зовнішніх впливів, доводиться констатувати, що війна зруйнувала їхню психологічну безпеку і стала загрозою психічному здоров'ю із ризиками виникнення розладів у психічному розвитку, а також розвитку тривалих форм фізичної, психологічної та соціальної дезадаптації [1].

Враховуючи вищевикладене, хочемо зробити акцент на важливості опанування та відпрацювання кожним педагогічним та науково-педагогічним працівником емоційної компетентності, що ґрунтується на знаннях про емоційний інтелект. Питання емоційного інтелекту було і залишається актуальним у різні часові епохи. Підтвердженням цьому є праці зарубіжних науковців таких як Д. Гоулман, П. Саловей, Дж. Мейєр, Д. Карузо, Г. Гарднер, Р. Бар-Он, С. Хейн, Р. Купер, А. Саваф, Х. Вайсбах, У. Дакс, К. Кеннон, Дж. Готтман та ін. А також вітчизняних науковців – Е. Носенко, Н. Коврига, С. Дерев'янко, М. Шпак, О. Лящ, І. Матійків та інш.

В найбільш узагальненому вигляді опанування навички емоційного інтелекту виглядає як здатність розуміти та ідентифікувати власні емоції та почуття, розуміння емоцій інших, здатність до емпатії, можливість в критичних ситуаціях опановувати себе та залишатись конструктивним при вирішенні важливих завдань в професійному середовищі та особистому житті. Від того наскільки вміє опановувати себе педагогічний працівник залежить його здатність професійно подавати навчальний матеріал, комунікувати зі студентами, конструктивно вирішувати можливі конфліктні ситуації та залишатись стресостійким, будучи прикладом для здобувачів освіти.

Один з найкращих способів напрацювання навички емоційного інтелекту – це відвідування тренінгів та майстер-класів з емоційної компететності. Такі заходи мають на меті проаналізувати власний досвід педагогів щодо роботи зі своїми емоціями, зрозуміти, які емоції для них є найбільш складними для опрацювання, руйнівними, а також в колі колег напрацювати ефективний механізм емоційної саморегуляції та стійкості в стресових ситуаціях. Особливу увагу при цьому варто приділити напрацюванню механізму емоційної взаємодії зі здобувачами освіти, для створення комфортних умов для усіх учасників освітнього процесу.

На нашу думку варто перевести взаємодію та спілкування зі здобувачами освіти під час навчального процесу в конструктивне русло:

Демонструвати повагу та толерантність.

Із розумінням ставитись і бути уважним до емоцій здобувачів освіти.

Співпрацювати із психологом та соціальним педагогом освітнього закладу.

Відвідувати різні заходи – тренінги, семінари, групи підтримки для покращення власного психічного здоров'я.

Напрацьовувати позицію власної життєстікості та підтримки оточуючих.

Отже, по-перше підлітковий вік має бути в центрі психолого-педагогічної діяльності педагогів, психологів, соціальних педагогів, оскільки в цьому віці є можливості і потреби для закладання міцного підґрунтя з розвитку емоційного інтелекту майбутньої особистості, що в майбутньому дасть поштовх для розвитку і становлення емоційно зрілої та впевненої особистості. По-друге, розвиток навичок емоційного інтелекту дасть можливість покращити соціально-психологічний клімат та сприятиме більш конструктивній взаємодії між педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти під час навчального процесу.

Список використаних джерел
1. Яцина О. Ф. Вплив війни на психічне здоров’я: ознаки травматизації психіки дітей та підлітків О. Ф. Яцина. Наукові перспективи – 2022. – № 7(25). – С.554–567. URL: http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/2111/2112

Найдюк Т.П.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ ТА СЕРВІСИ ДЛЯ ВИКЛАДАЧА НА ЗАНЯТТЯХ СЛОВЕСНИХ ДИСЦИПЛІН

Цифровізація усіх сфер життя суспільства стали умовами для переходу до диджатилізації в освіті. Практика використання цифрових технологій впливає на інновації в організації освітнього процесу. Це передбачає використання нових підходів до навчання: відхід від дублювання інформації та монологічного викладу матеріалу, демонстрація можливості отримання цих даних з доступних джерел, сприяння створенню атмосфери співробітництва, перехід до діалогу між викладачем та здобувачем освіти та здобувачів освіти між собою, впровадження в освітній процес активних методів навчання, які дають змогу розкрити творчі здібності, розвивати ініціативу та активізувати навчально-пізнавальну діяльність студента. Також питання необхідності розвитку навичок співробітництва постає і у зв'язку з чинниками, які випливають з сучасних потреб ринку праці, де потрібні не лише кваліфіковані, а й комунікабельні фахівці, які б могли успішно працювати в команді задля єдиної мети [3, с.2].

Так, цифрові технології впливають на інновації в організації освітнього процесу, роблячи його більш доступним, інтерактивним та ефективним для всіх учасників. Вони дозволяють розширити можливості навчання, створюючи нові формати та методи викладання, що відповідають сучасним вимогам та потребам студентів. Інтерактивна модель навчання створює сприятливі умови для взаємодії між студентами та викладачами, де кожен учасник відіграє активну роль у процесі навчання. Це сприяє глибокому розумінню матеріалу, розвитку критичного мислення та самоосвіті студентів. Так, співнавчання та взаємонавчання є важливою складовою інтерактивного навчання. Вони сприяють обміну знаннями та досвідом між учасниками групи, сприяючи колективному розвитку. Моделювання життєвих ситуацій та рольові ігри допомагають студентам застосовувати теоретичні знання до практичних завдань і розв'язання реальних проблем.

Використання даного підходу до навчання дає змогу підвищити мотивацію для тих здобувачів освіти, які не зацікавлені в засвоєнні системи знань за допомогою традиційних дидактичних засобів. Залучення до співробітництва під час освітнього процесу розширює реалізацію творчого потенціалу, розвиває як предметні, так і ключові компетентності студента. [3, с. 2]. LearningApps дійсно є цікавим інструментом для навчання. Він дозволяє створювати різноманітні вправи та інтерактивні матеріали, які можна використовувати для залучення студентів та підвищення їхньої мотивації. Цей сервіс сприяє активній участі здобувачів освіти у навчальному процесі та допомагає зробити заняття цікавішими та ефективнішими. Платформа є однією з хмарних сервісів для організації та підтримки освітніх процесів та безкоштовним міжнародним відкритим освітнім ресурсом. Так, LearningApps надає можливість користувачам використовувати як готові навчальні матеріали, так і створювати власні інтерактивні навчальні ресурси за допомогою конструктора. Це дозволяє адаптувати навчальний контент до конкретних потреб і вимог навчального процесу зі

словесних дисциплін, забезпечуючи більш ефективне та інтерактивне навчання. Зокрема, знаходження відповідної пари цитата-образ, вікторини, класифікація, упорядкування, заповнення пропусків, доповнення речення (Рис. 1).

Серед інших інструментів для оцінки компетенцій LearningApps.org може бути дуже корисним завдяки можливості створення дидактичних матеріалів з використанням мультимедіа компонентів та забезпечення високої інтерактивності для ефективного засвоєння матеріалу студентами. Перевагами інтерактивного навчання з використанням даного сервісу є те, що у роботі задіяні всі користувачі групи, які навчаються працювати у команді, в них формується доброзичливе ставлення до опонента, кожен має можливість висловлювати свою думку, за короткий час опановується велика кількість навчального матеріалу, формуються навички толерантного спілкування, здобувачі освіти навчаються обґрунтовувати свою думку та знаходити альтернативне вирішення проблеми [6 , с. 31].

Використання вебсервісу LearningApps.org може значно збагатити дистанційне навчання з української мови, сприяючи розвитку мотивації та інтересу до навчання через інтерактивні завдання та цікаві матеріали. Крім того, він допомагає стимулювати самостійну пізнавальну діяльність студентів та розвивати навички мислення високого рівня та інтелектуальні уміння через розв'язання завдань та отримання зворотного зв'язку.

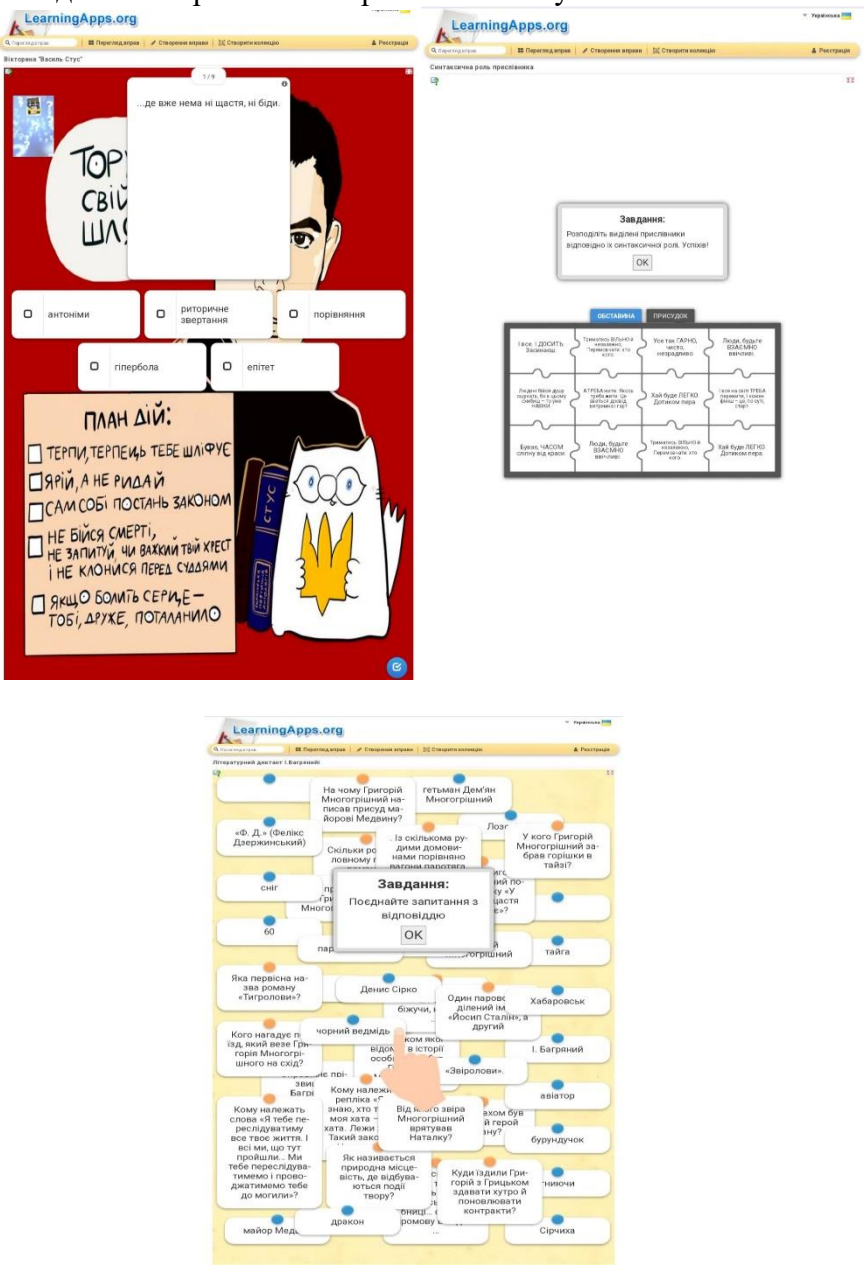

(Рис. 1)

Jamboard - це чудовий інструмент для спільної роботи та мозкового штурму. Його простота в користуванні робить його ідеальним для студентів та командних проєктів. А також той факт, що він інтегрований з іншими інструментами Google, робить співпрацю ще більш зручною. Додати скріншот абзацу із книги, обговорити разом із студентами, дозволити їм редагувати файл та підкреслювати речі, на які варто звернути увагу в цьому уривку; розказувати історії за допомогою картинок; проводити опитування за допомогою картинок; робити нотатки за допомогою різноманітних ілюстрацій з мінімальним використанням тексту – і це не весь перелік можливостей Jamboard.

Padlet – це дійсно потужний онлайн-інструмент, призначений для створення віртуальних дошок, на яких можна обмінюватися ідеями, спільно працювати над проєктами, проводити мозкові штурми та спільно редагувати контент. Він надає можливість зручно організовувати та візуалізувати інформацію, сприяючи тим самим колективному розвитку ідей (Рис. 2).

Порівняно з традиційними інтерактивними дошками або папірцями з написами, віртуальні інтерактивні цієї дошки надають здобувачам освіти значно більше можливостей. Вони дозволяють працювати над завданням у режимі онлайн, одночасно бачити результати роботи інших груп, аналізувати їх і швидко дійти згоди щодо спірних питань. Це забезпечує більшу ефективність спільної роботи та сприяє швидшому узгодженню ідей. Використання віртуальної інтерактивної дошки, наприклад Padlet, є дуже доречним як на заняттях з української мови, так і на заняттях з української літератури. Викладачі або здобувачі освіти можуть самостійно створювати різноманітні завдання для роботи з цитатами, порівняльної характеристики головних героїв творів тощо. Це не лише збагачує процес вивчення, але й стимулює активну участь та аналітичне мислення студентів.

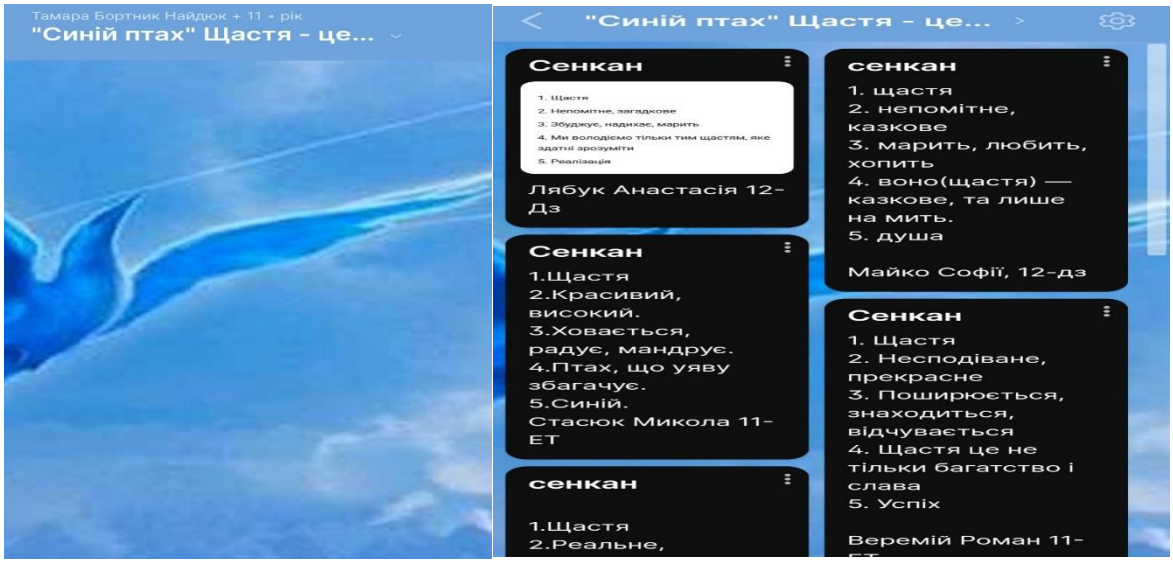

(Рис. 2)

Kahoot! - це дуже універсальний і корисний сервіс для створення різних типів інтерактивних занять. Можливість включення відкритих відповідей додає гнучкості і сприяє активній участі студентів у процесі навчання (Рис. 3).

(Рис. 3)

Онлайн-інструмент Trello – гнучкий інструмент для управління проєктами та завданнями. Його візуальний інтерфейс на основі віртуальних дошок дозволяє ефективно розподіляти завдання за типами, такими як заплановані та поточні, що сприяє кращій організації та контролю над роботою. Trello дійсно забезпечує зручний спосіб відстеження прогресу завдань для здобувачів освіти. Завдяки легкому перетягуванню карток та їх актуалізації, користувачі можуть швидко переглядати завдання, які вони вже виконали, та ті, що ще залишилися. Ця адаптивність робить Trello ідеальним інструментом для організації роботи на заняттях, проєктах та в інших навчальних сценаріях.

MozaBook – цікавий інструмент для роботи з інтерактивною дошкою, який залучає як вчителів, так і здобувачів освіти. Він дозволяє вчителям створювати власні проєкти в електронних зошитах або надавати можливість учням розробляти цікаві завдання відповідно до вивченої теми (Рис. 4). Це сприяє активному навчанню та стимулює творчий підхід до вивчення матеріалу. Даний засіб навчання скорочує підготовку викладача до заняття та дає змогу викладати матеріал у незвичайній формі.

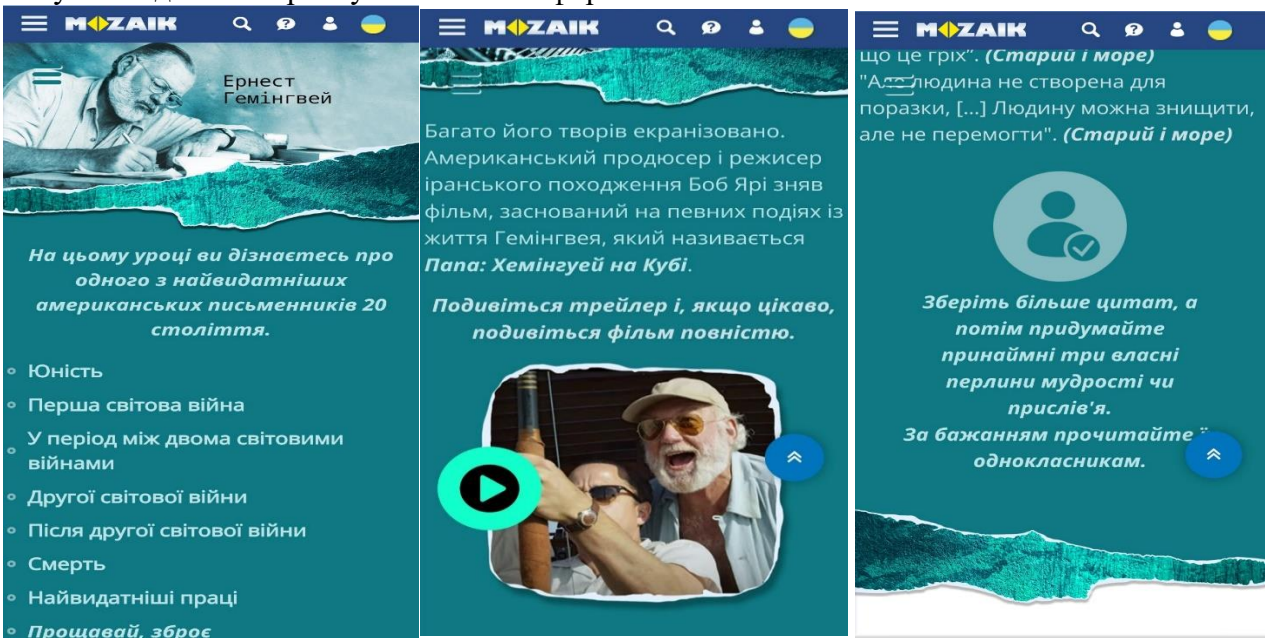

(Рис. 4)

Canva - це дуже потужний інструмент для створення презентацій та інших візуальних матеріалів. Його широкий набір шаблонів та графічних елементів дозволяє викладачам створювати якісні та привабливі презентації, які допомагають залучити увагу студентів. Більше того, Canva має простий інтерфейс, що робить його доступним для використання навіть тим, хто не має глибоких знань у дизайні. З допомогою цього інструмента можна створювати колективні проєкти, здійснювати записи лекцій на відео, додавати контент із соціальних мереж, робити інфографіку тощо.

Отже, сучасний викладач повинен бути гнучким та відкритим до використання різноманітних інструментів і технологій для підтримки навчання. Ефективне навчальне співробітництво передбачає активну участь усіх учасників та спільну відповідальність за результати. Ці завдання є ключовими для побудови позитивних та продуктивних взаємин між викладачем і студентами. Зменшення конфліктності сприяє сприйняттю навчання як приємного та плідного процесу, покращення діалогічного спілкування сприяє ефективнішому передаванню та розумінню матеріалу, а доцільне планування навчання забезпечує структурованість та цілеспрямованість у процесі навчання.

Список використаних джерел

1. Атрощенко Л.В. Ментальні карти на уроках української мови та літератури/ Л.В.Атрощенко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2019. – № 16/18. – С. 2–12.
2. Білоусова Л.І., Житєньова Н.В. Функціональний підхід до використання технологій візуалізації у навчальному процесі URL: http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1525
3. Гладун М., Сабліна М. Сучасні онлайн інструменти інтерактивного навчання як технологія співробітництва. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeeemu_2018_4_6
4. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. – Р.: Вол. обереги, 2011. № 2. – С. 552.
5. Олефіренко Н. В. Сучасний інструментарій творчості вчителя. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/23219/1/Olefirenko%20N.%20V..pdf.
6. Редько В.В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови // Рідна школа, 2011. № 8 –9. С. 28 –36.

Ніпрук М.О.
викладач української мови
та літератури, зарубіжної літератури
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

САМООСВІТА ЯК ОДИН З КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА

Суспільство завжди висуває високі вимоги до освіти. В нинішніх умовах сучасні здобувачі освіти докорінно відрізняються від своїх попередників, які навчалися навіть відносно недавно, якихось 20 років тому. Це абсолютно нове покоління, що бачить довколишній світ у ґаджетах. Відповідно, усе нове теж засвоюється інакше, по-новому. І тому сучасний педагог повинен відповідати високим вимогам своїх студентів, бути так би мовити «в тренді». Цей процес є неперервним, оскільки навчання та освіта постійно змінюються. Самовдосконалення допомагає педагогу залишатися актуальним та ефективним у своїй професії, цікавим здобувачам освіти.

Знання можна отримувати різними способами. Зараз є чимало методів підвищення кваліфікації. Але ні для кого не секрет, що більшість нових знань і технологій втрачає свою актуальність орієнтовно через п'ять років. Тому найбільш ефективний спосіб підвищення майстерності – самоосвіта. Педагог повинен постійно перебувати в пошуку та самовдосконалюватися. Костянтин Дмитрович Ушинський свого часу сказав, що педагог живе до тих пір, поки він вчиться, тому зараз його слова набувають нового особливого значення, адже хто не зумів пристосуватись в нових умовах сучасного світу – той залишається далеко позаду.

Таким чином, вирішальну роль в цьому процесі відіграє саме самоосвіта педагога, яка не обмежується лише відтворенням знань, які він здобув у вищому навчальному закладі. Вона охоплює ознайомлення з останніми педагогічними та психологічними дослідженнями, пошук нових підходів у методиці та організації навчально-виховного процесу, а також аналіз на високому науковому рівні педагогічних проблем, які виникають у практичній діяльності.

Педагогічний словник пояснює термін «самоосвіта» так: педагогічна самоосвіта – це цілеспрямована самостійна діяльність педагогічних працівників з поповнення і вдосконалення своїх психолого-педагогічних і методичних знань та їх творчого використання у процесі практичної діяльності.

Це означає, що сучасні вимоги до педагогічного працівника суттєво змінилися, вимагаючи високого рівня підготовки, глибокого розуміння психолого-педагогічних принципів роботи із віковим діапазоном студентів 16-20 років, а також вміння ефективно використовувати інформаційні технології у навчанні.

Успішна самоосвіта визначається кількома ключовими складовими пізнавальної активності особистості: розумінням особистістю власної потреби у здобутті додаткових знань; володінням необхідними навичками мислення; здатністю до виявлення та формулюванням проблем, плануванням послідовних кроків для їх розв'язання; здатністю до актуалізації знань та методів діяльності, вирішенням нагальних проблем; бажанням вирішувати ці проблеми та пізнавати щось нове.

Професійне самовдосконалення педагога відбувається через самоосвіту та активну участь у різноманітних методичних заходах, проводиться як у навчальному закладі, так і поза його межами. Самоосвіта педагога є основною формою вдосконалення його професійних знань та навичок, заснованою на цілеспрямованій та системній самоосвітній роботі для саморозвитку та самовдосконалення особистості.

Отже, самоосвіта визначає такі завдання:

1.Врахування змін у професійному оточенні, які відбуваються під впливом нової інформації та соціально-економічних реформ.

2.Постійна робота над поліпшенням своєї професійної майстерності, оновлення знань та вмінь для ефективного використання сучасних досягнень.

3.Пошук методів самоосвіти, саморозвитку та самовдосконалення, а також активне їхнє використання для досягнення професійних цілей.

Основні методи підвищення професійної компетентності викладачів навчальних закладів можуть включати наступне:

•Вивчення різноманітної літератури, включаючи наукову, науково-популярну, навчальну та художню.

•Використання інтернет-ресурсів, вивчення онлайн-видань.

•Курси підвищення кваліфікації, що проводяться в закладах післядипломної освіти

•Участь у виставках, конференціях, тренінгах, вебінарах(як від освітньої мережі Microsoft,так і від інших), семінарах тощо.

Коли ми розглядаємо процес самоосвіти педагога, то маємо розуміти важливість цієї діяльності та продумати план роботи в цьому напрямку. Отже, цей процес можна спланувати таким чином :

1. Самооцінка: початок самовдосконалення - це здатність вчителя чесно оцінювати свої сильні та слабкі сторони. Це може включати аналіз результатів власної роботи, отримання зворотного зв'язку від здобувачів освіти, колег або адміністрації.

2.Постійне навчання: педагог повинен постійно поповнювати свої знання та вдосконалювати свої навички.

3.Використання нових технологій: сучасні технології постійно змінюють навчальний процес. Педагог повинен бути відкритим до використання новітніх інструментів та методик, які допоможуть покращити якість навчання.

4.Рефлексія: педагог повинен постійно аналізувати свою роботу, щоб ідентифікувати сильні та слабкі сторони, а також знайти способи покращення. Рефлексія може бути індивідуальною або проводитися у співбесідах з колегами чи керівництвом.

5.Співпраця з колегами: обмін досвідом і співпраця з іншими педагогами можуть бути дуже корисними для самовдосконалення. Часто інші викладачі можуть запропонувати нові підходи або допомогти у вирішенні проблем.

6.Відстеження результатів: педагог повинен слідкувати за результатами своєї роботи, оцінювати успіхи здобувачів освіти та вчасно коригувати свої методи, якщо потрібно.

7.Збереження мотивації: важливо підтримувати мотивацію для самовдосконалення, шляхом визначення конкретних цілей та відстеження їх досягнення, а також через постійне нагадування собі про значущість ролі викладача у житті здобувачів освіти.

Для досягнення ефективних результатів у самоосвітній діяльності важливо почати з діагностики власних проблем та труднощів. Зовнішнє діагностування з педагогічної, методичної та психологічної підготовки може спонукати до самооцінки та самоаналізу власних можливостей та результатів професійної діяльності, що є ключовою умовою ефективної самоосвіти.

Якщо спробувати проаналізувати ключові аспекти процессу самоосвіти, то з одного боку, це керований адміністрацією навчального закладу, а з іншого - самокерований з боку особистості. Сучасний педагог має розуміти, що бути успішним професіоналом - це постійно зростати та розвиватися. Його робота вимагає високої мобільності, глибоких наукових знань та навичок, що є основою професійної компетентності. Професійне самовдосконалення педагога - це важлива складова успішної реформи освітньої системи в цілому. Однак, не всі учасники освітнього процесу можуть повністю реалізувати ці принципи.

Важливо усвідомити, що успішна реалізація системи самоосвіти в значній мірі залежить від особистості педагога: його внутрішньої сили, рівня розвитку інтелектуальних здібностей, креативності, яка виявляється у здатності приймати нетрадиційні рішення, висловлювати новаторські ідеї та швидко знаходити вихід із складних ситуацій. Важливо також пам'ятати, що можна і потрібно навчати викладача творчості, але формувати власний стиль може тільки сам педагог, розширюючи своє бачення світу, розвиваючи власні почуття та збагачуючи себе як особистість.

Отже, з урахуванням специфіки самоосвіти можна зробити такі висновки: Самоосвіта сприяє покращенню накопичення знань, розвитку інтелекту, формування розумових сил та здібностей. Вона є інформативним процесом, що дозволяє людині активно засвоювати нову інформацію та розширювати свій кругозір. Також, вона є невід’ємною складовою розумового самовиховання, які сприяютьуспішному засвоєнню знань, дуже успішне вивчення науки та культури. Самоосвіта та самовиховання є цілеспрямованими, добровільними процесами самовдосконалення особистості в галузі науки та культури.

Список використаних джерел

1.Вчитель: Самооцінювання /упоряд. Н. Мурашко. – К., 2007. – 128с.

2.Квардіціус Л. В. Професійна самоосвіта вчителя. «Управління школою», №13,2006 р.

3.Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності: методичні рекомендації. – Херсон: РІПО, 2012. – 48 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: academy.ks.ua/view_news.php?id=125 – назва з екрану.

4.Соф’янц Е. Структура професійної компетентності сучасного педагога// Управління освітою. – 2006. - №17. – С.4-5.

5.Стадник О. Л. Створення умов для розвитку творчої особистості вчителів // Все для вчителя. – 2005. - №21-22. – С.30-32.

6.Темченко О. В. Управління самоосвітою педагога як засіб підвищення його професійної компетентності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/…/Temchenko_st.pdf – назва з екрану.

РОЗДІЛ IV. ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Гудзь В.О.
викладач агрономічних дисциплін
ВСП «Ладижинський фаховий коледж ВНАУ»

СПІВПРАЦЯ ОСВІТЯН ТА РОБОТОДАВЦІВ ТА СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ В РАМКАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АГРАРНОЇ ОСВІТИ

Надання якісних освітніх послуг є передумовою підвищення рівня конкурентоздатності на ринку праці, що також є соціальною складовою, яка передбачає реалізацію права на перше робоче місце та відповідну соціальну адаптацію молоді. Участь роботодавців є важливою складовою у формуванні освітньої системи, оскільки вони є замовниками фахівців з певними компетентностями.

У освітньому просторі Європи сформувався новий підхід до процесу створення та реалізації освітніх програм, який має назву студентоцентроване навчання (student entered approach). Суть та науково-методичне підґрунтя цього підходу було сформульовано у рамках проекту Тюнінг, який є найважливішим аналітично-дослідницьким проектом Болонського процесу. Ця парадигма освіти підтримується різного рівня нормативними документми ЮНЕСКО, організації економічної співпраці та розвитку (OECD), Європейського Союзу, а також загальноєвропейськими та національними освітянськими, науковими та професійними організаціями. Концепцію студентоцентрованого навчання також покладено в основу нового Закону України «Про вищу освіту». В основу студентоцентрованого навчання покладено ідею максимального забезпечення студентам їх шансів отримати перше місце на ринку праці, підвищення їхньої «вартості» у роботодавців, задоволенням тим самим актуальних потреб останніх. В умовах надзвичайно динамічного ринку праці, спричиненого технологічним вибухом у кінці минулого століття, співпраця освітян та роботодавців у створенні та реалізації навчальних програм набуває особливої важливості.

Важливо не ототожнювати досвід здобувачів освіти, які паралельно поєднують роботу і навчання, з дуальною освітою. За такою схемою здобувач освіти пропускає заняття, які потім доводиться відпрацьовувати. За дуальної форми здобуття освіти робота не шкодить навчанню, а є його невід'ємною складовою.

Дуальна освіта, відкривають можливості для збагачення знань студентів, ознайомлюють їх з передовим досвідом сільськогосподарських підприємств та його ефективністю. ПрАТ «Зернопродукт МХП» спільно з керівництвом ВСП «Лалижинський фаховий коледж ВНАУ» співпрацюють за програмою дуальної освіти студентів спеціальності 201 «Агрономія» та 208 «Агроінженерія». Студентів знайомлять з структурою управління, напрямками та принципом роботи провідні спеціалісти та менеджери підприємствата, які розповідаютть студентам історію розвитку свого підприємства, шляхи успіху, які привели до того, що воно стало одним з найпотужніших сільськогосподарських підприємств нашої держави – підприємством європейського рівня.

Застосування новітніх технологій в агровиробництві призвело до коригування способів обробки сільськогосподарських культур та управління полями. Сучасні технології змінюють концепцію сільського господарства, зробивши його більш вигідним та ефективним. Серед таких інновацій можна виділити: ГІС та GPS - технології в сільському господарстві, супутникові знімки, дрони та аерофотознімки, онлайн-дані та ін. Як результат, сучасні агровиробники отримують значні вигоди від інновацій у сільському господарстві. Однак, це потребує і докорінно нового підходу у підготовці фахівців та спеціалістів.

Студенти черпають багато цікавого про особливості вирощування культур та можуть познайомитись з колективом, захопленим своєю роботою, в колективі переважають молоді фахівці які опановують найсучасніші технології, обладнання, комп'ютеризовані системи управління, що додає впевненості не боятися відповідальності і старанно вивчати теорію. Студенти бачать успішний приклад реалізації своєї майбутньої професії, що заохочує до старанного навчання.

Спеціалістами ПрАТ «Зернопродукт МХП» та ВСП «Ладижинський фаховий коледж ВНАУ» розроблено програму дуальної освіти, яка узгоджена з навчальними та робочими програмами професійних дисциплін, підібрано професіоналів-практиків, які долучені до освітнього процесу. Це системні заняття з угодженим розкладом, протягом усього періоду викладання освітнього компоненту, це можливість безпосередньо у виробничих умовах набути задекларованих компетенцій та програмних результатів навчання.

Дуальна освіта має велике значення для тих молодих людей, у яких фінансові можливості обмежені. Крім того, вони отримують заробітну плату. Тобто дуальна система – це унікальна можливість здобути якісну вищу освіту, ще й заробляючи собі на життя. Хоча, за моїм глибоким переконанням, дуальна освіта – це не спосіб отримання вищої освіти в традиційному розумінні, а спосіб підготовки спеціалістів з вищою освітою, як правило, для конкретних підприємств. Та й починається дуальна освіта, як правило, зі студента та роботодавця, які спочатку повинні домовитись між собою, і тільки тоді майбутній студент звертається в конкретний дуальний університет.

Список використаних джерел

1.Дрозач М. І. Розвиток професійного навчання кадрів на виробництві в контексті зарубіжного досвіду // Наука та інновації. — 2008. — Т 4. № 3. — С. 88–94.

2. Бойчевська І. Роль системи дуальної освіти у професійній підготовці молоді Німеччини // Порівняльно-педагогічні студії. — 2009

3.Закон України «Про освіту»;

4.Розпорядження КМУ від 19.09.2018 № 660-р «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти»;

5.Наказ МОН від 12.12.2019 № 1551 «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти»

Касьянова .
викладач першої категорії
дисципліни «Медсестринство в педіатрії»
КЗ « Нікопольський фаховий медичний коледж» ДОР»

ДУАЛЬНА ОСВІТА У ФАХОВИХ МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖАХ

Що таке дуальна форма здобуття професійної освіти? Це спосіб навчання, за яким теоретичний матеріал опановується в закладі з викладачем, а практичне навчання проходить на виробництві. Такий підхід суттєво відрізняється від «практичних відпрацювань», оскільки в його основі не тільки закріплення теорії на практиці, а саме навчання в умовах виробництва.

Батьківщиною дуальної освіти вважають Німеччину, яка запровадила навчання у пропорції «30% теорії, 70% – практики» ще в минулому сторіччі. Далі цей підхід запозичили в Європі, Канаді, Південній Кореї та Китаї.

В Україні дуальне навчання пілотували впродовж 2015-2017 років.

Мета впровадження елементів дуальної системи в Україні усунути основний недолік традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих робітників – розрив між

теорією і практикою, освітою й виробництвом та підвищити якість підготовки кадрів з урахуванням вимог роботодавців в рамках організаційно-відмінних форм навчання

Переваги дуальної системи навчання:

•усуває розрив між теорією і практикою в процесі підготовки майбутніх кваліфікованих робітників; відкриває додаткові можливості підвищення ефективності підготовки робітничих кадрів;

•дозволяє враховувати вимоги роботодавців щодо формування професійних компетенцій та показників оцінювання майбутніх кваліфікованих робітників;

•стимулює роботодавців інвестувати в освіту, оскільки в результаті вони отримують якісно підготовленого робітника;

•сприяє більш різнобічному професійному розвитку студентів, формує нову психологію молодого фахівця;

•підвищує мотивацію для отримання знань і набуття професійних навичок, забезпечує високу ступінь соціалізації, адаптації у виробничих умовах наближених до реальності;

•сприяє розробленню стандартів нових сучасних професій та організації нових робочих місць, соціалізації молоді

Перспективи реалізації дуальної системи

•поширення та мультиплікація досвіду за іншими професіями;

•підготовка супроводу щодо специфіки організації навчання за принципами дуальності (концептуального, нормативно-правового, методичного);

•укріплення партнерських взаємовигідних відносин з роботодавцями, цільова підготовка кадрів;

•економія коштів державного бюджету та їх ефективне використання;

•привертання уваги суспільства до проблем підготовки робітничих кадрів.

Дуже актуальним, в останній час, стає питання запровадження дуальної освіти у вітчизняну програму підготовки медичних сестер/братів. Відсутність професійної практики під час навчання визначається, як одна з основних проблем у вищій та безперервній освіті медичних сестер, про що свідчать численні опитування студентів та викладачів медсестринських закладів вищої освіти, практикуючих медсестер та роботодавців. Досить часто випускники медичних коледжів приходять на роботу, не володіючи практичними навичками та вміннями. Зрештою, навчальна програма для медичних сестер зосереджена здебільшого на викладанні у абстрактній манері. Від 24 лютого 2022 року, у зв'язку з повномасштабною війною на території України, здобувачі медсестринської освіти фактично позбавлені можливості працювати біля ліжка пацієнта, відпрацьовувати практичні навички в реальному середовищі.

Для розвитку медсестринської освіти доцільно залучати роботодавців до формування змісту та структури освітнього процесу, розробки, рецензування освітніх програм, оцінки якості теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців медсестринства. Реакцією на поставлені виклики може стати запровадження системи підготовки медсестринських кадрів, яка би характеризувалася тісною взаємодією між освітніми закладами та практичним медсестринством – системи дуальної освіти, при якій обидві сторони були би рівноправними учасниками освітнього процесу, здійснювали контроль за його результатами [4].

В Україні відсутній окремий закон для регулювання фахової підготовки сестринського персоналу. Для реалізації дуальної форми навчання особливий інтерес становлять перспективи розвитку в Україні академічної освіти сестринського персоналу та можливість застосування німецького досвіду [13]. Хоча в Німеччині він є набагато ширшим і полягає як в наявності різноманітної кількості федеральних і земельних органів управління в сфері медичної освіти, так і в кількості навчальних закладів та закладів охорони здоров'я, включно з університетськими клініками, центрами здоров'я, геріатричними пансіонатами, реабілітаційними клініками [14].

У Німеччині якість надання освітніх послуг за дуальною системою контролюється торгово-промисловими палатами та профспілками. Перші – контролюють підприємства щодо

навчання, готують інструкторів й персонал, перевіряють і сертифікують підприємства, які готують фахівців за дуальною формою, здійснюють аудит, перевірку виробничого навчання та арбітраж вирішення суперечок між студентом і підприємством, організовують проміжні іспити, підтримують підприємства під час пошуку здобувачів освіти. А другі – узгоджують оплату студентів, здійснюють моніторинг виробничого навчання, беруть участь у розробці стандартів, роботі екзаменаційних комісій

Медсестринський догляд передбачає численні послуги, які надає медсестринський персонал, і тому ця професія також виграє від застосування загальних ідей дуальної освіти. Важливим кроком запровадження дуальної освіти в Україні стало схвалення Кабінетом Міністрів України Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Основними проблемами, які зумовлюють причини пошуку нових освітніх форм в Україні, відповідно до Концепції, є: відсутність у випускників мотивації до роботи за фахом, низька якість освіти, неефективний час для здобуття професійних компетентностей [16]. Появу проблем пов'язують з тривалим впливом наступних факторів: неспрямованість формальної освіти на розвиток у здобувачів освіти затребуваних роботодавцями компетентностей. У медсестринстві здатність професійного суб'єкта виконувати функції в межах свого статусу на рівні світових вимог – це компетентність. Тобто статус медичної сестри має дотримуватися статутних повноважень.

У повноваження входять:

•фахові знання, цінності та модель поведінки;

•відсутність можливостей здобуття освіти за межами закладів фахової освіти, низький рівень розвитку академічної мобільності;

•недостатній обсяг фінансування закладів медсестринської освіти для створення сучасної матеріально-технічної бази, симуляційних центрів або кабінетів, формування практичних навичок в учасників освітнього процесу за допомогою інтерактивних комп'ютерних програм;

•відсутність у значної частини науково-педагогічних і педагогічних працівників компетентностей, потрібних для формування актуальних практичних навичок у здобувачів медсестринської освіти.

Досі складно подолати стереотип, що медсестра не лише доглядає хворих, роздає ліки та втішає пацієнтів, а може виконувати низку основних функцій, наприклад, оглядати хворих чи навіть призначати лікування [16]. Першим кроком щодо запровадження дуальної форми навчання медичних сестер має стати спільне рішення закладу освіти та роботодавця. Далі необхідно провести моніторинг потенціалу ринку праці, визначити перелік спеціальностей (професій), за якими буде розроблено програму дуальної освіти, затвердити цей перелік, відповідні організаційні документи та укласти договори. Наприклад, тристоронній договір укладається між студентом, закладом освіти та роботодавцем. За впровадження дуальної форми здобуття освіти має відповідати спеціальний відділ, а для попередження та вирішення проблем, які можуть виникнути в процесі дуальної освіти, важлива постійна комунікація між усіма учасниками освітнього процесу [16]. Реалізація дуального освітнього процесу передбачає розробку освітньої програми, що відповідає професійним стандартам та вимогам до компетентностей майбутніх фахівців медсестринства. Розподіл годин практичних та теоретичних занять залежить від особливостей навчання за спеціальністю.

Існують три різні моделі щодо розподілу годин та узгодження змісту навчання:

•інтегрована модель: модель поділеного тижня (кілька днів протягом тижня у закладі освіти, інша частина тижня – на підприємстві);

•блочна модель: години розподіляються між закладом освіти та підприємством за блоками (2 тижні, місяць, семестр);

•часткова модель: частина годин практики на підприємстві покривається за рахунок годин навчання у закладі освіти.

Представники закладу освіти та роботодавці здійснюють оцінку компетентностей здобувачів освіти [16].

Вважається, що дуальна освіта неефективна для майбутніх медичних сестер: поки вони не стали медичними сестрами, лікувати та виконувати маніпуляції не мають права. Проте на початку навчання медсестри могли би працювати молодшими медичними сестрами, тобто санітарками (як відомо, ця посада не потребує медичної освіти), а зі зростанням рівня знань – займати посади медичних сестер.

Висновки.

Запровадження дуальної системи освіти в медсестринстві дозволить покращити практичну підготовку медперсоналу, привести її у відповідність до запитів практичної медицини та вимог ринку праці; сприятиме модернізації змісту освіти та підвищенню рівня конкурентоспроможності випускників медсестринських освітніх закладів; мотивуватиме здобувачів освіти до навчання. Серед позитивних моментів дуальної освіти можна виділити активну участь в освітньому процесі не лише представників освітянської спільноти, а й практиків; можливість безпосереднього практичного відпрацювання теоретичних знань на робочому місці; врахування конкретних запитів закладів охорони здоров'я щодо навчання їх працівників. У відповідь на виклики розвитку медсестринства, впровадження дуальної системи освіти у підготовці сестер/братів медичних доцільно частіше проводити конференції, круглі столи, створювати майданчики для взаємодії між усіма зацікавленими сторонами, кому важливе медсестринство.

Список використаних джерел

1. Ажажа М. А. Управління процесом упровадження дуальної освіти в професійну підготовку майбутніх фахівців. Публічне управління та митне адміністрування. 2019. № 1(20). С. 14–24. URL: http://212.1.86.13/jspui/bitstream/123456789/ 3564/1/2D14-24.pdf.

2. Довгенко Я., Яременко Л., Яременко, Ю. Впровадження дуальної освіти у виші: переваги та ризики. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 2(28). DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-28-29.

3. Дуальна освіта. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/ profesijno-tehnichnaosvita/dualna-osvita?=print.

4. Дуб Н. Є., Нечипор Н. О., Головчак М. І. Дуальна освіта: засіб реалізації практичної підготовки сестер медичних. Молодий вчений модерну – фундамент розвитку освіти, науки та бізнесу в Україні: матеріали ІІ Всеукраїнської науковопрактичної онлайн-конференції (25 листопада 2020 року, м. Дніпро). Дніпро: КЗВО «ДАНО» ДОР», 2020. С. 61–64.

5. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

6. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.

7. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019р. № 2745- VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-Text.

8. Кравченко О. Дуальна освіта в Україні: від концепції до практики. Молодий вчений. 2021. Вип. 2(90). С. 64–69. URL: https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/ journal/article/view/373.

9. Марценюк Л. В., Груздєв О. В. Дуальна освіта як засіб ефективного поєднання теорії та практики. Економіка та держава. 2021. № 3. С. 58–65. DOI: 10.32702/2306-6806.2021.3.58.

10. Наказ МОН України «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на тему: «Професійна підготовка кваліфікованих робітників з використанням елементів дуальної системи навчання» на базі закладів професійно-технічної освіти» від 16.03.2015 р. № 298. URL: http://old.mon.gov.ua/files/normative/2015-04- 17/3825/nmo-298-1.pdf.

11. Наказ МОН України «Щодо запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» від 15.10.2019 р. № 1296. URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/shodozaprovadzhennya-pilotnogo-proektu-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osvitiz-pidgotovki-fahivciv-za-dualnoyu-formoyu-zdobuttya-osviti.

12. Нікітіна Г. Що таке дуальна освіта і чи справді це «добре забуте старе»? URL: https://sukhari.com.ua/shho-take-dualna-osvita-i-chi-spravdi-tse-dobre-zabute-stare.html.

13. Олеськова Г.Г. (2018). Академічна освіта сестринського персоналу Німеччини: реалії сьогодення і перспективи. Медична освіта. 2018. № 4. DOI: https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2017.4.8342. Дуальна освіта у підготовці медичних сестер: міжнародна практика… 95

14. Олеськова Г. Г. Фахова підготовка сестринського персоналу в системі професійної медичної освіти Німеччини: дис. д-ра філософії: 015. Хмельницький: ХНУ, 2020. 408 с.

15. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року» від 3 квітня 2017 р. № 275-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017.

16. Розпорядженням Кабінету Міністрів України «Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» від 19 вересня 2018 р. № 660-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018 Text.

17. Савченко І. Методологічні підходи і організаційні особливості підготовки кваліфікованих робітників в умовах дуальної системи професійної освіти: досвід країн Євросоюзу та перші етапи реалізації в Україні. URL: https://mon.gov.ua/storage/ app/media/pto/dualna/7-savchenko-170217.pdf. Holovchak Mariia Ihori

Максимчук Т.В.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»
Федорак К. Т., Федорук К. О.
студентки гр. 31-Мд,
Спеціальності 073 Менеджмент
Відокремлений структурний підрозділ
“Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету”

МОДЕЛЬ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОЛЕДЖАХ УКРАЇНИ: ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

В умовах сьогодення, де вимоги ринку праці швидко змінюються, а технологічний прогрес набуває все більшого значення, важливо мати ефективну систему підготовки компетентних фахівців. У цьому контексті модель дуальної освіти набуває все більшої популярності в багатьох країнах, у тому числі й в Україні. Така модель передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти [3].

Вперше ця форма навчання була запроваджена в Німеччині в минулому столітті і поступово набула все більшого поширення. Сьогодні у провідних країнах світу на практичну підготовку припадає до 70% навчального процесу. Як наслідок, кількість професіоналів, які працюють у цій сфері, значно зросла. Незважаючи на ці глобальні ініціативи, питання впровадження дуальної освіти в Україні досі не було предметом дослідження: у 2015-2017 роках вперше така система освіти була апробована в українських навчальних закладах. А вже зараз в Україні модель дуальної освіти активно розвивається в системі професійно-технічної освіти. Коледжі стають важливими учасниками в цій системі, пропонуючи студентам

можливість здобувати як теоретичні знання, так і практичні навички під керівництвом експертів у своїх галузях [2].

На рівні Міністерства освіти розроблено та затверджено ряд документів, які акцентують увагу стосовно дуальної форми здобуття професійно-технічної освіти, зокрема Наказ МОН від 12.12.2019 № 1551 «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти», Розпорядження КМУ від 19.09.2018 № 660-р «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти»; Середньостроковий план пріоритетних дій уряду на період 2017-2020 р.р., розділ ІІІ «Розвиток людського капіталу», підрозділ 8: «Модернізація професійно-технічної освіти» [3,4].

Зараз коледжі активно співпрацюють з компаніями та бізнес – середовищем для організації практичного навчання студентів. Це дає змогу студентам отримати реальний досвід та ознайомитися з новітніми технологіями та методами роботи в обраній ними галузі.

Завдяки дуальній освіті відбувається інтеграція теорії та практики. Здобувачі фахової передвищої освіти отримують можливість застосовувати теоретичні знання на практиці і навпаки. Це дозволяє студентам краще розуміти матеріал, а також набувати практичний досвід, необхідний для подальшої професійної діяльності.

Модель дуальної освіти в коледжах України сприяє індивідуальному підходу до кожного студента. Студентам надається можливість обирати напрямок своєї практичної підготовки та розвивати власні навички відповідно до своїх інтересів та здібностей.

Впровадження моделі дуальної освіти в закладах фахової передвищої освіти України має низку переваг.

Головна перевага такої системи навчання полягає в тому, що теоретичні знання, отримані в аудиторії, можна майже одразу застосувати на практиці. Дуалістична освіта дозволяє дотримуватися цього правила. Адже в результаті такого навчання молоді фахівці повинні вміти розуміти і реалізовувати на робочому місці саме те, що вимагають від них роботодавці. Завдяки практиці, яку отримують студенти на підприємстві покращується професійна підготовка. Привабливості набуває професійна освіта для молоді, і відбувається зменшення безробіття через покращення зв'язку між освітою та ринком праці.

Серед здобувачів ВСП ТФК ЛНТУ, а саме студентів спеціальностей 274 Автомобільний транспорт, 123 Комп'ютерна інженерія, 073 Менеджмент, 126 Інформаційні системи та технології, 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка було проведено онлайн-опитування, яке дозволило зробити певні висновки.

З результатів опитування можна сказати, що навіть якщо студенти не знали про дуальну освіту і, отримавши відповідну інформацію, то на їх думку, головною перевагою такої освіти є здобуття практичного досвіду, і згодом отримання першого робочого місця. Потім серед переваг іде фінансова самостійність та професійне зростання (Рис.1).

Рис.1

Щодо можливості переходу на навчання за дуальною формою здобуття освіти більше 65 % студентів розглянули б таку можливість (Рис.2).

(Рис.2)

Причини, через які студенти не мають можливості перейти на навчання за дуальною формою освіти: такі рішення приймаються з сім'єю, також працювати будуть вже після закінчення коледжу, і є побоювання, що не впораються з такою формою навчання, бо вважають, що мають недостатньо знань (Рис.3).

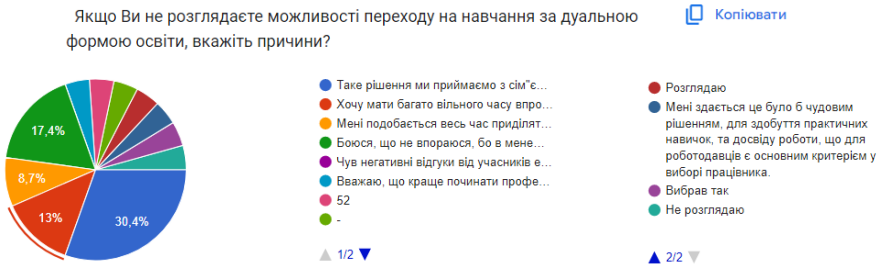

Рис.3

І на запитання «За яких умов Вам було б цікаво водночас навчатися у закладі освіти та компанії?» було отримано наступні відповіді : «За умов корисного для мене матеріалу у ЗО, і практики в компанії з напрямком який мене цікавить», «За умови здобуття практичного досвіду», «Було б цікаво, аби можна було у навчальному процесі аналізувати підприємства на яких працюють студенти. Тобто об'єднувати теорію в коледжі саме з практичною роботою» і т.д.

Вивчивши аналітичний звіт «Думки здобувачів освіти про дуальну освіту» за результатами дослідження обізнаності здобувачів освіти про дуальну форму здобуття освіти та досвіду участі у пілотному проєкті із її запровадження на рівні фахової передвищої та вищої освіти України (Київ, 2020 р.) від Української Асоціації Маркетингу та Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні в партнерстві із Державною установою «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти та під егідою Міністерства освіти і науки України» можна взяти до уваги певні рекомендації для здобувачів освіти. Перш за все, обміркувати та прийняти усвідомлене, умотивоване, поінформоване та відповідальне рішення про перехід на дуальну форму освіти. А також надавати детальний зворотній зв'язок щодо досвіду навчання за дуальною освітою з метою удосконалення моделей організації навчання за такою формою здобуття освіти, засад співпраці закладів освіти та роботодавців, а також профорієнтації. Щодо органів студентського самоврядування та студентських громадських об'єднань, то важливо проводити інформаційні заходи щодо переваг дуальної форми навчання серед здобувачів освіти і, якщо можливо, сприяти налагодженню співпраці між закладами освіти та роботодавцями із організації навчання [1].

Модель дуальної освіти в коледжах України є ефективним інструментом для підготовки кваліфікованих фахівців, здатних відповідати вимогам сучасного ринку праці. Шлях до професійного успіху студентів проходить через поєднання теоретичного навчання та практичної роботи, що відбувається в умовах підприємств. Стейкхолдери у свою чергу є дуже

зацікавленими у якісній підготовці фахівців закладом освіти та всебічно сприяють проходженню виробничих практик та ознайомленню з інноваціями в сфері професійної освіти. Отже, модель дуальної освіти в закладах фахової передвищої освіти України сприяє розвитку кар'єри та забезпеченню стабільного майбутнього для молодих людей, які обирають професійну освіту в коледжах.

Список використаних джерел

1. Аналітичний звіт «Думки здобувачів про дуальну освіту» за результатами дослідження обізнаності здобувачів про дуальну форму здобуття освіти та досвіду учасників пілотного проєкту із її запровадження на рівні фахової передвищої та вищої освіти України» О.В. Бучинська, О.Б. Давліканова, І.В. Лилик, О.І. Яшкіна / за заг. ред О. Давліканової – Київ, 2020. – 110 с. URL: https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/17747.pdf (дата звернення: 10.05.2024).

2. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Дуальна форма здобуття освіти: успіхи та проблеми третього року запровадження пілотного проєкту у закладах вищої та фахової передвищої освіти України» – Київ, 2022 – 129 с. URL:https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2022/12/zbirnyk.pdf (дата звернення: 07.05.2024).

3. Наказ МОН від 12.12.2019 № 1551 «Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-20#Text (дата звернення: 10.05.2024).

4. Розпорядження КМУ від 19.09.2018 № 660-р «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80#Text (дата звернення: 10.05.2024).

Мойсеєць Н.С.
завідувачка відділення обліку і права,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,
Протасюк Н.А.
завідувачка навчально-методичним кабінетом
спеціаліст вищої категорії, старший викладач,
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий коледж технологій, бізнесу та права
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

СУЧАСНИЙ СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Конкурентноспроможність будь-якої держави на світовому ринку та якість життя її населення напряму залежить від рівня професійної підготовки кадрів. Останні роки на ринку праці спостерігається кадровий дефіцит, а також незатребуваність частини випускників навчальних закладів. Сучасний ринок диктує нові вимоги до рівня й змісту підготовки молодих фахівців, зайнятих у різних сферах діяльності.

На сучасному етапі розвитку суспільства спостерігається певний дисбаланс між вимогами роботодавців до якості робочої сили і можливостями задоволення таких вимог з боку навчальних закладів.

Сьогодні країна вимушена терміново змінювати ситуацію з питань підготовки кваліфікованих працівників для всіх галузей економіки. Будь-яка її сфера має гостру потребу у фахівцях високої кваліфікації, які були б здатні опанувати сучасні інновації і новітню техніку.

Вимоги часу диктують необхідність посилити увагу до розвитку людських якостей, спрямувати організацію навчально-виховного процесу на повноцінний розвиток студента, оскільки сучасна особистість повинна вміти мислити творчо, бути здатною жити в безперервно мінливому світі, відчувати себе комфортно при соціальних змінах, упевнено «зустрічати» непередбачені ситуації, визначати проблеми та інноваційні шляхи їх вирішення, зробити свій індивідуальний творчий внесок у професію.

Сучасна освіта вимагає нових освітніх технологій, форм та інновацій, здатних забезпечити високу якість підготовки фахівців.

Національна система освіти має багаторічний досвід поєднання роботи з навчанням як у форматі здобуття освіти за вечірньою або заочною формою навчання, так і у форматі практичної підготовки здобувачів вищої освіти денної форми навчання та здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти на реальних робочих місцях.

Дуальна форма здобуття освіти - це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору.

У період ринкової трансформації економіки та масовізації вищої освіти відбулось знецінення традицій практичної підготовки здобувачів освіти, поширились імітація та фальсифікація практики, чимало організацій взагалі відмовились працювати зі студентами, посилаючись на збереження комерційної таємниці або складні конкурентні обставини.

Враховуючи переваги дуальної освіти розроблена Концепція підготовки фахівців за даною формою освіти, яка була ухвалена 26 грудня 2017 року на розширеному засіданні колегії МОН України. Основна ідея Концепції полягає у забезпеченні умов для набуття досвіду практичного застосування компетентностей та адаптації майбутніх фахівців до реальної професійної діяльності. Одним з основних положень є рівноправне партнерство всіх учасників процесу професійної підготовки: закладів вищої освіти, фахової освіти, професійно-технічної освіти, студентів та роботодавців [1]. Законодавча база для дуальної освіти потребує подальшої ґрунтовної розробки.

Сьогодні спостерігається недостатній рівень готовності багатьох випускників закладів вищої та професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти до самостійної професійної діяльності на відповідних здобутій освіті первинних посадах.

Ця проблема стала наслідком тривалого випливу таких факторів:

система формальної освіти не вмотивована на розвиток у здобувачів освіти затребуваних роботодавцями навичок;

можливості здобуття освіти за межами закладів освіти залишаються обмеженими;

брак фінансування, необхідного для створення сучасної матеріально-технічної бази та формування практичних навичок;

відсутність у значної частини науково-педагогічних і педагогічних працівників компетентностей, необхідних для формування актуальних практичних навичок у здобувачів освіти;

брак надійної інформації про поточні та майбутні потреби роботодавців у компетентностях працівників.

недостача або повна відсутність у закладах вищої та професійної (професійно-технічної) освіти сучасного обладнання та технологій, до використання яких необхідно підготувати фахівця;

кадрова політика системи державної освіти вимагає наявності викладачів з вченими ступенями, що веде до неможливості залучення до викладання практиків з відповідною їх кваліфікації оплатою праці;

невключеність більшості закладів вищої та професійної (професійно-технічної) освіти (які знаходяться здебільшого в статусі бюджетних установ) у сучасні ринкові відносини та невизначеність механізму в сфері державно-приватного партнерства, що впливає на

підготовку здобувачів освіти до самостійної професійної діяльності в ринковому середовищі [2].

Розв’язання проблеми передбачається шляхом реалізації комплексу заходів з напрацювання моделей взаємовигідних відносин закладів вищої, передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти та роботодавців, спрямованих на практичну підготовку здобувачів освіти до самостійної професійної діяльності та їх соціальну адаптацію у виробничих колективах, її нормативно-правове та організаційне забезпечення, проведення апробації, досліджень, доопрацювання моделей та її рекомендацій до широкого використання.

У Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти передбачається встановлення рівноправного партнерства закладів вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти, роботодавців та здобувачів освіти з метою набуття останніми досвіду практичного застосування компетентностей та їх адаптація в умовах реальної професійної діяльності.

Шляхом реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти досягаються наступні завдання:

- зміцнення та удосконалення практичної складової освітнього процесу із збереженням достатнього рівня теоретичної підготовки;
- забезпечення взаємозв’язку, взаємопроникнення та взаємовпливу різних систем (наука і освіта, наука і виробництво чи громадський сектор), для впровадження важливих змін, спрямованих на підвищення якості освіти;
- підвищення якості підготовки фахівців відповідно до реальних вимог ринку праці та забезпечення національної економіки кваліфікованими фахівцями;
- посилення ролі роботодавців та фахових об’єднань у системі підготовки кваліфікованих кадрів від формування змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання;
- модернізація змісту освіти з метою приведення їх у відповідність до сучасного змісту професійної діяльності;
- підвищення рівня конкурентоздатності випускників закладів освіти в умовах глобалізації та сприяння росту рівня зайнятості молоді;
- скорочення періоду адаптації випускників до професійної діяльності;
- підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання. [3].

Висновки

Сучасна освіта вимагає нових освітніх технологій, форм та інновацій, здатних забезпечити високу якість підготовки фахівців. Дуальна освітня система в системі вищої освіти представляє інноваційну модель організації навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Основне завдання дуальної форми навчання є усунення основних недоліків традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих працівників, подолання розриву між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання.

Теоретична частина підготовки фахівця проходить на базі освітньої установи, а практична — на робочому місці. Студенти поєднують навчання та стажування на підприємстві. При цьому підприємства здійснюють замовлення освітнім установам на конкретну кількість фахівців певної спеціальності, працедавці беруть участь у формування навчальної програми. Зі свого боку роботодавці можуть мати різні форми співучасті у підготовців фахівців — повністю оплачують навчання; закуповують необхідне обладання; покривають всі видатки, пов'язані з процесом їх виробничого навчання; виплачують грошові винагороди учням за використання їхньої праці тощо.

Розвиток дуальної освіти, коли в підготовці молодих фахівців беруть участь і навчальний заклад, і підприємство, може стати саме тим поштовхом, що необхідний

українській освіті для підвищення якості навчання і її відповідності стандартам та запитам ринку праці.

Дуальна освіта в Україні розглядається як перспективний формат підготовки майбутніх фахівців, основне завдання якої – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки у вищій школі з урахуванням вимог роботодавців. Для вищої школи на сьогодні ще не розроблена нормативно-правова база для її впровадження. Вищі навчальні заклади самостійно ініціюють впровадження елементів дуальної освіти.

Список використаної літератури

1. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/

2. З представниками «КПІ ім. І.Сікорського» обговорили проект дуальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://studway.com.ua/obgovorili-proekt/.

3. Що таке дуальна освіта і навіщо вона українцям [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/vnz/reform/54683/.

Сіжук О.В.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК КРАЩИЙ СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ФАХІВЦЯ НА РИНКУ ПРАЦІ

У сучасному освітньому просторі, враховуючи проблеми сьогодення, зокрема умови воєнного часу в Україні, необхідно переходити на інноваційні форми навчання. Дуальна форма здобуття вищої освіти – це можливість водночас навчатися в закладі освіти та працювати за фахом, переймаючи знання найкращих фахівців певної галузі виробництва. Це найкращі умови для старту кар'єри та професійного розвитку [1].

Метою впровадження аспектів дуальної системи України є ліквідація основного недоліку традиційних форм і методів навчання майбутніх фахівців – розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом та підвищення якості підготовки майбутніх фахівців з урахуванням вимог людей, які надають роботу.

Основне завдання використання елементів дуальної форми навчання – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх фахівців, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів з урахуванням вимог роботодавців.

З цією метою між коледжем та підприємствами укладаються двосторонні угоди про співпрацю, що дозволяють студентам проходити практичне навчання безпосередньо на виробництві, що дає можливість студенту перевірити свій професіоналізм. Звичайно, особливо важливих і відповідальних завдань фахівець-початківець може й не отримати, але він цілком здатний працювати пересічним виконавцем і брати участь у вирішенні загальних виробничих завдань. Практикант під час роботи на виробництві має можливість вивчити реальні ситуації та перевірити отримані під час навчання знання. Він може самостійно приймати рішення, обґрунтовуючи правильність своїх висновків перед керівником практики. Майбутній фахівець навчається субординації, роботі в колективі, отримує навички професійного спілкування. Такий підхід суттєво відрізняється від «практичних

відпрацювань», оскільки в його основі не тільки закріплення теорії на практиці, а саме навчання в умовах виробництва, проте ускладнюється в умовах війни.

Робота щодо запровадження дуальної форми здобуття освіти триває і набуває постійного і системного характеру, напрацьовується необхідний досвід, створюються методичні документи, налагоджуються виробничі зв'язки в умовах воєнного стану. Після випуску студентам, які вміють працювати з технікою, розуміють усі технологічні процеси та мають досвід взаємодії з досвідченими фахівцями підприємства часто пропонують відкриті вакансії, отже їхнє працевлаштування є досить значним.

На сьогоднішній день дуальне навчання вважається найперспективнішим напрямом у підготовці фахівців для реального сектору економіки. В Україні підготовка до впровадження дуальної освіти розпочалася з ухвалення Кабміном 19 вересня 2018 року відповідної Концепції підготовки фахівців. Вона визначає поняття дуальної освіти, етапи її впровадження в Україні, основні права та обов'язки закладів освіти та підприємств. Кабінет Міністрів України 03 квітня 2019 року затвердив План заходів щодо її реалізації. Він передбачає конкретні завдання щодо розробки нормативних актів, проведення аналітичних та організаційних заходів на шляху впровадження дуальної освіти. І вже на виконання Плану заходів було затверджено Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти, що визначає підстави, умови та порядок її здобуття в установах професійної освіти. Експеримент щодо дуальної освіти в Україні запустили наприкінці 2019 року. Тоді долучилися 44 заклади, зокрема, 28 закладів вищої освіти та 16 закладів фахової передвищої освіти. Відтоді в експерименті ще декілька закладів освіти. У вересні 2020 року Міністерство освіти і науки видало наказ про розширення експерименту. А вже у 2020-2021 навчальному році 217 закладів професійної освіти успішно застосовували дуальну форму освіти. При цьому кількість студентів, які навчаються саме за дуальною формою навчання, становила 12 395 осіб. Найбільша кількість учнів, які навчаються за дуальною формою освіти, у закладах Хмельницької області (877 осіб), Львівської (807), Вінницької (529), м. Києва (464). Сьогодні дуальну форму навчання активно впроваджують в український освітній процес. Вона покликана налагодити ефективне співробітництво закладів фахової передвищої освіти з ринком праці та створити реальні можливості для впливу фахівців ринкових відносин на зміст освітніх навчальних програм. Для підприємства, дуальна освіта – це гарна можливість підготувати для себе кадри чітко «під замовлення», забезпечивши їх максимальну відповідність всім своїм вимогам, зекономивши час та витрати на пошук і підбір працівників, їх перенавчання та адаптацію. До того ж є можливість відібрати найкращих студентів, адже за роки навчання всі їхні сильні і слабкі сторони стають очевидними.

Дуальна освіта сприяє професійному становленню особистості, її розвитку та самовизначенню, формуванню готовності до виконання виробничих дій. За такої форми навчання під час виконання виробничих дій відбувається набуття професійних компетентностей, а в умовах диференційованого навчання - розвиток особистості. Перспективи дуальної форми навчання пояснюються взаємною зацікавленістю держави, закладу освіти та підприємства у підготовці високоякісних фахівців. Взаємодія учасників дуальної форми здобуття фахової передвищої та вищої освіти базується на принципах соціального партнерства і чіткого виконання вимог дуальності. Зокрема, державні служби та органи розробляють нормативно-правове забезпечення, координують взаємодію всіх учасників дуального процесу та сприяють розвиткові їх мотивації. Керівництво та провідні фахівці дуального підприємства формують запит на підготовку фахівців певного профілю, визначають вимоги до кваліфікації та професійної компетентності майбутніх фахівців, контролюють практичну діяльність студентів на підприємстві, беруть участь в оцінюванні якості знань студентів, забезпечують працевлаштування випускників. Заклад освіти модернізує та інтегрує освітній процес, відповідно до вимог виробництва, розробляє та удосконалює навчальні програми, забезпечує взаємодію з роботодавцями. І під час війни, і після її завершення головним завданням освітньої галузі є і буде забезпечення якості освіти на

всіх рівнях. А тому залишаються актуальними основні умови впровадження дуальної форми здобуття фахової передвищої та вищої освіти:

- співпраця з базовими підприємствами та установами, що є дуальними партнерами закладів освіти;
- розробка програм взаємодії закладів освіти та підприємств;
- організація стажування викладачів закладів освіти на підприємствах;
- залучення потенційних роботодавців та представників підприємств до реалізації освітніх програм.

Серед переваг дуальної освіти варто відзначити:

- наближення освітнього процесу до вимог виробництва;
- підвищення цінності та соціальної значущості навчання;
- посилення практичної спрямованості освітнього процесу;
- орієнтування навчання на формування спеціальних фахових умінь та навичок майбутніх фахівців, що дозволяє усунути один з основних недоліків традиційних форм та методів навчання: відокремленість теоретичного матеріалу від практичної складової;
- підвищення мотивації студентів до набуття знань, необхідних для майбутньої професійної діяльності;
- покращення якості набутих студентами знань, умінь та навичок;
- зростання зацікавленості керівників підприємств та установ у навчанні кваліфікованих кадрів;
- підвищення рівня фінансування закладів освіти та зміцнення їх матеріально-технічної бази за рахунок виробничого сектору;
- посилення інноваційної діяльності закладів освіти.

Навчальні заклади Європи давно використовують ефективний спосіб підготовки висококваліфікованих фахівців, а саме дуальну систему навчання. Функціонування дуальної освіти в розвинених країнах усуває істотний недолік, що властивий нашій освітній сфері, зокрема, затримку між оновленням освітніх програм, професійних компетенцій, кваліфікації, освітнього обладнання та поточним розвитком ринку. Відсутність цього недоліку сприяє суцільному економічному розвитку та зростанню в країнах з дуальною освітою. Завдяки прямому зв'язку між промисловістю та освітою дві системи функціонують як взаємодоповнюючі, для досягнення максимального ефекту від взаємодії.

Аналіз ситуації запровадження дуальної системи освіти за кордоном показує, що у деяких країнах впроваджують дуальну систему навчання, особливо, в Німеччині, Австрії, Швейцарії, Данії, Нідерландах, Франції, Хорватії, Сербії, Словенії, Македонії та Чорногорії, останні роки в Китаї й інших країнах Азії [2].

В Австрії професійне навчання є дуже важливим. Близько 37 % молоді в цій країні після закінчення загальноосвітньої школи навчаються в професійних школах. Дуальну систему професійної освіти Австрії дуже добре можна відслідкувати на прикладі професійно-технічної школи (нім. die Berufschule). Професійно-технічна школа є центром дуальної освіти (навчання). Навчання в такій школі можна розпочати після закінчення обов'язкового шкільного курсу. Навчання пропонує молодим людям (зазвичай у віці від 15 до 19 років) міцну професійну підготовку. Це правильний вибір для тих, хто віддає перевагу практико-орієнтованому навчанню в учнівській компанії (робота в компанії). Практичне навчання відбувається на підприємстві або у навчально-виробничому комбінаті. Юнаки та дівчата підписують договір про професійне навчання або договір про професійну освіту. Завдання професійної школи полягає в тому, щоб доповнити навчання на виробництві та розширити загальну освіту. Залежно від освоюваної професії навчання триває від двох до чотирьох років, але зазвичай три роки. Саме стільки учні відвідують професійну школу, яка є обов'язковою. Час навчання у професійній школі вважається частиною робочого часу. Під час відвідування професійної школи учень отримує стипендію. Навчання у професійній школі можна розпочати: - протягом усього року, тобто мінімум один повний шкільний день або два короткі шкільні дні на тиждень; - на початку навчального курсу, тобто не менше восьми тижнів, або

посезонно, тобто тільки протягом певної пори року. Професійні школи охоплюють всі галузі економіки. Для освоєння пропонують приблизно 200 професій за такими кваліфікаціями: - Будівництво; - Офісна діяльність, управління, організація; - Хімія; - Друк, фотографія, графіка, переробка паперу; - Електротехніка, електроніка; - Громадське харчування; - Здоров'я та догляд за тілом; - Торгівля; - Деревина, скло, глина; - Інформаційні та комунікаційні технології; - Харчові та тонізуючі продукти; - Металообробка та машинобудування; - Текстиль, мода, шкіра; - Тварини та рослини; - Транспорт та склади. «Типи навчання» різноманітні: є індивідуальне, подвійне, базове, групове та модульне навчання. Навчання проходить на двох локаціях: - у навчальній компанії (приблизно 80 відсотків періоду навчання); - у професійній школі (приблизно 20 відсотків періоду навчання). Після закінчення навчання можна скласти іспит на здобуття кваліфікації, який складається з практичної та теоретичної частини (письмової та усної). Якщо учень закінчив останній клас професійної школи на відмінно, його іспит на здобуття кваліфікації складатиметься лише з практичної частини. У разі успішного складання іспиту на здобуття кваліфікації можна, наприклад, скласти ще такі іспити на підвищення кваліфікації:

- іспит на звання майстра з ремісничої спеціальності, до того ж певні частини іспиту скасовують;
- кваліфікаційний іспит з іншої регламентованої спеціальності;
- іспит на професійну зрілість для продовження освіти.

Молодим людям у будь-якій країні не завжди легко вибрати правильне місце навчання серед закладів освіти і знайти ідеальну компанію для навчання. Але в Австрії молодь підтримують різноманітні служби та ініціативи, наприклад: 1) Кар'єрний інформаційний центр (нім. BIC) палати економіки Австрії. Це цифровий комунікаційний та інформаційний центр, який пропонує молодим людям необхідну допомогу в прийнятті рішень і повну інформацію під час вибору професії. Тут підлітки можуть визначити свій індивідуальний профіль інтересів, на основі якого пропонують різні можливості навчання. 2) Якщо молода людина не може самостійно знайти навчальну компанію, Австрійська державна служба зайнятості (нім. AMS), яка, крім організації місць для навчання в професійних школах також відповідає за консультації щодо кар'єри. До державної служби зайнятості можуть звертатися всі молоді люди від 15 років життя. 3) Офіси учнівства економічних палат в окремих федеральних землях, які є органами першої інстанції для навчання на підприємстві за дуальною системою, також пропонують загальну інформацію про учнівство та допомогу в пошуку вакантних місць учнівства. 4)Державна служба зайнятості (AMS) спільно з Торговою палатою Австрії (WKÖ) створила онлайн-біржу учнівства, яка дає змогу молодим людям ефективно шукати потенційні навчальні компанії. Підготовку учнівства розглядають компанії як інвестицію в майбутнє. Через них компанії можуть якнайкраще задовольнити свої майбутні потреби у кваліфікованих фахівцях. Під час навчання учні вже виконують цінну роботу для тренінгової компанії. Станом на 31 грудня 2020 року 28 711 компаній доступні як навчальні центри для молоді. За допомогою добровільного навчання компанії показують, що вони беруть на себе соціальну відповідальність. А саме: 1) пропонують посади для навчання в компанії; 2)зменшують безробіття серед молоді; 3)забезпечують майбутні потреби у кваліфікованих фахівцях. Після закінчення стажування немає потреби в трудових відносинах між учнем, який пройшов навчання, і тренінговою компанією. Підготовлені фахівці можуть перейти до інших компаній, але також можна найняти працівників, які пройшли навчання за межами компанії. Отже, компанії, які інвестують у професійну підготовку, діють не лише у власних інтересах, але в довгостроковій перспективі сприяють вигоді всіх економічних і професійних галузей, які мають потребу в кваліфікованих випускниках професійних шкіл.

Для студентів дуальне навчання – це чудовий шанс безболісно адаптуватися до дорослого життя та отримати роботу. До того ж жодна професійна освіта не здатна дати таке знання виробництва зсередини, як дуальне навчання, що робить його важливою сходинкою на шляху до успішної кар'єри. У безперечному виграші залишається і держава, яка ефективно вирішує завдання підготовки кваліфікованих кадрів для своєї економіки. Незважаючи на

позитивні приклади, як і раніше, залишається низка невирішених питань. Для ефективного впровадження дуальної системи навчання потрібне законодавче та нормативно-правове забезпечення, запровадження системи мотивацій для підприємств, створення інституту наставництва й ефективної системи професійної орієнтації. Вирішення цих завдань сприятиме формуванню нової моделі професійної підготовки, яка дозволить подолати гальмування у структурі, обсягах та якості трудових ресурсів від реальних вимог конкретних підприємств.

Список використаної літератури

1.Дуальна освіта. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. 2018. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichnaosvita/dualna-osvita.

2.Савченко І. Методологічні підходи і організаційні особливості підготовки кваліфікованих робітників в умовах дуальної системи професійної освіти: досвід країн Євросоюзу та перші етапи реалізації в Україні. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/dualna/7-savchenko-170217.pdf.

РОЗДІЛ V. ІНДИКАТОРИ УЧАСТІ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У ФОРМУВАННІ ФАХОВИХ ТА ОСОБИСТІСНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Лазарєва А.В.
викладач гуманітарних
дисциплін, завідувач електромеханічного відділення
Лисичанський гірничо – індустріальний фаховий коледж

СПІВПРАЦЯ КОЛЕДЖУ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ

Одним із важливих напрямків роботи по забезпеченню якості підготовки сучасних спеціалістів є тісна співпраця зі стейкхолдерами, тобто колом осіб, які є зацікавленими у майбутніх професіоналах, випускниках закладів освіти. До них перш за все відносяться численні роботодавці, фахівці-професіонали, які добре знають, якими компетентностями має володіти випускник закладу фахової передвищої освіти за певною спеціальністю. А також це - викладачі закладу фахової передвищої освіти за цією спеціальністю, і самі здобувачі та їх батьки.

Стейкхолдер - це фізична або юридична особа, яка прямо чи опосередковано впливає на роботу організації або має певні очікування від результатів її діяльності. В положенні про акредитацію освітньо- професійних програм фахової передвищої освіти, яке затверджено наказом МОНУ від 01.07.2021.№ 749, в критерії 2 говориться,що заклад освіти залучає роботодавців, професіоналів-практиків, експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу.

Я працюю завідувачем електромеханічного відділення Лисичанського гірничо-індустріального фахового коледжу і стикаюсь з питаннями співпраці з роботодавцями. Наші студенти проходять практику на багатьох підприємствах України. Географія підприємств розширилася після 24.02.2022. Це сталося тому, що більшість наших студентів виїхало з міста Лисичанська Луганської області. Здобувачі освіти зараз знаходяться в двадцяти областях нашої країни та за кордоном.

Згідно з навчальними планами освітньо- професійних програм «Підземна розробка корисних копадин», «Буріння свердловин», «Маркшейдерська справа», «Експлуатація та ремонт гірничого електромеханічного обладнання та автоматичних пристроїв» спеціальності 184 «Гірництво», освітньо – професійної програми «Обслуговування та ремонт автомоблів і двигунів» спеціальності 274 «Автомобільний транспорт» в останньому 8 семестрі є навчальна, технологічна і переддипломна практики. Наш заклад освіти в березні 2022 року перемістився з Лисичанська Луганської області в м. Черкаси. Ми перереєструвались на базі Черкаського політехнічного коледжу. Звісно, що в нас не було можливості проводити навчальні практики на базі коледжу. Тому було прийнято рішення про працевлаштування здобувачів освіти за місцем проживання на виробничі практики. Звісно в нас вже були напрацьовані зв'язки з багатьма роботодавцями. Серед них:

- державне підприємство «Українська геологічна компанія» м. Ковель, Волинська обл.;
- ТОВ «Полтавська бурова компанія» , м. Полтава;
- «Шахтоуправління Дніпровське» ПРАТ «ДТЕК «Павлоградвугілля» м. Павлоград , Дніпропетровської обл;
- Приватне акціонерне товариство «Тернопільський кар `єр»;
- Маркшейдерське приватне підприємство «Жовтень-2000», м. Черкаси.;
- Автомайстерня «Коліща» м. Черкаси тощо.

З усіма стейкхолдерами були укладені договори. Найбільш вибагливими до здобувачів освіти і освітньо- професійної програми є представники компанії ДТЕК. Їх не задовольнив наш варіант договору студента на практику. Вони переробили договір під себе і надіслали нам. На їх підприємстві проходить практичне навчання здобувач освіти Євген Богданов, це ОПП-

«Підземна розробка корисних копалин». Ми погодились на їх умови, бо знаємо, що на підприємствах ДТЕК високий рівень організації праці, сувора дисципліна і чудові можливості для розвитку професійних умінь та навичок практикантів. Сподіваємось, що наш студент добре проявить себе на цьому підприємстві і залишиться там працювати після закінчення навчання.

Лисичанський гірничо- індустріальний коледж вже багато років працює з стейкхолдерами із «Павлоградвугілля» Наші студенти, ще до лютого 2022 кожного року проходили там виробниче навчання. Представники підприємства приїжджали до нас в коледж. Вони дивились нашу базу, давали рекомендації по проведенню практичного навчання спеціальності 184 «Гірництво».

За їх рекомендаціями було відновлено роботу підземного гірничого полігону, який був розташований на території коледжу. Полігон був збудований ще в 60 роки ХХ ст., але під час «перебудови» занедбаний і не використовувався. Під керівництвом викладача гірничих дисциплін Юрія Павловича Радька і при підтримці адміністрації підземний полігон було відновлено. Там проходили навчальні практики спеціальності «Гірництво».

Таким чином можу зробити висновки:

- Лисичанський гірничо-індустріальний коледж співпрацює зі стейкхолдерами;
- стейкхолдери впливають на навчальний процес нашого закладу;
- за останні 2 роки розширилась кількість стейкхолдерів нашого закладу освіти у зв'язку з розкиданістю студентів по Україні;
- деякі роботодавці не особливо уважно ставляться до проблем практикантів, які є ВПО, неохоче приймають на практику;

Зараз я, як завідувач відділення, працюю над положенням про стейкхолдерів. Треба нам створити раду стейкхолдерів із найбільш активних роботодавців. Ми сподіваємось, що вони допоможуть нам адаптувати освітньо- професійні програми за їх напрямками до потреб сучасного ринку. Світ постійно змінюється, впроваджуються новітні технології і освіта іноді не встигає це сприймати. А підприємства, швидше реагують на впровадження новітніх

інформаційних технологій, сучасних форм організації праці. Співпраця коледжу із стейкхолдерами – запорука якісної підготовки кваліфікованих фахівців.

Список використаної літератури

1.Смачило В.В., Колмакова О.М., Коломієць Ю.В. Процедура аналізу стейкхолдерів підприємства / Економіка та суспільство, 2017, вип. № 12 – (Електронний ресурс.)- Режим доступ у- https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/58.pdf

2 Савицька Н. Л. Інституціональні проблеми взаємодії стейкхолдерів у вищій освіті / Н. Л. Савицька // Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації [Текст] : зб. наук. ст. учасників Шостої Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава : Скайтек, 2015. – С .48–52

Цехош Н.О.
викладач вищої категорії, викладач-методист
Луцького кооперативного фахового коледжу
Львівського торговельно-економічного університету

РОЛЬ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Формування нової якісної фахової передвищої освіти залежить від ефективно організованої співпраці з зовнішніми і внутрішніми стейкхолдерами. Сучасний коледж, який працює над підвищенням якості наданих освітніх послуг, має розвивати та враховувати очікування, інтереси і потреби різних груп стейкхолдерів. Відповідно до теорії інтересів зацікавлених сторін в управлінні компаніями, яку сформулював економіст Р. Фрімен у 1984 р., зацікавленою стороною (стейкхолдером), може бути будь-яка група чи особа, яка сама може впливати на досягнення цілей організації і на яку впливають досягнення цілей організації [1].

Функціонування закладу фахової передвищої освіти (далі - ЗФПО) в сучасних умовах підвищеної конкурентності має зосереджуватися на побудові різнопланової співпраці з великою кількістю зацікавлених сторін: тими, хто надає освітні послуги, тими хто їх споживає, тими хто фінансує, та тими, хто отримує користь від якісної освіти.

До стейкхолдерів ЗФПО - належать зацікавлені сторони, фізичні та юридичні особи, які мають вагомий інтерес щодо освітньої діяльності коледжу, а саме: роботодавці; здобувачі освіти, майбутні вступники та їх батьки; педагогічні працівники та навчально-допоміжний персонал коледжу, випускники коледжу, представники органів державної та місцевої влади, громадські організації тощо. Усі вони зацікавлені в якісній освіті, яка забезпечує конкурентоспроможність та потенційні можливості кожного з них.

Для держави якісна передвища освіта не лише ефективний засіб підготовки фахівців, але й обов'язковий етап становлення розвитку особистості, яка, безумовно, працює на конкурентоспроможність фахового молодшого бакалавра, це формування умов для саморозвитку здобувача освіти, його патріотичне виховання; для бізнесу – це формування активного, фінансово грамотного споживача на ринку благ та компетентного фахівця на ринку праці, можливості самозайнятості; для соціуму – це збереження цінностей, досягнення загальної мети; для ЗФПО – це збереження чи розширення контингенту здобувачів освіти, фінансова незалежність, високий рейтинг тощо [3].

З метою підвищення зацікавленості здобувачів освіти у навчанні та підготовки якісного контингенту ЗФПО проводять різноманітні заходи, що передбачають залучення стейкхолдерів до організації та реалізації освітнього процесу. До головних напрямів співробітництва коледжів зі стейкхолдерами належать:

–залучення стейкхолдерів до розробки та перегляду освітніх програм; навчально-

методичного забезпечення освітніх компонент, передбачених ОП;

–визначення пріоритетних напрямків запровадження інновацій в навчанні;

–надання пропозицій щодо покращення якості теоретичної та практичної підготовки здобувачів освіти, розвитку необхідних компетентностей;

–анкетування дійсних та потенційних стейкхолдерів;

–встановлення договірних відносин, що передбачають можливість проведення різних видів практик студентів на базі установ стейкхолдерів, подальше працевлаштування випускників коледжу тощо;

–залучення провідних фахівців установ стейкхолдерів, а також випускників коледжу до проведення навчальних занять і майстер-класів на базі ЗФПО та на базі установи стейкхолдера;

–запрошення представників установ стейкхолдерів на захист курсових робіт (проєктів), звітів по практиці, участь у роботі екзаменаційних комісій тощо. [4].

Стейкхолдери в закладі фахової передвищої освіти можуть впливати на: прозорість освітнього процесу; організацію вступної кампанії; оптимізацію і вдосконалення інформаційних ресурсів (бібліотеки, дистанційного середовища для навчання, офіційного вебсайту ЗФПО тощо); покращення роботи підрозділів коледжу (внутрішнього забезпечення якості освіти, органів студентського самоврядування, педагогічної ради тощо); зв'язок з потенційними роботодавцями, організацію та рівень працевлаштування випускників; створення груп сприяння академічній доброчесності, комісій з питань етики та академічної доброчесності, розвитку студентських організацій, гуртків, секцій, товариств тощо; розробку, моніторинг, періодичний перегляд освітніх програм спеціальностей та їх зміст; оцінку якості викладацького складу (професійні характеристики, педагогічна діяльність, науково-дослідна, навчально-методична та організаційна робота, міжнародна мобільність); вибір технологій і методів викладання освітніх компонент; якість методичного забезпечення навчальних дисциплін; якість і об'єктивність оцінювання результатів навчання здобувачів освіти щодо компетенцій, зазначених в освітній програмі; якість матеріально-технічної бази освітньої програми; якість процесу набуття практичного досвіду здобувачами освіти; якість наукової роботи та можливість участі здобувачів вищої освіти у процесах академічної мобільності, наукових проектах, конференціях, публікаціях тощо [2].

До основних принципів взаємодії із стейкхолдерами, можна віднести:

-надання зрозумілої інформації доступними способами та каналами, у форматі та мовою, що відповідають потребам стейкхолдерів;

-попереднє інформування стейкхолдерів про плани та заходи ЗФПО;

-прозорий механізм відповіді на запитання, пропозиції або скарги з боку стейкхолдерів.

З метою успішної реалізації освітнього процесу ЗФПО все більше впроваджують новітні методи навчання нового рівня освіти. Залучення професіоналів-практиків до проведення гостьових лекцій, вебінарів, воркшопів, майстер-класів, круглих столів, спеціалізованих тематичних конференцій дозволяє інформувати здобувачів освіти щодо трендів розвитку бізнесу, ринку праці, новітніх професійних вимог до фахового молодшого бакалавра.

Нового формату набуває гурткова робота. На заняття гуртків запрошуються фахівці з установ стейкхолдерів. Такі спільні зустрічі спрямовані насамперед на формування Hard і Soft Skills, набуття здобувачами освіти додаткових професійних навичок, сприяють розширенню впровадженню неформальної освіти, знайомлять здобувачів освіти з різними категоріями клієнтів (споживачів), формується мотивація до навчання за освітньо-професійною програмою та подальшого працевлаштування за спеціальністю.

Сучасний стан фахової передвищої освіти характеризується не лише особливостями діяльності коледжу, а й специфікою взаємовідносин з установами, організаціями та іншими особами, які можуть задавати впливати на вектор його розвитку. Налагоджене партнерство із стейкхолдерами відіграє важливу роль у впровадженні інновацій в освітній процес.

Якісна фахова передвища освіта сприяє інтелектуальному та культурному розвитку, формує громадян з критичним мисленням та високою соціальною компетентністю, це

своєрідна майстерня, де формується конкурентоспроможне підростаюче покоління, це майбутнє держави.

Список використаних джерел

1. Freeman R.E. Strategic management: A stakeholder approach. – Boston: Pitman, 1984.

2. Наказ Міністерства науки і освіти України «Про затвердження Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти» від 01.07.2021 № 749. [Електронний ресурс]. – Режим дос-тупу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1608-21#Text

3. Савицька Н. Л. Інституціональні проблеми взаємодії стейкхолдерів у вищій освіті / Н. Л. Савицька // Соціально-економічні трансформації в епоху глобалізації [Текст] : зб. наук. ст. учасників Шостої Всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава : Скайтек, 2015. – С .48–52

4. Смачило В.В., Колмакова О.М., Коломієць Ю.В. Процедура аналізу стейкхолдерів підприємства / Економіка та суспільство, 2017, вип. № 12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/ journal-12/19-stati-12/1334-smachilo-v-v-kolmakova-o-m-kolomiets-yu-v.

РОЗДІЛ VI. МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Наумчук Н.В.
викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Фаховий коледж будівництва,
архітектури та дизайну Поліського
національного університету»

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ

Термін «академічна доброчесність» охоплює загальну академічну культуру закладу освіти, внутрішню культуру людини, духовну культуру, має системний характер стосовно норм, цінностей, правил, традицій написання наукових робіт, етичної відповідальності за наслідки власних досліджень. Академічна доброчесність є складним міжпредметним визначенням, яке поєднало в собі моральні норми і етичні правила поведінки всіх учасників освітнього процесу. [4].

Відповідно до Статті 42 Закону України «Про освіту» академічна доброчесність — це «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [2].

Академічна доброчесність є однією з найважливіших академічних цінностей, які формують конкурентоспроможного фахівця на світовому ринку праці. Академічна доброчесність набула особливого значення для освітнього середовища, і тільки спільними зусиллями усієї академічної спільноти можливо сформувати остаточно корпоративну культуру в навчальному закладі [1, с. 19–20].

У більшості провідних університетів та коледжів світу студентів попереджають що як би вони не були стомленими та виснаженими не слід звертатись до недоброчесних практик. Адже людина, яка дотримується академічної доброчесності зазвичай застосовує доброчесну поведінку у всіх сферах життя.

Міжнародний центр академічної доброчесності визначає академічну доброчесність як дотримання п’яти засадничих цінностей:

- чесності;
- довіри;
- справедливості;
- поваги та відповідальності.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, працівниками та здобувачами освіти передбачає:

- дотримання норм Конституції України; чинного законодавства України в сфері освіти та фахової передвищої освіти й інших норм законодавства України;
- дотримання загальноприйнятих етичних норм;
- збереження національних і культурних традицій;
- взаємоповагу всіх учасників освітнього процесу та освітньої та академічної спільноти, незалежно від віку, статі, стану здоров'я, громадянства, національності, віросповідання, філософських переконань, соціального стану, посад та інших ознак;
- якісне виконання своїх функціональних обов'язків;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

- об'єктивне оцінювання результатів навчання;

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- виключення із практики академічної діяльності проявів хабарництва за отримання будь-яких переваг у освітній, прикладній та дослідницькій діяльності;

- відповідальність за порушення академічної доброчесності.

Академічна доброчесність у добу сьогодення є основою духовної цілісності та морального образу особистості, міцності характеру педагога. Вона спирається на моральні цінності, з якими абітурієнти приходять до закладів освіти, примножує їх під час навчання студентів, вдосконалює під час практичної діяльності фахівців. Вміння бути чесним та відповідальним, з повагою ставитись до думок інших людей, дотримуватися норм академічної поведінки – це компоненти, які складають поняття академічної доброчесності, і входять до переліку компетенцій майбутнього фахівця [1, с. 19–20].

Академічно доброчесні педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані посилатися на джерела інформації, якщо вони використовують чужі ідеї, розробки, твердження. Обов'язковим є дотримання авторського та суміжних прав. Вони також зобов'язані надавати достовірну інформацію про методики й результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну діяльність. І, звісно, контролювати, щоб студенти дотримувалися академічної доброчесності та виставляти об'єктивні оцінки.

Більшість цих пунктів обов'язкові й для студентів. Вони також зобов'язані самостійно виконувати поточні та підсумкові навчальні завдання.

Окрім того, дотримання принципів академічної доброчесності – це чесність до своїх колег, до себе та майбутнього працедавця. Адже в такому випадку отримані вами результати роботи відповідають рівню ваших зусиль, знань, умінь та навичок, а не відображатимуть ваше вміння списувати.

Дотримання принципів академічної доброчесності впливає на репутацію навчального закладу або установи, де вчиться чи працює студент, педагог чи науковець. Адже на статус та місце закладу освіти в рейтингу впливатиме і те, чи отримані студентами оцінки відповідають реальним знанням та навичкам. І тут закономірність проста: де більше доброчесності, там більше знань.

Освітянська спільнота потребує формування нових підходів і механізмів формування проведення наукової діяльності. Для цього необхідно забезпечити прямий зв'язок навчального закладу та роботодавців, які допоможуть студенту зрозуміти, якого саме фахівця вони очікують отримати в майбутньому. Усі члени освітянської спільноти повинні обмінюватися науковими знаннями та ідеями на основі взаємної поваги. Боротьба з недоброчесними проявами є реальною завдяки усвідомленню відповідальності за результати наукових дій усіх членів академічної спільноти [4].

Трапляються випадки коли сучасний студент намагається уникнути персональної відповідальності за скоєні вчинки, знайти виправдання, морально-етичне пояснення нечесній поведінці. Виправдання і пояснення, у свою чергу, необхідні, щоб уникнути почуття сорому та провини. Майбутні фахівці мають усвідомити, що будь-яке порушення принципів академічної доброчесності зумовлює велику кількість негативних результатів. Нехтування академічною культурою прямо впливає на формування менталітету фахівця. Якщо людина звикла плагіювати під час навчання, то що їй заважатиме вести себе неетично у фаховій діяльності та житті? [3].

Отже бути академічно доброчесним не так складно, як може здаватись. Варто цінувати своїх колег, поважати себе та свій час, а також мати розуміння, що навчання — це перш за все

самовдосконалення. Бути чесним, справедливим та відповідальним – риси, що виховуються з дитинства й на все життя.

Список використаних джерел

1.Андрощук Г. Авторське право і апропріація у мистецтві: межі доступного. Інтелектуальна власність в Україні: науково-практичний журнал. 2015. No 9. С. 13–20 / (дата звернення: 13.05.2024).

2.Закон України «Про освіту»: станом на 22 вересня 2017 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2017. – 122 с./ (дата звернення: 13.05.2024).

3.Лариса Володимирівна Філіпенко, Олександр Васильович Думанський, Олександр Володимирович Козак. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму. Академічні візії. № 19 (2023) https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/380 (дата звернення: 14.05.2024).

4.Сопова Д. Академічна доброчесність у системі професійної підготовки майбутнього педагога. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2018. Вип. 3–4. С. 52–56. / (дата звернення: 13.05.2024).

Остапук В.Г.
завідувач методичним кабінетом,
викладач суспільних дисциплін
вищої кваліфікаційної категорії
(старший викладач)
Шацький лісовий фаховий
коледж ім. В. В. Сулька

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: СПОСІБ ЗМІНИТИ СВІТ ЧИ НАЦІОНАЛЬНА ПОТРЕБА

“Академічна доброчесність є способом змінити цей світ. Але спочатку зміните університет, а вже потім – світ” – Юнгсуп Кім, учасник Конференції Міжнародного центру академічної доброчесності.

Дійсно, для того, щоб настали глобальні зміни, щоб змінити будь-яку систему, завжди варто розпочинати насамперед із себе й виховувати порядного громадянина та справедливу людину в собі та у своєму середовищі.

Академічна доброчесність починається із доброчесної поведінки кожного: учнів, батьків, вчителя, директора, працівників органів управління освітою. Але, на жаль, як показують дослідження й наші спостереження, далеко не всі учасники освітнього процесу та освітні управлінці знайомі з поняттям академічної доброчесності[4, с.1].

Міжнародний центр академічної доброчесності визначає академічну доброчесність як дотримання п’яти фундаментальних цінностей: чесності, довіри, справедливості, поваги, відповідальності та відваги до дій.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат (оприлюднення чиїхось результатів дослідження як власних або тексту без вказання авторства); самоплагіат (опублікування власних раніше опублікованих наукових результатів як нових); фабрикація (вигадування даних чи фактів); фальсифікація (відома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень); списування; обман; хабарництво; необ’єктивне оцінювання; допомога учням під час оцінювання їх навчальних результатів чи створення перешкод під час оцінювання; вплив на

працівника, щоб він здійснив необ'єктивне оцінювання (частина 4 статті 42 Закону України "Про освіту")[4 , с.2].

Більшість експертів вважають, що головною причиною, чому студенти йдуть на кроки, які суперечать академічній доброчесності, є формальне ставлення до оцінок. Знання не вважаються цінністю в порівнянні з результатом. Цю позицію подекуди підтримують і батьки, «вимагаючи» від дітей позитивних оцінок за будь-яку ціну.

Чесність = знання. Не списати на контрольній – здавалося б невеликий крок, проте він може стати цеглиною у формуванні характеру та особистості людини. Адже людина, яка дотримується академічної доброчесності зазвичай застосовує доброчесну поведінку у всіх сферах життя.

Окрім того, дотримання принципів академічної доброчесності – це чесність до своїх колег, до себе та майбутнього працедавця. Адже в такому випадку отримані вами результати роботи відповідають рівню ваших зусиль, знань, умінь та навичок, а не відображатимуть ваше вміння списувати. Ви ж не хотіли б, аби вас оперував хірург, який купив диплом, а не здобув його працею та знаннями?

Дотримання принципів академічної доброчесності впливає на репутацію навчального закладу або установи, де вчиться чи працює студент, педагог чи науковець. Адже на статус та місце закладу освіти в рейтингу впливатиме і те, чи отримані студентами оцінки відповідають реальним знанням та навичкам. І тут закономірність проста: де більше доброчесності, там більше знань [2].

Бути академічно доброчесним не так складно, як може здаватись. Варто цінувати своїх колег, поважати себе та свій час, а також мати розуміння, що навчання — це перш за все самовдосконалення. Бути чесним, справедливим та відповідальним – риси, що виховуються зі шкільної парти й на все життя.

Наведемо деякі приклади з історії проявів академічної нечесності й формування системи каральних заходів за недоброчесну поведінку.

Академічна нечесність, очевидно, постала синхронно із формуванням систем освіти й науки. Її історія починається ще в стародавні часи. Наприклад, у стародавньому Китаї під час іспитів, які складали кандидати на посади держслужбовців, поширеною була практика шахраювання – попри те, що й ті, хто складали, і ті, хто приймали іспити, жорстко перевірялися, а самі іспити проходили в закритих приміщеннях, відгороджених від світу високими стінами на 3 дні. Якщо навіть під час проходження іспиту хтось помирав, його тіло просто викидали за стіну. Екзаменовані вдавалися до різних механізмів шахрайства, включаючи шпаргалки, купівлю екзаменаційних творів і заготовок відповідей, підкуп персоналу та недозволене спілкування. За це суворо карали. Так, у 1858 році після скандалу з екзаменаційним шахрайством було страчено 5 службовців, які проводили іспити і вступили в змову з екзаменованими. У більш західній освітній системі також періодично вибухали скандали з порушенням норм і правил доброчесного навчання. Так, у 1860-х роках американське суспільство було збурене скандалом із масовим шахраюванням у Єльському університеті, в яке було втягнуто більше половини студентів. Проблема академічної нечесності не оминала й українських освітян і науковців [2, с.8].

Джеймс Ланг у своїй книзі «Уроки шахраювання» описує реформу освіти, запроваджену в США у 2002, коли президент Дж. Буш підписав Акт конгресу під назвою «Жодної невстигаючої дитини». Цей акт надавав величезної ваги річним іспитам. За низькі результати учнівських іспитів з роботи звільняли вчителів і обслуговуючий персонал. У результаті, за даними дослідження, проведеного в Атланті, в 2008/2009 навчальному році річні іспити перетворилися на суцільне шахраювання, здійснюване більш ніж 170 вчителями. Врешті учасники й призвідці порушень були покарані з різною мірою суворості: дехто був звільнений, десятеро освітян – ув'язнені. Неодноразово набували розголосу й кричущі порушення доброчесності в сучасній українській освіті [2, с.10].

Тож академічна недоброчесність у сфері освіти й науки має давню історію й широкий географічний контекст, тому потрібно прикласти зусилля, щоб розібратися в суті явища, його причинах, наслідках і способах боротьби з ним.

Щодо законодавчої бази, що регламентує аспекти реалізації принципів академічної доброчесності в Україні. Одним із ключових законів, у якому закладено правові основи реалізації поняття академічної доброчесності, є Закон України «Про освіту» (прийнятий 05.09.2017 року, набув чинності 28.09.2017 року) [3]. Стаття 42 цього закону присвячена академічній доброчесності. [3]. Крім того, нормативною основою доброчесної поведінки академічної спільноти кожного окремого закладу освіти є внутрішні документи /положення про дотримання принципів академічної доброчесності /.

Слід відзначити, що впродовж останніх п'ятнадцяти років проблема академічної недоброчесності регулярно потрапляла в фокус суспільної уваги, однак ніколи там надовго не залишалася. Саме тому для всієї науково-освітньої спільноти набуває особливого значення поняття академічної доброчесності (academic integrity). В основу вже класичного сьогодні визначення цього поняття покладено сполучення наступних фундаментальних чеснот: чесності, довіри, справедливості, поваги та відповідальності , пізніше, в 2013 році, доповнене новою, шостою - мужністю. Слід зауважити, що до сучасного розуміння цього поняття, яке сформульоване в документі Центру академічної доброчесності (The Center for Academic Integrity) 1999 року, який представляє собою Консорціум більше ніж з 200 американських коледжів, університетів, громадських організацій академічна спільнота прийшла поступово[1, с.22].

Війна в Україні поставила нові виклики перед суспільством, зокрема потреба у висококваліфікованих спеціалістах різних галузей. Тому для українських освітян і здобувачів освіти академічна доброчесність є і національною потребою.

Отже, дуже важливо те, що про академічну доброчесність потрібно не просто говорити, а й учитися жити доброчесно на практиці та виховувати в собі сміливість відстоювати своє право на справедливе доброчесне освітнє середовище.

Список використаних джерел

1.Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд "Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики"; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова – К.; Таксон, 2016.

2.Гребенюк Т. В. Академічна доброчесність : навчальний посібник для студентів 1-го курсу всіх спеціальностей медичних та фармацевтичних факультетів. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. –

3.Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII «Про освіту». [Електронний ресурс] Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show 145-19

4.Освітній омбудсмен України https://eo.gov.ua › 2021/04/30

5.Закон України Про академічну доброчесність Національне агентство із забезпечення якості вищої освітиhttps://naqa.gov.ua › uploads › 2022/09 ›

Поштарук Л. І.
викладач вищої кваліфікаційної
категорії, викладач методист
Мельникович К. М.
Юрченко К. В.
здобувачі освіти відділення дошкільної
і початкової освіти
Комунальний заклад «Уманський
гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім. Т.Г. Шевченка обласної ради»

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вкрасти в одного автора-це плагіат;
вкрасти в багатьох-дослідження.
Вілсон Мізнер

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1,с.3].

Технології виявлення та запобігання порушення академічної доброчесності є важливим інструментом у закладах фахової передвищої освіти, який відіграє провідну роль у розвитку і підвищенні якості освіти [2,с.19].

Характерними рисами інформаційного суспільства є характеризуються швидкий розвиток технологій та доступністю інформації. Це створює додаткові труднощі для виявлення та запобігання порушень академічної доброчесності. Виклики, що постали перед освітнім середовищем, потребують реакції від адміністрації закладів освіти. Академічна доброчесність допомагає створювати довіру між всіма учасниками освітнього процесу і підвищувати якість досліджень та навчання. Дотримання академічної доброчесності є важливою складовою для формування особистісних якостей здобувачів освіти: відповідальність, працездатність, чесність, критичне мислення та саморефлексія [3,с.72-76].

Закладам освіти необхідно проводити всеосяжну фасилітацію вирішення проблеми на всіх рівнях починаючи від інформування здобувачів освіти про академічну доброчесність та завершуючи чіткими механізмами реагування й запобігання цим явищам.

На прикладі впроваджень та практик ТФК ЛНТУ, та, надіємось, у подальшому говоритимемо про систему успішних кейсів, проаналізуємо технології виявлення та запобігання порушення академічної доброчесності.

Важливим превентивним інструментом запобігання порушення академічної доброчесності є забезпечення студентської свободи в розвитку доброчесної академічної поведінки [4,с.75-76]. Кожен викладач на початку семестру інформує всіх здобувачів освіти про критерії оцінювання та необхідність дотримування академічної доброчесності у відповідності до специфіки предмету та видів роботи. ТФК ЛНТУ всіляко пропагує й забезпечує здобувачам освіти свободу вибору предметів та напрямів навчання: йдеться, перш за все, про індивідуальну освітню траєкторію через великий пласт загальних та фахових вибіркових дисциплін; можливість асинхронного навчання за допомогою зручних платформ, наприклад Moodle. Викладачі забезпечують здобувачам освіти всілякий супровід й можливість вільного вибору теми дослідження, проводять індивідуальні консультації. Налагоджена система зворотного зв’язку між викладачами та здобувачами освіти дозволяє відстежити зміни в якості поданої роботи, а студентами отримувати негайний фідбек та можливість внести необхідні зміни для покращення їх якості [5,с.520-523].

Під час дистанційного навчання, особливо на тематичних оцінюваннях, підсумкових тестуваннях – увімкнені веб-камери та мікрофони є пріоритетом, адже вони дають змогу

спостерігати за студентами і не допускати отримання сторонньої допомоги. Така стратегія допомагає здобувачам освіти зосередитися на тих дисциплінах та формату навчання, які їх цікавлять, та дозволить розвивати їхні академічні здібності, мотивацію. Поточне оцінювання відіграє важливу роль, воно дає зрозуміти наскільки студенти засвоїли матеріал та які сфери їх розуміння є недостатніми. Поділ на фокус-групи, різні методики викладання, семінари з воркшопами допомагають запобігти стереотипам та упередженості, підтримають студентів, які мають проблеми з навчанням, та стимулюють до відкритої комунікації, до командної роботи. Це може допомогти викладачам ідентифікувати проблемні місця та допомогти уникнути порушень академічної доброчесності.

Наступним аспектом слугує доступ здобувачів освіти до інформації та можливості вільної взаємодії з викладачами та іншими студентами, адміністрацією коледжу. У ТФК ЛНТУ працює анонімна скринька довіри у вестибюлі головного корпусу та за qr-кодом на веб-сторінці коледжу; функціонує порядок подання скарг від здобувачів освіти; щосеместрово заклад освіти проводить анонімні опитування через Google Forms; двері завідувачів відділень, заступників директора, директора, завжди відчинені.

Адміністрація коледжу активно співпрацює з Радою здобувачів освіти, з якими обговорюються всі освітні процеси в коледжі, у тому числі академічна доброчесність. Співпраця й підтримка на високому рівні підвищує увагу до академічної доброчесності, зокрема часто проводяться інформаційні заходи, круглі столи, дискусії, що висвітлюють важливість дотримання принципів доброчесності та їх негативного впливу. За ініціативи коледжу відбуваються тренінги, семінари, які допомагають зрозуміти, що вважається порушення та як цього уникати. Невід'ємною складовою є обговорення проблематики запобігання порушень академічної доброчесності на засіданнях циклових комісій. Таким чином, подібні інформаційні кампанії допомагають активно ставити на порядок денний питання порушення академічної доброчесності та зменшити їх кількість.

Такі передумови дозволяють їм долучатись до активної освітньої діяльності та вільно обмінюватись ідеями – назвемо це ідейна мобільність. Дирекцією коледжу надається всебічна підтримка доброчесної поведінки в освітньому середовищі. Доцільним є встановлення прозорих стандартів доброчесності та у майбутньому винагородження осіб, які їх дотримуються.

Базовими технологіями виявлення та запобігання порушення академічної доброчесності є антиплагіатні системи – програми, які дозволяють перевірити оригінальність тексту та виявити фрагменти, які були скопійовані з інших джерел. Робота антиплагіатних систем заснована на порівнянні текстів, які потрібно перевірити, з великою кількістю джерел. Зазвичай такі джерела включають у себе бази даних наукових робіт, статей, книг та інших текстів. Заклад освіти рекомендує перевіряти дослідницькі роботи безкоштовними сервісами на кшталт plagiarism.net, edubierdie.com, grammarly.com тощо. Викладачі додатково використовують програми для виявлення фальсифікації даних, а саме неправдивість, некоректність, або невірність даних, що можуть бути шкідливими для досліджень. ТФК ЛНТУ окрему увагу приділяє валідності досліджень та висновків здобувачів освіти.

Згідно договорів на офіційній основі ТФК ЛНТУ користується програмою Unicheck, за допомогою якої перевіряються роботи. Усі роботи зберігаються в електронному репозитарії коледжу. У коледжі на постійній основі працює уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції.

Однією з важливих функцій закладу освіти є перманентний моніторинг академічної доброчесності – задля розуміння проблеми, які є найбільш поширеними та як їх можна вирішити.

Цікавою темою для обговорень є використання штучного інтелекту як ефективного інструменту для виявлення порушень академічної доброчесності, однак це не повинно заміняти уважність і професійну оцінку викладачів. Штучний інтелект є однією з найбільш перспективних технологій у сучасному світі, і він може бути корисним інструментом для

виявлення порушень академічної доброчесності. Водночас, штучний інтелект несе загрозу його використання для порушення академічної доброчесності.

Отже, найбільш ефективним способом боротьби з порушенням академічної доброчесності є їх попередження й просвітницька діяльність закладу освіту. Впровадження різносторонніх технологій виявлення та запобігання академічної доброчесності є ключовим елементом успішного навчання. Порушення академічної доброчесності може мати серйозні наслідки для всіх учасників освітнього процесу. Системі заходів реагування має бути приділена належна увага у закладах освіти. Адаптивні та сучасні технології запобігання порушень академічної доброчесності дозволять закладу освіти мінімізувати негативні оцінки й профанацію діяльності. Інтегритет технологій виявлення та запобігання академічної доброчесності дозволить покращити якість освіти та зміцнити репутацію закладу.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3

2. Іщенко Т. Д., Шишкіна Г. В., Ніколаєва І. В. Академічна доброчесність як складова забезпечення якості освіти. АгроТерра. 2018. № 2 (5). С. 19−23.

3. Федорченко, І. В., & Котузенко, Л. Є. Порушення академічної доброчесності в українській вищій школі: причини та наслідки. . Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки, 3(29), 2019, С.72-76.

4. Маслова Н.Г. Академічна свобода та академічна відповідальність. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2017. Випуск 43. Том 1. С. 72–76.

5. Тітов, В. І. Академічна доброчесність та її роль у формуванні компетентностей студентів. Проблеми сучасного підручника, 19, 2018, С. 520-528.

Слабинська С.А.
викладачка вищої категорії
Красноградського педагогічного фахового коледжу
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Академічна доброчесність – поняття комплексне. Хтось думає, що академічна дорочесність – питання цінностей і виховання людини, хтось розуміє вужче, ставить знак дорівнює зі словом плагіат. Чітке визначення поняття «академічна доброчесність» дає стаття 42 Закону України «Про освіту» – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Учасниками освітнього процесу є не лише здобувачі освіти, а й викладачі та адміністрація фахового педагогічного коледжу. Тобто, відповідальність є спільною і лежить на всіх зацікавлених сторонах. Варто також звернути увагу на поєднання етичних принципів і визначених законом правил. Саме тут криється відповідь про те, чи академічна доброчесність це лише про цінності та виховання. Лише комплексно, базуючись на етичних принципах і на правилах, які визначає законодавство і декларує заклад освіти, ми маємо розуміти поняття

«академічна доброчесність». І тому, академічна доброчесність залежить від всіх учасників освітнього процесу.

Це поняття в даний час цікавить нас найбільше, адже ми працюємо в освіті, здійснюємо підготовку фахового молодшого бакалавра – професіонала де сьогодні спостерігаємо таку проблему: деякі педагоги та здобувачі освіти не можуть дати чіткої відповіді на запитання: «Що таке академічна доброчесність?»; не розуміють значення її та дотримання в освітньому процесі.

Давайте розглянемо стратегії дотримання академічної доброчесності, стратегії які варто використовувати викладачам, щоб і сам викладач та здобувачі освіти дотримувалися правил академічної доброчесності.

1 крок – це робота щодо ознайомлення та саме розуміння здобувачами освіти поняття «академічна доброчесність».

2 крок – це спільне рішення колективу та чітка позиція керівництва. Цей механізм дієвий та перевірений. Якщо ми говоримо про весь освітній заклад, то тут – визначається чітка позиція з боку керівництва коледжу про те, що будь-які порушення правил академічної доброчесності не толеруватимуться.

3 крок – це внутрішня політика та нормативні документи які визначають дотримання чітких правила. І це рішення чітко прописане у внутрішніх положеннях освітнього закладу. На наявність, розуміння та дотримання вимог певних документів у закладі фахової передвищої освіти звертає увагу Національне агентство із забезпечення якості освіти коли проводить акредитацію освітньо-професійних програм.

Академічній доброчесності протиставляється категорія академічної недоброчесності (academic misconduct, dishonesty), основні прояви якої знаходимо у таких видах діяльності:

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- *фабрикація* – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- *фальсифікація* – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- *списування* – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;
- *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- *хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- *хибне співавторство* – внесення до списку авторів наукової чи навчально-методичної праці осіб, які не брали участь у створенні продукту.

Для викладачів принципи академічної доброчесності можна сформулювати таким чином:

- проводити анкетування серед здобувачів освіти;
- утверджувати важливість академічної доброчесності;
- плекати мотивацію та любов до навчання;
- ставитися до здобувача освіти як до самостійної особистості;

- створювати атмосферу довіри;
- заохочувати відповідальність здобувачів освіти за академічну доброчесність;
- формулювати чіткі очікування для здобувачів освіти;
- розробляти справедливі та релевантні форми оцінювання;
- обмежувати можливості для академічної нечесності;
- кидати виклик академічній нечесності, коли такі випадки трапляються;
- допомагати визначити та підтримувати загальноколеджні стандарти академічної доброчесності.

Для здобувачів освіти дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); самостійне написання курсових робіт, використання фото/відео - матеріалів із власної практичної підготовки; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Слід зазначити, що згідно з частиною сьомою статті 42 Закону України «Про освіту» види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності можуть визначатися як спеціальними законами, так і внутрішніми положеннями закладу освіти, за умови затвердження (погодження) основним колегіальним органом управління закладу освіти Вченою радою - та погодження з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.

А тепер про конкретику. Викладачі повинні бути послідовними у своїх вимогах до студенства, уникати конфлікту інтересів між викладачами і здобувачами освіти, об'єктивними і невибірковими ні у вимогах ні у наслідках за порушення таких вимог. Тоді студентство розумітиме і бачитиме, що за проступки є реальні наслідки, а не ситуативні, вибіркові реакції.

Часто, коли ми говоримо про «санкції» щодо проступків здобувачів освіти, то ми маємо на увазі виключення зі складу студентів, або відсторонення від навчання. Але це не так. Виключення або відсторонення – це останній крок, коли інші заходи не допомагають та не виправляють ситуацію. Звісно, на початку такої спільної роботи, коли будуть запроваджені «санкції» щодо недотримання академічної доброчесності, образ від здобувачів освіти не уникнути: вони проситимуть, молитимуть, наводитимуть безліч на їхню думку причин, чому списали, сфальшували чи сплагіатили. Але послідовність дій у такій ситуації дасть можливість зрозуміти, що здобувачі освіти залишаються у виграші так як вони здобудуть якомога більше нових знань та допомагає навчитися вчитися протягом життя.

Отже, лише на засадах відкритості, чесності, прозорості та толерантності може відбуватися продуктивна співпраця та взаємодія всіх учасників освітнього процесу. Дотримання принципів академічної доброчесності кожен повинен починати з себе, й виховувати порядного громадянина та справедливу людину в собі та у своєму середовищі, бо найкраще вчить власний приклад та життєвий досвід. Саме доброчесність у сьогоденні є мірилом внутрішньої культури українського народу.

Список використаних джерел

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. – 169 с.
2. Закон України «Про освіту». URL: http://surl.li/tgwid
3. Десять принципів академічної доброчесності для викладачів. URL: http://surl.li/tgwjp

РОЗДІЛ VII. РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Аврамук Д. А.
Подмокла Ю. М.,
викладачі історії
Денисюк А. В.
студент
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК КЛЮЧ ДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ ТА ЛІДЕРСТВА У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Студентські роки – це перший етап становлення незалежних, відповідальних та самостійних особистостей. Під час навчання в закладах фахової передвищої освіти студенти здобувають знання, розвивають свої здібності та таланти, формують інтереси та уподобання, а також розвивають соціальні та лідерські якості. На сьогодні саме студентське самоврядування стає все більш поширеною формою позанавчальної діяльності студентів, яка дає можливість розкрити увесь особистісний потенціал молоді та сприяє їхній соціалізації.

Студентське самоврядування – це система організації та представництва здобувачів освіти у вирішенні питань, які стосуються їхнього навчання, життя навчального закладу, а також студентського дозвілля. Головна мета студентського самоврядування – забезпечити молоді можливість активно впливати на навчальний процес та студентське життя, сприяти їхньому розвитку як особистостей, соціалізації та формуванню лідерських якостей, а також розвивати навички відстоювання власних інтересів та прав [2, с. 58].

Нормативно-правовим актом, що узаконює в закладах фахової передвищої освіти діяльність студентського самоврядування є Закон України «Про фахову передвищу освіту». Згідно статті 41 даного закону, усі студенти закладу мають однакові права щодо участі у студентському самоврядуванні, можуть бути обрані чи обирати представників до його органів. Органи студентського самоврядування повинні діяти на засадах відкритості, рівності, академічної доброчесності та публічно звітувати про свою діяльність перед студентською громадськістю. Рішення, прийняті органами студентського самоврядування в межах їх повноважень, не потребують затвердження чи схвалення зі сторони дирекції та адміністрації закладу фахової передвищої освіти. Єдине, про що хоча б раз на рік повинні звітувати студенти перед керівниками навчального закладу – про використані кошти та виконання кошторисів [1].

На нашу думку, участь у студентському самоврядуванні відкриває широкі можливості для виявлення та розвитку таких особистих якостей як ініціативність, креативність та дипломатичність. Кожен навчальний заклад є своєрідним окремим осередком, де студенти за допомогою самоврядування можуть відчути себе частинами одного цілого. Взаємодія з колективом, захист власних інтересів та самореалізація сприяють формуванню лідерських якостей та відповідальності перед собою, іншими людьми та навіть Батьківщиною.

Для ефективного навчання важливо не лише вірити в себе та свої можливості, а й щоб твої рідні люди та друзі також давали тобі підтримку. Для цього кожна особистість повинна мати право бути почутим. Студентське самоврядування відкриває таку можливість. Власну позицію можна не лише висловити, але й відстоювати та втілювати її в життя разом з однодумцями.

Через систему студентського самоврядування студенти мають можливість комунікувати з великою кількістю людей, що мають різносторонні переконання та інтереси. Це, в першу чергу, сприяє соціалізації молоді та підвищенню рівня загальної культури.

Приймаючи участь у підготовці та проведенні культурно-масових заходів, особливо національно-патріотичного спрямування, студенти засвоюють цінності української культури, глибше вивчають історію, мову, звичаї та традиції свого народу. Студентське самоврядування виступає як дуже ефективна форма самовиховання майбутнього нашої нації.

Важливо відзначити, що участь у діяльності студентського самоврядування надає студентам унікальні можливості для отримання соціально корисного досвіду управлінської роботи. Наприклад, один з принципів Болонського процесу визначає активну участь студентів як конструктивних партнерів у керівництві та формуванні змісту та якості освіти [4, с. 269].

У сучасному світі особливу увагу необхідно приділяти підготовці конкурентоспроможного, висококваліфікованого, відповідального та самостійного керівника-лідера. Проблема лідерства пройшла значний шлях розвитку, який був досліджений як і зарубіжними, так і вітчизняними вченими. Сьогодні лідер – це «неофіційний керівник», тобто особа, на яку орієнтуються інші члени групи. Участь у діяльності органів студентського самоврядування надає значні можливості для виявлення, формування та розвитку лідерських якостей, сприяючи розвитку особистісних, професійних та ділових навичок майбутніх фахівців [2, с. 60].

Самоврядування здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу «Технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету» регулюється окремим Положенням. Відповідно до нього, виконавчим представницьким органом самоврядування здобувачів освіти ТФК ЛНТУ є Рада здобувачів освіти (РЗО).

До повноважень РЗО входять: комунікація з адміністрацією коледжу щодо питань життя студентів; організація та проведення спортивних, культурно-масових заходів; подання пропозицій щодо відрахування здобувачів освіти з навчального закладу за причинами, не пов'язаними з академічною успішністю; робота зі студентами, які проживають в гуртожитку; співпраця з старостами академічних груп і т. д. [3, с. 7].

Зокрема, Денисюк Артем, один із співавторів даного дослідження, займає посаду секретаря РЗО в ТФК ЛНТУ. У його обов’язки входить не лише робота з документами та їх написання, але й участь у розвитку коледжу через інформаційний відділ. У відділі студент разом із однодумцями створюють відео для соціальних мереж, розробляють афіші для заходів в коледжі.

Рада здобувачів освіти в ТФК ЛНТУ організовувала та брала участь у різноманітних тренінгах. Чи то були семінари з комунікаційних навичок, де учасники вчилися впевнено виступати перед групою, чи то лідерські тренінги, де навчалися керувати проєктами та вирішувати конфлікти – кожна ініціатива, за словами студента, сприяла зростанню лідерського потенціалу. Участь у заходах РЗО дала йому можливість зрозуміти важливість командної роботи та співпраці. Це стимулювало брати на себе відповідальність за організацію заходів, вести діалог з іншими студентами та адміністрацією коледжу.

«Рада здобувачів освіти – це не лише місце, де я знайшов нові знайомства, але й шанс показати та розвивати свої здібності та вміння», – з впевненістю стверджує Денисюк Артем.

Отже, інститут студентського самоврядування є важливою частиною соціалізації молоді. Органи студентського самоврядування мають широкі можливості впливу на формування лідерської та управлінської компетентностей студентів. Активна діяльність студентського самоврядування та його залучення до життя навчального закладу сприяє удосконаленню навчально-виховного процесу, встановленню продуктивної співпраці між студентами та адміністрацією закладів фахової передвищої освіти, а це безпосередньо впливає на перспективність розвитку навчального закладу.

Список використаних джерел

1. Закон України № 2745-VIII «Про фахову передвищу освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text (дата звернення: 13.05.2024).

2. Кін О. М. Роль студентського самоврядування у формуванні лідерських якостей особистості студента. *Педагогіка та психологія.* 2011. Вип. 40 (1). С. 57-66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_40%281%29__12 (дата звернення: 13.05.2024).

3. Положення про самоврядування здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу «Технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету». Луцьк, 2022. 26 с. URL: https://tk.lntu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D1%80%D1%8F%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D1%96%D0%B2-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-1.pdf (дата звернення: 13. 05. 2024).

4. Ступак О. Роль студентського самоврядування в управлінні навчальним закладом. *Витоки педагогічної майстерності. Серія : Педагогічні науки.* 2014. Вип. 14. С. 267-273. URL: http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4472/1/Stupak.pdf (дата звернення: 13.05.2024).

Божидарнік Т.В.
доктор економічних наук,
професор, заступник директора з
навчально-виховної роботи ВСП
«Технічний фаховий коледж
Луцького національного
технічного університету»,
Голембієвська М.В.
викладач іноземної мови
ВСП «Технічний фаховий коледж
Луцького національного
технічного університету»

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Молоді люди, що полишають стіни загальноосвітніх шкіл і стають здобувачами закладів професійно-технічної, фахової передвищої чи вищої освіти та з гордістю носять звання „студенти”, по праву становлять особливу соціальну групу в будь-якому суспільстві. У них розпочинається докорінно нова сторінка життя, що характеризується змінами оточення, звичок, розпорядку дня, цікавими знайомствами, нерідко зміною місця проживання та в загальному сповнена новизни: формуються нові колективи, творяться нові традиції, вибудовується новий світогляд.

Сьогодні, коли в Україні уся система освіти перебуває в стані оновлення та відходу від старих, малоефективних форм, переформатування потребує зокрема і система роботи з молоддю: гостро постає проблема трансформації системи соціалізації молоді та пошуку актуальних засобів долучення молодих людей до активного соціального життя. Одним із таких засобів можна вважати студентське самоврядування. Саме воно здатне охопити практично усю студентську молодь і забезпечити її соціальне становлення та розвиток. [3]

На сьогоднішній день студентське самоврядування розглядається як особлива форма ініціативної, самостійної, відповідальної громадської діяльності здобувачів, що спрямована на вирішення важливих питань життєдіяльності студентської молоді, розвиток її соціальної активності, підтримку соціальних ініціатив. Болонський процес вважає студентське самоврядування невід'ємним елементом освітньо-виховного середовища закладів вищої освіти. Варто зазначити, що дане явище функціонує на усіх рівнях, будь то академічна група, професія, спеціальність, курс, кафедра, факультет, гуртожиток чи заклад освіти. Активна участь у студентському самоврядуванні – це чудова можливість розвинути свої організаторські, лідерські, командні та інші навички, а також набути чимало нових, що беззаперечно стануть у нагоді молодому спеціалісту при виході на сучасний ринок праці. [2]

Студентське самоврядування – це особлива форма управління, за якої здобувачі на різних рівнях мають право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління. Головною метою створення та функціонування органів студентського самоврядування є створення умов самореалізації молоді як в інтересах окремої особистості, так і суспільства зокрема. Як уже зазначалося, воно може здійснюватися на різних рівнях та залежно від специфіки закладу може мати різні організаційні форми. До прикладу, у ВСП „Технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету" таким органом є Рада здобувачів освіти, що активно та успішно функціонує та постійно зазнає позитивних змін. Головою Ради є виборна особа з числа здобувачів, а члени Ради – це колектив однодумців, які разом організовують та долучаються до різноманітних заходів, що цікаві в решу чергу молоді, проводять тренінги, благодійні акції, розважальні вечори, розвивають свої творчі здібності та лідерські якості, активно ведуть соцмережі з метою популяризації коледжу.

Відповідно до ст.40 Закону України „Про вищу освіту" [1] основні завдання та функції студентського самоврядування визначені наступним чином:

-захист прав та інтересів здобувачів,

-сприяння проведенню навчально-виховної роботи закладу,

-сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів,

-сприяння формуванню моральних та етичних норм, виховання патріотизму,

-пропаганда здорового способу життя, запобігання вчиненню правопорушень,

-сприяння поліпшенню умов проживання та відпочинку здобувачів,

-сприяння створенню різноманітних гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами та координація їх діяльності,

- співпраця з органами студентського самоврядування інших закладів, молодіжними громадськими організаціями,

-сприяння працевлаштуванню випускників,

-участь у питання міжнародного обміну студентами,

-сприяння участі молоді у міжнародних, всеукраїнських, регіональних та інших конкурсах, олімпіадах, конференціях тощо,

-забезпечення участі молоді у питаннях реалізації державної молодіжної політики,

-представництво у колегіальних, робочих, дорадчих органах та їхніх структурних підрозділах,

-співпраця з керівниками академічних груп, комендантом, вихователями гуртожитку, керівниками різних структурних підрозділів.

Як бачимо, даний орган самоврядування відіграє значну роль у розвитку конкурентоспроможного фахівця та всебічно розвиненої особистості. Він охоплює всі сфери життя закладу освіти: навчально-виховний процес, науково-дослідну роботу, спортивне життя, участь у громадському житті, дозвілля. Це важливий фактор, що впливає на виконання здобувачами їхніх обов'язків, захист прав і свобод, виховання відповідальності за свій вибір, участь у соціальному житті, формування активної громадянської позиції.

Метою створення та функціонування органів студентського самоврядування в закладі освіти є, перш за все, створення умов для самореалізації студентської особистості. Таке самоврядування функціонує на принципах добровільності, відкритості, колегіальності,

рівноправності усіх здобувачів на участь у ньому, а також будь-якої незалежності від політичних сил, релігійних чи громадських організацій.

Варто пам'ятати, що студентський вік вважається найбільш сприятливим у плані біологічного, психологічного та соціального розвитку. Особистісний розвиток в цей час характеризується становленням характеру та інтелекту. Молодь швидко освоює нові соціальні ролі, що чекатимуть на неї за межами навчального закладу: професійні, економічні, громадянські, сімейні. Окрім активного фізичного та інтелектуального розвитку, активно зростають творчі можливості, з'являються нові інтереси, відкриваються здібності, схильності до певного виду діяльності. Якраз у такому віці відбувається переорієнтація духовних та матеріальних цінностей, пошук себе в цьому світі. [3]

Як бачимо, ефективне функціонування студентського самоврядування виходить далеко за межі навчального закладу чи навіть системи освіти. Адже йдеться про соціалізацію молоді, розвиток всебічно розвиненої особистості з виробленими комунікативними, управлінськими, лідерськими навичками, а в глобальному контексті – про виховання цілого свідомого та активного покоління молоді. Для навчального закладу та пізніше для держави в цілому така молодь має неабияку цінність, адже допомагає покращувати середовище, в якому перебуває, адаптувати його до потреб сьогодення та сучасних вимог, є рушієм змін та борцем із застарілими методами управління, навчання і виховання.

Список використаних джерел

1. Закон України „Про вищу освіту" : із змінами, внесеними від 01.07.2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu - osvitu

2. Скиба Ю., Червона Л., Паламарчук О. Студентське самоврядування та його роль у забезпеченні якості вищої освіти/ International Scientific Journal of universities and Leadership. – 2022. – №14, с. 127–137.

3. Ступак О., Козорог А. Роль студентського самоврядування в управління вищим навчальним закладом / Витоки педагогічної майстерності. – 2014. - № 14, с. 267-271.

4. Трибулькевич К.Г. Розвиток студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України (1917-2010): монографія / К.Г.Трибулькевич. – Одеса: Купрієнко С.В. – 2016. – 454 с.

Височин О. А.
практичний психолог
Відокремлений структурний підрозділ
Полтавський фаховий коледж
нафти і газу
Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

На сучасному етапі розвитку українського суспільства постає проблема виховання молоді, здатної до особистісного зростання, активної участі в соціальному житті країни. Тому проблема розвитку соціальної компетентності особистості, а особливо студентської молоді, є нагальною, а система освіти у закладах фахової передвищої освіти має забезпечити майбутніх

фахівців ефективним навичками життєвої адаптації в мінливих соціальних умовах, сформувати ціннісні настанови та практичні вміння ефективної взаємодії.

Впровадження та реалізація ідей студентського самоврядування як складової цілісного освітньо-виховного процесу передбачає цілеспрямовану, систематичну специфічну педагогічну діяльність, що має на меті стимулювання ініціативи студентської молоді щодо самоорганізації. Процес формування та розвитку студентського самоврядування є багатоступеневим, що зумовлює потребу послідовної зміни цілей, змісту, форм педагогічної діяльності.

Поняття самоврядування - це переклад грецького слова autonomia (autos - сам; nomos - закон), що означає право самостійного здійснення певних функцій. У найзагальнішому розумінні - автономне функціонування будь-якої організаційної системи (підсистеми), прийняття нею рішень з внутрішніх проблем [1,с. 223]

Студентський вік характеризується найбільш сприятливими умовами для психологічного, біологічного та соціального розвитку, оскільки саме в цей період спостерігається найвища швидкість пам´яті, реакції, пластичність у формуванні навичок. В особистості на цьому етапі домінантним є становлення характеру та інтелекту, активно розвиваються морально-ціннісні й естетичні почуття, швидко освоюються громадянські, професійні, економічні, сімейно-родинні соціальні ролі, формуються та закріплюються схильності та інтереси, визначаються життєві цілі й прагнення. Запровадження студентського самоврядування у закладах фахової передвищої освіти є конкретною реалізацією громадських прав студентів, формування у них почуття відповідальності, вміння вирішувати соціальні, економічні та культурно-освітні проблеми. Аналіз психолого-педагогічних джерел свідчить, що до найбільш актуальних і складних проблем організації студентського самоврядування у закладі фахової передвищої освіти можна віднести наступні – теоретико-методологічні засади національного виховання та соціально-педагогічні умови організації студентського самоврядування, діяльність куратора академічної групи, яка спрямована на формування особистості студента, організаційні форми соціально-виховного впливу на особистість, аналіз виховної діяльності педагога, соціологічне дослідження студентської молоді як суб'єкта соціально-виховної роботи у закладі фахової передвищої освіти.

Перебудова сучасного суспільства має вплив на життя студентства, зокрема студентських груп, оскільки саме зараз студентське самоврядування е середовищем найбільш активного формування творчої активності, навичок організаційної та виховної роботи, управлінської діяльності. Студентське самоврядування об’єднує всіх студентів, які навчаються в коледжі, та є невід’ємною частиною громадського самоврядування коледжу, важливим елементом вдосконалення освітнього процесу. Діяльність спрямована на зростання соціальної активності у студентському середовищі, ініціативності та відповідальності за доручені справи, а також сприяння гармонійному розвитку особистості студентів, набуття ними навичок лідера, організатора та керівника.

Необхідно визнати, що самоврядування потребує кваліфікованого психолого-педагогічного керівництва, яке передбачає готовність педагога до роботи у ньому, а це не тільки високий рівень педагогічної майстерності, а й знання закономірностей процесу управління, оволодіння уміннями прогнозування, аналізу та діагностики, створення умов для нормального функціонування самоврядування.

Оскільки органи студентського самоврядування є одним із видів об’єднання студентів за спільними інтересами, то метою їх є вирішення проблем студентства, поліпшення умов навчання, культурного дозвілля, сприяння гармонійному розвитку, ефективній соціалізації молодої людини, набуттю відповідного соціального досвіду, формуванню навичок організатора. Для майбутнього кваліфікованого фахівця практика роботи в органах студентського самоврядування та інших видах позааудиторної діяльності коледжу є безперечно цінним досвідом у формуванні навичок управління, організації, комунікації та роботі в команді. Студентське самоврядування сприяє вихованню та самовдосконаленню особистості студента, розвиває та поширює світогляд, створює відповідні соціально-

педагогічні умови для творчого зростання особистості, надає можливість самореалізації та впливає на розвиток управлінської культури.

Психолого-педагогічна діяльність педагогічного колективу коледжу повинна бути спрямована на зростання соціальної активності у студентському середовищі, ініціативності та відповідальності за доручені справи, а також сприяння гармонійному розвитку особистості студентів, набуття ними навичок лідера, організатора та керівника. Саме з цією метою здійснюється залучення студентської молоді до активної участі у просвітницькій та волонтерській роботі щодо пропаганди та опанування практичних навичок ведення здорового способу життя в середовищі однолітків.

Так, основними завданнями студентського самоврядування у ВСП Полтавський фаховий коледж нафти і газу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» є:

-захист прав та інтересів студентів, скажімо, члени студентської ради коледжу входять до складу стипендіальної комісії, комісії із профілактики правопорушень, є членами педагогічної ради, що дозволяє разом із адміністрацією брати участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення та побуту;

-сприяння освітній, науковій та творчій діяльності студентів, скажімо, активна участь наших студентів в організації та проведенні конференцій, що сприяє формуванню певних складових професійної компетентності майбутнього фахівця;

-сприяння створенню необхідних умов для проживання та відпочинку студентів, так у гуртожитках працює студентська рада гуртожитків, зокрема, за ініціативи студентської ради коледжу було ініційоване створення тренажерної зали, оновлення спортивного інвентарю;

-сприяння створенню різноманітних студентських гуртків;

-активна співпраця із студентською радою м. Полтава, Управлінням молоді та спорту Полтавської ОВА, Полтавським міським центром соціальних служб, багатьма молодіжними, благодійними, волонтерськими організаціями міста та області;

-сприяння залученню студентів до зайнятості у вільний від навчання час, активна участь студентів у профорієнтаційній роботі, культурно-масових заходах, вуличних акціях, флешмобах, просвітницьких, наукових, спортивних, оздоровчих, волонтерських заходах;

-забезпечення інформаційної, правової, психологічної допомоги студентам, так, наприклад, за ініціативи студентської ради до коледжу неодноразово запрошувалися спеціалісти відповідних служб для проведення роз'яснювальної роботи серед студентської молоді, проводились тренінги, вебінари, воркшопи.

Отже, студентське самоврядування як невід'ємна складова освітнього процесу виступає вагомим фактором у формуванні особистості майбутнього фахівця та необхідним елементом в управлінні коледжем, реалізації його завдань, вихованні та соціалізації студентської молоді. Саме студентське самоврядування є потужним чинником, де формується соціальна компетентність, професійне становлення, оскільки у процесі різнопланової діяльності відбувається засвоєння певних знань, умінь і навичок, які знімають відчуття внутрішнього дискомфорту, допомагають налагоджувати зв'язки із соціальним середовищем та суспільством; проявляти силу волі та приймати оптимальні рішення; протистояти негативному впливу. Безперечно, розвиток студентського самоврядування потрібно здійснюватися водночас з розвитком колективу студентів академічної групи, відділення, закладу освіти, адже тільки в умовах згуртованого колективу є об'єктивні передумови для формування громадської думки, розвитку та виявлення ініціативи, спільних цілей, інтересів та потреб.

Список використаних джерел

1.Соціально-педагогічний словник / За ред. В.В.Радула. - Київ: «Екс об», 2004. - 304 с.

2.Виховна робота зі студентською молоддю: Навч.посібник /За заг. ред. Т.Ю.Осипової. - Одеса: Фенікс, 2006. - 288 с.

3.Винославська В. Психологічні особливості студентської групи // Практична психологія та соціальна робота / В. Винославська. – 2005. – № 7. – С. 65-70.

4.Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи. Укладачі: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш, В.Д. Шинкарук, К.М. Левківський, В.І. Даніленко; відп. ред. М.Ф. Степко. - Київ: Освіта України, 2005. - 49 с.

Гудкова І.В.
викладач суспільних дисциплін
Лисичанський гірничо – індустріальний
фаховий коледж

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СТУДЕНТСЬКОЇ РАДИ ЛИСИЧАНСЬКОГО ГІРНИЧО- ІНДУСТРІАЛЬНОГО ФАХОВОГО КОЛЕЛЖУ

Студентське самоврядування – це право і можливість студентів вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні закладом освіти. Молодь - це найбільш активна частина нашого суспільства. Молодь має певні знання, вміння по організації суспільного життя, молодь прагне змін у суспільстві, бажає жити у цивілізованому, інформаційному світі, у країні де діють законність і працює громадянське суспільство. Мета громадянського суспільства – це реалізація у країні інтересів усіх верств населення, і звісно, інтересів молоді.

Багато років працюю в закладі освіти міста Лисичанська Луганської області. Зараз наш коледж переміщено до міста Черкаси. Завжди я приділяла велику увагу співпраці з студентським активом, зі студентською радою . Студентська рада – це організаційно – творчий осередок навчального закладу. В різні роки студентську раду нашого коледжу очолювали авторитетні здобувачі освіти, які своєю діяльністю, думкою впливали на інших студентів. Студентська рада організовувала і проводила багато заходів різних напрямків:

- військово- спортивних;
- пошукових;
- конкурсів художньої самодіяльності груп;
- патріотичних;
- екологічних;
- благодійних тощо

Пам'ятаю. що головами студентської ради за останні 5-7 років були Андрій Шеховцов, Данила Молотов, Данило Блинов. Так сталося ,що всі вони навчалися за спеціальністю Автомобільний транспорт. До складу студентської ради входять студенти усіх спеціальностей і усіх курсів. Від адміністрації за роботу студентської ради відповідала заступник директора з навчально - виховної роботи. Вона підтримувала тісний контакт зі студентською радою, допомагала організовувати засідання, заходи, здійснювала зв'язок між студентською радою і профкомом коледжу. Завдяки плідному керівництву і допомозі з боку адміністрації студентська рада активно працювала і примножувала досягнення нашого закладу освіти.

24.02.2022 розпочалась війна, наше місто, Лисичанськ, в перші дні війни опинилося на лінії фронту. Заняття було припинено. Коледж евакуювався, здобувачі освіти в більшості виїхали з міста. Вже з квітня 2022 коледж відновив роботу в дистанційному форматі. На той час головою студентської ради був студент другого курсу Данило Блинов. Він евакуювався в Одесу до родичів. Всі ці три роки Данило очолював студентську раду. Не дивлячись на те, що студенти і викладачі розкидані по усій Україні і знаходяться за кордоном, студентське самоврядування діє в нашому закладі освіти. Звісно воно вже не є таким дієвим, як до війни,

але все ж таки студентське самоврядування у нас працює. І це завдяки активності Данила – голови студради.

Кожна навчальна група має старосту групи, який входить до студентської ради. В цьому навчальному році ми провели вибори студентської ради. Данило Блинов вже випускається в червні 2024 року, закінчується термін його навчання. Головою студентської ради обрано студента третього курсу Олексія Косецького. Олексій Косецький вже є членом Лисичанської молодіжної ради, яку очолює наш випускник 2018 року, волонтер Владислав Гуртовий. Починаючи з січня 2024 в коледжі активно працює команда студентів і викладачів в напрямку профорієнтаційної роботи. Щоб залучити на навчання в наш заклад освіти випускників шкіл. професійних ліцеїв Луганської області проводяться онлайн- зустрічі з випускними класами шкіл, групами професійних ліцеїв міста Лисичанська На сьогоднішній день проведено 18 таких заходів. Члени студентської ради в цьому також приймають участь. Вони розповідають майбутнім абітурієнтам коледжу про навчання, особливості рейтингової системи нарахування стипендії, про участь у поза аудиторних заходах. Дієвою формою профорієнтаційної роботи є відео сюжети. Студенти вміють знімати круті відео в яких розповідають про себе та спеціальності на яких навчаються . Ці відео ми розповсюджуємо у соціальних мережах на ютуб каналі коледжу.

Самим важливим святом наших студентів є випуск по закінченні навчання. До війни це було велике свято в актовій залі коледжу на 450 місць. Зараз ми не можемо провести такий захід. Але два роки поспіль ми організовуємо вітання наших випускників. Активи груп готують презентації, які розповідають про роки навчання в коледжі, участь у конкурсах, олімпіадах, спортивних заходах тощо. В ці презентації приєднуються відео з вітаннями від класних керівників груп, інших викладачів.

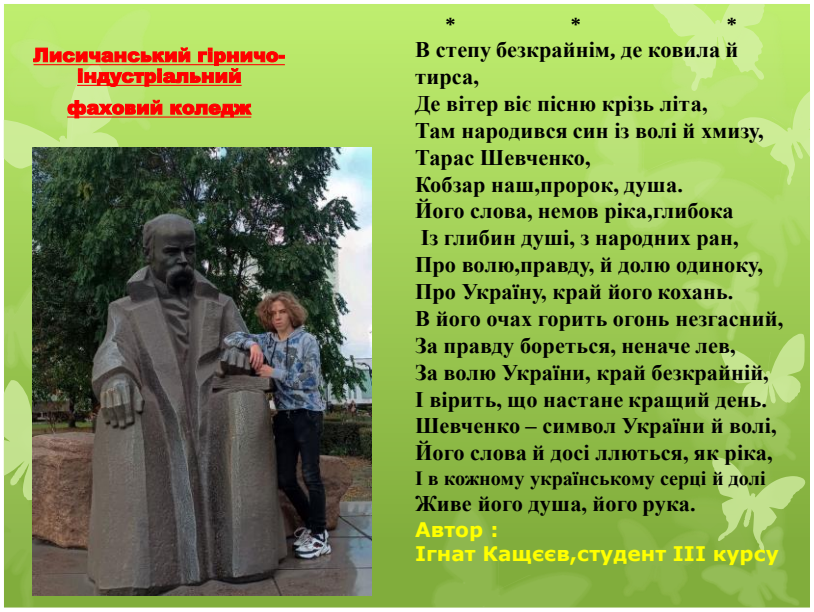

В 2024 році виповнилась 210 річниця Тараса Григоровича Шевченка. Студентська рада залучила до участі у флешмобі до цієї дати студентів коледжу. Вони читали вірші поета на українській і англійській мовах. Прийняли участь у написанні авторських віршів, присвячених Великому Кобзарю.

Таким чином можна зробити висновки, що студентська рада:

-активно впливає на навчальний і виховний процес в закладі освіти;

-сприяє формуванню активної громадянської позиції;

-розвиває організаційні і управлінські вміння і навички студентів;

-формує розуміння,що студент, активний учасник навчально - виховного процесу з його думкою рахується педагогічний колектив;

-організовує конкурси. олімпіади, опитування;

-започатковує нові форми проведення вітань здобувачів освіти і викладачів за допомогою штучного інтелекту.

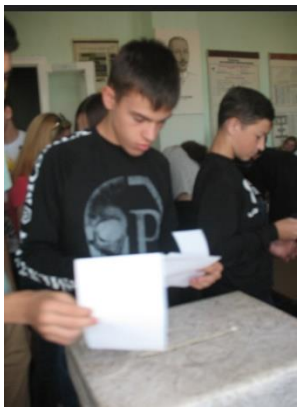

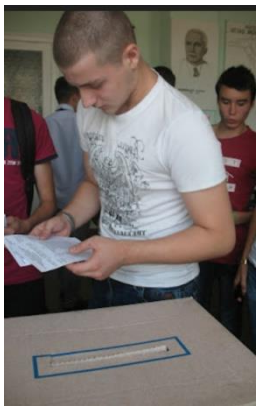

Вибори студентської ради в Лисичанському гірничо- індустріальному фаховому колежі в 2021 році

Список використаних джерел

1.Курило В. С., Савченко С. В. Проблеми студентського самоврядування у вимірі соціальної педагогіки / Курило В. С., Савченко С. В. // Соціальна педагогіка : теорія та практика. – 2005. – № 4. – С. 4–10.

2.Плачинда Т. С. Педагогічні умови стимулювання активності студентів вищих навчальних закладів до фізкультурної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теорія та методика професійної освіти” / Т. С. Плачинда. – Кіровоград, 2008. – 22 с

3.Собко С. Г. Формування особистісної активності майбутніх учителів фізичного виховання у поза аудиторній діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 „Теорія та методика виховання” / С. Г. Собко. – К., 2006. – 20 с.

Кальмук Д.Ю.
викладач
ВСП «Технічний фаховий коледж
Луцького національного
технічного університету»

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Складова частина виховної роботи у ВСП «ТФК ЛНТУ» -самоврядування, що є однією з важливих форм залучення студентів до громадської діяльності, розвитку їх індивідуальних здібностей і талантів, забезпечення умов для самореалізації особистості.

Студентські роки більшість вважає чи не найкращими роками в своєму житті. Саме за період студентства кожен стає по-справжньому дорослою людиною, сам приймає рішення, старається змінити світ довкола на краще, вчиться вирішувати власні проблеми, і значна частина цих проблем - студентські проблеми, внутрішні проблеми в вузі.

Чекати на те, що проблеми хтось вирішить замість нас - доволі наївна думка. Проблеми слід вирішувати самотужки. Будьмо реалістами, допомагати ніхто не стане. Утім, самому вирішувати всі проблеми важко. Саме тому студентам необхідно об'єднуватися й вирішувати їх разом. А це і є студентське самоврядування, коли студенти спільно вирішують проблеми, які виникають у процесі навчання та створюють кращі умови для себе та своїх товаришів.

Самоврядування сприяє вихованню в студентів почуття причетності та відповідальності за те, що відбувається навколо них, показує реальний шлях змін на краще, допомагає виявляти і виховувати лідерів, дає їм перші навички управлінської діяльності. Таким чином, система виховної роботи у формі студентського самоврядування сприяє досягненню мети – вихованню й розвитку студентів через особистісно-орієнтований підхід.

Студентське самоврядування в коледжі функціонує з метою забезпечення виконання студентами своїх обов'язків та захисту їх прав, формування організаційних навичок, уміння співвідносити власні інтереси з бажаннями інших студентів, виховує прагнення працювати в колективі та сприяє гармонійному розвитку особистості.

У коледжі створена модель системи самоврядування, суть якої полягає у включенні студентських лідерів у динамічну систему, у якій практично виробляються і закріпляються навички організатора, керівника. Дублюючи основні функції дирекції, у її учасників формуються вміння планувати, обирати головні напрямки в роботі, чітко налагодити контроль і перевірку виконаної роботи, правильно розподіляти обов'язки і забезпечити координацію дій.

Досвід існування в коледжі студентського самоврядування засвідчує, що з кожним роком вдосконалюється її організаційна структура, наповнюється новим змістом, розширюється сфера її впливу, ставає чіткішою та прагматичнішою її концепція.

Які ж основні завдання ради здобувачів освіти? Це:

- працювати на студентів;
- представляти й висловлювати позицію студентів;
- репрезентувати студентську громаду в адміністрації вузу й перед викладачами;
- захищати права й інтереси студентства;
- допомагати студентам та вирішувати їх проблеми;
- інформувати студентство;
- сприяти створенню належних умов для навчання, проживання й відпочинку студентів;
- організовувати позанавчальне життя студентів, таке як дозвілля, спортивні заходи, відпочинок тощо.

Для виконання своїх завдань РЗО має такі повноваження:

- вирішувати питання, що належать до компетенції РЗО;
- ухвалювати рішення й вимагати їхнього виконання;
- захищати права й інтереси студентів (іноді ці очевидні повноваження заперечують, але ж вони випливають із завдань);
- користуватися навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою й оздоровчою базою вузу;
- мати доступ до інформації вузу;
- бути представленими у керівних органах вузу;
- самостійно вирішувати питання своєї діяльності, мати різноманітні форми тощо.

Розглянемо типові сфери діяльності РЗО.

- Дозвілля. Цілком природно, що ОСС приділяє увагу організації студентського дозвілля. Це, порівняно з іншими напрямками, найпростіше організувати. РЗО здатна взяти це питання повністю під свій контроль. Більшість РЗО свою діяльність розпочинали саме з організації дозвілля.

- Спорт. Організація спортивних гуртків і спортивних змагань.

- Організація навчального процесу. Участь в організації та вирішенні проблем. Мається на увазі саме організація навчального процесу, тобто такі питання, як-от розклад занять, придатність аудиторії, парт тощо. Саме питання організації навчального процесу є в компетенції РЗО. Органи студентського самоврядування можуть, і повинні, впливати на складання зручного для студентів розкладу, порушувати питання про належні умови навчання тощо.

- Житлово-побутовий напрямок. Студенти, що мешкають у гуртожитках, мають чимало складнощів. Студентське самоврядування покликане контролювати житлові умови й вимагати

від адміністрації їхнього поліпшення. РЗО має координувати процес поселення студентів і надавати згоду на їхнє виселення.

- Студентські ЗМІ. Найпоширеніший та найефективніший варіант – це ведення сторінок коледжу у соціальних мережах та месенджерах.

- Відносини з адміністрацією. Організація представництва студентських інтересів в адміністрації, ведення переговорів з адміністрацією. Дехто вважає, ніби поява нової ланки між адміністрацією та студентами - це погано. Але ж ніхто не забороняє студентові звертатися до адміністрації вузу безпосередньо. Навпаки, саме РЗО структуровано представляють інтереси студентів.

- Наукова діяльність. Створення наукових товариств, проведення наукових конференцій. На наукові конференції з профільної спеціальності можна запрошувати провідних спеціалістів відповідної галузі, які й розповідатимуть, що зараз актуальне для вивчення, які дисципліни тощо. Тим самим можна опосередковано впливати на зміст навчального процесу.

- Навчальний процес. Вплив РЗО безпосередньо на навчальний процес - питання дискусійне. РЗО можуть контролювати якість навчального процесу. Скажімо, це може бути участь студентів у комісії з перескладання іспитів чи анкетування студентів наприкінці семестру для оцінки якості роботи викладача тощо.

- Права студентів. Захист і відстоювання прав як всередині, так і поза навчальним закладом. Це досить важливий пункт. Студентові щонайперше потрібен захист, захист його прав. Саме РЗО разом з керівником групи стає першим на їх захист, та надає подальшу допомогу.

- Допомога в організації гуртків та клубів за інтересами. Завжди є ініціативні студенти, які мають різні хобі: спорт, туризм, вокал, вишивання, КВК, бейс-джампінг - все що завгодно, їм слід тільки допомогти самоорганізуватися й вирішити різні адміністративно-організаційні проблеми. Далі вони самостійно збиратимуться, шукатимуть нових членів тощо.

- Працевлаштування студентів. Як постійне - за спеціальністю; так і тимчасове - підробіток.

- Контроль адміністрації. РЗО мають постійно пильнувати й контролювати адміністрацію у питаннях, що стосуються якості навчання й супутніх послуг. Контроль за виконанням умов контракту зі студентами контрактниками, зобов'язаннями перед країною з якісного навчання студентів бюджетників.

Студентське самоврядування є лідером студентського колективу і об’єднує навколо себе творчі неординарні особистості, виступає ініціатором всіх цікавих корисних справ та виховних заходів. Щодо визначення форм і методів, то протягом навчального року проводиться анкетування, де студентам дається право вибору свят, виховних заходів.

У даному випадку організація студентським самоврядуванням цікавих дозвіллєвих заходів, виступає однією з головних умов реалізації завдання щодо підвищення якості підготовки майбутніх фахівців в галузі науки та культури, дає можливість кожному студенту взяти участь в управлінні коледжем, розвивати ініціативу та самостійність.

У коледжі становлення студентського самоврядування проходить на демократичній основі. Форма діяльності кожної структури, та функціональні обов’язки її лідерів визначаються «Положенням про самоврядування здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу «Технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету». Слід зауважити, що до структури студентського самоврядування входять загальні збори студентів, старостат, студентська Рада гуртожитку та збори академгрупи. Це дає змогу послідовно впроваджувати рішення студентського самоврядування в життя академічних груп, а також забезпечує організаційну цілісність колективу, налагодження спільної діяльність його членів, регулювання особистих стосунків, які виникають між студентами.

Структура студентського самоврядування коледжу передбачає кропітку щоденну роботу. Беручи участь у вирішенні різних проблемних ситуацій, учасники студентського самоврядування розвивають практичні навички управління громадськими справами,

засвоюють систему знань і навичок для виконання організаторських та дозвіллєвих функцій майбутніх фахівців.

Студентське самоврядування формує навички проведення передвиборчих кампаній, розробки і реалізації власної програми. Так, щорічно, на презентації нового складу студентського самоврядування, її лідер та члени команди виступають з програмами, у яких планують заходи щодо удосконалення навчально-виховного процесу та організації студентського дозвілля. Звітність про реалізацію програми формує відповідальність за доручену справу, дозволяє проаналізувати дієвість та авторитетність студентського самоврядування, участь у корисних справах коледжу, визначити здатність впливу на студентський колектив.

Самоврядування дає можливість студентам коледжу систематично сприймати й аналізувати результати власних і чужих вчинків, що допомагає усвідомлювати та дотримуватись морально-етичних норм поведінки. Так, на засіданнях студентської ради розглядаються питання негативної поведінки студентів коледжу, заслуховуються невстигаючі студенти та порушники правил внутрішнього розпорядку. Студентська рада ініціює впровадження здорового способу життя через низку заходів превентивного характеру.

Розгорнута система студентського самоврядування дає можливість розвивати у студентів такі якості, як впевненість, відповідальність, толерантність, ініціативність, здатність висловлювати власні думки та вміння приймати рішення. Але ці якості, як і лідерський талант, рідко кому даються від природи, потрібно вчитися бути лідером.

Важливою ознакою розвитку студентського самоврядування в коледжі є те, що студенти мають право висловлювати свою думку і бути “почутими”, брати участь у прийнятті рішень, що стосуються їх життя. Так представники студентського самоврядування здійснюють вплив на рішення педагогічної та адміністративної рад, стипендіальної комісії.

Багаторічний досвід засвідчує, що самоврядування в коледжі є дієвим виховним засобом і слугує базою передового досвіду.

Студентське самоврядування – це спосіб, принцип організації студентського колективу, що забезпечує комплексний виховний вплив на студентів, залучаючи їх до усвідомленої, систематичної участі в справах академічної групи та коледжу. Дієвий інструмент, який поліпшує соціально-психологічний клімат у студентському середовищі.

Розвиток студентського самоврядування, стимулювання громадської активності студентів – важливе завдання вищої школи.

Козак С.В.,
здобувач освіти групи 22-КІ,
голова Ради здобувачів освіти ТФК ЛНТУ
Мартинюк С.Р.,
здобувач освіти групи 12-ІСТ,
член Ради здобувачів освіти ТФК ЛНТУ

САМОВРЯДУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Студентське та учнівське життя - це час викликів, можливостей та саморозвитку. Кожен здобувач освіти має унікальний шлях історії свого успіху, який відображає його власні цілі та амбіції. І така організація, як Рада здобувачів освіти представляє інтереси студентської та учнівської громади. Самоврядування здобувачів освіти є важливим елементом удосконалення освітньо-виховного процесу. Його діяльність спрямована на інтенсифікацію процесів зростання соціальної активності у середовищі здобувачів освіти, ініціативності та відповідальності за доручені справи, а також сприяння гармонійному розвитку особистості здобувачів освіти, набуття ними якостей та навичок лідера, організатора, керівника.

Основна мета самоврядування здобувачів освіти – забезпечення виконання здобувачами освіти своїх обов’язків та захист їх прав та інтересів, зокрема стосовно організації освітнього процесу, а також надання їм можливості гармонійного творчого та інтелектуального розвитку. Тому Рада здобувачів освіти є представництвом студентських та учнівських інтересів: діє як

– Голос студентської та учнівської громади: РЗО є головним органом, через який здобувачі освіти можуть висловити свої думки, погляди та побажання перед адміністрацією коледжу.

– Консультативна рада: РЗО може консультувати адміністрацію з питань, що стосуються здобувачів освіти.

– Просування змін: РЗО може виступати ініціатором змін у політиці та програмах коледжу, які стосуються студентського та учнівського життя.

– Медіаторська функція: У разі конфліктних ситуацій між здобувачами освіти та адміністрацією РЗО може виступати як посередник, щоб допомогти знайти компромісні рішення, що враховують інтереси обох сторін.

– Інформаційна підтримка: РЗО може надавати здобувачам освіти інформацію про різноманітні питання, пов'язані з коледжівським життям, такі як права та обов'язки студентів, процедури звернення за допомогою, доступ до ресурсів тощо.

Рада здобувачів освіти впливає на дозвілля студентів та учнів, організовуючи різноманітні заходи та ініціативи, спрямовані на розвиток культурного та соціального життя в коледжі.. Вона планує та проводить різноманітні події, такі як культурні вечори, спортивні змагання, освітні семінари та інші заходи, спрямовані на підвищення якості студентського та учнівського життя. Рада створює сприятливу атмосферу для відпочинку та розваг, що сприяє зближенню здобувацької спільноти та збагаченню досвіду.

Заходи проведені Радою здобувачів освіти коледжу в цьому році:

– В честь Міжнародного жіночого дня було проведено арт-терапію. За допомогою мистецтва ми відкрили для себе нові способи виразності та релаксу. Малюючи, ми не лише створили красиві картини, а й відчули спокій та гармонію у своїй душі.

– Тренінг про відповідальність людини за свої вчинки в стані наркотичного та алкогольного отруєння. Ми запросили спікера з фонду «Переображення» Анастасію Ойович. Нашою метою було підвищити свідомість про наслідки неконтрольованого вживання речовин, які можуть нашкодити нам і навколишнім. На тренінгу ми глибоко обговорили етику та моральність, пов'язані з цими питаннями, і навчилися приймати відповідальність за свої дії. Згадали приклади з життя та обговорили стратегії вирішення проблем, пов'язаних зі зловживанням наркотиками та алкоголем.

– Тренінг на тему «Твоя безпека на вулиці», якого були співорганізаторами члени РЗО. Група студентів занурилася у світ безпечної поведінки та освіти, щоб кожен зміг відчувати себе впевнено на вулицях нашого міста. Кожен учасник отримав важливі знання та навички, які допоможуть йому відчувати себе захищеним.

– Тренінг на тему "Покращення відносин з батьками"! На цьому заході ми обговорили ключові аспекти здорових та підтримуючих відносин з батьками, такі як взаєморозуміння, відкритість та повага до взаємних потреб. Розглянули ефективні способи комунікації, вирішення конфліктів та встановлення меж у відносинах.

– Захід до Дня Національної гвардії. На захід були запрошені добровольці, які детально розповіли про службу і відповіли на запитання студентів.

– Захід до Міжнародного дня просвіти з питань мінної небезпеки. Це нагадало нам про необхідність поширення свідомості про небезпеку, яка існує в зонах з мінами та вибуховими пристроями. Просвіта - це ключ до безпеки, і ми закликаємо всіх бути обережними та розумними.

– 1 квітня було влаштоване незабутнє свято сміху у формі театральної постановки «У ритмі гумору». Студенти та учні зібралася разом, щоб насолодитися веселим та розважальним виставою, яка наповнила наше життя радістю та позитивом. У нашому виставі були

представлені яскраві та гумористичні сцени, які розсмішили кожного глядача. Також ми долучили викладачів, які нагадали нам про важливість сміху та радості у нашому житті.

– День Джинсів - символ боротьби проти сексуального насильства! Рада провела захід, де висловила свою підтримку всім жертвам цього жахливого злочину та стоїмо на захисті їхнього права на безпеку та гідність. Носіння джинсів стало символом нашої обіцянки бути голосом для тих, хто став жертвою сексуального насильства. Наша спільна мета - зробити кінець цьому насильству і створити безпечне середовище для всіх.

– Кольоровий тиждень - це тиждень, коли кожен день присвячений різним кольорам, символізуючим різноманіття, творчість та об’єднання. Цей тиждень був наповнений захоплюючими заходами, конкурсами та творчими проектами, які об'єднують нашу здобуватську громаду та підтримують наші цінності різноманіття та співпраці.

Рада організовує різноманітні розіграші з прекрасними призами. А ще, проводить благодійні лотереї, де кожен внесок іде на допомогу ЗСУ.

З ініціативи ради здобувачів освіти у холі головного корпусу відбулася виставка робіт студентів під назвою «Екоцид», приурочена до Дня довкілля. Знання про проблеми екології та їх вплив на навколишнє середовище дозволяють молоді розуміти не лише власну роль у цьому процесі, але й впливати на нього, вважають організатори.

Рада здобувачів освіти веде соціальні мережі, такі як Instagram та TikTok, для спілкування зі студентською громадою та популяризації своєї діяльності. На цих платформах РЗО інформує студентів, популяризує свою діяльність, створює пізнавальний контент та сприяє розвитку спільноті.

На майбутнє, у планах ради є розширення програми дозвілля студентів та учнів коледжу: квіз-шоу, День настільних ігор, кіновечори, нові цікаві тренінги та лекції, конкурс талантів, флешмоби та багато інших цікавих заходів. Крім того, рада планує:

– проводити різноманітні заходи та кампанії для підвищення свідомості студентів про їхні права, можливості та важливі питання;

– розширювати свої зв'язки та співпрацювати з іншими студентськими організаціями та громадськими групами для досягнення спільних цілей та інтересів;

– Проведення традиційних заходів: щотижневий кіноперегляд в гуртожитку, «МІС коледж», «Таємний Миколай», турнір з правил дорожнього руху «Зерба», інтелектуальні ігри та інше.

– Інтеграція та переймання досвіду з європейських закладів освіти: РЗО завжди відкрите до нових ідей та кращих практик, які можуть збагатити нашу освітню програму. Інтеграція європейського досвіду допоможе нам розширювати наші горизонти, впроваджувати інновації та підвищувати якість навчання.

– буде підґрунтям для інноваційних змін у студентському житті та коледжівській політиці, сприяючи впровадженню нових ідей та покращень;

– посилити свій вплив та представництво в коледжівській адміністрації, щоб гарантувати більшу участь студентів у процесі управління та прийнятті рішень.

– Співпраця з іншими закладами: зокрема з Луцьким НТУ.

Рада здобувачів освіти - це серце та душа нашого коледжівського життя! Ця енергійна та творча команда завжди працює на благо здобувачів освіти, організовуючи заходи, проекти та ініціативи, що збагачують наше життя в коледжі. Вони створюють атмосферу дружби, співпраці та підтримки, яка допомагає рости та розвиватися як особистості.

Завдяки Раді здобувачів освіти студенти та учні мають можливість виявляти свої таланти, займатися улюбленими справами та впливати на життя коледжу.

Лебедєва А.
Студентка 2 курсу
НЕФК
Науковий керівник:
Чорногор Н.
викладач економічних дисциплін
НЕФК

РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Студентське самоврядування належить до тих актуальних питань, які не обходить жодна освітня система світу. Усвідомлення того факту, що ефективне функціонування університетів у XXI столітті можливе лише при умові їх спрямованості на розвиток власного інституційного потенціалу, призвело до пошуку нових механізмів, які здатні реально забезпечити їх конкурентоспроможність. Одним із таких механізмів постає студентське самоврядування. Воно створює підґрунтя для розвитку, що припускає постійну зміну завдань, методів, організаційних механізмів і управлінських методик тощо.

Освітня управлінська система на будь-якому етапі її структурної організації повинна бути розроблена з урахуванням та в узгодженні з соціальними трансформаціями, ключовим аспектом яких є еволюція демократичних принципів. Проголошення державного суверенітету та становлення громадянського суспільства зумовлюють потребу в науково-обґрунтованих стратегіях для прогресу освітньої системи та її керівництва. Фундаментальні зміни в цілях та цінностях колективної свідомості, а також перехід економіки до ринкових принципів спричинили переосмислення об'єктів і суб'єктів управління, що вимагає нової методології управлінської практики у всіх секторах, включаючи освітній.

Актуальність розвитку студентського самоврядування як важливого чинника модернізації системі вищої освіти підтверджується міжнародними стратегічними (Prague Communiqué, 2001; Berlin Communiqué, 2003; Bergen

Communiqué, 2005; Yerevan Communiqué, 2015; Paris Communiqué, 2018) та прийняття цілого ряду законодавчих актів (законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про вищу освіту» та ін.) демократизувало підходи до управління освітою. У названих документах розкриваються основи переходу від традиційної до державногромадської системи управління через чітке розмежування функцій між центральними, регіональними й місцевими органами управління; активізації участі батьків, меценатів, зацікавлених сторін, громадських організацій, піклувальних рад, засобів масової інформації, благодійних фондів у начальному й виховному процесі закладів освіти.

Зокрема, у Prague Communiqué (2001) наголошується, що «… студенти є повноправними членами спільноти вищої освіти тому мають брати участь і впливати на організацію і зміст освіти в університетах». Berlin Communiqué (2003) відзначається «… конструктивна участь студентських спілок у Болонському процесі та наголошується на потребі залучати студентство до подальших дій». Bergen Communiqué (2005) засвідчує, що «… роль студентства у реалізації процесу стає більш значущою на етапі, коли значною мірою реалізовані законодавчі реформи». Yerevan Communiqué (2015) засвідчило готовність учасників Болонського процесу «…підтримувати та захищати студентів … і гарантувати їх представництво як повноправних партнерів в управлінні автономними закладами вищої освіти». Paris Communiqué (2018) підкреслюю, що «Європейський простір вищої освіти (ЄПВО) — це простір, де уряди, заклади вищої освіти й стейкхолдери разом формують ландшафт вищої освіти». Як свідчить аналіз вищезазначених комюніке студентство розглядається в якості активного учасника освітнього процесу, партнера у процесах реформування вищої освіти, який залучений до структур управління закладом вищої освіти врядування.

На підставі аналізу законодавчих актів та наукової літератури, можна визначити наступні рівні впливу студентського самоврядування на процес прийняття рішень у сфері забезпечення якості освіти: державний та інституційний.

Імплементація ряду міжнародних та національних законодавчих актів істотно вплинула на відносини між роботодавцями та особами, які отримують вищу освіту, які тепер вважаються рівними партнерами з великою кількістю засобів та інструментів для значного впливу на якість освітніх послуг.

Ефективна система студентського самоврядування на державному рівні сприяє соціалізації молоді, розвитку їх політичної культури, що є фундаментом для розвитку демократичного громадянського суспільства.

На інституційному рівні, студентське самоврядування має важливе значення для внутрішнього забезпечення якості освіти, зокрема через процедури розробки та впровадження освітніх програм, забезпечення якості навчання, а також запобігання академічній недоброчесності.

Було виявлено, що на етапі створення та виконання освітніх програм у вищих навчальних закладах часто беруть участь представники студентського самоврядування, які вносять свої пропозиції та зауваження щодо поліпшення освітніх програм та їх компонентів. Окрім того, вони висловлюють свої думки щодо удосконалення освітніх програм та навчальних предметів під час засідань проектних груп та наукових рад факультетів і вищих навчальних закладів.

Список використаних джерел

1.Гук, О.Ф., & Чернуха, Н.М. (2017). Соціалізація студентської молоді: вектори успіху. Публічне урядування, 10 (5), 75-88.

2.Гулько, О.М. (2019). Лідерство і лідерські якості здобувачів вищої освіти: аналіз понять і стану розвитку у процесі здійснення студентського самоврядуванні. Актуальні питання природничоматематичної освіти: збірник наукових праць, 2 (14), 91-97. https://doi.org/10.5281/zenodo.3692673.

3.Закон України «Про вищу освіту». (2014, 17 січня). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18

4.Зубченко, С. О. (2014). Студентське самоврядування як фактор оптимізації навчального процесу у вищій школі. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. https:// niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/studentske-samovryaduvannya-yak-faktoroptimizacii-navchalnogo

Чигринюк І.В.,
викладач,
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ПЛАТФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕМОКРАТІЇ, ПРАВ, СВОБОД, ЛІДЕРСТВА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Студентське самоврядування у закладах вищої освіти є демократичним інститутом, формою та моделлю виховання молоді, що передбачає активну участь у підготовці, прийнятті та реалізації управлінських рішень, щодо життєдіяльності навчального закладу, захисту прав та інтересів студентства, засвоєння ними соціальних і професійних компетентностей.

Використання всіх можливостей феномену студентського самоврядування згідно із чинним законодавством дозволяє:

-налагодити ефективну співпрацю між адміністрацією закладів вищої освіти та студентством з різноманітних питань;

-створити додаткові умови для зростання якості підготовки фахівців;

--забезпечувати систематичну інтеграцію національної освітньої системи до Європейського освітнього простору;

-це форма управління, що здійснюється на конституційних принципах свободи, рівноправності, безпосередньої участі в керівництві справами;

-це можливість зміцнювати та розширювати систему зв'язків на різних рівнях.

Студентське самоврядування – це формування громадянської особистості, навичок демократичного спілкування, що є мегаважливим, особливо в нашій реальності, коли відбувається переформатування, закладаються стандарти нової

суспільної системи: соціального партнерства, політичних активностей молоді, громадської, волонтерської діяльності, вироблення системи нових спільних цінностей (мовних, культурних, історичних), розвиток політичної та правової культури. Сьогодні студентське самоврядування – це не лише задекларованe явище, позбавлене реальних повноважень, а дієвий механізм лобіювання інтересів студентства.

Безпосередня участь студентів в організації своєї життєдіяльності підвищує відповідальність за результати її здійснення. Студентський контроль забезпечує реалізацію принципів демократії, гласності, гуманізму, виборності, змінності, права, законності, ініціативності, активності, відповідальності.

Студентство як складова частина молоді становить собою специфічну соціальну групу, що характеризує особливий спосіб життя, умови навчальної праці і побуту. Значна більшість студентів живе у великих містах або поблизу них, багато з них мешкають у гуртожитках, завдяки чому виникає єдність студентського побуту, формуються спільні інтереси, студентські традиції, світогляд тощо, цілком певні спеціальні якості та своєрідна роль в історичному розвитку суспільних відносин.

Студентське самоврядування – це форма управління, за якої студенти на рівні академічної групи, факультету, гуртожитку, курсу, спеціальності, студентського містечка, іншого структурного підрозділу закладу вищої освіти мають право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління. Головна мета діяльності органів студентського самоврядування полягає передусім у створенні умов самореалізації молодих людей в інтересах особистості, суспільства і держави.

Студентське самоврядування відіграє значну роль у відстоюванні прав та інтересів студентів, вихованні їх лідерських якостей, організації раціонального дозвілля молоді. Воно охоплює усі можливі сфери життєдіяльності закладу вищої освіти: навчально-виховну, науково-дослідну, спортивно-оздоровчу, відпочинок, участь у суспільно-громадському житті. Студентське самоврядування є важливим фактором, що спрямований на забезпечення виконання студентами власних обов'язків та відповідальності за доручену справу, зростання соціальної активності молоді і формування громадської позиції, виховання духовності та культури, забезпечення гармонійного розвитку особистості.

Студентське самоврядування діє на принципах:

-добровільності, колегіальності, відкритості;

-виборності та звітності органів студентського самоврядування; рівності права студентів та курсантів на участь у студентському самоврядуванні;

-незалежності від політичних партій та рухів, громадських і релігійних організацій

Формування особистісної активності студентів є важливим показником ефективності процесу професійної підготовки, оскільки стимулює творчий розвиток, професійне спрямування, самостійність, прагнення до саморозвитку та досягнення результатів. Водночас, зазначена особливість студентської молоді не є можливою без мотивації, стимулювання та заохочення їхньої діяльності.

Наразі варто констатувати, що науковці відзначають досить низьку громадську активність студентської молоді, небажання працювати над собою, несамостійність під час навчання.

Студентське самоврядування виступає важливою підсистемою в системі управління вищим навчальним закладом, що викликано соціально-педагогічними чинниками впливу на студентську молодь. Охоплюючи всі сфери життєдіяльності вищого навчального закладу (навчальну, наукову, виховну, спортивну, дозвілля) і функціонуючи на всіх рівнях (академічної групи, факультету, гуртожитку, університету), діяльність студентського самоврядування здійснюється в напрямку основних стратегічних завдань освітнього закладу. При цьому залучення студентів до суспільно-громадської діяльності сприяє формуванню лідерських, комунікативних, організаційних, управлінських якостей.

Воно як елемент у системі управління навчальним закладом, маючи свої функції, суб'єкти та завдання, реалізуючи свою діяльність на всіх рівнях, слугує надійним фундаментом і практичною базою для формування лідерської та управлінської компетенції студентів, зокрема здобуття управлінських навичок самоорганізації, самоуправління, прийняття управлінських рішень.

Основною ознакою діяльності студентського самоврядування як управлінської системи є взаємодія елементів управління, оскільки кожен суб'єкт може виконувати роль об'єкта чи навпаки, залежно від ситуації й окреслених завдань. Налагодження співпраці та позитивної взаємодії для кожного виду взаємин є запорукою ефективної демократичної діяльності ОСС.

Для керівництва освітнього складу важливо бути в курсі проблем, побажань, подій, що відбуваються в студентському середовищі, знати їхню думку з приводу прийнятих рішень, а єднальною ланкою між керівництвом ВНЗ і студентами є орган студентського самоврядування, що озвучує нагальні проблеми студентства й допомагає в їхньому вирішенні. Лише рівноправна співпраця, а не вертикальна взаємодія приносять плідні результати в роботі органів студентського самоврядування та створюють сприятливі умови для участі студентського самоврядування в управлінні вищим навчальним закладом.

Навчальний заклад є одним із головних інститутів соціалізації, створення належних умов в якому сприяє процесу соціалізації. До таких умов можна віднести не тільки педагогічне забезпечення процесу соціалізації студентської молоді, а й залучення студентів до управління вищим навчальним закладом. Одним з головних факторів такого залучення є студентське самоврядування у закладі вищої освіти, яке виступає як провідна умова успішної соціалізації студентства. Потрібно зазначити, що неможливо забезпечити розвиток студентського самоврядування за допомогою одних лише адміністративних методів. Адже будь-яке самоврядування за своєю природою є проявом власної ініціативи індивіда або групи індивідів. Тому завдання держави зводиться до забезпечення належних умов для реалізації зазначених ініціатив.

Проте, низька громадська активність серед студентів вимагає уваги та механізмів мотивації. Партнерський підхід між керівництвом та студентами може забезпечити конструктивну співпрацю і вирішення актуальних питань навчального процесу та студентського життя.

Фактичне реформування системи вищої освіти, запровадження програми формування нового суспільства в Україні базується на основі розвитку студентського самоврядування. В сучасних умовах війни питання демократичних цінностей значно загострилось, тому саме тісна комунікація, взаємодія із студентським самоврядуванням дозволяє формувати потенційних лідерів, майбутню еліту з розвинутими навичками управлінської діяльності.

В умовах «дефіциту соціального капіталу» студентське самоврядування – це потужна платформа та індикатор вільного розвитку та свободи на складному шляху до громадянського європейського суспільства, це попит на світових ринках праці, можливість демонструвати свої здібності, інтелектуальний потенціал, досвід організаторської роботи.

Студентство – є потенційною інтелектуальною, політичною, економічною та мистецькою елітою суспільства і від того, які цінності сформуються сьогодні, буде залежати, якою буде держава після війни.

Список використаних джерел

1. Закон України “Про вищу освіту” щодо студентського самоврядування URL: http://www.oridu.odessa.ua/18/Zakon.pdf (дата звернення 13.05. 2024 р.)

2.Луценко Ірина. Роль студентського самоврядування у формуванні всебічно розвиненої особистості. URL: https://vseosvita.ua/library/embed/001gvu-6b18.docx.html (дата звернення 13.05. 2024 р.)

3.ОКСАНА СТУПАК, АНАСТАСІЯ КОЗОРОГ. РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УПРАВЛІННІ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ. URL: http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4472/1/Stupak.pdf (дата звернення 13.05. 2024 р.)

4.Оксана Язловецька. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/53036429.pdf (дата звернення 13.05. 2024 р.)

5.Механізми реалізації ефективного врядування в університетах України в умовах євроінтеграції: Колективна монографія / Авторський колектив: І. Драч, С. Калашнікова, О. Паламарчук, В. Рябченко, Л. Червона; за заг. ред.С. Калашнікової. – Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2020. – 223 с

6.РОЗШИРЕННЯ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ МОЛОДІ Посібник з освіти з прав людини, демократії та громадянської участі для місцевих і регіональних органів влади, організацій громадянського суспільства, молодіжних тренерів та викладачів URL: https://rm.coe.int/youth-manual-ukr-2022/1680aa7c9c (дата звернення 13.05. 2024 р.)

7.Лідерство і обдарованість: сучасний науковий дискурс і освітня практика : матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції (Київ, 14–19 лютого 2024 року). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – 1014 с. URL: https://iod.gov.ua/content/events/57/vseukrayinska-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-liderstvo-i-obdarovanist--suchasniy-naukoviy-diskurs-i-osvitnya-praktika_publications.pdf?1709811864.9094 (дата звернення 13.05. 2024 р.)

РОЗДІЛ VIII. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ НАУКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ

Матвіїшина А.В.
викладач спецдисциплін
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Штучний інтелект готовий зробити революцію в розвитку транспортних технологій, пропонуючи багатообіцяючі перспективи для підвищення безпеки, ефективності та стійкості. Однак поряд із потенційними перевагами штучний інтелект також створює кілька проблем, які необхідно вирішити. Розглянемо можливі перспективи розвитку транспортних технологій завдяки штучному інтелекту[2].

Автономні транспортні засоби: штучний інтелект дозволяє розробляти повністю автономні транспортні засоби, здатні пересуватися дорогами без втручання людини. Ця технологія має потенціал для значного зменшення кількості нещасних випадків, спричинених помилками людини, покращення мобільності людей похилого віку та людей з обмеженими можливостями та підвищення ефективності транспортних мереж[1].

Управління дорожнім рухом: системи керування дорожнім рухом на базі штучного інтелекту можуть оптимізувати транспортний потік, зменшити затори та мінімізувати час у дорозі. Аналізуючи дані в реальному часі з різних джерел, таких як датчики та камери, алгоритми штучного інтелекту можуть швидко коригувати сигнали дорожнього руху, змінювати маршрути транспортних засобів і передбачати схеми дорожнього руху, створюючи більш плавні та ефективніші транспортні мережі.

Прогнозне технічне обслуговування: системи прогнозованого техобслуговування на основі штучного інтелекту можуть передбачати несправності обладнання до їх виникнення, мінімізуючи час простою та знижуючи витрати на обслуговування. Аналізуючи дані датчиків і історичні записи технічного обслуговування, алгоритми штучного інтелекту можуть ідентифікувати шаблони та аномалії, що вказують на загрозливі збої, що дозволяє своєчасно втручатися в технічне обслуговування.

Оптимізація ланцюга постачань: штучний інтелект сприяє оптимізації логістики ланцюга поставок шляхом прогнозування попиту, оптимізації маршрутів і ефективного управління запасами. Аналізуючи величезні масиви даних, включаючи історичні дані про продажі та ринкові умови в реальному часі, алгоритми штучного інтелекту можуть оптимізувати маршрути транспортування, мінімізувати витрати на запаси та підвищити загальну ефективність ланцюжка поставок.

Розумна інфраструктура: розумна інфраструктура на основі штучного інтелекту, наприклад інтелектуальні транспортні системи, може підвищити безпеку та ефективність транспортних мереж. Завдяки інтеграції алгоритмів штучного інтелекту в системи управління дорожнім рухом інфраструктура може контролювати умови дорожнього руху, виявляти аварії та оптимізувати дорожній потік у режимі реального часу, підвищуючи загальну безпеку та ефективність дорожнього руху.

Ось виклики, що пов’язані зі штучним інтелектом у транспорті[2].

Безпека та відповідальність: безпека залишається головною проблемою при розгортанні ШІ на транспорті. Забезпечення безпеки автономних транспортних засобів і систем на базі штучного інтелекту вимагає ретельного тестування, перевірки та регуляторного нагляду. Крім того, визначення відповідальності у випадку аварій за участю автономних транспортних засобів створює правові та етичні проблеми, які необхідно вирішити.

Конфіденційність і безпека даних: штучний інтелект покладається на величезні обсяги даних для ефективного функціонування, що викликає занепокоєння щодо конфіденційності та безпеки даних. Збір, зберігання та аналіз конфіденційних транспортних даних, таких як інформація про місцезнаходження та маршрути, вимагає надійних заходів кібербезпеки для захисту від несанкціонованого доступу та порушень даних[3, с. 228-238].

Етичні міркування: Алгоритми штучного інтелекту можуть підтримувати упередження, присутні в даних, на яких вони навчаються, що призводить до етичних проблем, пов'язаних із справедливістю та дискримінацією. Усунення упередженості в алгоритмах штучного інтелекту вимагає ретельного розгляду джерел даних, прозорості алгоритмів і механізмів підзвітності для забезпечення справедливих результатів у транспортних системах.

Нормативно-правові та політичні рамки: швидкий розвиток штучного інтелекту в транспорті випереджає існуючі нормативно-правові та політичні рамки, створюючи проблеми для політиків і регуляторів. Створення всебічної нормативної бази, що стосується безпеки, відповідальності, конфіденційності та етичних проблем, є важливим для забезпечення відповідального впровадження штучного інтелекту на транспорті.

Готовність інфраструктури: широке застосування штучного інтелекту на транспорті вимагає надійної інфраструктури, включаючи високошвидкісне підключення до Інтернету, сенсорні мережі та обчислювальні ресурси. Забезпечення справедливого доступу до інфраструктури та подолання цифрового розриву має вирішальне значення для реалізації повного потенціалу штучного інтелекту в транспорті.

Підсумовуючи, незважаючи на те, що штучний інтелект має величезні перспективи для трансформації транспорту, вирішення пов'язаних із цим проблем є важливим для безпечної, етичної та справедливої реалізації його повного потенціалу. Ефективно долаючи ці виклики, зацікавлені сторони можуть використовувати потужність штучного інтелекту для створення розумніших, ефективніших і стійкіших транспортних систем майбутнього.

Список використаних джерел

1. Shladover, S.E. Automated Vehilce Systems: A Transportation Technology Strategy. Springer/ Шладовер, С. Е. Автоматизовані системи транспортних засобів: стратегія транспортних технологій. Спрингер. – 2016.

2. Третяков, В. Штучний інтелект у сучасному транспорті: переваги та виклики. Журнал "Транспортні системи та технології", 7(2), 45-53. – 2019.

3. Борисова Т.М. (2020). Інституційні засади і маркетингові імперативи сталого розвитку. Могографія. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/39588/1/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%A2.%D0%9C.%20%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%202020.pdf /(дата звернення 14.05.2024 р.)

Наконечна С.В.
викладач біології
Ковельського фахового медичного
коледжу Волинської обласної ради

НАУКОВО – ПОШУКОВА РОБОТА СТУДЕНТІВ, ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ НАУКИ

Як відомо, молодь є важливим складником сучасного українського суспільства, носієм інтелектуального потенціалу, визначальним фактором соціально - економічного прогресу. Від

здатності молоді бути активною творчою силою значною мірою залежить процес державотворення [2,с.1].

Метою наукової роботи студентів є розвиток інтелектуальноаналітичних здібностей індивіда, створення передумов для подальшої наукової діяльності особистості [4,с.4].

Науково-дослідна робота здобувачів освіти є комплексною системою, що має забезпечити безперервну участь студентів у науковій роботі протягом всього періоду навчання. Важливою ознакою комплексності виступає наступність її методів і форм від курсу до курсу. Фактично до науково-дослідної роботи студенти залучаються з першого дня навчання. При цьому обсяг окремих видів науково-дослідної роботи студентів та ступінь їх ускладнення зростають в міру становлення майбутнього фахівця [3,с.1].

Виконання студентами науково-дослідних робіт передбачає вивчення основ наукових досліджень, зокрема, поняття науки, методики наукового дослідження та наукової організації праці при його виконанні, самостійної роботи з літературою, обробки експериментальних даних тощо. Дослідницька діяльність передбачає високу здатність студентів до творчого наукового мислення. Ця здатність знаходить відображення в тому, щоб, спираючись на сучасний рівень знань з природничих наук, набувати нові наукові знання та з високою ефективністю впроваджувати їх у практику [3,с.1].

Будь-яка студентська наукова робота повинна мати ознаки самостійного дослідження. Важливо, щоб науковому дослідженню та його опису були притаманні: чіткість і логічна послідовність викладення матеріалу; переконливість аргументації; стислість і точність формулювань, які виключають можливість неточного тлумачення; висвітлення експериментальних методик; конкретність викладення результатів дослідження; обґрунтованість рекомендацій та пропозицій. Вміння обґрунтовано висвітлити матеріал свідчить про сформованість знань і переконань студента, про їх системність та свідоме засвоєння[1,с.17].

Для майбутнього фахівця або ученого важливо оволодіти технікою написання статей і підготовки доповідей на конференції, семінари тощо з тим, щоб дотримуватися вимог щодо оформлення результатів, та забезпечити сприйняття отриманих результатів читачами і слухачами. Це зобов'язує до певної логіки побудови статі або доповіді, високої вимогливості до її форми, стилю і мови. Доповідач повинен уміти виступати з короткою і чіткою доповіддю, вести дискусію, переконливо аргументувати свої наукові положення. Це вміння виробляється систематичною наполегливою роботою над рефератами, доповідями і виступами перед науковими колективами [1,с.44].

Успіх наукового дослідження багато в чому залежить від правильного вибору методів дослідження та їх успішного застосування. Оскільки наукова робота передбачає проведення експериментального дослідження, то вона вимагає від здобувачів освіти оволодіння основними його методами. До таких методів, які використовуються студентами відносять наступні: вивчення літературних, архівних та інших джерел, спостереження та самоспостереження, експеримент, вивчення досвіду роботи, бесіди, анкетування, інтерв'ю, математичні методи обробки кількісних даних та ін. Найкращих результатів можна досягти при комплексному використанні цих методів.

Інтелектуальне зростання сучасної молоді має відбуватись шляхом розширення особистих спроможностей до самозростання, вміння аналізувати та використовувати наявну інформацію, яка має необмежений і дедалі більше зростаючий характер[4,с.3].

Здобувачі освіти Ковельського фахового медичного коледжу активно використовують сучасні інформаційні технології: електронні бібліотеки, мультимедійні навчально-методичні посібники, довідково-пошукові системи Інтернету (наприклад, Wikipedia), WEB-сайти навчальних дисциплін тощо. Використання електронних бібліотек у сучасних умовах є надзвичайно ефективним і корисним для наукової і дослідницької роботи студентів. Таким чином, активне використання студентами у своїй науковій роботі Інтернетресурсів з одного боку, забезпечує автономність і самостійність студентів, а з іншого, дозволяє в разі

необхідності студентам оперативно зв'язатися з викладачами, здійснювати останніми індивідуальних підхід до студентів.

В нашому навчальному закладі регулярно проводяться студентські наукові читання, круглі столи, науково- практичні конференції. Найкращі студенти коледжу беруть участь у міжнародних, всеукраїнських, регіональних конкурсах, виставках і конференціях.

Головні мотиви участі здобувачів освіти у пошуковій науково-дослідній роботі полягають у тому, що ця діяльність є одним з напрямів особистісно орієнтованого навчання, яка спрямована на розвиток аналітичних здібностей, інтелекту, пам'яті, мови, креативних здібностей, поліпшення засвоєння здобувачами освіти навчального матеріалу згідно з державними освітніми стандартами, підготовки кваліфікованих спеціалістів, майбутніх науковців - носіїв інтелектуального потенціалу.

Викладачі повинні заохочувати студентів до наукової діяльності, намагатись розширити загальний кругозір здобувачів освіти, сприяти виникненню в них прагнення до пізнання, як процесу.

Досвід організації науково-дослідної роботи студентів в коледжі засвідчив, що сучасні умови й економічна ситуація в країні вимагають модернізації та динамічного вдосконалення їхньої науково-пошукової діяльності, використання нових методичних підходів, організаційних форм та позитивних стимулів, обов'язкового аналізу й упровадження передового досвіду в практику роботи з обдарованою молоддю. Стратегія розвитку молодіжної науки має базуватися на інтеграції науки і освіти.

Керівництво та педагогічний колектив нашого навчального закладу створюють усі умови для формування інтелектуально розвинутої, ініціативно та науково спрямованої молоді.

Список використаних джерел

1.Мороз Л.І., Мороз І.В., Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Чугуєва І.Є. Науково-дослідна робота студентів у вищих навчальних закладах: Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Вид-во «Арнекс», 2017. – 164 с.

2. Концепція розвитку молодіжної науки в Україні: формування та реалізація. URL: https://www.perspektyva.in.ua/naukovyj-prostir/poglyad/kontseptsiya-rozvytku-molodizhnoyi-nauky/

3.Наукова робота студентів в системі навчального процесу: методологія та організація. URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2588

4. Наукова робота студентів : методичні поради та рекомендації / Р. В. Яковенко. – [2-ге вид., випр. і розшир.]. – Кропивницький : Видавець Лисенко В.Ф., 2019. – 44 с URL: https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/25816117-5ce7-4644-a280-2cc586ae28ea/content

Федорак К.Т.
студентка групи 31-Мд
Науковий керівник:
Вісина Т.М.
к.і.н., доцент
Відокремлений структурний підрозділ
«Технічний фаховий коледж Луцького
національного технічного університету»

ВПЛИВ КУРУСУ ДОЛАРА США НА СТАН ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ

Платіжний баланс – це статистичний звіт, у якому зазначено дані про економічні операції резидентів з нерезидентами за певний період. Основними компоненти платіжного балансу є

рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом і фінансовий рахунок, інвестиції.

Рис.1. Динаміка платіжного балансу та курсу валюти[1];[2].

На платіжний баланс в першу чергу впливають кризові ситуації в світі, наскільки великою є платоспроможність світу, міжнародних партнерів, та наскільки розвинена міжнародна співпраця.

Статті платіжного балансуРоки

199820062008201020122014201820202022

Рахунок поточних операцій-1296-1619-12781-3016-14335-4596-643252678005

Баланс товарів та послуг-3070-14368-3982-14346-4606-11378-2378-25943

Рахунок операцій з капіталом-322281884040037-3183

Прямі інвестиції150-5737-9903-5759-7195-299-485958-504

Портфельні інвестиції150-35831280-4342-46892700-20808292026

Зведений баланс-15992408-3063-4175-4175-1330728771990-2900

Зміни у %-5,2-227,2-183-183218,7113,7-30,8-245,7

Табл.1. Платіжний баланс 1998 -2022 р.р. [1]

Починаючи з 1998 року і аж до 2006 року спостерігається збільшення сальдо платіжного балансу що свідчить про розвиток держави. Покращення міжнародної співпраці , збільшення експорту послуг, та її перевага над імпортом. Період з 2006 і до 2008 року спостерігається дефіцит рахунку поточних операцій , і його збільшення через переважання імпортом над експортом, що триває і до тепе . Формування додаткового сальдо операцій з капіталом , через великий приплив капіталу у вигляді іноземних інвестицій , та боргових коштів , задля покриття потреби у додаткових фінансових ресурсах. Починаючи з 2008 року , через світову криз , зменшується приплив іноземних інвесторів, баланс товарів та послуг зменшується. Що призводить до скорочення зведеного балансу , порівняно з 2006 роком на 227,2 % [3]

У 2010 році порівняно з 2008 спостерігається суттєве скорочення дефіциту зведеного балансу на 264,3% порівняно з 2008 роком, це відбулось через збільшення рівня балансу товарів та послуг, на 260,8%. Сальдо операцій з капіталом теж зросло аж на 85%. А от інвестиції порівняно з попереднім роком знизились на 57,5 % , це відбулось через недавню кризу, та не стабільність в державі. У цей рік рівень платіжного балансу становив найбільшу цифру за весь період , і до тепер. [4]

З 2012 по 2014 рік ми бачимо поступове зниження рівня зведеного балансу. Порівняно з 2010 зведений баланс у 2012році зменшився на 183%. Від'ємне сальдо рахунку поточних

операцій та балансу товарів та послуг, зменшення інвестицій. У 2014 році через окупацію територій , продовження від'ємного значення поточних операцій, зниження інвестиці , значне падіння експорту товарів ,через військові дії ,спостерігається найнижча позначка у платіжному балансі за всю історію -218,7 % порівняно з попереднім роком.

Починаючи з 2016 року спостерігається хоч мінімальна, але стабільність у платіжному балансі. У 2020 році, бачимо зменшення зведеного платіжного балансу порівняно з 2018 роком на 30,8 % Профіцит поточного рахунку в Україні за 2020 р. сягнув одного з найбільших рівнів в історії України. Він сформований за рахунок суттєвого зниження імпорту товарів та послуг, скорочення виплат за первинними доходами та відносної стійкості експорту товарів та послуг. Оптимізм інвесторів на світових ринках сприяв значному залученню державного сектору України наприкінці 2020 року, що дещо компенсувало відплив капіталу в попередні періоди. Попри кризові явища та значні виплати за зовнішнім боргом валютні резерви України у 2020 р. зросли, а криза вчергове підтвердила важливість міжнародної підтримки та виваженої макроекономічної політики. [3]

У 2022 році, через повномасштабне вторгнення зі сторони російської федерації спостерігається значне зменшення балансу товарів та послуг на 990,9 % через складнощі експортування товарів, та послуг. Значне зменшення інвестицій, цьому секторі повністю переважає інвестування поза країну. Через воєнні дії, мало розвиненість молодої держави ,та високий рівень корупції вона є мало привабливою для великих інвесторів. Це позбавляє країну великих грошових вливань, та покращення міжнародної співпраці. В той час спостерігається значне зростання такої статті платіжного балансу як «Рахунок операцій з капіталом» , це відбулося через допомогу іноземних партнерів, фінансової допомоги, взяття додаткових кредитних коштів ,задля фінансування воєнних дій , та улагодження життя у західних регіонах, де не ведеться активних бойових дій , та швидкого відбудування об'єктів критичної інфраструктури. [5]

Проаналізувавши платіжний баланс України можем зробити висновок, що деякі сектори економіки постійно розвиваються виходячи все більше на світовий ринок, і домінують над імпортом, хорошим прикладом є сфера послуг . Але в цілому в Україні переважають імпортні товари, що є досить поганим для країни що розвивається. По діаграмі ми добре бачимо що в платіжному балансі ніякої стабільності нема і не було. Що заважає країні розвиватися на міжнародній арені та в середині держави. Постійне коливання але все таки домінація надходжень із за кордону над виплатами. [6]

Платіжний баланс є визначальним для курсу валют ,адже відображає динаміку руху капіталу в/із країни і загальний стан економіки.

З 1998 по 2008 року курс долара по відношенню до гривні практично не змінився. Це відбулося через недовіру до валюти, вона виступала в ролі стабільного й надійного посередника у фінансових відносинах. Малорозвинена , на той час, міжнародна торгівля, не дозволяла сильно коливатись курсу. Також важливу роль відіграв платіжний баланс , який був майже незмінним упродовж цього часу. [7]

Починаючи з 2008 року бачимо поступовий ріст курсу валют , це пов'язано зі світовою кризою , пів впливом якої відбулась девальвація гривні , яка становила близько 60% з 5,051 до 7,711 грн. за долар. Трохи пізніше офіційний курс формувався з огляду на середньозважений курс купівлі-продажу на міжнародному валютному ринку. До 2012 року курс майже не змінювався.

Починаючи з 2012 року спостерігається постійне зростання курсу долара аж до 2018 року. Це відбулось через постійний ріст експорту товарів та послуг , та стан золотовалютних резервів ,крива яких схожа на криву курсу долара США. Невеликий стрибок курсу у 2014 році відбувся через анексію Криму, та складнощі експорту товарів через морські шляхи. У 2020 року курс трохи «поповз вниз» , через труднощі із золотовалютним резервом. У 2022 через повномасштабне вторгнення НБУ заморозив офіційний курс на рівні 27,27 гнр.дол.США [7]

Підсумоючи все вищесказане можемо зробити висновок, що платіжний баланс повністю залежить від курсу валют і навпаки.

Список використаних джерел

1.Платіжний баланс України [Електронний ресурс] / Мінфін. – Режим доступу : https://index.minfin.com.ua/ua/economy/balance/

2.Курс НБУ [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://tables.finance.ua/ua/currency/official/

3.С.А. Ніколайчук, канд. екон. наук, Національний банк України, м. Київ «ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ» [Електронний ресурс] – Режим доступу : Nikolaichuk_Platizhnyi_balans.pdf

4.Лихограй Д.В. студент; Гадецька З.М. доцент, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького СУЧАСНИЙ СТАН ТА СТРУКТУРА ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ НБУ [Електронний ресурс] – Режим доступу : file:///C:/Users/User/Desktop/%D0BB%D0%B0%D0%B4%20!!!.pdf

5.Галіцейська ю.М.Тернопільський національний економічний університет «Платіжний баланс України: аналіз сучасного стану» [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/1264/1229

6.Н.П. Дребот . ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА КУРС НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ В УКРАЇН [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://www.researchgate.ne/Factors-Influenc-Exchange-Rates-in-Ukraine.pdf

7.Як змінювався курс долара за часи незалежності України [Електронний ресурс] / vesti.ua – Режим доступу : https://vesti.ua/uk/business-uk/finance-uk/kak-menyalsya-kurs-dollara-za-vremya-nezavisimosti-ukrainy

8.Серія Економіка. Спецвипуск 33ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ Дмитрик Ю.В. [Електронний ресурс] – Режим доступу : ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У БАНКІВСЬКОМУ.pdf

Інтенсифікація освітнього процесу на основі системного підходу та впровадження сучасних технологій навчання

Наукове видання

Колектив авторів

Матеріали
науково-методичної конференції

Відповідальність за зміст та достовірність інформації несуть автор(и).

Відповідальна за випуск Цвіль О. В.